

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2013

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2013 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2013. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2013.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2013 vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de baten-lastendiensten «Agentschap SZW» en «Inspectie Werk en Inkomen» voor het jaar 2013 vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (de begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de baten-lastendiensten.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
H. G. J. Kamp

B. BEGROTINGSTOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ BEGROTINGSWETSVOORSTEL	1
B. BEGROTINGSTOELICHTING	2
1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	7
2.1 Beleidsagenda	7
2.2 Beleidsartikelen	32
Artikel 1 Arbeidsmarkt	32
Artikel 2 Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	38
Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	50
Artikel 4 Jonggehandicapten	56
Artikel 5 Werkloosheid	59
Artikel 6 Ziekte en zwangerschap	64
Artikel 7 Kinderopvang	70
Artikel 8 Oudedagsvoorziening	74
Artikel 9 Nabestaanden	80
Artikel 10 Tegemoetkoming ouders	84
Artikel 11 Uitvoeringskosten	88
Artikel 12 Rijksbijdragen	91
2.3 Niet-beleidsartikelen	94
Artikel 96 Apparaatsuitgaven kerndepartement	94
Artikel 97 Aflopende regelingen	96
Artikel 98 Algemeen	97
Artikel 99 Nominaal en onvoorzien	101
3. Baten-lastendiensten	102
4. Bijlagen	114
4.1 ZBO's en RWT's	114
4.2 Aansluiting SZA en begroting SZW	115
4.3 Sociale fondsen SZW	116
4.4 Koopkracht en specifieke inkomenseffecten	121
4.5 Moties en toezeggingen	143
4.6 Verdiepingshoofdstuk	168
4.7 Subsidieoverzicht	174
4.8 Evaluatie- en overig onderzoek	177
4.9 Lijst met afkortingen	179

HOOFDSTUK 1: LEESWIJZER

Inleiding

Deze begroting 2013 is ten opzichte van de begroting 2012 op twee punten gewijzigd. In de eerste plaats is de begroting geheel volgens de regels van de nieuwe begrotingspresentatie («Verantwoord Begroten») ingericht, nadat daartoe in de begroting 2012 een eerste bescheiden stap is gezet. In de tweede plaats is, zoals al aangekondigd in de begroting 2012, de artikelindeling in de begroting 2013 geheel vernieuwd. De wijzigingen worden in de groeiparagraaf van deze leeswijzer nader toegelicht.

In de begroting wordt verwezen naar beleids- of Kamerstukken. Net als in voorgaande jaren zijn deze beleidsstukken via de internetsite www.rijksbegroting.nl te raadplegen.

Opbouw begroting

De begroting van SZW is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

2.1 Beleidsagenda

In de beleidsagenda wordt aandacht besteed aan de hoofdlijnen van het beleid van SZW in de huidige kabinetsperiode.

2.2 Beleidsartikelen

De belangrijkste beleidsdoelstellingen van SZW zijn in afzonderlijke beleidsartikelen opgenomen. De begroting van SZW bestaat uit 12 beleidsartikelen. Alle beleidsartikelen hebben dezelfde opbouw. Allereerst wordt de algemene doelstelling en de rol en verantwoordelijkheid van de minister toegelicht. Daarna komen de beleidswijzigingen 2013 aan de orde. Vervolgens worden de budgettaire gevolgen van beleid in tabelvorm vermeld. In zes van de twaalf artikelen is naast begrotingsuitgaven sprake van premiegefinancierde uitgaven, welke eveneens in tabelvorm worden weergegeven. Ten slotte wordt in elk artikel een toelichting gegeven op de financiële instrumenten. Hierbij wordt gefocust op:

- het doel van het financiële instrument;
- wie ervoor in aanmerking komen;
- de financiële regeling;
- de budgettaire ontwikkeling;
- de beleidsrelevante kerncijfers.

De begrotingsuitgaven en premiegefinancierde uitgaven luiden in constante prijzen.

Ten aanzien van de begrotingsuitgaven is in de Miljoenennota 2013 een voorziening gecreëerd voor de loon- en prijsbijstellingen op alle begrotingshoofdstukken. De hiervoor gereserveerde middelen worden jaarlijks naar de departementale begrotingen overgeboekt. Bij de premiegefinancierde uitgaven wordt het effect van deze loon- en prijsstijging op een afzonderlijke regel «nominaal» in de tabellen opgenomen.

2.3. Niet-beleidsartikelen

De begroting van SZW bevat vier niet-beleidsartikelen. Deze artikelen bevatten de middelen op de begroting van SZW die niet rechtstreeks aan een beleidsdoelstelling kunnen worden gekoppeld.

3. Baten-lastendiensten

Onder het ministerie vallen twee baten-lastendiensten: het Agentschap SZW en de Inspectie Werk en Inkomen. Van deze twee baten-lastendiensten is een technische paragraaf opgenomen die bestaat uit een

meerjarige begroting en een kasstroomoverzicht met daarbij een toelichting.

4. Bijlagen

De begroting van SZW bevat negen bijlagen. Op verzoek van de Tweede Kamer bevatten deze bijlagen ook de onderdelen welke vorig jaar in de internetbijlagen van de begroting waren opgenomen. Deze afzonderlijke internetbijlagen zijn vervallen.

Groei-paragraaf

Voor de wijzigingen in de begroting 2013 die het gevolg zijn van Verantwoord Begroten wordt verwezen naar de Kamerstukken over dit onderwerp, waaronder de brief «Verbetering verantwoording en begroting»¹. De nieuwe presentatie moet leiden tot een duidelijker beschrijving van de rol en verantwoordelijkheid van de minister, een beter inzicht in de financiële instrumenten, en een duidelijke splitsing tussen programma- en apparaatsuitgaven. Bovendien moet Verantwoord Begroten tot minder omvangrijke begrotingen en jaarverslagen leiden.

SZW heeft Verantwoord Begroten aangegrepen voor een meer fundamentele herziening van de begrotingsindeling van SZW, met als doel de begroting (financieel) evenwichtiger te maken en de beleidsmatige samenhang binnen en tussen de artikelen te vergroten. Daarmee neemt ook de leesbaarheid van de begroting toe. In onderstaande tabel wordt aangegeven in welk artikel van de begroting 2013 de artikelen van de begroting 2012 terugkomen (indien relevant uitgesplitst naar operationele doelstelling).

---

¹ Tweede Kamer, 2010–2011, 31 865 nr. 26.

Was-woord-tabel begrotings- en premiegefinancierde uitgaven			
Begroting 2012		Begroting 2013	
41.	Inkomensbeleid	1.	Arbeidsmarkt
42.	Arbeidsparticipatie	x	
–	OD 1 t/m 4 (excl. WAZO)	1.	Arbeidsmarkt
–	OD 4 (WAZO)	6.	Ziekte en zwangerschap
43.	Arbeidsverhoudingen	1.	Arbeidsmarkt
44.	Gezond en veilig werken	1.	Arbeidsmarkt
45.	Pensioenbeleid	1.	Arbeidsmarkt
46.	Inkomensbescherming met activering	x	
–	OD 1 (IOW, WW)	5.	Werkloosheid
–	OD 2 (IVA, WGA, WAO, WAZ)	3.	Arbeidsongeschiktheid
–	OD 3 (Wajong)	4.	Jonggehandicapten
–	OD 5 (BUIG, bijstand buitenland, bijstand zelfstandigen, bijstand overig)	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
–	OD 5 (Handhaving, overig)	98.	Algemeen
–	OD 6 (Caribisch Nederland)	–	Artikel 2. t/m 5.
47.	Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie	x	
–	OD 1 (Basisdienstverlening UWV, BKWI)	11.	Uitvoeringskosten
–	OD 2 (Participatiebudget)	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
–	OD 2 (Re-integratie Wajong)	4.	Jonggehandicapten
–	OD 2 (Re-integratie WAZ/WAO/WIA)	3.	Arbeidsongeschiktheid
–	OD 2 (Re-integratie uitvoeringskosten)	11.	Uitvoeringskosten
–	OD 2 (Re-integratie Caribisch Nederland)	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
–	OD 2 (Herstructureringsfaciliteit en Indicatiestelling WSW)	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
–	OD 2 (vergoeding uitvoering ESF)	98.	Algemeen
–	OD 2 (beleidsondersteunend)	–	Artikel 2. en 98.
48.	Sociale Werkvoorziening	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
49.	Overige Inkomensbescherming	x	
–	OD 1 (Anw)	9.	Nabestaanden
–	OD 2 (AOW)	8.	Oudedagsvoorziening
–	OD 2 (AIO) en OD 3 (TW)	2.	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
–	OD 4 (Caribisch Nederland)	–	Artikel 9. en 8.
50.	Tegemoetkoming specifieke kosten	x	
–	OD 1 (TOG, AKW, WKB)	10.	Tegemoetkoming ouders
–	OD 2 (TAS)	6.	Ziekte en zwangerschap
–	OD 3 (MKOB)	8.	Oudedagsvoorziening
51.	Rijksbijdragen sociale fondsen	12.	Rijksbijdragen
52.	Kinderopvang	7.	Kinderopvang
x	Uitvoeringskosten alle artikelen	11.	Uitvoeringskosten
96.	Apparaatsuitgaven kerndepartement	96.	Apparaatsuitgaven kerndepartement
97.	Aflopende regelingen	97.	Aflopende regelingen
98.	Algemeen	98.	Algemeen
99.	Nominaal en onvoorzien	99.	Nominaal en onvoorzien

Kerncijfers handhaving

In de begroting 2013 worden minder cijfers t.a.v. fraude en handhaving gepresenteerd dan in de vorige begroting. Met ingang van voorliggende begroting is er op het terrein van handhaving gekozen voor een thematische verantwoording, waarbij zowel de preventie, de opsporing als de terugvordering worden bezien. Daartoe wordt zo mogelijk bij iedere regeling over dezelfde set van uiteindelijk vier kengetallen gerapporteerd. Twee kengetallen over de opsporing (het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het totale benadelingsbedrag) zijn reeds in deze begroting opgenomen. Komend jaar worden nog geschikte kengetallen op de terreinen van preventie en terugvordering ontwikkeld, zodat de set met handhavingskerncijfers vanaf de begroting 2014 compleet zal zijn.

In tegenstelling tot eerdere begrotingen wordt een overtreding alleen geteld als deze tot financiële benadeling heeft geleid. Hierdoor is dit cijfer lager dan de eerder gepresenteerde overtredingen of fraudesignalen. Voor

het totale benadelingbedrag maakt dat geen verschil. Het in de beleidsartikelen 8, 9 en 10 gepresenteerde benadelingbedrag van AOW, Anw en AKW is echter wel hoger dan het in het jaarverslag 2011 gepresenteerde schadebedrag. Het verschil wordt veroorzaakt doordat nu ook zaken waarvan geen aangifte is gedaan maar die wel hebben geleid tot een financiële benadeling worden meegeteld. Dit was al eerder het geval voor de werknemersverzekeringen.

Budgetflexibiliteit

Zoals voorgeschreven wordt in de budgettaire tabellen vermeld welk percentage van de voor het jaar 2013 geraamde uitgaven juridisch verplicht is. In de meeste beleidsartikelen is dit percentage (nagenoeg) 100, aangezien de uitgaven vrijwel volledig voortvloeien uit wetgeving. Het deel van de uitgaven dat niet juridisch is verplicht is veelal op andere wijze verplicht (bijvoorbeeld bestuurlijk gebonden op basis van een convenant). Dit wordt in de beleidsartikelen niet nader aangeduid.

**Afwijkingen van de
rijksbegrotingsvoorschriften**

Met instemming van het ministerie van Financiën wordt de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal aflopende regelingen op het niet-beleidsartikel 97 opgenomen. Het gaat hier om nadeclaraties of vergoedingen van nabetalingen op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden.

HOOFDSTUK 2: HET BELEID

2.1 BELEIDSAGENDA

Gezien de demissionaire status van het kabinet dat deze begroting opstelt, is gekozen voor een sobere invulling van de beleidsagenda 2013 die ingaat op relevante ontwikkelingen voor de begroting. In de artikelen wordt, zoals in andere jaren, de relevante financiële en beleidsinformatie vermeld die samenhangt met de voorgenomen uitgaven.

2.1.1 EEN GOED WERKENDE ARBEIDSMARKT EN HOUBARE SOCIALE VOORZIENINGEN

De betaalbaarheid van onze sociale voorzieningen is in 2012 verder onder druk komen te staan. Als gevolg van een verslechtering van de economische situatie begin 2012 dreigden de overheidsfinanciën voor 2013 verder te verslechteren. De ernst van de situatie vroeg om snelle en ingrijpende beslissingen. Na het vallen van het kabinet hebben de Tweede Kamer fracties hun verantwoordelijkheid genomen met het Begrotingsakkoord 2013. Het kabinet heeft deze maatregelen overgenomen. Dit akkoord bevat naast maatregelen om de overheidsfinanciën te verbeteren ook hervormingen op het terrein van SZW die de economische structuur op termijn versterken.

Doordat het Begrotingsakkoord € 12 miljard aan besparingen bevat, nemen de bestedingen van huishoudens en de overheid op de korte termijn af. Het is onvermijdelijk dat het Begrotingsakkoord gevolgen heeft voor de koopkracht. De inzet is echter om koopkrachteffecten zo evenwichtig mogelijk te verdelen, met bijzondere aandacht voor mensen met lage inkomens. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht dat de Nederlandse economie in 2013 licht zal groeien met ¾%, waarna een voorzichtig herstel van 1½% per jaar zal volgen. De werkloosheid zal, volgens het CPB, eerst nog verder oplopen (naar 7% in 2013 en 7½% in 2014) voordat een daling inzet. De economische verwachtingen zijn met grote onzekerheid omgeven. Nederland is als open economie sterk afhankelijk van mondiale economische ontwikkelingen en van het verdere verloop van de Europese schuldencrisis. Het is daarom belangrijk dat alle Europese landen hun overheidsfinanciën op orde brengen. Dit zal naar verwachting de financiële markten stabiliseren en het risico op langdurig lage economische groei inperken.

De verwachte stijging van de werkloosheid betekent niet dat de arbeidsmarkt stilvalt. Ook nu is er volop dynamiek op de arbeidsmarkt. In 2011 waren er volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) 951 000 mensen die een baan hebben gevonden. Dat levert kansen op, ook voor mensen die moeite hebben om aan de slag te komen. Het is noodzakelijk dat deze mensen aan de slag gaan. Hoewel de komende jaren de werkloosheid naar verwachting zal oplopen, zal de beroepsbevolking in de nabije toekomst gaan krimpen als gevolg van de vergrijzing. Hierdoor kunnen er tekorten ontstaan op de arbeidsmarkt. Iedereen is dus hard nodig. En als iedereen die kan werken ook echt werkt, blijft er draagvlak voor onze sociale zekerheid en blijft de betaalbaarheid ervan op lange termijn verzekerd. Alleen als mensen er niet in slagen om aan het werk te gaan, zorgt de overheid voor een sociaal vangnet. Een vangnet dat hen prikkelt en stimuleert om snel weer op eigen benen te staan. Dat is in het belang van mensen zelf en ook in het belang van de samenleving als geheel.

In de eerste algemene paragraaf worden achtereenvolgens de beleidswijzigingen 2013, de verdere agenda en de inkomensontwikkelingen 2013 behandeld. De tweede paragraaf gaat in op de budgettaire ontwikkelingen. De beleidsagenda wordt afgesloten met een overzicht van de aansluitingstabellen en de meerjarenprogrammering beleidsdoorlichtingen.

2.1.1.1 Beleidswijzigingen 2013

Langer doorwerken essentieel voor de houdbaarheid van het sociale zekerheidsstelsel

Er gaan meer mensen met pensioen dan er jongeren bij komen op de arbeidsmarkt. Daardoor neemt de beroepsbevolking af. Tegenover steeds meer gepensioneerden staan steeds minder werkenden die de kosten van onze voorzieningen moeten betalen. De houdbaarheid van onze sociale voorzieningen komt hierdoor in toenemende mate onder druk te staan. De gemiddelde leeftijd waarop werknemers in Nederland stoppen met werken is nu 63 jaar. Dat is te vroeg om het bestaande niveau van oudedagsvoorzieningen en andere sociale voorzieningen in de toekomst veilig te stellen. Langer blijven werken is daarom onvermijdelijk.

Daar komt bij dat de beroepsbevolking veroudert. De gemiddelde leeftijd van de Nederlandse werknemer is in 20 jaar gestegen van ruim 36 jaar naar ruim 41 jaar. Dit heeft gevolgen voor het functioneren van de arbeidsmarkt. Het aanpassingsvermogen van de Nederlandse arbeidsmarkt moet worden vergroot zodat bedrijven ook in de toekomst snel kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Werknemers zullen daarvoor tijdens hun loopbaan moeten blijven investeren in hun duurzame inzetbaarheid. Zo kunnen zij tot aan hun pensioenleeftijd blijven werken.

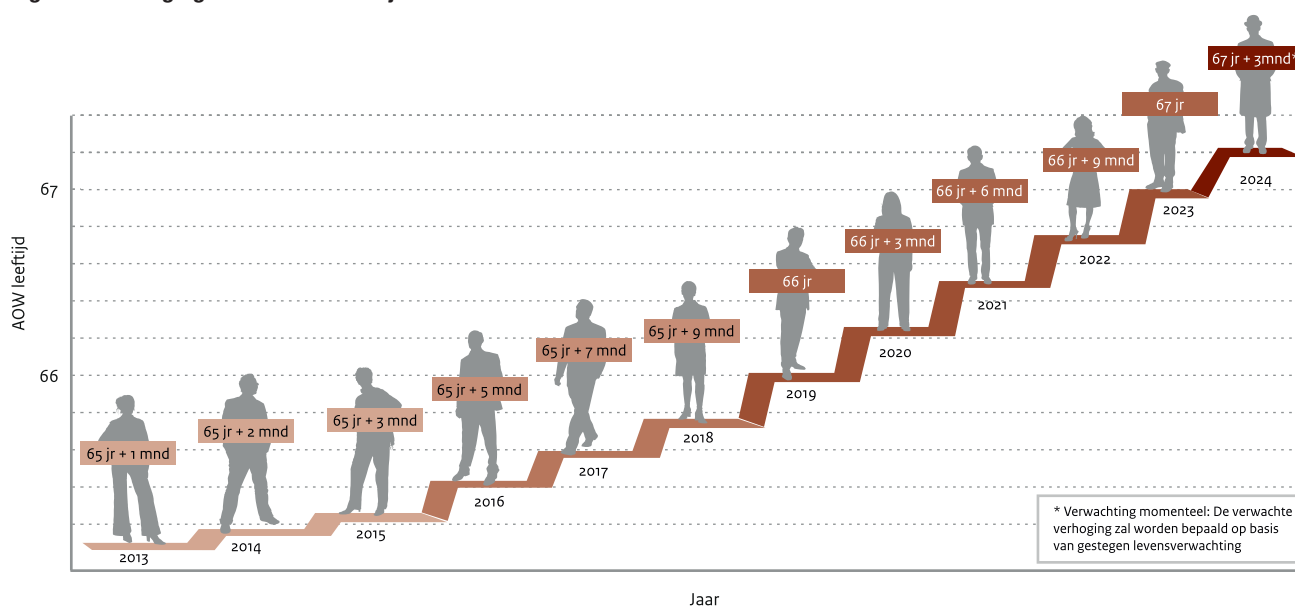
In 2011 heeft het kabinet met sociale partners het pensioenakkoord gesloten over verhoging van de AOW-leeftijd in 2020¹. Ook is toen het vitaliteitspakket geïntroduceerd met maatregelen om langer doorwerken te bevorderen. Als gevolg van een verslechtering van de economische situatie begin 2012 bleken de overheidsfinanciën er veel slechter voor te staan dan eerder was voorzien. De problemen waren omvangrijk en acuut. Dit betekende onder meer dat niet kon worden gewacht tot 2020 met het verhogen van de AOW-leeftijd.

Daarom is in het Begrotingsakkoord afgesproken dat de AOW-leeftijd sneller wordt verhoogd; vanaf 2013 met een maand per jaar, vanaf 2016 met twee maanden per jaar en vanaf 2019 met drie maanden per jaar (zie figuur 1). Vanaf 2024 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting. De snelle invoering van de verhoging kan problemen opleveren voor werknemers die kort voor hun pensioen staan. Wellicht moeten zij onverwacht een periode overbruggen tussen het vertrek bij hun werkgever en het moment waarop zij AOW krijgen. De verhoging van de AOW-leeftijd wordt daarom geleidelijk ingevoerd. Bovendien komt er een voorschotregeling en blijft de AOW-partnertoeslag beschikbaar voor mensen die er op hebben gerekend. In het uiterste geval kunnen mensen een beroep doen op de (bijzondere) bijstand om de periode tot de AOW ingaat te overbruggen.

¹ Hiermee wordt ook tegemoet aan de landen specifieke aanbevelingen van de Europese Commissie met betrekking tot het verhogen van de pensioenleeftijden en het verhogen van de arbeidparticipatie.

Figuur 1. Verhoging van de AOW-leeftijd

Bron: SZW

Ook het vitaliteitspakket, met maatregelen om langer doorwerken te stimuleren, is tegen het licht gehouden om een bijdrage te leveren aan de oplossing van de financiële problemen. Dit heeft ertoe geleid dat mobiliteitsbonussen gericht worden ingezet, namelijk alleen om oudere uitkeringsontvangers en arbeidsgehandicapten weer aan de slag te helpen.

Het vitaliteitspakket bevat ook maatregelen om de duurzame inzetbaarheid van werknemers te bevorderen. Investeren in duurzame inzetbaarheid is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van werknemers en werkgevers. Het vitaliteitspakket van het kabinet ondersteunt de sociale partners hierbij met loopbaanfaciliteiten zoals het vitaliteitssparen. Daarnaast is in april 2012 het project «Duurzame Inzetbaarheid» van start gegaan. Met dit project wil de overheid werkgevers stimuleren om duurzame inzetbaarheid te verankeren in hun personeelsbeleid. Dit gebeurt onder meer door werkgevers die nu al aantoonbaar werk maken van duurzame inzetbaarheid een voorbeeld te laten zijn voor anderen. Goede voorbeelden van maatregelen om werknemers duurzaam inzetbaar te houden worden – onder meer via werkgeversbijeenkomsten – verspreid onder bedrijven en organisaties. Met het actieplan «Gezond Bedrijf» worden MKB-werkgevers aangezet tot het bevorderen van een gezonde leefstijl van hun werknemers en het verlichten van geestelijk en lichamelijk zware beroepen. Hierbij gaat het vooral om het fit houden van laagopgeleide en chronisch zieke werknemers. In de visie van het kabinet op gezond en veilig werken moeten werkgevers en werknemers zelf meer werk maken van goede arbeidsomstandigheden. Daarvoor moet de rol van preventiemedewerkers op de werkvloer worden versterkt. Ook moeten de bedrijfsgezondheidszorg en reguliere gezondheidszorg beter samenwerken. Deze visie is in het voorjaar 2012 met een beleidsagenda aan de Tweede Kamer aangeboden¹. Met deze initiatieven onderstreept het kabinet het belang van het investeren in duurzame inzetbaarheid, voor alle werknemers, jong en oud.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 25 883, nr. 209.

Het is nu al mogelijk om door te werken na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Uit onderzoek blijkt echter dat dit nog niet op grote schaal gebeurt. Werkgevers geven aan dat het huidige arbeidsrecht het aannemen en in dienst houden van AOW'ers bemoeilijkt. Het kabinet past het arbeidsrecht daarom in 2013 op een aantal punten aan als het gaat om werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd al hebben bereikt. Zo wordt de re-integratieverplichting van de werkgever beperkt voor een zieke AOW'er. Ook mag hij een werknemer die de pensioenleeftijd al heeft bereikt opeenvolgende contracten aanbieden zonder dat dit tot een vaste arbeidsovereenkomst leidt. Verder wordt de opzegtermijn voor een AOW'er verkort.

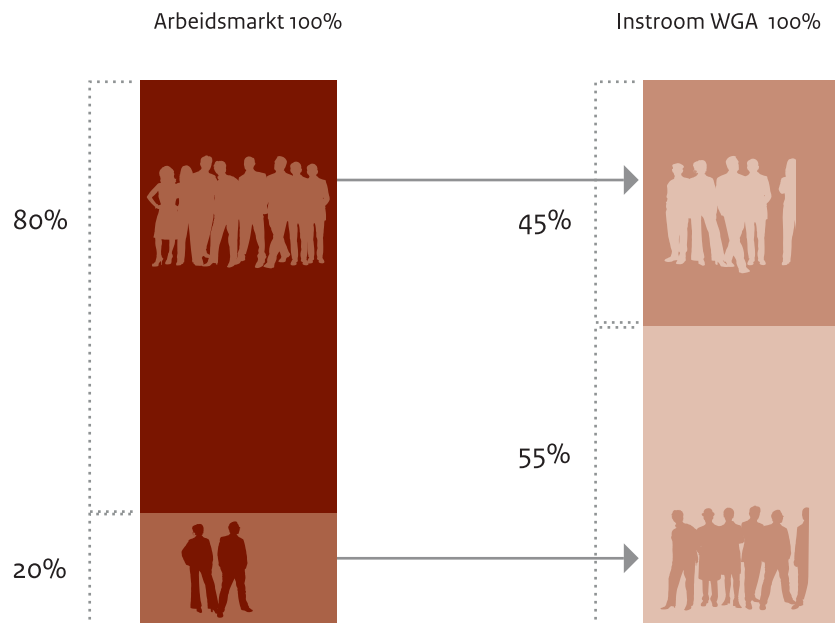
Pensioenfondsen kunnen pensioenen gaan aanbieden die beter bestand zijn tegen de economische schokken zoals we de afgelopen jaren meemaken. Ook zullen pensioencontracten transparanter worden, zodat pensioendeelnemers weten waar zij aan toe zijn en welke risico's zij lopen. Hiervoor wordt een nieuw financieel toetsingskader ontwikkeld, waarvan de inwerkingtreding is voorzien voor 1 januari 2014. Hiernaast kunnen sociale partners (verantwoordelijk voor de inhoud van het pensioencontract) op decentraal niveau blijven kiezen voor een verbeterd nominaal pensioencontract. Het nieuwe toetsingskader moet er, in samenhang met goede communicatie, toe leiden dat deelnemers realistische verwachtingen hebben over de te bereiken hoogte van het pensioen.

Naar een activerend stelsel van sociale zekerheid

Ook in tijden van economische neergang is er nog volop dynamiek op de arbeidsmarkt. Er verdwijnen niet alleen banen, er worden ook nieuwe banen gecreëerd. Er ontstaan voortdurend vacatures, doordat werknemers met pensioen gaan, promoveren en van baan wisselen. Dit betekent dat er ook kansen zijn om vanuit een uitkering aan het werk te komen. Maar dan moet de sociale zekerheid mensen hiertoe wel aanzetten.

De afgelopen jaren zijn er maatregelen genomen om de activerende werking van de sociale zekerheid te bevorderen. Dit heeft ertoe geleid dat meer uitkeringsgerechtigden aan het werk gegaan zijn. Ook is de instroom in onder meer de arbeidsongeschiktheidsregelingen vanuit vaste contracten verminderd. Maar de maatregelen hebben nog onvoldoende invloed gehad op het ziekteverzuim van werknemers met een tijdelijk dienstverband, uitzendkrachten en zieke werklozen. Bij ziekte betaalt de werkgever of uitkeringsinstantie deze flexwerkers niet door, maar komen zij in de Ziektewet (ZW). Het gevolg is dat zij veel vaker (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn – en dus de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgechikten (WGA) instromen – dan vaste werknemers. De instroom van deze groep in de WGA bedraagt 55%, terwijl zij slechts 20% van het verzekerdenbestand vormen (zie figuur 2).

Figuur 2. Instroom in de WGA

Bron: SZW bewerking op basis van informatie van UWV en CBS

In de begroting 2012 is aangekondigd dat de ZW zo wordt aangepast dat flexwerkers worden gestimuleerd om weer aan de slag te gaan in plaats van een beroep te doen op de arbeidsongeschiktheidsregelingen als de ZW-uitkering na twee jaar stopt. Het wetsvoorstel hiervoor is inmiddels aangenomen door de Tweede Kamer. Als ook de Eerste Kamer akkoord gaat kan het wetsvoorstel op 1 januari 2013 ingaan. Net als bij mensen met een vast contract moeten de werkgever en werknemer er dan alles aan doen om werkhervatting mogelijk te maken. Niet de ziekte, maar wat iemand nog kan komt centraal te staan. Werkgevers worden extra geprikkeld om flexwerkers weer aan de slag te helpen. Vanaf 2014 krijgen zij namelijk te maken met individuele ZW- en WGA-premies voor flexwerkers. Hoe hoger het beroep op die regelingen, hoe hoger de premie voor de werkgever. Daar staat tegenover dat werkgevers vanaf 2016 ook voor flexwerkers zelf het WGA-risico kunnen gaan dragen. Nu kan dit alleen voor vaste krachten. Het UWV kan vanaf 1 januari 2013 afspraken met werkgevers en sectoren maken over het weer aan de slag helpen van mensen met een ZW-uitkering. In dit kader is door het UWV met de uitzendbranche een convenant afgesloten om de werkhervatting van zieke uitzendkrachten te bevorderen. Om dit beter mogelijk te maken wordt de maximale periode van proefplaatsing verruimd van drie naar zes maanden.

Het kabinet heeft direct na zijn aantreden, samen met gemeenten, een groot aantal maatregelen in gang gezet om arbeidsmigratie vanuit de EU in goede banen te leiden. Het kabinet onderkent het recht van het vrij verkeer van werknemers uit EU-landen en de positieve bijdrage die arbeidsmigranten kunnen leveren aan onze economie. Tegelijkertijd heeft het kabinet ook oog voor de nadelen die hieraan zijn verbonden. De te verwachten toename van het aantal arbeidsmigranten uit EU-landen dat naar Nederland komt, maakt continuering van de aanpak ook in 2013 noodzakelijk. Wat betreft de arbeidsmigratie van buiten de EU staat het kabinet een restrictief toelatingsbeleid voor. Er ontvangen nog te veel

mensen die kunnen werken een uitkering. Het kabinet vindt het daarom onacceptabel om aanbod van buiten de EU aan te boren, als niet eerst de mogelijkheden maximaal zijn benut om het aanbod in Nederland en in de Europese Unie (nu nog met uitzondering van Bulgarije en Roemenië) in te zetten.

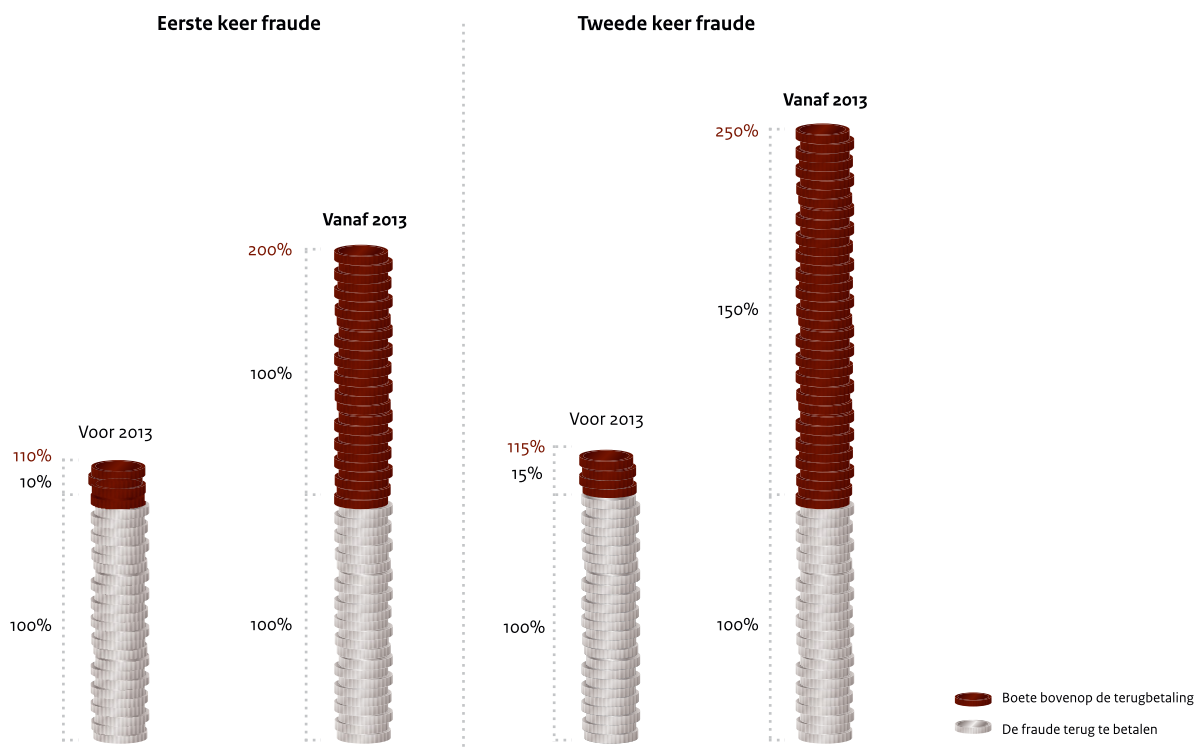
De regels voor het verlenen van tewerkstellingsvergunningen worden daarom aangescherpt. Het kabinet werkt aan een wetsvoorstel waarin staat dat het UWV voortaan alleen in algemene zin hoeft te onderzoeken of er in Nederland voldoende werkzoekenden zijn voor vacatures waarvoor tewerkstellingsvergunningen worden aangevraagd. Als die er zijn dan wijst het UWV de aanvraag voor de tewerkstellingsvergunning af. Het is dan aan de werkgever om onder het hier beschikbare aanbod te werven. Ook wordt het mogelijk om in sectoren een maximum in te stellen voor het aantal te verlenen tewerkstellingsvergunningen.

Hardere aanpak fraude waarborgt solidariteit en betaalbaarheid van onze sociale voorzieningen

Misbruik en oneigenlijk gebruik van sociale zekerheid moeten worden bestreden als we het draagvlak voor het stelsel willen behouden. Fraude is diefstal van gemeenschapsgeld en ondermijnt daarmee de solidariteit tussen burgers en de betaalbaarheid van de sociale zekerheid. Zeker in deze tijden van bezuinigingen is een scherpe aanpak van fraude van belang. Strengere sancties werken preventief en maken dat werkenden erop kunnen vertrouwen dat alleen mensen die het echt nodig hebben, overheidssteun krijgen.

Fraude wordt vanaf 2013 harder aangepakt. Zo worden in het wetsvoorstel «Aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW» de straffen verhoogd voor mensen die frauderen met uitkeringen en de kinderopvangtoeslag (zie figuur 3). Het wetsvoorstel is behandeld in de Tweede Kamer en de inzet is dat de wet 1 januari 2013 in werking treedt. Fraudeurs moeten dan het teveel ontvangen geld altijd terugbetalen. Daarnaast krijgen zij een boete die net zo hoog is als het fraudebedrag. Bij de volgende fraude gaat de boete verder omhoog. Die boete wordt dan ook verrekend met de uitkering, waardoor de fraudeur gedurende maximaal vijf jaar niets meer ontvangt. In de bijstand geldt een periode van ten hoogste drie maanden. De bijstand heeft immers het karakter van een vangnet voor mensen die op geen enkele andere manier in hun onderhoud kunnen voorzien.

Figuur 3. Terugbetaling en boete bij fraude sociale verzekeringen

Bron: SZW

Ook bedrijven die zich niet aan wet- en regelgeving houden krijgen hoge boetes. Als een bedrijf in herhaling valt worden de boetes verdubbeld en bij een derde overtreding gaat de boete nog een keer omhoog. Bovendien kan een bedrijf of een onderdeel ervan dan maximaal drie maanden worden stilgelegd.

Verder streeft het kabinet ernaar dat het voorgenomen wetsvoorstel «Fraudeaanpak door gegevensuitwisseling en efficiënter gebruik van gegevens» eveneens in 2013 in werking treedt. Met dit wetsvoorstel krijgen uitvoerders van de sociale zekerheid nieuwe mogelijkheden om fraude aan te pakken. Ook kunnen zij efficiënter gebruik gaan maken van gegevens die bij de overheid beschikbaar zijn. Een betere gegevensuitwisseling is ook een van de doelen van de EU-handhavingsrichtlijn waarover in Brussel wordt onderhandeld. De richtlijn moet het beter mogelijk maken om gegevens uit te wisselen tussen inspectiediensten van EU-lidstaten. Zo kan worden voorkomen dat bedrijven de regels omzeilen en grensoverschrijdende gedetacheerde werknemers minder goede arbeidsvoorwaarden bieden dan waarop zij recht hebben.

De Inspectie SZW, gemeenten en UWV bestrijden samen de fraude op het gebied van werk en inkomen. De Inspectie SZW is in 2012 ontstaan na een fusie van de Arbeidsinspectie, SIOD en de Inspectie Werk en Inkomen. Door deze diensten samen te voegen is de slagkracht toegenomen en wordt van elkaars expertise gebruik gemaakt om fraude en misstanden steviger aan te pakken. Het opsporen van fraude is een van de speer-

punten in 2013. De verhoging van de boetes zoals hiervoor beschreven zal de aanpak van de Inspectie SZW versterken.

Europa, sociale zekerheid en werkgelegenheid

Europa is belangrijk voor de Nederlandse economie en daarmee ook voor de werkgelegenheid. Het is goed dat de werking van de Europese interne markt wordt verbeterd door gezamenlijke afspraken over het vrij verkeer van kapitaal, goederen, diensten en personen. Daarbij moeten de voordelen van het vrij verkeer optimaal worden benut en de nadelen zoveel mogelijk worden beperkt. In dat kader zet Nederland in op het tegengaan van een mogelijk aanzuigende werking van ons socialezekerheidsstelsel op EU-migranten, mede door de vormgeving van Europese regelgeving.

Ook als het om pensioenen gaat is Nederland alert. Het is positief dat er een interne markt voor financiële producten tot stand komt, maar lidstaten moeten zelf verantwoordelijk blijven voor hun pensioenstelsels. Europese regels die alle pensioenstelsels over een kam scheren en tot onnodig hoge lasten voor Nederlandse werknemers, werkgevers en pensioenfondsen leiden, moeten worden voorkomen. Dergelijke regels staan op gespannen voet met de bijzondere kenmerken van het Nederlandse pensioenstelsel. Het voornemen van de Europese Commissie om de Pensioenfondsenrichtlijn (IORP) aan te passen, mag er voor Nederland niet toe leiden dat de hoge zekerheidseisen die daarin worden voorgesteld tot grote kostenstijgingen voor pensioenfondsen leiden. Wanneer bijvoorbeeld de zekerheidseis wordt verhoogd van 97,5% naar 99,5%, conform de Europese Solvency II Richtlijn voor verzekeraars, kan dit leiden tot een toename in de buffervereisten voor pensioenfondsen met circa 11%-punt. Dit verhogen van de buffers kan in stappen gedurende tien jaar. Indien dit gedekt zou worden door premieverhoging komt dit de eerste tien jaar neer op circa € 10 miljard aan extra premie; het alternatief is dat de pensioenuitkeringen voor een soortgelijk bedrag worden gekort. Structureel vergen de hogere buffers circa € 3 miljard aan extra premie. Bij de voorbereiding van de IORP richtlijn heeft de Commissie aangegeven rekening te houden met landen die goed functionerende kapitaalgedekte pensioenstelsels hebben, zoals Nederland. Het kabinet zal er scherp op toe blijven zien dat dit ook inderdaad gebeurt.

Lidstaten zijn in Europa zelf verantwoordelijk voor hun beleid op het gebied van werkgelegenheid en sociale zekerheid. Ongewenste beleidsconcurrentie – door verschillen in nationale regelgeving – wordt door de EU tegengegaan. Nederland is van mening dat dit proces is afgerond en ziet dus weinig reden voor aanvullend Europees beleid op het terrein van sociale zekerheid en werkgelegenheid. Wel kunnen verbeteringen worden geformuleerd langs de weg van open coördinatie processen: Europees gezamenlijke doelen formuleren zoals op het terrein van arbeidsparticipatie, met voor lidstaten een behoorlijke vrijheid in de manier waarop zij die doelen nationaal realiseren. Belangrijk is dat vervolgens goed op prestaties getoetst wordt en lidstaten bij de les gehouden worden.

2.1.1.2 Verdere agenda

Verschillende uitdagingen op het gebied van werk en inkomen zullen ook na 2013 op de agenda blijven staan, zoals een beter functionerende arbeidsmarkt, meer mensen met een beperking aan de slag en een kleinere overheid, ook op het terrein van SZW.

Verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt

Een economie die voortdurend verandert door de conjunctuur, globalisering en technologische vooruitgang vraagt om een dynamische arbeidsmarkt met mobiele werknemers. In Nederland is de arbeidsmobiliteit echter laag, met name onder ouderen. Dit komt mede door de Nederlandse wet- en regelgeving. Zo neemt de ontslagbescherming voor werknemers met een vast contract toe naarmate zij langer in dienst zijn. Ook zijn de ontslagvergoedingen hoog voor ouderen die via de kantonrechter worden ontslagen. Hierdoor zijn werkgevers minder snel geneigd om nieuwe vaste contracten aan te bieden. Tegelijkertijd zorgt de hoge ontslagbescherming voor ouderen met een vast contract ervoor dat zij niet snel zullen overstappen naar een andere, productievere baan. Zij raken hun bescherming dan immers kwijt. De keerzijde is dat ouderen moeilijk nieuw werk vinden als zij eenmaal aan de kant komen te staan.

De arbeidsmobiliteit in Nederland is niet alleen laag, maar bovendien ongelijk verdeeld. Conjuncturele schommelingen worden met name door de zogeheten flexibele schil opgevangen, en in veel mindere mate door mensen met een vast contract. Als het beter gaat doen werkgevers eerst een beroep op flexwerkers. Die verdwijnen ook weer als eersten als het slechter gaat. Dit zorgt ervoor dat bedrijven zich kunnen aanpassen aan de economische situatie, maar dit heeft ook nadelen. Werkenden in de flexibele schil verdienen gemiddeld minder, volgen minder vaak scholing en doen relatief vaak een beroep op sociale zekerheid.

In de hoofdlijnennotitie «Aanpassing ontslagrecht en WW¹» zijn maatregelen aangekondigd om de arbeidsmarkt te moderniseren. Het huidige ingewikkelde duale stelsel wordt vervangen door een transparant en eenvoudig ontslagstelsel, waarin de preventieve toetsing van het ontslag plaatsmaakt voor toetsing achteraf door de rechter. De soms hoge en ongelijk verdeelde ontslagvergoedingen maken plaats voor een zogeheten transitiebudget voor iedereen met een vast of tijdelijk contract bij wie de arbeidsrelatie onvrijwillig wordt beëindigd. Dit transitiebudget kan worden gebruikt voor scholing of andere hulp bij het vinden van werk. Daarnaast wordt de WW-uitkering voor ten hoogste de eerste zes maanden voor rekening gebracht van de werkgever, voor werknemers met vaste én tijdelijke contracten. Als het parlement hiermee instemt gaan deze hervormingen in 2014 in. In aanloop op de invoering wordt in 2013 de WW-premie voor werkgevers tijdelijk verhoogd.

---

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 29 544, nr. 400.

Figuur 4. Hoofdpijnen aanpassing ontslagrecht en WW

Deze maatregelen zullen de mobiliteit op de arbeidsmarkt bevorderen, terwijl ze tegelijkertijd de ongelijkheid tussen werknemers met vaste en flexibele contracten verkleinen. Dit leidt tot een evenwichtiger verdeling van flexibiliteit en zekerheid en maakt het voor mensen makkelijker om van baan te wisselen, met name voor ouderen. Dit betekent echter niet dat werkgevers straks zo maar ouderen kunnen ontslaan. Er moet nog steeds een goede reden zijn voor ontslag. Ook het beginsel dat bij collectief ontslag de groep ontslagen werknemers wat betreft leeftijd een afspiegeling moet zijn van het totale personeelsbestand blijft gehandhaafd. Verder blijft leeftijdsdiscriminatie uiteraard verboden en wordt ontslag – ook van ouderen – niet gratis.

Meer mensen met een beperking aan het werk

Het is van belang dat ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt profiteren van de dynamiek op de arbeidsmarkt. Een goede dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers brengt vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar. Dit vraagt, met name op regionaal niveau, om een effectieve en efficiënte bemiddeling, re-integratie-ondersteuning en controle op de naleving van de regels.

In ons land staan nog teveel mensen die kunnen werken om uiteenlopende redenen aan de kant. Voorkomen moet worden dat mensen te snel worden afgeschreven en permanent worden uitgesloten van een baan. Want werk biedt mensen perspectief, zelfrespect, sociale contacten en sociale betrokkenheid. Werk is de basis voor zelfstandigheid, het benutten en ontwikkelen van talenten en vaardigheden en het is de beste manier om uit armoede te komen. Van de 317 000 bijstanduitkeringen duurt 37% langer dan vijf jaar. De bijstand als tijdelijk vangnet schiet daarmee zijn doel voorbij. Een groot deel van de mensen in de bijstand kan aan het werk. In de sociale werkvoorziening is de situatie vergelijkbaar. Hier werken ongeveer honderdduizend mensen in een beschutte omgeving, terwijl een groot deel ook in staat is bij een gewone werkgever aan de slag te gaan. Er zitten nu tweeënhalve maal zoveel mensen in de sociale werkvoorziening (WSW) als bij de invoering in 1969 was voorzien. De doorstroom van mensen met een WSW-indicatie naar een gewone baan is

laag, terwijl minstens de helft van de mensen met een WSW-indicatie met enige begeleiding bij een reguliere werkgever aan de slag kan. De groep Wajongers is de laatste jaren sterk gegroeid. Als er niets gebeurt dan verdubbelt het aantal Wajongers de komende dertig jaar naar 400 000. Het is sociaal onaanvaardbaar en economisch en financieel onhoudbaar dat mensen in een uitkering of op een beschutte werkplek blijven zitten terwijl zij kunnen werken op een reguliere arbeidsplaats. De uitdaging voor alle betrokkenen – gemeenten, UWV, werkgevers en werknemers – is dan ook om meer van deze mensen aan het werk te helpen. De overheid heeft hierbij een belangrijke voorbeeldrol.

Hiervoor is het onder meer noodzakelijk dat mensen op een goede en professionele manier worden gere-integreerd. Het ministerie van SZW investeert daarom tot 2014 in het programma «Impuls Vakmanschap». Hiermee worden sociale diensten gestimuleerd om de effectiviteit van re-integratieprojecten te vergroten en zich verder te professionaliseren. Divosa en de VNG voeren dit programma uit.

Door de nadruk te leggen op digitale dienstverlening kan het UWV werkgevers en werkzoekenden in de toekomst voldoende blijven ondersteunen (Redesign UWV Werkbedrijf). WW-gerechtigden hebben in het algemeen recente werkervaring. Zij hebben daardoor vaak geen belemmeringen om weer snel aan de slag te gaan. Vanaf 2015 krijgt daarom nog maximaal tien procent van de WW'ers die tussen drie en twaalf maanden werkloos zijn persoonlijke hulp bij het zoeken naar werk. Vanaf 2013 zal door UWV en gemeenten in alle arbeidsmarktregio's een gezamenlijk aanspreekpunt voor werkgevers zijn gerealiseerd. UWV en gemeenten zullen hierbij nauw samenwerken. Het aantal vestigingen van waaruit UWV opereert wordt de komende jaren teruggebracht van 98 naar 30.

Op deze wijze is invulling gegeven aan de taakstelling van € 500 miljoen van het vorige kabinet op het UWV. Om de ontwikkeling Redesign volgens plan per 2015 te voltooien, is aan het UWV een bedrag van € 30 miljoen beschikbaar gesteld. Hierdoor kan de persoonlijke dienstverlening geleidelijker worden afgebouwd, zodat werkzoekenden meer tijd hebben om te wennen aan digitale dienstverlening. Verdere taakstellingen vergen keuzes in wat de overheid nog kan en wil. Een nieuwe taakstelling bij het UWV zal gevolgen hebben voor de dienstverlening en de klanttevredenheid.

Een kleinere overheid, ook op het gebied van werk en inkomen

Het kabinet streeft naar een efficiënte werking van de arbeidsmarkt waarbij de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven voorop staat. Het verkrijgen en behouden van betaald werk is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van mensen zelf. Juist nu de overheidsmiddelen schaars zijn, is het van belang dat de overheid alleen mensen ondersteunt die dat écht nodig hebben. Door eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven meer voorop te stellen, kan de dienstverlening van de overheid zich tot het noodzakelijke beperken.

De taakstelling voor een kleinere overheid op het gebied van werk en inkomen is voor de periode 2012–2015 verdeeld over UWV, SVB en het kerndepartement van SZW. Deze taakstelling is ingevuld. Voor wat betreft het UWV is onder meer besloten de efficiency te vergroten, keuzes te maken in taken en dienstverlening en wet- en regelgeving te vereenvoudigen. Deze taakstelling kwam bovenop de beleidsmatige taakstellingen

op bemiddeling en re-integratie van het UWV. Een ander voorbeeld is het terrein van arbeidsomstandigheden waar gekozen is voor een kleinere rol van de overheid¹. De regeldruk wordt verminderd en werkgevers worden aangespoord om zelf meer verantwoordelijkheid te nemen. Met scherpe risicoanalyses en zwaardere straffen worden werkgevers die hun verantwoordelijkheid onvoldoende nemen aangepakt.

Hoewel de invulling van de taakstelling op het gebied van werk en inkomen reeds bekend is, blijft de uitvoering ervan de komende jaren een flinke opgave. De vinger wordt aan de pols gehouden om snel te kunnen ingrijpen als zich knelpunten voordoen. Er moeten immers tegelijkertijd nog twee andere taakstellingen worden uitgevoerd: die uit het regeerakkoord Rutte/Verhagen voor 2016–2018 (€ 51 miljoen) en een taakstelling van € 3 miljoen uit het Begrotingsakkoord 2013. Er moeten keuzes worden gemaakt bij de invulling van deze taakstellingen.

De ambitie om met minder middelen toch een goede dienstverlening te bieden wordt door de opeenstapeling van taakstellingen steeds groter. Verdere taakstellingen vergen keuzes in wat de overheid nog kan en wil. Dergelijke keuzes zullen gevolgen hebben voor de dienstverlening door de overheid.

2.1.1.3 Inkomensontwikkeling

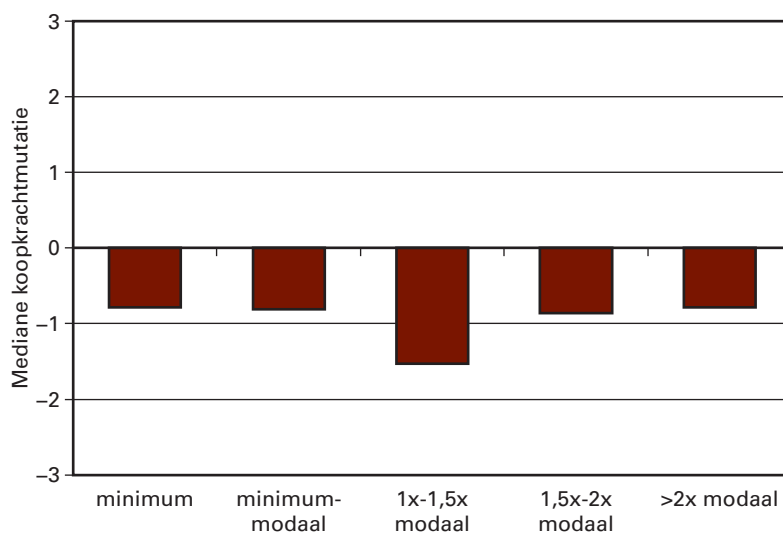
In 2013 daalt de mediane koopkracht met ¾%. Hiermee neemt de koopkracht voor het vierde jaar op rij af. Deze daling hangt samen met de slechte economische situatie. Hierdoor stijgen de lonen in de markt nauwelijks meer dan de inflatie en worden pensioenen gekort. Bovendien bevat het Begrotingsakkoord maatregelen die de koopkracht van bijna alle Nederlanders raakt. De BTW wordt verhoogd naar 21%, hetgeen de inflatie verhoogt, de lonen bij de overheid worden bevroren, het eigen risico in de zorg wordt verhoogd en de onbelaste reiskostenvergoeding wordt afgeschaft. Bovenop de maatregelen uit het Begrotingsakkoord raken ook de bezuinigingen uit het regeerakkoord de koopkracht. Het betreft in 2013 de verlaging van de zorgtoeslag, de maatregelen in de kinderopvangtoeslag en de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting.

Inzet bij het vormgeven van de maatregelen in het Begrotingsakkoord was om de koopkrachteffecten evenwichtig te verdelen, met bijzondere aandacht voor mensen met lage inkomens. Daar is invulling aan gegeven door lage inkomens via de zorgtoeslag te compenseren voor het hogere eigen risico in de zorg. Daarnaast wordt de lastenruimte van €1,5 miljard die is ontstaan door de verhoging van de BTW vooral ingezet om werkenden met lage inkomens tegemoet te komen, door de arbeidskorting gericht te verhogen. Ook worden het kindgebonden budget, de alleenstaande ouderenkorting en de ouderenkorting verhoogd. Door dit pakket aan maatregelen zijn de koopkrachteffecten, ondanks de forse bezuinigingen, voor de laagste inkomens relatief beperkt en zijn deze redelijk evenwichtig over het inkomensgebouw verdeeld.

---

¹ Visie op het stelsel voor gezond en veilig werken, Tweede Kamer, 2011–2012, 25 883, nr. 209.

Figuur 5. Mediane koopkrachtmutatie 2013 naar inkomenshoogte

2.1.1.4 Tot slot

Het kabinet heeft met het Begrotingsakkoord 2013 verantwoordelijkheid genomen voor een goed werkende arbeidsmarkt en houdbare sociale voorzieningen. Dit betekent enerzijds dat 2013 geen gemakkelijk jaar wordt voor burgers en bedrijven. De koopkracht neemt af en de werkloosheid zal oplopen. Anderzijds worden uitdagingen voor de lange termijn, zoals het verbeteren van de overheidsfinanciën, een beter functionerende arbeidsmarkt en een langer doorwerkende beroepsbevolking, met dit akkoord aangepakt. Dit biedt voor iedereen perspectief voor de toekomst.

2.1.2 BUDGETTAIRE ONTWIKKELINGEN SZA-KADER

2.1.2.1 Inleiding

De uitgaven van de overheid zijn verdeeld over drie uitgavenkaders; Rijkbegroting-in-enge-zin (Rbg-eng), Budgettair Kader Zorg (BKZ) en het kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA). De minister van SZW is in beginsel verantwoordelijk voor de beheersing van de uitgaven in het SZA-kader. Indien de geraamde uitgaven hoger zijn dan het afgesproken kader (ook wel het uitgavenplafond of de ijklijn genoemd), dient de minister maatregelen te nemen om (meerjarig) binnen het kader te blijven.

Het merendeel van de uitgaven van de SZW-begroting valt binnen het uitgavenkader SZA. Zo zijn bijvoorbeeld de apparaatsuitgaven van SZW ondergebracht in het kader Rijksbegroting-in-enge-zin. Een exacte aansluiting tussen de uitgaven in de SZW-begroting en het SZA-kader is te vinden in bijlage 4.2.

Deze paragraaf geeft een overzicht van de budgettaire ontwikkelingen in het SZA-kader. Er wordt inzicht gegeven in de mutaties die zijn opgetreden sinds de ontwerpbegroting 2012. Vervolgens wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de uitgaven en de volumes. Ten slotte wordt ingegaan op de mutaties van de ijklijn en worden de SZA-uitgaven getoetst aan het uitgavenplafond.

2.1.2.2 Uitgaven SZA-kader 2012–2017

SZA-uitgaven

In tabel 2.1.2.1 zijn de uitgaven die behoren tot het SZA-kader voor 2012 tot en met 2017 weergegeven. Te zien is dat de totale SZA-uitgaven (uitgedrukt in het prijsniveau van het jaar 2012, zogenoemde constante prijzen) vanaf 2012 met € 2,0 miljard toenemen. Dit verloop van de SZA-uitgaven wordt met name door twee onderliggende ontwikkelingen beïnvloed. De AOW-uitgaven nemen tussen 2012 en 2017 met € 2,5 miljard toe als gevolg van de vergrijzing, de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd vanaf 2013 beperkt de stijging enigszins. De werkloosheidsuitgaven nemen eerst toe van 2012 naar 2013 om vervolgens weer af te nemen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de conjunctuur en door de maatregel waarmee werkgevers vanaf 2014 verantwoordelijk worden voor de eerste zes maanden WW.

Het restant van de SZA-uitgaven vertoont per saldo een relatief stabiel verloop. De overige uitgaven bestaan met name uit arbeidsongeschiktheidsuitgaven (€ 12 miljard), uitgaven aan kindregelingen en kinderopvang (€ 7 miljard) en de WSW (€ 2 miljard). Een verdere uitsplitsing van de SZA-uitgaven is te vinden in tabel 2.1.2.3.

De uitgavenkaders van de overheid worden uitgedrukt in lopende prijzen, wat betekent dat rekening wordt gehouden met toekomstige loon- en prijsontwikkelingen. In lopende prijzen nemen de SZA-uitgaven toe van € 70,5 miljard in 2012 naar € 80,5 miljard in 2017. Uitgedrukt in een percentage van het BBP dalen de SZA-uitgaven in latere jaren.

Beleidsagenda

Tabel 2.1.2.1 SZA-uitgaven in constante en lopende prijzen (x € 1 mld)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totale SZA-uitgaven constante prijzen	70,5	71,9	72,6	72,8	72,7	72,5
w.v. AOW-uitgaven	31,5	32,4	33,2	33,8	33,8	34,0
w.v. Werkloosheidsuitgaven (WW en bijstand)	10,2	11,0	10,9	10,6	10,3	9,7
w.v. Overige SZA-uitgaven	28,8	28,5	28,5	28,4	28,6	28,7
Loon- en prijsontwikkeling SZA-uitgaven	0,0	1,2	2,4	3,9	5,9	8,1
Totale SZA-uitgaven lopende prijzen	70,5	73,1	75,1	76,7	78,6	80,5
SZA-uitgaven in % van het BBP	11,6%	11,7%	11,7%	11,6%	11,4%	11,3%

Bron: SZW, financiële administratie

Budgettaire mutaties

Tabel 2.1.2.2 geeft een overzicht van de budgettaire mutaties die sinds de vorige ontwerpbegroting zijn opgetreden, een zogenoemde verticale toelichting.

Tabel 2.1.2.2 Budgettaire mutaties sinds vorige Ontwerpbegroting (x € 1 mld)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SZA-uitgaven Ontwerpbegroting 2012	69,7	71,8	74,1	76,4	79,0	81,2
A. Macro-economische mutaties	1,3	1,7	1,4	0,7	0,3	0,1
w.v. WW/WWB	1,4	2,4	2,7	2,3	1,7	1,0
w.v. loon- en prijsontwikkeling	-0,1	-0,6	-1,2	-1,6	-1,4	-0,9
B. Mee- en tegenvallers	-0,6	-0,2	-0,1	0,1	0,1	0,3
w.v. Kinderopvangtoeslag	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0
w.v. Wajong	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
w.v. Arbeidsongeschiktheid	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
w.v. AOW	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
w.v. Overig	-0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
C. Ombuigingen	-0,1	-0,6	-1,4	-1,7	-2,0	-2,2
w.v. AOW Leeftijdverhoging	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,5	-0,7
w.v. WW Loondoorbetaling	0,0	0,0	-0,8	-1,0	-1,0	-1,0
w.v. Verlaging MKOB	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
w.v. Nullijn	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
w.v. Overig	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
D. Besparingsverliezen en Intensiveringen	0,1	0,3	0,6	0,9	0,9	1,0
w.v. WWNV	0,0	0,0	0,4	0,6	0,7	0,7
w.v. Belasten Reiskostenvergoeding	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
w.v. Huishoudinkomenstoets	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
w.v. Overig	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
E. Technische mutaties	0,1	0,0	0,3	0,3	0,2	0,2
SZA-uitgaven Ontwerpbegroting 2013	70,5	73,1	75,1	76,7	78,6	80,5

Bron: SZW, financiële administratie

A. Macro-economische mutaties

Aanpassingen van de uitgaven als gevolg van wijzigingen in verwachte economische ontwikkelingen worden macro-economische mutaties genoemd. De macro-economische mutaties laten per saldo een tegenvaller zien. In de eerste jaren betreft het een forse tegenvaller tot € 1,7 miljard, in latere jaren is de bijstelling relatief beperkt; € 0,1 miljard in 2017.

Het CPB heeft sinds de begroting 2012 de raming van de werkloze beroepsbevolking als gevolg van verslechterde economische omstandigheden naar boven bijgesteld. Dit leidt tot hogere uitgaven aan de WW en bijstand, met name in de jaren 2013 tot en met 2015. Tegenover de hogere werkloosheidsuitgaven staat een meevallende loon- en prijsontwikkeling. De uitgaven onder het kader SZA zijn met name afhankelijk van de contractloonontwikkeling. Dit komt doordat de uitkeringen van SZW worden aangepast aan de ontwikkeling van de lonen in de markt. De procentuele ontwikkeling van de lonen is kleiner dan waar eerder van werd uitgegaan, waardoor de uitgaven van SZW lager uitkomen.

B. Mee- en tegenvallers

De informatie van de uitvoeringsorganisaties over de ontwikkelingen van de verschillende uitgavenregelingen laat met name mee- en tegenvallers zien bij de kinderopvangtoeslag, de Wajong, de arbeidsongeschiktheid en de AOW:

- Bij de kinderopvangtoeslag zijn in 2011 en 2012, en worden in 2013, verschillende versoeringen doorgevoerd. De gedragseffecten van deze maatregelen, die zich volgens de ramingen over drie jaar uitstrekken, zijn waarschijnlijk sneller opgetreden dan geraamd, waardoor de uitgaven naar beneden worden bijgesteld. Daarnaast zijn de verwachte terugontvangsten voor 2012 hoger dan waar eerder rekening mee gehouden werd.
- De meevaller in de Wajong wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere gemiddelde uitkering dan eerder verwacht.
- De tegenvaller op de arbeidsongeschiktheidsregelingen is het saldo van tegenvallers bij de WAO en de gedeeltelijk arbeidsongeschikten in de WIA (WGA) en een meevaller bij de volledig arbeidsongeschikten in de WIA (IVA). De hogere uitgaven aan de WAO worden voornamelijk verklaard door een daling van de doorstroomkans van volledige naar gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. In de WIA is minder doorstroom van WGA naar IVA. Dit zorgt voor hogere uitgaven aan de WGA en minder uitgaven aan de IVA. Daarnaast is de instroom in de WGA hoger dan eerder verwacht, wat tot een tegenvaller leidt.
- Naar boven bijgestelde prognoses van de levensverwachting hebben geleid tot een ophoging van de AOW-uitgaven.

Kleinere meevallers deden zich voor bij de WKB en de AIO (voorheen bijstand 65+). Hogere terugontvangsten voor het kindgebonden budget zorgen met name in 2012 voor een meevaller op die regeling. De realisaties van de bijstandsuitgaven voor ouderen vielen in 2011 lager uit dan verwacht. De raming voor latere jaren is hierom ook neerwaarts bijgesteld.

C. Ombuigingen

In het Begrotingsakkoord is een aantal ombuigingsmaatregelen op SZW terrein opgenomen. Daarnaast is een aantal maatregelen genomen ter dekking van SZA-problematiek.

- De AOW-leeftijd wordt vanaf 2013 stapsgewijs verhoogd. Dit levert in 2013 € 0,1 miljard op, oplopend naar € 0,7 miljard in 2017. Deze besparing is het saldo van lagere AOW-uitgaven en hogere uitgaven aan andere regelingen. Als gevolg van de hogere AOW-leeftijd blijven mensen namelijk langer een arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering ontvangen.
- Werkgevers worden verantwoordelijk voor de eerste zes maanden WW. Deze maatregel levert € 750 miljoen op in 2014, voor latere jaren loopt dit op tot € 1,0 miljard. Vooruitlopend hierop is voor 2013 de Awf-premie met € 500 miljoen verhoogd, zie hiervoor ook bijlage 4.3.

Beleidsagenda

- Conform het wetsvoorstel Uniformering Loonbegrip (ULB) wordt de MKOB per 1 januari 2013 met € 75 per jaar verlaagd. Dit levert € 0,2 miljard per jaar op vanaf 2013. In het wetsvoorstel ULB wordt de ouderenkorting verhoogd, ter compensatie wordt de tegemoetkoming voor ouderen verlaagd.
- In de Voorjaarsnota is voor 2012 en 2013 een nullijn afgesproken, de loonbijstelling wordt niet aan de departementen uitgekeerd. Dit leidt binnen het SZA-kader tot een besparing van € 0,1 miljard in 2012 en € 0,2 miljard in latere jaren. De besparing slaat vooral neer bij de Wsw, bij het re-integratiebudget, de kinderopvang en bij UWV en SVB.

Naast deze grote maatregelen is een aantal (budgettair) kleinere maatregelen getroffen. Zo wordt de inkomensgrens in de kinderopvang niet geïndexeerd (€ 16 miljoen). Daarnaast wordt de invoering van een eigen bijdrage vervuuld voor een proportionele verhoging van de ouderbijdrage voor het eerste kind (budgettair neutraal). Met uitzondering van de laagste inkomensklasse, daarvoor blijft de ouderbijdrage gelijk. Ook de modernisering van de ZW kent een gewijzigde invulling en levert structureel iets meer op (€ 10 miljoen).

D. Besparingsverliezen en Intensiveringen

Uit het Begrotingsakkoord volgt een aantal wijzigingen op beleid dat daarvoor reeds was ingezet. Daarnaast is nieuw beleid ingevoerd op andere terreinen dan SZW met gevolgen voor SZW regelingen. De grootste budgettaire gevolgen hebben het controversieel verklaren van de Wet Werken naar Vermogen, het belasten van de reiskostenvergoeding en het vervallen van de huishoudinkomenstoets in de bijstand.

- De Wet Werken naar Vermogen is controversieel verklaard. Daardoor blijven de Wajong en Wsw onveranderd. De besparingsverliezen worden beperkt door de vrijval van de gereserveerde middelen, de herstructureringsfaciliteit en een deel van de mobiliteitsbonussen. Per saldo resteert een besparingsverlies van € 34 miljoen in 2013, oplopend tot € 0,7 miljard in 2017.
- Door het belasten van de reiskostenvergoeding telt deze ook mee in het premieplichtig inkomen. Een hoger premieplichtig inkomen betekent hogere uitkeringen voor werknemersverzekeringen. De uitgaven aan WW/ZW en WAO/WIA nemen hierdoor toe. Voor de kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget leidt het belasten van de reiskostenvergoeding juist tot lagere uitgaven aangezien hier een hoger inkomen een lagere toeslag betekent. Per saldo leidt deze maatregel tot € 20 miljoen hogere uitgaven in 2013, oplopend tot € 124 miljoen in 2017.
- De huishoudinkomenstoets in de bijstand vervalt. Dit leidt tot € 27 miljoen hogere uitgaven in 2012 en € 54 miljoen in latere jaren.

Daarnaast heeft zich een aantal kleinere besparingsverliezen voorgedaan met name door het later dan gepland ingaan van maatregelen. De maatregel waarmee fraude met uitkeringen wordt aangepakt is vertraagd ingegaan. Voor het afschaffen van de WWIK is een overgangsregeling ingesteld. De maatregel AOW-verjaardag is verlaat in werking getreden. Daarnaast levert de beperking van export van uitkeringen minder op dan in het regeerakkoord Rutte/Verhagen was opgenomen. De WKB-bedragen zijn in het Begrotingsakkoord per 2013 met € 75 verhoogd, dit leidt tot ongeveer € 40 miljoen hogere uitgaven per jaar.

E. Technische mutaties

Dit betreft met name het uitboeken van de taakstelling die in de begroting 2012 was opgenomen voor circa € 230 miljoen per jaar vanaf 2013 om de kaders te laten sluiten op basis van de MEV-stand. Deze taakstelling is in het begrotingsakkoord ingevuld en wordt uitgeboekt. Daarnaast bevat deze post de loon- en prijsontwikkeling die hoort bij de mutaties onder A t/m D en technische overboekingen van het SZA-kader naar het kader Rbg-eng.

2.1.2.3 Uitgaven- en volumeontwikkelingen SZA-kader 2012-2017

Dit onderdeel geeft een toelichting op het verloop van de uitgaven in het SZA-kader over de jaren heen, een zogenoemde horizontale toelichting. Ook worden de volumeontwikkelingen van de uitkeringsregelingen toegelicht. De ontwikkeling van de uitgaven wordt namelijk in sterke mate bepaald door de ontwikkeling van de onderliggende volumecijfers. Tabel 2.1.2.3 toont een onderverdeling van de uitgaven in het SZA-kader naar de verschillende regelingen. Het betreft hier netto uitgaven, na aftrek van relevante ontvangsten. Tabel 2.1.2.4 geeft een overzicht van de volumecijfers. De volumeontwikkelingen in tabel 2.1.2.4 wijken op onderdelen af van de cijfers genoemd in de beleidsartikelen. Dat komt doordat in de tabel volumecijfers zijn opgenomen die relevant zijn voor de uitgavenontwikkeling. Ter illustratie: beleidsartikel 8 bevat het volume AOW in personen, dit is hoger dan het volume dat in tabel 2.1.2.4 is opgenomen. Voor de budgettaire ontwikkelingen is het van belang hoeveel volledige AOW-uitkeringen er in enig jaar zijn en niet het aantal mensen dat een AOW-uitkering heeft. Zo worden in tabel 2.1.2.4 bijvoorbeeld twee mensen met beide een halve AOW-opbouw opgeteld tot één volledige uitkering.

Tabel 2.1.2.3 Uitgaven SZA-kader 2012-2017 (x € 1 mln)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WW-uitgaven (werkloosheid)	5 262	5 768	5 418	5 024	4 900	4 494
WWB-uitgaven (bijstand)	4 894	5 282	5 484	5 526	5 390	5 246
WAO/WIA/WAZ/Wajong-uitgaven (arbeidsongeschiktheid)	11 363	11 389	11 666	11 795	11 951	12 144
ZW/WAZO-uitgaven (vangnet ziekte+zwangerschap)	2 800	2 767	2 677	2 638	2 639	2 640
Anw-uitgaven (nabestaanden en (half)wezen)	853	725	619	537	501	480
AOW-uitgaven (ouderdom)	31 493	32 407	33 214	33 790	33 833	34 042
MKOB (tegemoetkoming oudere belastingplichtigen)	1 125	942	968	991	1 004	1 018
Re-integratieuitgaven arbeidsongeschiktheid	280	258	262	269	275	280
Wsw-budget	2 375	2 376	2 374	2 373	2 373	2 373
Participatiebudget gemeenten	697	734	683	683	683	683
Kinderopvangtoeslag	2 390	2 339	2 429	2 534	2 584	2 631
Kindregelingen (AKW/WKB/TOG)	4 164	4 139	4 088	4 060	4 026	3 988
Uitvoeringskosten (UWV/SVB etc)	2 037	1 993	1 952	1 778	1 750	1 698
Overige uitgaven (met name loon- en prijsbijstelling)	726	1 952	3 229	4 693	6 666	8 820
Totaal SZA-uitgaven	70 458	73 068	75 061	76 691	78 575	80 538

Bron: SZW, financiële administratie

Tabel 2.1.2.4 Volumeontwikkelingen Sociale Zekerheid 2012–2017 (herleide uitkeringsjaren)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Werkloosheidsuitkeringen (WW)	268	290	311	322	316	299
Bijstandsuitkeringen (WWB/IOAW/IOAZ)	344	370	386	389	380	369
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (WAO/WIA/WAZ/Wajong)	726	732	741	750	761	773
Ziektewetuitkeringen (ZW/WAZO)	146	146	140	136	136	136
Nabestaandenuitkeringen (Anw)	66	59	52	47	45	43
Ouderdomsuitkeringen (AOW)	2 968	3 066	3 141	3 188	3 199	3 205
Kinderopvangtoeslag kinderen	720	696	727	763	779	795
Kinderbijslag telkinderen (AKW)	3 453	3 440	3 427	3 413	3 395	3 376
Kindgebonden budget gezinnen (WKB)	918	924	877	823	802	781
Aantal kinderen TOG	28	27	26	26	26	26

Bron: SZW, financiële administratie

De uitgaven aan de WW stijgen van 2012 naar 2013 om vervolgens in de jaren daarna te dalen. Dit verloop van de raming van de WW-uitgaven is deels het gevolg van fluctuaties in de door het CPB geraamde werkloosheid. Een hogere werkloosheid betekent een groter aantal mensen met recht op een WW-uitkering. Daarnaast zorgt de maatregel waarbij werkgevers verantwoordelijk worden voor de eerste zes maanden WW voor een daling van de uitgaven vanaf 2014. Deze maatregel is momenteel nog technisch in de uitgavenraming verwerkt omdat nog nadere invulling aan de maatregel dient te worden gegeven. In de volumeontwikkeling is de maatregel nog niet meegenomen. De geraamde uitgaven aan de bijstand stijgen de komende jaren om in 2016 weer af te nemen, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de door het CPB verwachte ontwikkeling van de werkloosheid.

De arbeidsongeschiktheidsuitgaven (WAO, WIA, WAZ en Wajong) nemen net als het aantal arbeidsongeschikten van jaar op jaar toe. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van het aantal Wajongers. Daarnaast neemt vanaf 2014 het aantal mensen in de WIA sneller toe dan de daling van het aantal mensen met een WAO-uitkering. Dit wordt veroorzaakt door de verhoging van de AOW-leeftijd. Daardoor stromen mensen minder snel uit naar de AOW en blijven langer een WAO-uitkering ontvangen. Het beeld voor 2012 en 2013 is licht vertekend door een technische maatregel in de bevoorschotting van de Wajong (zie beleidsartikel 4). De ZW-uitgaven (o.a. zieke uitzendkrachten) en het aantal mensen met een ZW-uitkering lopen langzaam af. De WAZO-uitgaven (zwangerschaps- en bevallingsverlof) lopen juist licht op, voornamelijk veroorzaakt door een groter aantal werkende vrouwen dat met zwangerschapsverlof gaat.

De uitgaven aan Anw-uitkeringen lopen al enkele jaren terug, als gevolg van de herziening van de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW) waardoor minder mensen recht hebben op een nabestaandenuitkering. Als gevolg van het destijds ingevoerde overgangsrecht zal vanaf 2021 sprake zijn van een stabiele situatie. De ouderdomsuitgaven (AOW) lopen als gevolg van de vergrijzing jaarlijks op. De maatregel ter verhoging van de AOW-leeftijd remt de groei enigszins. De uitgaven aan de MKOB dalen van 2012 naar 2013 door van de verlaging van het bedrag met € 75 euro (zie ook ombuigingen onder 2.1.2.2C), vervolgens nemen de uitgaven jaarlijks toe als gevolg van de vergrijzing.

De re-integratie-uitgaven voor arbeidsongeschiktheid en het Wsw-budget tonen een relatief stabiel verloop. Het participatiebudget voor gemeenten laat een daling zien als gevolg van taakstellingen.

Het aantal kinderen waarvoor kinderopvangtoeslag wordt gegeven kent vanaf 2013 weer een stijgend verloop. De maatregelen die genomen zijn om de uitgaven aan kinderopvang te beheersen, remmen de groei van het aantal kinderen waarvoor kinderopvangtoeslag wordt gegeven, maar stoppen deze niet volledig. De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag nemen eerst af als gevolg van genomen maatregelen en groeien vervolgens in latere jaren. De daling van het aantal kinderen bij de kinderbijslag is het gevolg van demografische ontwikkelingen, de uitgaven dalen navenant mee. Het aantal gezinnen dat in aanmerking komt voor een kindgebonden budget neemt jaarlijks af. De inkomensgrens (waaronder recht is op kindgebonden budget) wordt tot en met 2015 niet geïndexeerd waardoor ieder jaar minder gezinnen recht hebben op kindgebonden budget. In 2013 neemt het aantal gezinnen licht toe als gevolg van de verhoging van de bedragen met € 75 euro. Het aantal kinderen met recht op TOG neemt af. Dit komt met doordat minder kinderen een indicatiestelling krijgen in de zorg, die nodig is om voor TOG in aanmerking te komen.

De ontwikkeling van de uitgaven voor de uitvoering van de regelingen van SZW door UWV en SVB wordt deels veroorzaakt door de volumeontwikkelingen in de verschillende regelingen. Daarnaast leidt de maatregel gerichte bemiddeling tot lagere uitvoeringskosten bij het UWV. Ook zorgt de taakstelling op de uitvoeringsorganen voor een daling van de uitvoeringskosten.

De overige uitgaven betreffen verschillende «kleinere» regelingen (zoals de Toeslagenwet). De oploop na 2012 betreft de loon- en prijsbijstelling. Deze is voor de jaren na 2012 nog niet toebedeeld aan de uitgavencategorieën. De uitgavencategorieën zijn daarmee in constante prijzen, terwijl het totaal aan SZA-uitgaven is weergegeven in «lopende prijzen».

2.1.2.4 Uitgavenplafond SZA-kader 2012–2015 en toetsing aan uitgavenplafond

Bij de start van de kabinetsperiode is de ijklijn vastgesteld op basis van de toenmalige uitgavenraming. Dit is gebeurd in de startnota¹. Gedurende de kabinetsperiode wordt de ijklijn bijgesteld voor prijsontwikkelingen, overboekingen tussen kaders en statistische correcties. Tabel 2.1.2.5 toont de bijstelling van de ijklijn-SZA sinds de begroting 2012.

Voor de bijstelling voor prijsontwikkeling wordt gebruik gemaakt van de prijs van de Nationale Bestedingen (pNB). Een hogere pNB dan waarmee rekening is gehouden bij de kadervaststelling in de startnota leidt tot een verhoging van de ijklijn. Blijft de prijsontwikkeling achter bij de verwachting in de startnota, dan vindt een neerwaartse aanpassing plaats. Statistische correcties zijn voornamelijk zogenoemde bruterings-effecten. Aanpassingen in de fiscaliteit hebben vaak gevolgen voor de hoogte van de uitkeringen, hiervoor wordt het SZA-kader gecompenseerd (naar boven of naar beneden).

¹ Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500, nr. 29.

Beleidsagenda

Tabel 2.1.2.5 Mutaties ijklijn sinds vorige Ontwerpbegroting (x € 1 mld)				
	2012	2013	2014	2015
IJKlijn SZA-kader Ontwerpbegroting 2012	69,7	71,9	74,4	76,7
Bijstelling pNB-raming	0,1	- 0,1	- 0,2	- 0,2
Overboekingen	- 0,1	- 0,1	- 0,1	0,0
Statistische correcties	0,1	0,2	0,2	0,3
IJKlijn SZA-kader Ontwerpbegroting 2013	69,8	72,0	74,4	76,7

Bron: SZW, financiële administratie

In tabel 2.1.2.6 zijn de uitgaven in het SZA-kader (zie tabel 2.1.2.1) afgezet tegen de ijklijn. Uit deze vergelijking blijkt dat voor 2012 sprake is van een overschrijding van de ijklijn met € 0,7 miljard. Deze overschrijding stijgt naar € 1,1 miljard in 2013 en neemt vervolgens af tot nul in 2015. De voornaamste oorzaak voor de overschrijding is te vinden in de hogere werkloosheidsuitgaven.

Compensatie tussen de afzonderlijke budgetdisciplinesectoren kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden indien het kabinet daartoe besluit.

Tabel 2.1.2.6 Toetsing SZA-uitgaven aan ijklijn (x € 1 mld)				
	2012	2013	2014	2015
Totale SZA-uitgaven	70,5	73,1	75,1	76,7
IJKlijn SZA-uitgaven	69,8	72,0	74,4	76,7
Over / overschrijding ijklijn SZA	0,7	1,1	0,7	0,0

Bron: SZW, financiële administratie

2.1.3 AANSLUITINGSTABELLEN

Aansluitingstabel uitgaven begroting 2012 naar begroting 2013							
	artnr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ontwerpbegroting 2012		31 066	31 398	31 679	32 167	32 634	
Mutaties Voorjaarsnota (artikelnummering 2012)							
<i>Beleidsmatige mutaties</i>							
Herijking verdeelmodel UWV	Div.	42	35	11	30	40	
Uitstel wetsvoorstel fraude	Div.	16	16				
Masterplan kantoorhuisvesting	96	- 1		39	- 1	- 1	
Compenserende kasschuif WW uitvoeringskosten	99	- 28		28			
Eindejaarsmarge	99	26					
Diversen	Div.	18	3	- 2	- 1	- 3	
<i>Uitvoeringsmutaties</i>							
BUIG	46	443	881	1 011	846	746	
Wajong	46	- 26	- 27	- 26	- 26	- 26	
Basisdienstverlening UWV	47	3	7	13	16	16	
AIO	49	- 15	- 15	- 15	- 16	- 16	
Toeslagenwet	49	18	24	24	16	9	
Rijksbijdrage ouderdomsfonds	51	418					
Kinderopvang	52	- 8	- 31	- 58	- 88	- 145	
Loonbijstelling tranche 2012	99	40	38	37	36	36	
Diverse overige mutaties	Div.	24	18	13	14	12	
<i>Totaal tot en met Voorjaarsnota 1e suppletoire</i>		<i>32 036</i>	<i>32 347</i>	<i>32 754</i>	<i>32 993</i>	<i>33 302</i>	
Mutaties Miljoenennota (artikelnummering 2013)							
		- 37	- 2 122	- 1 302	- 823	- 1 136	
<i>Beleidsmatige mutaties</i>							
BUIG terugdraaien werken naar vermogen	2		- 36	- 153	- 220	- 289	
BUIG doorwerking AOW leeftijdverhoging	2		11	20	30	49	
BUIG terugdraaien huishoudinkomenstoets	2	27	54	54	54	54	
BUIG niet invoeren verlenging IOW	2		1	3	4	5	
BUIG deregulering UWV en SVB	2		1	- 5	6	6	
AIO doorwerking AOW leeftijdverhoging	2		- 2	- 3	- 3	- 5	
Participatiebudg. terugdraaien werken naar vermogen	2		120	319	425	434	
WSW terugdraaien werken naar vermogen	2			18	18	18	
Herstructureringsfac. terugdraaien werken naar vermogen	2		- 60	- 120	- 60	- 50	
TW terugdraaien werken naar vermogen	2			- 24	- 20	- 17	
Wajong terugdraaien werken naar vermogen	4		38	281	372	460	
Wajong doorwerking AOW leeftijdverhoging	4		7	15	25	40	
Re-int. Wajong terugdraaien werken naar vermogen	4		15	46	61	76	
Niet invoeren verlenging IOW	5		- 2	4	5	6	
MKOB uniformering loonbegrip	8		- 197	- 203	- 209	- 214	
MKOB doorwerking AOW leeftijdverhoging	8		- 8	- 12	- 17	- 30	
AKW en WKB besparingsverlies export uitkeringen	10			7	4	4	
WKB koopkrachtpakket lenteakkoord	10	6	47	47	44	43	
WKB doorwerking belasten reiskostenvergoeding	10	- 2	- 13	- 13	- 12	- 12	
Uitvoeringskosten terugdraaien werken naar vermogen	11		- 39	38	57	54	
Aanpak fraude	98	2	5	3	3	3	
Terugdraaien werken naar vermogen	99		- 5	- 19	- 29	- 27	
Diverse overige beleidsmatige mutaties	Div.	3	3	3	2	1	
<i>Uitvoeringsmutaties</i>							
BUIG ontwikkeling werkloosheid	2	- 51	- 81	22	131	85	

Beleidsagenda

	artnr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BUIG nominale ontwikkeling	2	21	23	21	20	18	
BUIG uitvoeringsmutaties	2	-3	-2	29	42	22	
Bijstand zelfstandigen uitvoeringsmutaties	2	-13	-31	-33	-33	-33	
IAU/MAU beëindiging rijksbijdrage regeling	2			-9	-9	-9	
IAU/MAU uitvoeringsmutaties	2	9					
Werkgeverslasten 2012 WSW	2	17	16	14	13	13	
TW nominale ontwikkeling	2	6	6	6	6	6	
TW uitvoeringsmutaties	2	6	6	6	6	6	
TW ontwikkeling werkloosheid	2		-2	-3	-3	-2	
Kasschuif bevordering arbeidsparticipatie	2		-7		7		
Wajong nominale ontwikkeling	4	32	41	44	52	56	
Wajong uitvoeringsmutaties	4	-3	34	25	14		
Wajong kasschuif	4	200	-200				
Re-integratie Wajong uitvoeringsmutaties	4	-25	-32	-31	-31	-31	
Van GF deel KOT tbv belastingdienst	7		40	40	40	40	
KOT Uitvoeringsmutaties	7	-140	-95	-40			
Loon-prijsbijstelling MKOB	8	19					
Nominale ontwikkeling AKW	10	24	68	67	67	67	
WKB uitvoeringsmutaties	10	3	34	25	14		
TOG en kopje TOG uitvoeringsmutaties	10	-11	-14	-17	-17	-18	
Werkgeverslasten 2012 WSW	11	2	2	2	2	2	
Prijsbijstelling UWV	11	-3					
Herschikking uitvoeringskosten UWV	11	-4					
Rijksbijdragen uitvoeringsmutaties	12	1	-368	-232	-112	-356	
BIKK AOW/ANW uitvoeringsmutaties	12	-3	-1 691	-1 757	-1 790	-1 843	
Kasschuiven apparaatsuitgaven	96	-8	3	3	2		
Diverse uitvoeringsmutaties overig beleid	98	-3					
Prijsbijstelling	99	18	17	16	16	16	
Nominale ontwikkeling	99	21	22	21	21	21	
Uitboeken taakstelling MEV-problematiek	99		234	234	234	234	
Compensatie uitdeling werkgeverslasten 2012	99	-27	-25	-23	-22	-21	
Uitdelen prijsbijstelling ZBO's	99	-13					
Uitdelen Eindejaarsmarge	99	-8					
Diverse uitvoeringsmutaties	99	-72					
Diverse overboekingen met andere ministeries	Div.	-4					
Diverse overige mutaties en afrondingen	Div.	-5		-2	-2	-3	
Ontwerpbegroting 2013		31 999	30 225	31 452	32 170	32 166	32 258

Beleidsagenda

Aansluitingstabel ontvangsten begroting 2012 naar begroting 2013							
	artnr.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ontwerpbegroting 2012		1 848	1 708	1 635	1 656	1 676	
Mutaties Voorjaarsnota (artikelnummering 2012)							
Ramingsbijstelling KOT	52	47	5	- 13	- 45	- 60	
Desaldering apparaatuitgaven	96	8					
Desaldering positief saldo IWI	98	3					
Diverse overige mutaties	Div.	- 2	- 2	- 1			
<i>Totaal tot en met Voorjaarsnota 1e suppletoire</i>		<i>1 904</i>	<i>1 711</i>	<i>1 621</i>	<i>1 611</i>	<i>1 616</i>	
Mutaties Miljoenennota (artikelnummering 2013)		188	47	19	13	13	
Diverse restituties	2	115					
Participatiebudget OCW	2	1					
Restituties op afrekeningen	7	3					
Bijstelling Wet Kindgebonden Budget	10	67	39	19	13	13	
Ontvangsten facilitaire dienstverlening	96	1					
Ontvangst positief resultaat IWI	96		8				
Diverse overige mutaties	Div.	1			1		
Ontwerpbegroting 2013		2 092	1 758	1 640	1 625	1 629	1 629

2.1.4 MEERJARENPLANNING BELEIDSDOORLICHTINGEN

Artikel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Arbeidsmarkt ¹⁾	X		X				
2. Bijstand, TW en WSW							X
3. Arbeidsongeschiktheid	X					X	
4. Jonggehandicapten							X
5. Werkloosheid				X			
6. Ziekte en zwangerschap						X	
7. Kinderopvang				X			
8. Oudedagsvoorziening ²⁾		X					X
9. Nabestaanden		X					
10. Tegemoetkoming ouders			X				
11. Uitvoeringskosten					X		
12. Rijksbijdragen ³⁾							
Overig ⁴⁾	X						

1) De beleidsdoorlichting in 2011 betreft een deel van het artikel (Gezond en Veilig werken), omdat de doorlichting nog op de artikelindeling van de begroting 2012 is gebaseerd. Deze beleidsdoorlichting zal bij de doorlichting in 2013 worden betrokken.

2) De beleidsdoorlichting in 2012 betreft een deel van het artikel (Pensioenbeleid), omdat de doorlichting nog op de artikelindeling van de begroting 2012 is gebaseerd.

3) Het artikel Rijksbijdragen is een technisch artikel, hierop wordt geen beleid gevoerd. Dit artikel wordt daarom niet via een beleidsdoorlichting geëvalueerd.

4) In 2011 hebben tevens twee beleidsdoorlichtingen plaatsgevonden naar respectievelijk artikel 41 (Inkomensbeleid) en artikel 42 (Arbeidsmarktbeleid) van de oude begrotingsindeling. Bij de huidige begrotingsindeling vallen deze beleidsterreinen onder de beleidsagenda.

2.2: BELEIDSARTIKELEN

Artikel

1. Arbeidsmarkt

Algemene doelstelling

De overheid bevordert gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en -voorwaarden.

De overheid bevordert een adequaat wettelijk kader voor het functioneren van de arbeidsmarkt, door bescherming te bieden en de belangen van werknemers te waarborgen in evenwicht met de belangen van de onderneming. De overheid voorziet hierbij in een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, onder andere ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden, met in achtneming van de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Daarnaast draagt zij zorg voor een op de arbeidsmarkt toegesneden arbeidsmigratiebeleid.

De overheid vindt het belangrijk dat werknemers en zelfstandigen hun werk onder goede condities kunnen verrichten. Dit is ook van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en arbeidsproductiviteit, en het beperken van uitval door ziekte en arbeidsongeschiktheid.

De overheid geeft invulling aan bovenstaand beleid door de vormgeving van een stelsel van wet- en regelgeving. Ook ziet de overheid toe op de naleving daarvan. Concreet gaat het daarbij om:

- Gezond en veilig werken (waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) en de Arbeidstijdenwet (ATW));
- Arbeidsverhoudingen (waaronder de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR));
- Arbeidsrechtelijke bescherming (waaronder de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML), wet- en regelgeving met betrekking tot gelijke behandeling en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi));
- Toelating van arbeidsmigranten (waaronder de Wet arbeid vreemdelingen (Wav)).

Bij het realiseren van deze doelstelling is een belangrijke taak weggelegd voor sociale partners. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van onderlinge afspraken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen en het bieden van veilige en gezonde werkomstandigheden. De overheid bevordert dat sociale partners hier vorm en uitvoering aan geven en voert hiertoe overleg met hen.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving en het onderhoud van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van de hoogte van het bruto WML en het maximum dagloon;
- De handhaving van de wet- en regelgeving door de Inspectie SZW;
- Het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen, onder andere door het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en het in stand houden van een adequate overlegstructuur met de sociale partners;

- Het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden- en verzuimbeleid realiseren;
- Het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- Het creëren en in stand houden van fiscale prikkels om (meer en langer) te gaan werken;
- Zorgdragen voor gelijke kansen voor en tijdens arbeidsdeelname;
- Het stimuleren en faciliteren van postinitiële scholing ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt.

De minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsmarktbeleid te realiseren, is de minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *Minimumloon:*
Het kabinet heeft aangekondigd de reikwijdte van de wet minimumloon en minimumvakantiebijslag uit te breiden om schijnconstructies via opdrachtovereenkomsten uit te bannen. Het minimumloon wordt van toepassing op iedereen die feitelijk arbeid verricht voor een ander. Het wetsvoorstel terzake wordt in het najaar aan de Tweede Kamer aangeboden.
- *Stelsel van collectieve arbeidsvoorwaardenvorming:*
Voor het goed functioneren van het stelsel van collectieve arbeidsvoorwaardenvorming is een breed draagvlak essentieel met voldoende ruimte voor maatwerk en flexibiliteit. Na ontvangst van het te verwachten SER-advies over het draagvlak voor cao's zal het kabinet haar standpunt daarover bepalen.
- *Herziening Wet arbeid vreemdelingen:*
Herzien en aanscherpen van deze wet per 1 januari 2013. De wetswijziging maakt aanscherping van de uitvoering en handhaving mogelijk. Daarnaast is de aanpassing noodzakelijk in verband met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in bedrijven.
- *Aanpassing ontslagstelsel, vitaliteitspakket en Arbo 2020:*
Mede op basis van uitkomsten van de beleidsdoorlichting artikel 44¹, afgerond in 2012, is een visie op het stelsel van gezond en veilig werken ontwikkeld (Arbo 2020) en aan de Tweede Kamer gestuurd. Voor de aanpassing van het ontslagstelsel, het vitaliteitspakket en Arbo 2020 wordt verwezen naar de beleidsagenda.

---

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 25 883, nr. 209.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 1.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 1 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	19 982	24 182	23 477	21 837	22 824	22 824
Uitgaven	19 035	19 920	24 272	23 477	21 837	22 824	22 824
waarvan juridisch verplicht (%)			21%				
<i>Subsidies</i>	5 955	5 236	5 831	5 736	4 490	5 039	5 039
Subsidies	5 955	5 236	5 831	5 736	4 490	5 039	5 039
<i>Oprichtingen</i>	7 078	8 624	13 235	12 585	12 191	12 679	12 679
Oprichtingen	7 078	8 624	13 235	12 585	12 191	12 679	12 679
<i>Bekostiging</i>	208	203	203	203	203	203	203
Bekostiging	208	203	203	203	203	203	203
<i>Bijdrage aan andere begrotingen</i>	5 794	5 857	5 003	4 953	4 953	4 903	4 903
Bijdrage aan andere begrotingen	5 794	5 857	5 003	4 953	4 953	4 903	4 903
Ontvangsten	28 896	29 927	37 755	39 039	38 830	42 799	43 191

Toelichting financiële instrumenten

A. Subsidies en opdrachten

Door middel van het verstrekken van diverse subsidies ondersteunt de minister initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden, duurzame inzetbaarheid en goede arbeidsverhoudingen.

Voor het project Arbeidsveiligheid/Arbo 2020 is € 2 miljoen gereserveerd. Het aantal initiatieven voor zelfregulering in branches en sectoren wordt versterkt en uitgebreid.

Voor het project duurzame inzetbaarheid is € 2 miljoen gereserveerd. Bedrijven en organisaties die nu al aantoonbaar werk maken van duurzame inzetbaarheid vervullen een belangrijke voorbeeldfunctie. MKB- en andere bedrijven en organisaties, die willen werken aan scholing, gezondheid en mobiliteit worden vanuit het project in verbinding gebracht met relevante kennis en ervaring, zodat ze vervolgens zelf aan de slag kunnen. De bewustwording van MKB-ondernemers ten aanzien van hun belang en rol bij duurzame inzetbaarheid wordt vergroot met het project «Elke dag beter». Deze aanpak wordt ondersteund met een communicatie-campagne gericht op werkgevers en werknemers.

In het actieplan Gezond Bedrijf worden activiteiten uitgevoerd om de gezondheid van werkenden te bevorderen. Het actieplan richt zich op alle werkenden, met een accent op laagopgeleiden en chronisch zieken en op de onderwerpen psychische en fysieke (over)belasting, zelfredzaamheid en het stimuleren van bewegen (leefstijl).

De subsidieregeling Kwaliteit Arbeidsverhoudingen betreft een structurele regeling (€ 0,3 miljoen) die tot doel heeft projecten te ondersteunen die de kwaliteit van de arbeidsverhoudingen in Nederland verbeteren. Met de regeling worden, in de regel op basis van medefinanciering van minimaal 50%, eenmalige innovatieve projecten gesubsidieerd.

De meerjarige reeks van de subsidiebudgetten neemt af. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat subsidies om gezonde en veilige werkomstandigheden te bevorderen in 2013 en verder teruglopen. Het budget voor opdrachten is bestemd voor onderzoek en voorlichting. Een belangrijke onderdeel hiervan (circa € 3,5 miljoen) is de jaarlijkse opdrachtverlening aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu voor het programma gezond en veilig werken.

B. Bekostiging

Deze middelen dienen voor de bekostiging van de Commissie Gelijke Behandeling.

C. Bijdrage aan andere begrotingen

De bijdragen aan andere begrotingen bestaan uit een bijdrage aan het ministerie van EL&I (€ 3,7 miljoen) ten behoeve van het Maatschappelijk Programma Arbeidsomstandigheden dat door TNO wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt een bedrag van € 0,95 miljoen aan het ministerie van VWS verstrekt als bijdrage in de kosten van de Gezondheidsraad en een bedrag van € 0,25 miljoen aan het ministerie van EL&I voor de financiering van het college voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

D. Ontvangsten

De Inspectie SZW houdt onder andere toezicht op de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet, de Arbeidstijdenwet, de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Warenwet. De Inspectie SZW kan aan een natuurlijk- en/of een rechtspersoon een bestuurlijke boete opleggen als deze een of meer van voornoemde wetten overtreedt. Voor de Inspectie SZW is er een inspanningsverplichting om de geraamde boeteopbrengsten te realiseren.

Met het aanscherpen van het fraudebeleid in de vorm van een verhoging van de boetebedragen zijn ook de geraamde boeteopbrengsten verhoogd.

Kerncijfers

Gezond en veilig werken

Het percentage arbeidsongevallen onder werknemers met verzuim tot gevolg is met 10% gedaald van 3,2% in 2010 naar 2,9% in 2011. Het percentage ziekteverzuim is, evenals het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen, al enkele jaren stabiel.

De naleving zorgplicht Arboret geeft een beeld van de naleving van de Arboret op de werkvloer en is gebaseerd op de zorgplicht van de werkgever zoals vermeld in artikel 3 van de wet.

Tabel 1.2 Kerncijfers gezond en veilig werken

	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Percentage arbeidsongevallen onder werknemers dat verzuim tot gevolg heeft ¹⁾	3,1	3,2	2,9
Percentage ziekteverzuim ²⁾	4,1	4,2	4,2
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen ³⁾	3	1	2
Naleving zorgplicht Arboret (%) ⁴⁾	–	72	73

Bronnen:

1) TNO/CBS, Nationale enquête arbeidsomstandigheden

2) CBS, Kwartaal enquête ziekteverzuim

3) Inspectie SZW administratie

4) SZW berekening op basis van informatie van Inspectie SZW. Gegevens over 2009 zijn niet beschikbaar.

Arbeidsverhoudingen en voorwaarden

Het bruto WML voor personen van 23 jaar en ouder bedraagt per 1 juli 2012 € 1 456,20 per maand. De bruto minimum vakantiebijslag bedraagt 8% van het bruto WML. Het WML wordt in 2013 conform de geldende systematiek twee maal per jaar geïndexeerd.

Het (bruto) maximum dagloon bedraagt per 1 juli 2012 € 193,09 (inclusief vakantiebijslag) en volgt dezelfde indexering.

Het gebruik van de instrumenten van cao en avv varieert door de jaren heen. Mede door de onzekere economische verwachtingen is de laatste jaren een lager aantal cao's afgesloten. Het aantal tewerkstellingsvergunningen is onder andere afhankelijk van de krapte op de arbeidsmarkt.

Tabel 1.3 Kerncijfers arbeidsverhoudingen en voorwaarden			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal werknemers onder cao ¹⁾	6 149 500	6 372 100	6 128 500
– waarvan direct gebonden bedrijfstak- en ondernemings-cao's ²⁾	5 294 000	5 528 300	5 400 000
– waarvan gebonden door algemeen verbindend verklaring ²⁾	855 500	843 800	728 500
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen (twv) ²⁾	13 678	13 759	11 972

Bronnen:

1) SZW, *voorjaarsrapportage cao-afspraken*

2) UWV, *Jaarverslag*

Handhaving

De inzet van de Inspectie SZW op arbeidsomstandigheden is gericht op gezond en veilig werken. Het toezicht vindt risicogericht plaats in (delen van) bedrijfstakken waar de arbeidsuitval hoger en naleving van wet- en regelgeving slechter is.

De Inspectie SZW pakt in het domein arbeidsmarkt illegale arbeid, onderbetaling, pseudo-zzp'ers en misbruik van de notificatieregeling aan om zo verdringing op de arbeidsmarkt en oneerlijke concurrentie te bestrijden. Insteek is het verbeteren van de naleving in bedrijfstakken waar werkgevers de Wav, de WML en de Waadi meer dan gemiddeld overtreden. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen bedrijfstakgerichte aandachtsgebieden, interventieteams en overstijgende thema's.

In de doelstelling 2013 van de Inspectie SZW zijn de gevolgen van de voorgenomen aanscherping van het fraudebeleid per 1 januari 2013 nog niet meegenomen. Dit kan nog leiden tot wijziging van de productiedoelstelling zoals opgenomen in tabel 1.4.

Tabel 1.4 Kerncijfers handhaving			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal inspecties en onderzoeken arbeidsomstandigheden door Inspectie SZW	14 638	15 600	15 600
Aantal inspecties en onderzoeken binnen bedrijven die vallen onder het besluit risico's en zware ongevallen 1999	477	476	476
Aantal inspecties Wav/WML door Inspectie SZW	9 225	8 340	8 340
Percentage inspecties waarbij overtreding Wav en/of WML is vastgesteld	17%	17%	17%

Bron: *Inspectie SZW administratie*

Budgetair belang buiten de begroting

Vitaliteitspakket

Om duurzame inzetbaarheid te vergroten en te zorgen dat minder mensen langs de kant blijven staan bevat het vitaliteitspakket middelen ten behoeve van mobiliteit en loopbaanfaciliteiten (zie de beleidsagenda).

- *Mobiliteit:*

Het onderdeel mobiliteit bestaat vanaf 2013 uit mobiliteitsbonussen voor het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten en uitkeringsgerechtigden ouder dan 50 jaar.

Tot en met 2012 is in de reeks «mobiliteit» de huidige premiekorting oudere uitkeringsgerechtigden en de huidige premiekorting arbeidsgehandicapten opgenomen. De stijging van de uitgaven na 2012 wordt voor een deel veroorzaakt doordat de mobiliteitsbonussen hoger zijn dan de premiekortingen. Daarnaast is sprake van een conjunctuureffect, in economisch goede tijden worden meer uitkeringsgerechtigden aangenomen.

- *Loopbaanfaciliteiten:*

Om investeringen in duurzame inzetbaarheid over de loopbaan te stimuleren bevat het vitaliteitspakket loopbaanfaciliteiten. Vitaliteitsparen maakt het voor werkenden aantrekkelijk om te sparen voor perioden van inkomensachteruitgang. Daarnaast bevat het vitaliteitspakket een overgangsregeling voor de levensloopregeling. Ook wordt de drempel voor de fiscale aftrek van scholingsuitgaven verlaagd. Tot slot worden sociale partners gecompenseerd voor een extra inzet op het introduceren van een «Van-Werk-Naar-Werk»-budget en intersectorale scholing.

Premievrijstelling oudere werknemers en premiekorting 62+

De premievrijstelling oudere werknemers wordt vanaf 2009 langzaam afgebouwd en is vervangen door een premiekortingsregeling. De premiekortingsregeling voor oudere uitkeringsgerechtigden is onderdeel van het vitaliteitspakket. De premiekorting 62+ wordt in 2013 afgeschaft.

Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid

Om de arbeidsparticipatie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten te bevorderen mag de stap naar ondernemerschap niet fiscaal belemmerd worden. Door handicap of ziekte kunnen gedeeltelijk arbeidsongeschikten veelal niet voldoen aan het gebruikelijke urencriterium dat geldt voor de startersaftrek. Daarom kunnen zij in de eerste drie jaren van hun onderneming een beroep doen op de regeling «startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid», waarbij een verlaagd urencriterium geldt.

Tabel 1.5 Fiscale uitgaven (lopende prijzen x € 1 mln)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vitaliteit: Mobiliteit	197	196	333	415	497	577	655
Vitaliteit: Loopbaanfaciliteiten	160	490	490	490	490	490	490
Premievrijstelling oudere werknemers	652	439	277	154	50	0	0
Premiekorting 62+	275	301	0	0	0	0	0
Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	2	2	2	2	2	2	2
Afdrachtsvermindering onderwijs	389	395	396	409	414	423	436
Ouderschapsverlofkorting	86	87	88	90	91	92	94

Bron: Ministerie van Financiën, Belastingdienst

Artikel

2. Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening

Algemene doelstelling

De overheid ondersteunt bij het vinden van werk en biedt inkomensondersteuning en aangepaste arbeid aan hen die dat echt nodig hebben.

Wie kan werken, moet dat ook doen. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkene zelf: werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaal zekerheidsstelsel dat mensen enerzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is, en dat hen anderzijds prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan.

Mensen hebben de verantwoordelijkheid om in het eigen inkomen te voorzien en nemen daartoe zelf het initiatief. Alleen als het vinden van werk op eigen kracht niet lukt, helpt de overheid hierbij door re-integratieondersteuning te bieden. Ook faciliteert de overheid via de sociale werkvoorziening de arbeidsparticipatie van mensen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Aan mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand. Daarbij streeft de overheid er in de vormgeving naar om het aantal loketten waar uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben te beperken.

De overheid biedt inwoners van Caribisch Nederland – waar nodig – re-integratieondersteuning en inkomensondersteuning op grond van de Onderstandsregeling.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van de hoogte van het sociale minimum en de algemene bijstandsniveaus;
- Het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de inkomensvoorziening vanuit de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz;
- Het houden van systeemtoezicht;
- Het verdelen van een taakstellend aantal Wsw-arbeitsplaatsen en bijbehorende middelen onder gemeenten voor de uitvoering van de Wsw en het bevorderen van uitstroom naar werk;
- Het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de Wet participatiebudget;
- Het terugvorderen van onrechtmatig bestede middelen van het participatiebudget en het terugvorderen van middelen van niet gerealiseerde plekken in de Wsw;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB (Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen, Bijstand Buitenland) en het UWV (Toeslagenwet);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Wet werk en bijstand, de Wet participatiebudget, de Wsw en aan genoemde wetten verwante wetten en voorzieningen. Het Rijk verschaft gemeenten middelen voor de uitvoering en geeft de wet- en regelgeving vorm waarbinnen de uitvoering plaatsvindt.

Voor alle gemeenten samen wordt een toereikend macrobudget vastgesteld om de WWB-uitkeringen te betalen. Dit budget wordt, evenals het participatiebudget en het WSW-budget, zoveel mogelijk op basis van objectieve factoren over de gemeenten verdeeld.

Het Rijk houdt systeemtoezicht. Bij ernstige tekortkomingen in de gemeentelijke uitvoering van de WWB kan het Rijk aanwijzingen geven aan gemeenten over de uitvoering van de WWB of ingrijpen in de uitvoeringsorganisatie. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de naleving door personen die een beroep doen op deze wetten.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *Aanscherping fraudebeleid:*
Hiervoor wordt verwezen naar de beleidsagenda.
- *Wijziging verdeelsystematiek inkomensdeel WWB:*
Er wordt naar gestreefd met ingang van 2014 de verdeelsystematiek van het inkomensdeel van de WWB aan te passen. Het jaar 2013 staat in het teken van de uitwerking van varianten voor deze verdeling. In het onderzoek wordt gekeken naar verbetering van het huidige model en naar alternatieve verdeelmogelijkheden. Dit gebeurt door externe partijen onder leiding van een breed samengestelde begeleidingscommissie. Volgens planning wordt in september 2013 de voorlopige budgetverdeling voor 2014 bekendgemaakt op basis van de aangepaste verdeelsystematiek.
- *Normering ontvangsten Bbz:*
Om de selectiviteit bij het verstrekken van kredieten aan starters en gevestigden en het beheer van de door gemeenten verleende kredieten te verbeteren, heeft het kabinet besloten de gemeenten te stimuleren om kredieten vooral toe te kennen aan kansrijke starters en aan gevestigden met levensvatbaar perspectief en om het kredietbeheer stringenter toe te passen. Daartoe worden de door gemeenten uit de kredietverlening voortvloeiende ontvangsten genormeerd. Deze normering is in opzet voor het Rijk budgetneutraal. De gemeenten tezamen hebben voordeel van deze stimulans.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 2 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	8 990 606	9 229 406	9 311 565	9 348 871	9 209 596	9 058 229
Uitgaven	8 980 959	9 075 068	9 230 038	9 311 517	9 348 871	9 209 596	9 058 229
waarvan juridisch verplicht (%)			97%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	8 975 372	9 049 500	9 207 309	9 285 434	9 329 320	9 187 784	9 036 417
Bundeling Uitkeringen	4 135 456	4 964 792	5 281 817	5 483 560	5 525 799	5 389 696	5 245 430
Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)							
Bijstand Zelfstandigen	145 835	95 696	67 528	64 431	64 441	64 451	64 451
Participatiebudget	1 698 565	994 185	861 143	736 443	736 443	736 443	736 443
WSW	2 344 000	2 374 053	2 375 610	2 373 847	2 372 983	2 372 800	2 372 672
TW	425 875	405 096	396 786	392 417	384 379	371 282	357 962
AIO	222 916	212 987	221 633	231 894	242 380	250 154	256 437
Bijstand buitenland	1 657	1 704	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Uitkeringslasten onderstand (Caribisch Nederland)	819	801	932	982	1 035	1 098	1 162
Re-integratie (Caribisch Nederland)	249	160	260	260	260	260	260
<i>Oprachten</i>	5 283	25 264	22 425	25 779	19 247	21 508	21 508
Oprachten	5 283	25 264	22 425	25 779	19 247	21 508	21 508
<i>Bekostiging</i>	304	304	304	304	304	304	304
Bekostiging	304	304	304	304	304	304	304
Ontvangsten	1 051 200	333 065	127 483	53 783	53 783	53 783	53 783

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Met de Wet BUIG zijn vanaf 2010 de bijdragen aan gemeenten voor de uitvoering van de WWB (inkomensdeel), IOAW, IOAZ, Bbz (alleen het onderdeel tijdelijke uitkeringen levensonderhoud voor startende ondernemers; de overige Bbz-onderdelen worden onder A2 toegelicht) en de WWIK (per 2012 ingetrokken) samengevoegd. Hierdoor ontvangen gemeenten één budget voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de genoemde wetten. Voor 2013 wordt het macrobudget geraamd op € 5 273 miljoen. Hiervan wordt een bedrag van € 288 miljoen gereserveerd voor de in 2013 uit te keren incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen (IAU/MAU) over het jaar 2011. Voor de uit te keren incidentele aanvullende uitkeringen is daarnaast buiten het macrobudget om in 2013 een aanvullend bedrag van € 9 miljoen beschikbaar. Dit laatste bedrag is in tabel 2.2 opgenomen in de reeks WWB-inkomensdeel. De IAU en de MAU betreffen incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen onder voorwaarden voor gemeenten die tekort komen op hun inkomensdeel WWB. De wetten worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Tabel 2.2 Extracomptabel overzicht BUIG (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BUIG	4 135 456	4 964 792	5 281 817	5 483 560	5 525 799	5 389 696	5 245 430
WWB-inkomensdeel	3 902 844	4 770 135	5 082 719	5 268 884	5 300 947	5 160 720	5 012 074
IOAW	145 648	143 199	147 140	162 317	171 993	175 317	178 696
IOAZ	23 469	22 932	23 433	23 833	24 333	25 133	26 134
Bbz-levensonderhoud (startende ondernemers)	29 373	28 526	28 526	28 526	28 526	28 526	28 526
WWIK	34 122	0	0	0	0	0	0

Bron: SZW administratie

Wet werk en bijstand (WWB)

De WWB voorziet in een sociaal vangnet voor personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. De WWB bestaat uit een inkomensdeel en een werkdeel. Het inkomensdeel maakt onderdeel uit van het gebundelde budget BUIG (zie tabel 2.2). Hieruit worden de bijstanduitkeringen betaald. Het werkdeel maakt onderdeel uit van het Participatiebudget (zie tabel 2.10). Hieruit wordt de re-integratieondersteuning betaald.

Wie komen ervoor in aanmerking?

Iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en woont, kan in aanmerking komen voor bijstand.

Hoe hoog is de bijstand?

In tabel 2.3 worden de (netto) bijstandsnormen exclusief vakantietoeslag per 1 juli 2012 vermeld.

Tabel 2.3 Bijstandsnormen per 1 juli 2012	
Gehuwd / samenwonend	€ 1 270,03
Alleenstaande ouder	€ 889,02
Alleenstaande	€ 635,02

Bron: SZW

Budgettaire ontwikkelingen

De stijging van het budget van het inkomensdeel van de WWB van 2012 op 2013 hangt enerzijds samen met de verwachte verdere oploop van de werkloosheid en anderzijds met de gevolgen van kabinetsbeleid. In de jaren na 2013 wordt de budgettaire ontwikkeling gedomineerd door de verwachte conjuncturele ontwikkeling.

Door de vermindering van de re-integratiemiddelen vanaf het begrotingsjaar 2012 met € 400 miljoen wordt in 2013 minder uitstroom uit de WWB en daardoor € 100 miljoen meer uitkeringslasten WWB verwacht. De voorgenomen aanscherping van het fraudebeleid leidt tot een besparing op het WWB-inkomensdeel van € 40 miljoen in 2013. In 2014 wordt het structurele niveau van € 52 miljoen bereikt. De verhoging van de AOW-leeftijd in 2013 met 1 maand leidt tot € 8 miljoen extra uitkeringslasten WWB. In de jaren daarna nemen de extra kosten toe vanwege de verdere verhoging van de AOW-leeftijd.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.4 Kerncijfers WWB			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume WWB (x 1 000 huishoudens)	315	333	358
– waarvan verblijfsduur < 1 jaar	76		
– waarvan verblijfsduur 1–5 jaar	123		
– waarvan verblijfsduur > 5 jaar	117		
Instream WWB (x1 000)	122	nvt	nvt
Uitstroom WWB (x1 000)	110	nvt	nvt

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek

Handhaving

Zowel het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling als het benadelingbedrag zijn in 2011 toegenomen. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door het vaker constateren van verzwegen inkomsten uit werk en vermogen en een onjuiste opgave van de woonsituatie.

Tabel 2.5 Kerncijfers WWB (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	10,1	11,1	12,6
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	55	53	67

Bron: SZW-berekeningen op basis van CBS-informatie

Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IOAZ)

De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstand-niveau voor oudere werkloze werknemers. Vermogen, zoals een eigen huis of spaargeld, blijft buiten beschouwing. Werkloze ouderen, die vaak spaargeld en/of vermogen in een eigen huis hebben, hoeven hierdoor geen beroep te doen op de WWB en dus ook hun eigen vermogen niet aan te spreken.

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige omdat de inkomsten daaruit onvoldoende zijn. De IOAZ-uitkering vult het (gezins)inkomen aan tot het bijstand-niveau. In de IOAZ wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van zelfstandigen en hun (bedrijfs)vermogen.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De belangrijkste doelgroepen van de IOAW-regeling zijn:

- Werkloze werknemers die op het moment dat zij werkloos worden 50 jaar zijn, die recht hebben op een uitkering op grond van de Werkloosheidswet van meer dan drie maanden en die de volledige uitkeringsduur daarvan hebben doorlopen;
- Werknemers die na hun 50e verjaardag recht hebben gekregen op een loongerelateerde WGA-uitkering en van wie de WGA-uitkering is beëindigd omdat zij niet langer ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn.

Beleidsartikelen/Artikel 2

De IOAZ is bedoeld voor oudere zelfstandigen tussen de 55 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd, die hun bedrijf of zelfstandig beroep na hun 55^e verjaardag hebben beëindigd. Om in aanmerking te komen voor een uitkering moet de gewezen zelfstandige onder andere voldoen aan voorwaarden ten aanzien van het gemiddeld jaarinkomen in de drie jaar voorafgaand aan de aanvraag, het verwachte inkomen uit beroep of bedrijf bij voortzetting van het bedrijf en het aantal uren en de duur van de werkzaamheden als zelfstandige.

Hoe hoog is de IOAW/IOAZ?

Tabel 2.6 Bruto bedragen IOAW/IOAZ per maand per 1 juli 2012, exclusief vakantiegeld

Gehuwd / samenwonend	€ 1 430,50
Alleenstaande ouder	€ 1 383,87
Alleenstaande	€ 1 098,41

Bron: SZW

Budgettaire ontwikkelingen

De IOAW-uitgaven nemen de komende jaren toe als gevolg van de verwachte oploep van de werkloosheid. Bovendien zorgt de stapsgewijze verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd voor een oploep van de uitgaven aan zowel IOAW als IOAZ.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.7 Kerncijfers IOAW en IOAZ

	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume IOAW (x 1 000 huishoudens)	10	10	10
Volume IOAZ (x 1 000 huishoudens)	1	1	1

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek

A2. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004)

Startende ondernemers en gevestigde zelfstandigen kunnen – onder voorwaarden – voor financiële ondersteuning een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004. Met dit besluit wordt beoogd kansrijke vanuit een uitkering startende ondernemers en zelfstandigen met tijdelijke financiële moeilijkheden in staat te stellen hun werkzaamheden voort te zetten. De bijstand kan worden verstrekt om te voorzien in de kosten van levensonderhoud voor gevestigde ondernemers of in bedrijfskapitaal (starters en gevestigden).

Wie komt ervoor in aanmerking?

Startende ondernemers vanuit een uitkering en gevestigde zelfstandigen, die aan de voorwaarden van het Bbz voldoen, zoals wanneer hulp via een andere weg niet meer mogelijk is, het inkomen onvoldoende is en de onderneming levensvatbaar is.

Hoe hoog is de Bbz?

De uitkering voor levensonderhoud is in principe gelijk aan die van de algemene bijstand (zie tabel 2.3) als aanvulling voor levensonderhoud. De maximale hoogte van de bijstand voor bedrijfskapitaal wordt in tabel 2.8

vermeld. De bedragen worden jaarlijks aangepast aan de mutatie van het prijsindexcijfer.

Tabel 2.8 Bbz-normen kredietverlening 1 januari 2012

Startende zelfstandige	€ 34 134
Gevestigde zelfstandige	€ 185 402

Bron: SZW

Budgettaire ontwikkelingen

De kosten van tijdelijke uitkeringen voor levensonderhoud van startende ondernemers (ca. € 29 miljoen structureel) maken onderdeel uit van het gebundelde budget BUIG (zie tabel 2.2).

Voor de verstrekking van bedrijfskapitaal en de kosten van levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen ontvangen gemeenten een aparte specifieke uitkering Bbz (zie tabel 2.1). Deze uitgaven maken geen onderdeel uit van het gebundelde budget BUIG. De uitgavenraming voor de niet-gebundelde uitgaven bedragen in 2013 ca. € 68 miljoen. Dit is een daling ten opzichte van eerdere jaren, die wordt veroorzaakt door gemiddeld lagere kredietverlening dan in eerdere jaren.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.9 Kerncijfers Bbz

	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Bbz (x 1 000 huishoudens)	4	4	4

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek

A3. Participatiebudget

In het Participatiebudget zijn het re-integratiebudget (SZW), het budget voor inburgering (BZK) en het budget voor volwasseneneducatie (OCW) samengevoegd. Het Participatiebudget wordt jaarlijks volgens een objectieve verdeelsystematiek over de gemeenten verdeeld.

Tabel 2.10 Extracomptabel overzicht Participatiebudget (x € 1 000)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Participatiebudget	1 698 565	994 185	861 143	736 443	736 443	736 443	736 443
Re-integratie	1 335 901	722 576	734 160	683 160	683 160	683 160	683 160
BZK	246 813	160 005	73 700	0	0	0	0
OCW	115 851	111 604	53 283	53 283	53 283	53 283	53 283

Bron: SZW administratie

Wie komt ervoor in aanmerking?

De gemeenten hebben van de wetgever een grote beleidsvrijheid gekregen ten aanzien van de keuze hoe en aan wie de middelen uit het Participatiebudget worden besteed. Gemeenten leggen dit in een gemeentelijke verordening vast.

Budgettaire ontwikkelingen

De afname van de uitgaven van 2012 op 2013 is het gevolg van eerdere kortingen op zowel de middelen voor re-integratie als die voor inburgering en volwasseneneducatie.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.11 Kerncijfers re-integratie			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Trajecten beëindigd in verslagperiode ((x 1 000) ¹⁾	78	96	108
Trajecten lopend aan einde verslagperiode (x1 000) ¹⁾	236	248	228
Aantal door bijstandsontvangers/niet-uitkeringsgerechtigden gestarte banen na re-integratie ²⁾	54	69	73

Bronnen:

1) CBS, Statistiek re-integratie gemeenten

2) «Aan het werk met re-integratieondersteuning, viermeting uitstroom naar werk»

A4. Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

De Wsw heeft tot doel het scheppen van aangepaste werkgelegenheid voor personen die wel graag willen werken, maar dit niet onder normale arbeidsomstandigheden kunnen doen. De Wsw biedt zowel de mogelijkheid tot werken in een beschutte omgeving als tot begeleid werken bij reguliere werkgevers.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Personen met lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperkingen, die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn en hiervoor een Wsw indicatie hebben gekregen. Verder moeten zij jonger zijn dan de leeftijd waarop zij recht hebben op AOW.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven bestaan uit een budget van € 2 355 miljoen voor het realiseren van aangepaste arbeid voor personen uit de doelgroep welke past bij hun capaciteiten en mogelijkheden. Dit is de zogenaamde landelijke taakstelling, die wordt uitgedrukt in arbeidsjaren (voltijd Wsw-werkplekken). De landelijke taakstelling voor het jaar 2013 bedraagt afgerond 90 804 arbeidsjaren en is ongewijzigd. Daarnaast wordt conform afspraak met de sociale partners € 2,8 miljoen van de bijdrage aan de SW-sector bestemd voor de Stichting Beheer Collectieve Middelen en is er een bedrag beschikbaar voor de Stimuleringsuitkering Begeleid Werken (€ 18 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.12 Kerncijfers Wsw			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Werknemersbestand (aantal personen x 1 000 per ultimo)	102,2	102,8	102,0
Wachttijl (aantal personen x 1 000 per ultimo)	18,7	21,7	21,2
Gemiddelde verblijfsduur op de wachttijl ultimo kalenderjaar (maanden)	14,7	15,3	18,4
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	25	25	25
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	5	6	6,1

Bron: Research voor Beleid, Wsw-monitor

A5. Toeslagenwet

De Toeslagenwet (TW) vult uitkeringen aan tot het relevante sociaal minimum als het totale inkomen (excl. TW-uitkering) van de uitkeringsgerechtigde en diens eventuele partner daaronder ligt.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Uitkeringsgerechtigden komen in aanmerking voor een toeslag als zij een uitkering ontvangen op grond van één van de zogenoemde moederwetten. Dit zijn de WIA, WAO, WAZ, Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen (WAMIL), Wajong, IOW, WW, ZW en WAZO. Ook als een werkgever in het tweede ziektejaar niet meer loon doorbetaalt dan het voor de werknemer geldende sociaal minimum, komt de betrokkene in aanmerking voor een toeslag.

Het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde mag hoger zijn dan het voor hem geldende sociaal minimum. De volgende personen kunnen recht hebben op een toeslag:

- een gehuwde/samenwonende met een gezamenlijk inkomen dat lager is dan het bruto minimumloon;
- een alleenstaande ouder met een inkomen dat lager is dan 90% van het bruto minimumloon;
- een alleenstaande met een inkomen dat lager is dan 70% van het bruto minimumloon.

Hoe hoog is de toeslag?

De toeslag vult de uitkering aan tot het (netto) normbedrag. De hoogte van de toeslag is het verschil tussen het normbedrag en het inkomen zonder toeslag.

Tabel 2.13 Normbedragen TW per 1 juli 2012 bruto per maand, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend	€ 1 456,20
Alleenstaande ouder	€ 1 368,29
Alleenstaande van 23 jaar en ouder	€ 1 098,59

Bron: SZW

Budgettaire ontwikkelingen

De TW-uitgaven worden vooral bepaald door volumeontwikkelingen in de moederwetten. De TW-uitgaven dalen in 2013 ten opzichte van 2012 en blijven ook in de jaren daarna dalen. Dit is voornamelijk het gevolg van de geleidelijke afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon. Hierdoor stijgt het sociale minimum minder snel en is minder aanvulling vanuit de TW nodig.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.14 Kerncijfers TW

	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Gemiddeld jaarvolume TW (x 1 000 uitkeringsjaren)	185	178	175
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	2 298	2 275	2 265

Bron: UWV, jaarverslag

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het benadelingsbedrag is in 2011 gedaald doordat in 2010 extra aandacht is besteed aan communicatie over regels rondom een TW-uitkering.

Tabel 2.15 Kerncijfers TW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	2,4	3,1	2,3
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	8,4	9,3	5,2

Bron: UWV, jaarverslag

A6. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen

Ouderen met een onvolledig AOW-pensioen kunnen recht hebben op bijstand. Deze bijstand heet Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) en kan worden aangevraagd bij de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Personen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben, rechtmatig in Nederland wonen en niet genoeg inkomen of vermogen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien.

Hoe hoog is de AIO?

De AIO is een uitkering op huishoudenniveau en vult aan tot het sociaal minimum voor AOW-gerechtigden. De hoogte van de AIO-uitkering hangt af van het inkomen en het vermogen.

Tabel 2.16 AIO netto maandbedragen (maximaal) per 1 juli 2012, exclusief vakantiegeld	
Gehuwden / samenwonend	€ 1 342,47
Alleenstaande	€ 975,33

Bron: SZW

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten van deze regeling laten een stijgende lijn zien. Dit hangt samen met de toename van het aantal AOW-gerechtigden (zie ook de toelichting bij de AOW, beleidsartikel 8). De stijging van de uitkeringslasten wordt afgevlakt door de geleidelijke verhoging van de AOW-leeftijd vanaf 2013.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.17 Kerncijfers AIO			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Jaarvolume AIO (ultimo, x 1 000 huishoudens)	41	43	46

Bron: SVB, jaarverslag

A7. Bijstand Buitenland

Verlening van bijstand aan een in het buitenland gevestigde Nederlander wordt alleen nog voortgezet ingeval het recht op uitkering vóór 1 januari 1996 is vastgesteld. Sinds 1996 zijn er dus geen nieuwe gevallen meer toegelaten.

Budgettaire ontwikkelingen

De budgettaire ontwikkelingen zijn weergegeven in tabel 2.1. Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen ten aanzien van volume en daarmee van de uitgaven te verwachten.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.18 Kerncijfers Bijstand Buitenland			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume bijstand buitenland (x 1 000 huishoudens)	< 0,5	< 0,5	< 0,5

Bron: SVB, jaarverslag

A8. Onderstand en re-integratie Caribisch Nederland

De overheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning op grond van de Onderstand en waar nodig re-integratieondersteuning.

Budgettaire ontwikkelingen

De budgettaire ontwikkeling is weergegeven in tabel 2.1. De uitgavenstijging vanaf het jaar 2013 wordt verklaard door de onderliggende volumeontwikkeling. De uitkeringshoogte is aanpast aan de inflatie. De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba. De uitkeringslasten dalen desondanks in 2012 als gevolg van nabetalings die in 2011 hebben plaatsgevonden.

De re-integratiemiddelen voor Caribisch Nederland bedragen € 0,26 miljoen. Voor 2013 en latere jaren wordt bekeken of de beschikbare middelen met meerdere departementen gebundeld ter beschikking kunnen worden gesteld.

Tabel 2.19 Kerncijfers Caribisch Nederland			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Onderstand Caribisch Nederland (x 1 000 huishoudens)	0,3	0,3	0,3

Bron: SZW-unit RCN

B. Opdrachten

Deze middelen zijn met name bestemd voor de uitfinanciering van de pilots WSW, bevorderen ondernemerschap en borgstellingsregeling vanuit de bbz, werkgeversaanpak Wajong en regionale werkgeversdienstverlening

C. Bekostiging

Een bedrag van ongeveer € 0,3 miljoen is gereserveerd als instellingssubsidie voor het Nibud ter ondersteuning van de zelfredzaamheid van consumenten op het gebied van de huishoudfinanciën en financiële opvoeding.

D. Ontvangsten

De bijdragen van het ministerie van BZK en van het ministerie van OCW aan het Participatiebudget staan als ontvangsten op de begroting van SZW. 2013 is het laatste jaar dat BZK inburgeringmiddelen beschikbaar stelt. In tabel 2.10 zijn de bijdragen van OCW en BZK meerjarig zichtbaar gemaakt.

Artikel

3. Arbeidsongeschiktheid

Algemene doelstelling

De overheid verzekert werknemers tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid en stimuleert hen aan het werk te blijven of het werk te hervatten.

De overheid vindt dat werknemers die loon derven als gevolg van arbeidsongeschiktheid verzekerd moeten zijn van een redelijk inkomen. Daarom zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Deze wet heeft de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) vervangen en geldt voor mensen die op of na 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden.

Op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) waren ondernemers verplicht verzekerd tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid. De WAZ is per 1 augustus 2004 ingetrokken, maar geldt nog wel voor zelfstandigen die op dat moment een uitkering ontvingen.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WAO, WIA of WAZ en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

De overheid stimuleert met behulp van financiële prikkels voor zowel werknemers als werkgevers dat gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers aan het werk blijven of weer aan het werk gaan. Daarnaast biedt de overheid gerichte re-integratieondersteuning aan gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers die ondersteuning nodig hebben. De overheid kent daarbij een groot belang toe aan de eigen verantwoordelijkheid en het meewerken aan re-integratie door de gedeeltelijk arbeidsgeschikte.

Aan werknemers in Caribisch Nederland wordt met de Ongevallenverzekering (OV) een inkomensvoorziening geboden in geval van arbeidsongeschiktheid door een bedrijfsongeval.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *Beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters:* Het kabinet heeft een wetsvoorstel ingediend dat tot doel heeft om vangnetters, de (ex-) werkgevers en de uitvoerders te stimuleren om langdurig verzuim en instroom in de WIA terug te dringen¹. Het wetsvoorstel is op 5 juli 2012 door de Tweede Kamer aangenomen. De beoogde invoeringsdatum van dit moderniseringspakket Ziektewet (ZW) is 1 januari 2013 (zie ook de beleidsagenda en beleidsartikel 6).

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 241, nr. 3.

Beleidsartikelen/Artikel 3

- Tevens is het kabinet van plan om per 1 januari 2014 de werkgeverspremie voor vangnetters in de ZW en de WGA verdergaand te differentiëren.
- *Aanscherping fraudebeleid:*
Hiervoor wordt verwezen naar de beleidsagenda.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 3 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	457	472	497	523	554	585
Uitgaven	402	457	472	497	523	554	585
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	402	457	472	497	523	554	585
Uitkeringslasten Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	402	457	472	497	523	554	585
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 3.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 3 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	9 404 032	9 163 567	9 202 239	9 318 546	9 501 238	9 771 980	10 125 974
<i>Inkomensoverdrachten</i>	9 305 011	9 051 792	8 938 551	8 887 555	8 884 898	8 914 123	8 982 145
Uitkeringslasten IVA	631 000	805 199	1 000 358	1 209 652	1 426 832	1 690 369	1 991 809
Uitkeringslasten WGA	1 461 000	1 701 398	1 981 075	2 246 831	2 491 870	2 665 800	2 804 747
Uitkeringslasten WAO	6 930 000	6 296 844	5 741 565	5 242 279	4 800 363	4 413 009	4 054 393
Uitkeringslasten WAZ	283 011	248 351	215 553	188 793	165 833	144 945	131 196
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	99 021	111 775	101 698	101 781	101 781	101 781	101 796
Re-integratie WIA/WAO/WAZ	99 021	111 775	101 698	101 781	101 781	101 781	101 596
<i>Nominaal</i>	0	0	161 990	329 210	514 559	756 076	1 042 033
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland wordt in geval van een bedrijfsongeval een inkomensvoorziening geboden. De uitkering is hierbij gekoppeld aan het laatste loon van de werknemer. De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling. De bijdrage in de uitvoeringskosten aan het RCN wordt verantwoord onder artikel 98.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Op basis van de Ongevallenverzekering krijgen werknemers die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, een uitkering (ongevallengeld).

Budgettaire ontwikkelingen

De relatief grote stijging van de uitkeringslasten 2012 ten opzichte van 2011 wordt verklaard door de aanpassing van de uitkeringshoogte aan de inflatie. De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.3 Kerncijfers Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume uitkeringen Ongevallenverzekering (x 1 000)	<0,1	<0,1	<0,1

Bron: SZW-unit RCN

A2. Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

Inkomensverzekering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA)

Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA)

De WIA geeft werknemers die na een wachttijd van twee jaar ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn, recht op een uitkering. In de WIA staat werk voorop; het accent ligt op wat mensen wel kunnen. Tegelijkertijd is er sprake van inkomensbescherming.

De WIA bestaat uit twee uitkeringsregimes. De Inkomensverzekering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) verstrekt een loonderwijsuitkering aan werknemers die duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn. Wie nog gedeeltelijk kan werken, krijgt een uitkering op basis van de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). De WIA wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Werknemers die op of na 29 december 2005, na een wachttijd van twee jaar, 35% of meer arbeidsongeschikt zijn als gevolg van ziekte.

Hoe hoog is de WIA-uitkering?

De hoogte van de uitkering is afhankelijk van het dagloon. Dit dagloon is gemaximeerd op een bedrag van € 193,09 (d.w.z. ca. € 4 200 per maand). Het recht op uitkering kan doorlopen tot de pensioengerechtigde leeftijd.

Hoe hoog is de IVA-uitkering?

- Iemand die ten minste 80% arbeidsongeschikt is en niet meer kan herstellen of een geringe kans op herstel heeft, komt op basis van de IVA in aanmerking voor een uitkering van 75% van het laatstverdiende loon. De uitkering bedraagt dus maximaal ca. € 3 150 bruto per maand.

Hoe hoog is de WGA-uitkering en wat is de duur?

- Een arbeidsongeschikte met kansen op herstel komt in aanmerking voor een uitkering op basis van de WGA. De eerste twee maanden bedraagt de uitkering 75%, daarna 70% van het loonverlies (oude

- maandloon minus eventuele inkomen). Het totale inkomen neemt toe naarmate de betrokkene meer werkt.
- Indien het loonverlies meer dan 35% maar minder dan 80% bedraagt, is er sprake van gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid. Afhankelijk van het arbeidsverleden heeft de gedeeltelijk arbeidsgeschikte minimaal 3 tot maximaal 38 maanden recht op een loongerelateerde uitkering. De arbeidsgeschikte wordt evenwel geacht te gaan of te blijven werken. Om hiertoe aan te zetten wordt de uitkering na de loongerelateerde fase afhankelijk van het verdiende inkomen. Is dat inkomen ten minste 50% van de resterende verdien capaciteit, dan wordt het loon aangevuld tot 70% van het loonverlies. Als de betrokkene na afloop van de loongerelateerde uitkering geen werk heeft of minder verdient dan 50% van de resterende verdien capaciteit, wordt een uitkering verstrekt die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het wettelijk minimumloon.
  - Indien het loonverlies ten minste 80% bedraagt, is er sprake van volledige arbeidsongeschiktheid. De volledig arbeidsongeschikte houdt ook na de loongerelateerde fase recht op een uitkering van 70% van het loonverlies.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege het feit dat de WIA eind 2005 in werking is getreden worden er meer uitkeringen toegekend dan dat er worden beëindigd. De uitkeringslasten WIA stijgen hierdoor in 2013 en latere jaren met ongeveer € 0,5 miljard per jaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

De kerncijfers WIA zijn gecombineerd met de kerncijfers WAO in tabel 3.4.

A3. Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

Werknemers die vóór 1 januari 2004 arbeidsongeschikt zijn geworden als gevolg van ziekte of gebrek hebben recht op een WAO-uitkering. De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA. De WIA geldt voor mensen die op of na 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden. De WAO blijft gelden voor mensen die op 1 januari 2004 al een WAO-uitkering ontvingen en voor mensen die binnen vijf jaar na het beëindigen van de WAO-uitkering opnieuw arbeidsongeschikt worden door dezelfde oorzaak. Hierdoor worden er nog slechts nieuwe WAO-uitkeringen toegekend bij herleving van een oud recht. De WAO wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Werknemers die vóór 1 januari 2004 arbeidsongeschikt zijn geworden als gevolg van ziekte of gebrek.

Hoe hoog is de WAO-uitkering?

De WAO-uitkering bestaat uit twee fasen.

- In de eerste fase ontvangt een WAO-gerechtigde een loondervingsuitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het dagloon en maximaal € 3 150 bruto per maand bedraagt. De duur van de loondervingsuitkering is afhankelijk van de leeftijd op de ingangsdatum van de WAO-uitkering.
- In de tweede fase ontvangt de WAO-gerechtigde een vervolguitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het vervolgdagloon. De hoogte van het vervolgdagloon is onder andere afhankelijk van de leeftijd die iemand heeft op de ingangsdatum van

de WAO-uitkering. De vervolguitering kan in principe doorlopen tot de pensioengerechtigde leeftijd.

Budgettaire ontwikkelingen

Omdat er meer uitkeringen worden beëindigd dan dat er nieuwe worden toegekend, laten de WAO-uitgaven een daling zien. De uitkeringslasten WAO dalen hierdoor met ca. € 0,5 miljard per jaar. Daarnaast heeft het afschaffen van de anticumulatiebaten WSW vanaf 2012 een daling van ongeveer € 150 miljoen op de uitgaven tot gevolg. Deze wijziging is puur technisch van aard, omdat deze afschaffing tevens leidt tot een daling van de WSW-ontvangsten met € 150 miljoen.

Tabel 3.4 Kerncijfers WAO+IVA+WGA			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
<i>WAO + IVA + WGA</i>			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x1 000)	582,3	571,0	567,3
– waarvan WAO	443,9	404,2	371,5
– waarvan IVA	36,0	44,9	55,4
– waarvan WGA	102,4	121,9	140,4
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	8,1	7,9	7,9
<i>Instroom in uitkeringen (x1 000)</i>			
– waarvan WAO	41,0	43,0	44,9
– waarvan IVA	3,1	2,2	1,9
– waarvan IVA	7,8	8,4	9,0
– waarvan WGA	30,1	32,5	34,0
Instroomkans (%)	0,58	0,60	0,62
<i>Uitstroom uit uitkeringen (x1 000)</i>			
– waarvan WAO	55,3	54,3	48,6
– waarvan WAO	45,5	41,9	34,6
– waarvan IVA	3,1	3,6	4,3
– waarvan WGA	6,7	8,8	9,7
Doorstroom van WGA naar IVA (x 1 000)	3,2	4,2	5,8
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	9,4	9,4	8,5
<i>WGA</i>			
Aandeel werkende WGA'ers met resterende verdien capaciteit (%)	49	–	–

Bron: UWV, jaarverslag

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen, evenals het benadelingsbedrag, is bij de WAO, IVA en WGA in 2011 ten opzichte van 2010 toegenomen. Het UWV heeft in 2011 extra aandacht besteed aan de controle op de samenloop van uitkeringen.

Tabel 3.5 Kerncijfers WAO+IVA+WGA (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	2	1	2
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	9	6	8

Bron: UWV, jaarverslag

A4. Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)

De WAZ is een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeuren-grotoaandeelhouders en meewerkende echtgenoten tegen de inkomensgevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De WAZ is op 1 augustus 2004 ingetrokken. Sindsdien kunnen ondernemers

zelf bepalen of zij de inkomensrisico's al dan niet willen afdekken, bijvoorbeeld via een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. De WAZ blijft gelden voor zelfstandigen die op 1 augustus 2004 een uitkering ontvingen. De WAZ wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De zelfstandige die op 1 augustus 2004 al een WAZ-uitkering ontving, behoudt deze zolang aan de uitkeringsvoorwaarden wordt voldaan:

- hij is 25% of meer arbeidsongeschikt;
- hij heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.

Hoe hoog is de WAZ-uitkering?

De hoogte van de WAZ-uitkering hangt af van de mate van arbeidsongeschiktheid en het feitelijk gederfde inkomen per dag, mits dat niet hoger is dan het wettelijk minimumloon (de grondslag). De uitkering voor volledig arbeidsongeschikten is 75% van de grondslag (per 1 juli 2012 € 1 092,15). Heeft de betrokkene voortdurend oppas en verzorging nodig, dan kan de uitkering worden verhoogd tot maximaal 100% van de grondslag.

Budgettaire ontwikkelingen

De toegang voor zelfstandigen tot de WAZ is per 1 augustus 2004 beëindigd. In de WAZ blijft er enige instroom bestaan doordat er sprake is van herleving van uitkeringen, bijvoorbeeld wanneer een zelfstandige na herstel wederom met dezelfde klachten uitvalt. Het bereiken van de AOW-leeftijd is de voornaamste reden waarom de WAZ-uitkeringen eindigen. Omdat de uitstroom de instroom ruim overstijgt, vertonen de uitgaven een daling van ca. € 30 miljoen per jaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.6 Kerncijfers WAZ			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1 000)	26,0	22,3	19,9

Bron: UWV, jaarverslag

B. Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW

Voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de WIA, WAO, WAZ en ZW zet het UWV middelen in voor de inkoop van trajecten en diensten, voorzieningen en loonkostensubsidies. Het UWV beschikt over een taakstellend budget voor de inzet van trajecten en over een taakstellend budget voor de inzet van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk arbeidsongeschikten (inclusief jonggehandicapten). Deze budgetten zijn samen met de re-integratiebudgetten Wajong opgenomen in tabel 4.3. Ze worden jaarlijks aan het UWV beschikbaar gesteld en door het UWV verantwoord via de reguliere rapportages.

Budgettaire ontwikkelingen

Mede vanwege een selectievere inzet van de voorzieningen worden in 2013 lagere uitgaven verwacht dan in 2012.

Artikel

4. Jonggehandicapten

Algemene doelstelling

De overheid draagt zorg voor arbeidsondersteuning en een inkomensvoorziening voor jonggehandicapten.

De overheid heeft als doel de arbeidsparticipatie van jonggehandicapten te bevorderen. Voor jonggehandicapten die perspectief hebben op het verrichten van arbeid staat het recht op arbeidsondersteuning centraal. Zij komen in de zogeheten werkregeling van de Wet werk en arbeidsondersteuning Jonggehandicapten (Wajong). Met de jonggehandicapte (en eventueel diens ouders) wordt een individueel participatieplan opgesteld, waarin onder andere staat wat de beste manier is om een baan te vinden, welke ondersteuning daarbij beschikbaar is en welke rechten en plichten de jongere heeft. Als onderdeel van de arbeidsondersteuning kunnen zij zo nodig inkomensondersteuning aanvragen. Mensen die als gevolg van ziekte om medische of arbeidskundige redenen geen perspectief hebben op een baan, ook niet met ondersteuning, hebben recht op de uitkeringsregeling Wajong. Voor hen staat inkomensbescherming voorop.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen uit hoofde van de Wajong;
- Het ter beschikking stellen van middelen voor het aan het werk helpen van mensen die arbeidsmogelijkheden hebben;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV.

Beleidswijzigingen

In 2013 worden geen beleidswijzigingen voorzien.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 4 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	2 478 746	2 606 167	2 938 323	3 076 788	3 210 767	3 340 578
Uitgaven	3 312 046	2 478 746	2 606 167	2 938 323	3 076 788	3 210 767	3 340 578
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	3 138 036	2 310 901	2 449 963	2 778 403	2 909 620	3 037 201	3 162 116
Uitkeringslasten Wajong	3 138 036	2 310 901	2 449 963	2 778 403	2 909 620	3 037 201	3 162 116
<i>Bijdrage aan ZBO's en RWT's</i>	174 010	167 845	156 204	159 920	167 168	173 566	178 462
Re-integratie Wajong	174 010	167 845	156 204	159 920	167 168	173 566	178 462
Ontvangsten	0	50 542	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong)

De Wajong biedt inkomensondersteuning aan jonggehandicapten die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben en aan jongeren die tijdens hun studie arbeidsongeschikt zijn geworden. De Wajong wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Jonggehandicapten die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd of tijdens hun studie (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn geworden, geen arbeidsverleden hebben en daardoor niet volledig zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Hoe hoog is de Wajong-uitkering?

Voor mensen die in de oude Wajongregeling zijn ingestroomd (vóór 2010) en volledig arbeidsongeschikt zijn is de uitkering 75% van het wettelijk minimumloon (€ 1 092,15 bruto per maand voor mensen van 23 jaar en ouder). In geval van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid is dit percentage afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage.

Voor mensen die in de nieuwe Wajong (vanaf 2010) zijn ingestroomd is de uitkering ook 75% van het wettelijk minimumloon. Voor mensen die arbeidsmogelijkheden hebben geldt een activerende uitkeringsstructuur, waarbij «werken moet lonen» het uitgangspunt is. Jonggehandicapten die studeren ontvangen een uitkering van 25% van het wettelijk minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten Wajong stijgen jaarlijks doordat de instroom hoger is dan de uitstroom. Een belangrijke factor voor uitstroom is pensionering. Het aantal jonggehandicapten dat met pensioen gaat is echter nog relatief laag, omdat de eerste groep 18-jarigen in 1976 is ingestroomd en dus de komende jaren nog niet de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Ook is de instroom in deze tijd aanzienlijk hoger dan in de beginjaren van de regeling.

In de uitkeringslasten 2011 tot en met 2013 zijn twee kasschuiven verwerkt. Dit betreffen een kasschuif van € 414 miljoen van 2012 naar 2011 en een kasschuif van € 200 miljoen van 2013 naar 2012. Daarnaast lag het niveau van de uitkeringslasten vóór 2012 hoger, omdat de anticumulatiebatan met de Wsw toen nog in de bedragen werden meegenomen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 4.2 Kerncijfers Wajong			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Wajong totaal (ultimo, x 1 000 personen)	216,2	227,2	237,1
– waarvan Wajong tot 2010	192,4	189,4	185,0
– waarvan Wajong met ingang van 2010	23,8	37,8	52,1
• waarvan werkregeling (%)	62	61	60
• waarvan studieregeling (%)	28	26	24
• waarvan duurzaam geen arbeidsmogelijkheden (%)	10	13	16
Instroom Wajong totaal (x 1 000 personen)	16,3	16,3	16,3
Uitstroom Wajong totaal (x 1 000 personen)	5,1	5,3	6,4
Aandeel werkenden in de Wajong (%)	26	25	25

Bron: UWV, jaarverslag

B. Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Re-integratie Wajong

Voor jonggehandicapten is een re-integratiebudget beschikbaar. Dit budget is bestemd voor de inzet van trajecten, voorzieningen en voor de financiering van de REA-instituten. Voor jonggehandicapten met arbeidsmogelijkheden die vallen onder de nieuwe Wajong (vanaf 2010) geldt een re-integratieplicht.

Het UWV beschikt voor de uitvoering van zijn wettelijke re-integratietaak over een taakstellend budget voor de inzet van trajecten en over een taakstellend budget voor de inzet van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van alle gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Deze budgetten (opgenomen in tabel 4.3) worden gevormd uit de middelen voor re-integratie Wajong (tabel 4.1) en re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW (tabel 3.2) en worden door UWV verantwoord via de reguliere rapportages. Naast de budgetten voor trajecten en voorzieningen worden ook middelen ingezet voor overige re-integratieactiviteiten zoals de REA-instituten.

Tabel 4.3 Extracomptabel overzicht taakstellende budgetten re-integratietrajecten en voorzieningen (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Re-integratie trajecten	134 000	105 000	109 000	112 000	116 000	117 000	118 000
Re-integratie voorzieningen	nvt ¹⁾	144 000	134 000	136 000	139 000	144 000	148 000

¹⁾ Het taakstellend budget voor de inzet van voorzieningen bestaat vanaf 2012

Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege een selectievere inzet van de voorzieningen worden in 2013 lagere uitgaven verwacht dan in 2012 (zie tabel 4.1). Na 2013 neemt het budget langzaam toe omdat de doelgroep groter wordt.

Artikel

5. Werkloosheid

Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid.

De overheid biedt werknemers die hun baan verliezen en geheel of gedeeltelijk werkloos worden, bescherming tegen het verlies aan loon als gevolg van werkloosheid. Zij kunnen daardoor bij werkloosheid een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk loonvervangend inkomen om de periode tussen twee banen te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Werklozen van 60 jaar en ouder komen na afloop van hun WW-uitkering in aanmerking voor een vervolgitkering (IOW). Door middel van instrumenten als bijvoorbeeld de sollicitatieplicht en het passend werkaanbod wordt bijgedragen aan een zo snel mogelijke werkhervatting.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WW of IOW en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Inwoners van Caribisch Nederland ontvangen bij ontslag buiten hun toedoen een ontslagvergoeding op grond van de Cessantiawet, te betalen door de werkgever. In geval van faillissement of surseance van betaling neemt de overheid deze verplichting over.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *WW- en ontslagstelsel:*
Vanaf 2014 wordt het WW- en ontslagstelsel aangepast¹, zie hiervoor ook de beleidsagenda. Onderdeel hiervan is dat werkgevers financieel verantwoordelijk worden voor ten hoogste de eerste zes maanden van de WW.
- *Uitvoering WW:*
Om de uitvoering van de WW te vereenvoudigen worden in het wetsvoorstel Vereenvoudiging regelingen UWV² enkele aanpassingen in de WW voorgesteld.
- *Aanscherping fraudebeleid:*
Hiervoor wordt verwezen naar de beleidsagenda.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 29 544, nr. 400.

² Tweede Kamer, 2011–2012, 33 327, nr. 3.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 5 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	7 108	5 122	3 332	1 836	941	344
Uitgaven	4 800	7 108	5 122	3 332	1 836	941	344
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	4 800	7 108	5 122	3 332	1 836	941	344
Uitkeringslasten IOW	4 800	7 048	4 962	3 172	1 676	781	184
Uitkeringslasten Cessantiawet (Caribisch Nederland)	0	60	160	160	160	160	160
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 5.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 5 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	4 629 004	5 549 639	6 219 783	6 066 392	5 851 401	5 881 878	5 608 015
<i>Inkomensoverdrachten</i>	4 501 000	5 545 560	6 070 333	5 795 307	5 464 532	5 339 893	4 934 698
Uitkeringslasten WW	4 501 000	5 545 560	6 070 333	5 795 307	5 464 532	5 339 893	4 934 698
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	128 004	4 079	0	0	0	0	0
Re-integratie WW	128 004	4 079	0	0	0	0	0
<i>Nominaal</i>	0	0	149 450	271 085	386 869	541 985	673 317
Ontvangsten	260 000	283 504	310 131	394 727	470 868	484 085	499 191
UFO	260 000	283 504	302 833	377 459	440 347	440 347	440 347
Nominaal	0	0	7 298	17 268	30 521	43 738	58 844

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)

De IOW geeft werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar en ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering recht op een vervolguitkering. Ook gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen kunnen na hun loongerelateerde WGA-uitkering recht hebben op IOW. De IOW is een tijdelijke regeling die met ingang van 1 december 2009 in werking is getreden. De IOW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Werklozen van 60 jaar of ouder die tussen 1 oktober 2006 en 1 juli 2011 werkloos zijn geworden en die recht had op meer dan 3 maanden WW-uitkering, komen na afloop van de WW-uitkering in aanmerking voor een IOW uitkering.
- Gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen hebben na hun loongerelateerde WGA-uitkering recht op IOW als het recht op de loongerelateerde WGA-uitkering tussen 31 december 2007 en 1 juli 2011 is ontstaan en de loongerelateerde WGA is toegekend op of na het bereiken van de leeftijd van 60 jaar.

Hoe hoog is de IOW-uitkering?

Deze uitkering is maximaal 70% van het minimumloon. Dit is € 1 019,34 per maand. De uitkering kan lager zijn dan 70% van het minimumloon als:

Beleidsartikelen/Artikel 5

- de WW- of loongerelateerde WGA-uitkering, in de kalendermaand voor het einde van deze uitkering, lager was dan 70% van het minimumloon;
- de betrokkene tijdens de IOW-uitkering andere inkomsten heeft, bijvoorbeeld loon of een andere uitkering.

Budgettaire ontwikkelingen

Instream in de IOW is niet meer mogelijk, waardoor de uitgaven aan de IOW de komende jaren geleidelijk afnemen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 5.3 Kerncijfers IOW			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume IOW (x 1 000 uitkeringsjaren)	<0,5	<0,5	<0,5

Bron: UWV, jaarverslag

A2. Cessantiawet (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland ontvangen bij ontslag buiten hun toedoen een ontslagvergoeding op grond van de Cessantiawet, te betalen door de werkgever. In geval van faillissement of surseance van betaling neemt de overheid deze verplichting over.

Budgettaire ontwikkelingen

Er wordt een constant uitgavenpatroon verondersteld.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 5.4 Kerncijfers Cessantiawet (Caribisch Nederland)			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Cessantiawet (x 1 000 personen)	0	<0,1	<0,1

Bron: SZW-unit RCN

A3. Werkloosheidswet (WW)

De WW verzekert werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode gedeeltelijk opgevangen worden met een Werkloosheidswetuitkering (WW-uitkering). Hoe lang iemand een WW-uitkering krijgt, hangt af van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat iemand werkloos werd. De WW-uitkering duurt minimaal 3 maanden en maximaal 38 maanden, afhankelijk van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat hij werkloos werd. Iemand die tien jaar heeft gewerkt heeft bijvoorbeeld maximaal 10 maanden recht op een WW-uitkering. De WW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen moet iemand in ieder geval:

- de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt en verzekerd zijn voor de WW;
- minimaal vijf arbeidsuren per week kwijttraken (of voor wie minder dan tien uur per week werkte, minimaal de helft van de arbeidsuren);
- geen recht meer hebben op loon over die verloren arbeidsuren;

Beleidsartikelen/Artikel 5

- beschikbaar zijn om te gaan werken;
- voldoen aan de wekeneis: in de 36 weken voor de eerste werkloosheidsdag in minimaal 26 weken in loondienst hebben gewerkt;
- geen ZW-uitkering, WAO-uitkering bij volledige arbeidsongeschiktheid of IVA-uitkering ontvangen;
- geen WGA-uitkering ontvangen (tenzij men naast de WGA-uitkering werkte, en die baan is kwijtgeraakt);
- zich tijdig registreren als werkzoekende bij UWV WERKbedrijf;
- niet verwijtbaar werkloos zijn. Verwijtbaar werkloos is iemand die zelf ontslag heeft genomen of om een dringende reden is ontslagen. In dat geval krijgt de werknemer geen uitkering of een korting op de uitkering.

Hoe hoog is de WW-uitkering?

De eerste twee maanden krijgt men 75% van het laatstverdiende loon, daarna 70%. De hoogte is gemaximeerd, waardoor de 75%-uitkering maximaal circa € 3 150 bruto per maand bedraagt en de 70%-uitkering circa € 2 940.

Budgettaire ontwikkelingen

In 2013 stijgen de uitkeringslasten WW met circa € 0,65 miljard. De onzekerheid over de economische ontwikkeling is groot, waardoor ook de raming van de WW-uitgaven met veel onzekerheid omgeven is. De aanscherping van het fraudebeleid (zie de beleidsagenda) leidt naar verwachting tot een besparing op de WW-uitgaven van € 33 miljoen in 2013, oplopend tot € 42 miljoen vanaf 2014. Daarbij worden in het wetsvoorstel «Vereenvoudiging regelingen UWV» enkele aanpassingen in de WW gedaan met een beperkt budgettair effect (€ 22 miljoen besparing in 2013).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 5.5 toont enkele kerncijfers voor de WW. Het WW volume wordt weergegeven in uitkeringsjaren. Dit zijn het aantal volledige WW-uitkeringen per jaar.

Tabel 5.5 Kerncijfers WW			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume WW (x 1 000 uitkeringsjaren)	229	268	288
Aantal nieuwe WW-uitkeringen (x 1 000)	411	460	515
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1000)	404	428	484

Bron: UWV, jaarverslag

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen en het benadelingbedrag zijn in 2011 met zo'n 50% toegenomen. Dit is een direct gevolg van het feit dat UWV er in 2011, dankzij de nodige efficiency maatregelen in is geslaagd om alle samenloopsignalen te beoordelen.

Tabel 5.6 Kerncijfers WW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1000)	15	19	30
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	26	30	45

Bron: UWV, jaarverslag

B. Bijdrage aan ZBO's en RWT's

Per 2013 komt de bijdrage voor de re-integratie WW aan het UWV te vervallen.

C. Ontvangsten

De overheid is eigenrisicodragers voor de WW. Het UWV verhaalt daarvoor de WW-uitkeringen op de betrokken overheidswerkgever.

Artikel

6. Ziekte en zwangerschap

Algemene doelstelling

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van ziekte en zwangerschap.

De overheid vindt dat mensen die ziek worden en waarbij de loonbetalingsverplichting bij ziekte voor de werkgever niet van toepassing is, ook verzekerd moeten zijn van een tijdelijk loonvervangend inkomen. Zij kunnen het verlies aan inkomen daarom voor een periode van twee jaar, gelijk aan de periode van de loondoorbetalingsverplichting, opvangen met een uitkering op grond van de Ziektewet (ZW). Door middel van verzuimbegeleiding en re-integratie stimuleert de overheid deze werknemers om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan.

Ook tijdens de periode van zwangerschaps- en bevallingsverlof voorziet de overheid in tijdelijk loonvervangend inkomen. Op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO) komen zwangere werknemers en zelfstandigen in aanmerking voor een uitkering.

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesotheliom door blootstelling aan asbest, kunnen van de overheid een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding ontvangen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS).

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekingeld) op grond van de Ziekteverzekering (ZV).

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV en SVB;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *Wetsvoorstel beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters:*
Het kabinet wil de activerende werking van de ZW versterken. Hiertoe is een wetsvoorstel ingediend¹. Het wetsvoorstel is op 5 juli 2012 door de Tweede Kamer aangenomen. De beoogde invoeringsdatum van dit moderniseringspakket ZW is 1 januari 2013. Het betreft de volgende voorgenomen maatregelen:
  - Vanaf 2013 wordt het recht op een ZW-uitkering opgedeeld in twee delen: een loongerelateerde uitkering en een minimumuitkering. De duur van de loongerelateerde periode wordt afhankelijk van het opgebouwde arbeidsverleden (de arbeidsverledeneis), zoals ook geldt voor de loongerelateerde WGA-uitkering. Na deze periode bedraagt de ZW-uitkering 70% van het minimumloon.
  - Vanaf 2013 wordt de keuring op algemeen geaccepteerde arbeid, die momenteel aan het einde van het tweede ziektejaar plaatsvindt, voor ZW-gerechtigden vervroegd naar het einde van het eerste ziektejaar.
  - In 2014 wordt differentiatie in de financiering voor het vangnet ZW en de vangnetlasten WGA ingevoerd.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 241, nr. 3.

- *Wetsvoorstel modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden, uitbreiding bevallingsverlof bij ziekenhuisopname kind:*
Het wetsvoorstel modernisering verlof en arbeidstijden¹ bevat een regeling voor uitbreiding van het bevallingsverlof indien het kind na de geboorte langdurig in het ziekenhuis wordt opgenomen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 6 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	5 693	5 164	5 439	5 516	5 607	5 704
Uitgaven	4 391	5 693	5 164	5 439	5 516	5 607	5 704
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>4 391</i>	<i>5 693</i>	<i>5 164</i>	<i>5 439</i>	<i>5 516</i>	<i>5 607</i>	<i>5 704</i>
Uitkeringslasten TAS	3 195	3 822	3 749	3 949	3 949	3 949	3 949
Uitkeringslasten Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	1 196	1 871	1 415	1 490	1 567	1 658	1 755
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 6.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 6 (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	2 671 886	2 799 834	2 836 256	2 804 267	2 826 130	2 909 330	3 003 663
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>2 671 886</i>	<i>2 799 834</i>	<i>2 766 640</i>	<i>2 677 496</i>	<i>2 637 850</i>	<i>2 639 352</i>	<i>2 640 296</i>
Uitkeringslasten ZW	1 551 000	1 626 170	1 570 066	1 457 591	1 394 092	1 395 594	1 396 538
Uitkeringslasten WAZO	1 120 886	1 173 664	1 196 574	1 219 905	1 243 758	1 243 758	1 243 758
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>69 616</i>	<i>126 771</i>	<i>188 280</i>	<i>269 978</i>	<i>363 367</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom als gevolg van blootstelling aan asbest, kunnen een tegemoetkoming ontvangen op grond van de TAS. Indien zij de ziekte maligne mesothelioom hebben gekregen door te werken met asbest (in dienst van een werkgever) of via werkkleding van een huisgenoot, dan is de (voormalige) werkgever hiervoor aansprakelijk en kunnen zij een schadevergoeding bij de werkgever eisen. Dit kan echter lang duren. Tegelijkertijd is de levensverwachting van mensen met de ziekte maligne mesothelioom vaak erg kort. De TAS heeft tot doel asbestslachtoffers bij leven maatschappelijke erkenning te bieden in de vorm van een tegemoetkoming (vaak uitgekeerd in de vorm van een voorschot). Als de (voormalige) werkgever later alsnog een schadevergoeding betaalt, wordt de tegemoetkoming hiermee verrekend. De TAS wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Mensen die ziek zijn geworden door het werken met asbest of door de werkkleding van een huisgenoot, krijgen een voorschot als:

- Bij hen maligne mesothelioom is vastgesteld;

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 32 855, nr. 3.

Beleidsartikelen/Artikel 6

- Zij of een huisgenoot in loondienst bij een werkgever in Nederland werkten;
- Zij of een huisgenoot op het werk zijn blootgesteld aan asbest;
- Zij nog geen schadevergoeding hebben gekregen of een schadevergoeding die minder is dan € 18 626.

Hoe hoog is de TAS?

Zowel het voorschot als de tegemoetkoming is in 2012 € 18 626 (eenmalig). De TAS volgt de ontwikkeling van het minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslussen zijn nagenoeg constant. Vanwege het lage aantal zieken die aanspraak kunnen maken op de regeling en de zeer lange incubatieperiode is het moeilijk om de verdere ontwikkeling te ramen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.3 Kerncijfers TAS			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal toekenningen voorschot TAS	352	375	375
Aantal toekenningen eenmalige TAS	0	0	0
Aantal terugontvangen voorschotten TAS	166	188	188
Aantal toekenningen bij leven ten opzichte van totaal aantal toekenningen (%)	87	86	86

Bron: SVB, jaarverslag

A2. Ziekteverzekering (ZV) (Caribisch Nederland)

Werknemers op Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekingeld) op grond van de ZV. De uitkering is gerelateerd aan het loon van de werknemer. De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling in Caribisch Nederland.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenstijging vanaf het jaar 2013 wordt verklaard door de onderliggende volumeontwikkeling. In 2012 is sprake van hogere uitgaven die verklaard worden door nabetalingen over eerdere jaren. Daarnaast liggen de uitgaven vanaf 2012 op een hoger niveau als gevolg van de aanpassing van de uitkeringshoogte aan de inflatie. De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.4 Kerncijfers Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Ziekteverzekering (x 1 000 uitkeringen)	0,3	0,3	0,3

Bron: SZW-unit RCN

A3. Ziektewet (ZW)

De ZW geeft zieke werknemers het recht op een uitkering, als zij geen werkgever meer hebben die in geval van ziekte loon moet doorbetalen. De ZW geldt ook voor een beperkte groep werknemers die wel in dienst is van een werkgever, namelijk werknemers die tijdelijk ongeschikt zijn voor het verrichten van hun werk (wegens arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en orgaandonatie) en werknemers met een zogenaamde no-riskpolis. De ZW bevat minimumnormen voor re-integratie. De ZW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een ziektewetuitkering komen:

- Uitzendkrachten (zonder vast contract met het uitzendbureau).
- Oproepkrachten (afhankelijk van het soort oproepcontract).
- Personen met een tijdelijk arbeidscontract dat afloopt tijdens de ziekte.
- Personen die een WW-uitkering ontvangen en langer dan dertien weken ziek zijn.
- Vrouwen die ziek worden als gevolg van zwangerschap of bevalling. Wanneer vrouwen in loondienst werken hebben zij tijdens hun zwangerschapsverlof recht op een uitkering op grond van de Wet arbeid en zorg. Als deze vrouwen door de zwangerschap vóór of na de bevalling ziek worden, ontvangen zij een ZW-uitkering.
- Orgaandonoren die door hun donatie tijdelijk niet kunnen werken.
- Personen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en die binnen vijf jaar nadat ze in dienst zijn gekomen van een werkgever ziek worden. De werkgever hoeft dan niet het loon door te betalen, maar de betreffende persoon ontvangt een ZW-uitkering (no-riskpolis).

Ondernemers of directeuren-groootaandeelhouders kunnen alleen een beroep doen op de ZW als zij hiervoor een vrijwillige verzekering hebben.

Hoe hoog is de ZW-uitkering?

De ZW-uitkering bedraagt meestal 70% van het loon dat de betrokkene gemiddeld per dag verdiende in het jaar voordat hij/zij ziek werd. De hoogte van het dagloon is gemaximeerd op € 193,09 per dag. Hierdoor bedraagt de uitkering maximaal ca. € 2 940 bruto per maand. De uitkering duurt maximaal twee jaar.

Er zijn enkele uitzonderingen. Orgaandonoren en werknemers die arbeidsongeschikt zijn als gevolg van de zwangerschap of bevalling hebben recht op een ZW-uitkering van 100% van het dagloon, wat neerkomt op een uitkering van maximaal ca. € 4 200 bruto per maand. Op verzoek van de werkgever kan het UWV de ZW-uitkering van personen die onder de no-riskpolis vallen het eerste jaar op 100% van het dagloon vaststellen.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanaf 2013 dalen de uitkeringslasten ZW. De voorgenomen wijzigingen in het kader van de modernisering ZW leiden tot een besparing van circa € 53 miljoen in 2013 en circa € 128 miljoen in 2014.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.5 Kerncijfers ZW			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume ZW (gemiddeld, x 1 000 uitkeringen)	100,1	102,9	102,1
Instroom ZW (x 1 000 uitkeringen)	273,4	nvt	nvt
Uitstroom ZW (x 1 000 uitkeringen)	370,4	nvt	nvt

Bron: UWV, jaarverslag

nvt: in- en uitstroom worden niet geraamd

Handhaving

Voor de ZW is zowel het aantal overtredingen als het benadelingsbedrag stabiel.

Tabel 6.6 Kerncijfers ZW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1000)	2	2	2
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	2	2	3

Bron: UWV, jaarverslag

A4. Wet arbeid en zorg (WAZO)

De WAZO bundelt een aantal wettelijke verlofvormen, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, kraamverlof, adoptie- en pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en kort- en langdurend zorgverlof. Soms bestaat er recht op (gedeeltelijke) loondoorbetaling of op een uitkering van het UWV (zwangerschaps- en bevallingsuitkering en adoptie- en pleegzorguitkering).

Wie komt ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een zwangerschaps- en bevallingsuitkering komen:

- Werkneemsters die recht hebben op zwangerschap- en bevallingsverlof;
- Andere vrouwelijke verzekerden voor de ZW (o.a. thuiswerksters en vrouwen die een ZW-, WW- of loongerelateerde WGA-uitkering ontvangen);
- Vrouwelijke vrijwillig verzekerden voor de ZW;
- Vrouwen van wie de vermoedelijke bevallingsdatum binnen 10 weken na het einde van de verplichte ZW-verzekering ligt, evenals vrouwen die later uitgerekend zijn maar die toch binnen 10 weken na het einde van de verplichte verzekering bevallen.

Er is een aparte uitkeringsregeling voor zwangere zelfstandigen (ZEZ). Vrouwelijke zelfstandigen, directeuren-grootaandeelhouders, meewerkende echtgenoten en beroepsbeoefenaars op arbeidsovereenkomst (hulpen in de huishouding voor minder dan vier dagen per week) hebben gedurende ten minste zestien weken recht op een uitkering.

Hoe hoog is de WAZO?

De zwangerschaps- en bevallingsuitkering en de adoptie- en pleegzorguitkering bedraagt 100% van het laatstverdiende loon, tot een maximum van 100% van het maximumdagloon. De hoogte van de uitkering voor zelfstandigen is maximaal het wettelijk minimumloon.

Beleidsartikelen/Artikel 6

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten stijgen in 2013 met ca. € 25 miljoen. Voor de jaren na 2013 wordt eveneens een lichte stijging verwacht van de uitgaven aan zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen. De stijging van de uitgaven wordt veroorzaakt door een verdere toename van de arbeidsparticipatie van vrouwen, zowel in aantallen als in uren. Daarnaast zal naar verwachting het bruto salaris van vrouwen die een uitkering vanwege zwangerschap en bevalling ontvangen, sneller stijgen dan de gemiddelde loonvoet in Nederland.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.7 Kerncijfers WAZO			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume zwangerschap- en bevallingsverlofuitkering (x 1 000)	143,8	144	144
Aantal toekenningen werknemers (x 1 000)	136	136	136
Aantal toekenningen zelfstandigen (x 1 000)	7,8	8	8

Bron: UWV, jaarverslag

Artikel

7. Kinderopvang

Algemene doelstelling

De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.

De overheid hecht aan goede en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren en kinderen goed toegerust zijn op het primair onderwijs. Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie is het belangrijk dat ouders van jonge kinderen actief blijven op de arbeidsmarkt.

Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen heeft de overheid in de Wet kinderopvang vastgesteld aan welke eisen de kinderopvangbedrijven moeten voldoen. Hiernaast steunt de minister via subsidies projecten ter verbetering van de kwaliteit van kinderopvang. Dit om ervoor te zorgen dat ouders hun kind naar een kinderopvangbedrijf kunnen sturen dat van goede kwaliteit is. De kinderopvangondernemers zijn verantwoordelijk voor het goed functioneren van de kinderopvang in hun bedrijf. Ouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij de keuze voor een kinderopvangbedrijf en kunnen hun invloed uitoefenen onder andere via de (voor de ondernemer verplichte) oudercommissies.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving en werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- Het vaststellen van de hoogte van de kinderopvangtoeslag en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend;
- Het ter beschikking stellen van middelen aan gemeenten via het Gemeentefonds ter financiering van toezicht en handhaving op de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk;
- Het borgen van de kwaliteit van toezicht en handhaving;
- Het bevorderen van de kwaliteit van de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk.

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor de sturing en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de kinderopvangtoeslag door de Belastingdienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- Met ingang van 2013 wordt de Wet kinderopvang op een aantal punten gewijzigd. Zo wordt voor de hoogste inkomens de vaste voet van 33,3% voor het eerste kind lineair afgebouwd naar 0% en wordt de ouderbijdrage proportioneel verhoogd voor alle inkomens behalve de laagste inkomensgroep. Daarnaast zal de Belastingdienst vanaf 2013 de gehele kinderopvangtoeslag aan alle toeslagontvangers uitbetalen;
- Met ingang van 1 maart 2013 wordt gestart met continue screening van medewerkers in de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk;
- In het wetsontwerp voor de verzamelwet kinderopvang 2013 worden additionele maatregelen opgenomen ter versterking van de veiligheid en de transparantie in de kinderopvang.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 7 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	2 804 939	2 696 458	2 768 934	2 854 626	2 898 701	2 949 391
Uitgaven	3 208 977	2 811 359	2 696 970	2 768 934	2 854 626	2 898 701	2 949 391
waarvan juridisch verplicht (%)			99%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>3 178 720</i>	<i>2 789 815</i>	<i>2 677 731</i>	<i>2 750 533</i>	<i>2 840 013</i>	<i>2 883 838</i>	<i>2 934 528</i>
Kinderopvangtoeslag	3 178 720	2 789 815	2 677 731	2 750 533	2 840 013	2 883 838	2 934 528
<i>Subsidies</i>	<i>15 881</i>	<i>10 500</i>	<i>7 668</i>	<i>7 550</i>	<i>7 550</i>	<i>7 550</i>	<i>7 550</i>
Kinderopvang subsidies	15 881	10 500	7 668	7 550	7 550	7 550	7 550
<i>Opdrachten</i>	<i>14 376</i>	<i>11 044</i>	<i>11 571</i>	<i>10 851</i>	<i>7 063</i>	<i>7 313</i>	<i>7 313</i>
Opdrachten	14 376	11 044	11 571	10 851	7 063	7 313	7 313
Ontvangsten	1 116 597	1 446 177	1 427 015	1 423 015	1 420 848	1 428 032	1 431 597
Ontvangsten algemeen	407 866	399 877	339 187	321 836	306 153	299 655	303 220
Werkgeversbijdrage kinderopvang	708 731	1 046 300	1 087 828	1 101 179	1 114 695	1 128 377	1 128 377

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Kinderopvangtoeslag (KOT)

Ouders die betaalde arbeid verrichten en ouders die tot een doelgroep behoren zoals omschreven in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, ontvangen een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderopvang: de kinderopvangtoeslag. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat zij hun kinderen naar een kinderopvanginstelling of gastouder brengen die voldoet aan de eisen van de Wet kinderopvang,

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren (werknemers en zelfstandigen);
- Doelgroepouders, bijvoorbeeld ouders die studeren of deelnemen aan een traject om weer aan het werk te komen.

Hoe hoog is de kinderopvangtoeslag?

De hoogte van de kinderopvangtoeslag is van een aantal aspecten afhankelijk:

- Hoogte van het verzamelinkomen;
- Het kind waar de opvang betrekking op heeft: voor het 1ste kind geldt een andere toeslag dan voor 2de en volgende kinderen;
- De opvangsoort: dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang hebben allen een ander maximaal uurtarief waarvoor ouders een toeslag kunnen ontvangen;
- Het aantal gewerkte uren door de minst verdienende ouder dan wel de periode waarin een traject naar werk gevolgd wordt;
- Het aantal uren dat gebruik wordt gemaakt van een kinderopvangvoorziening.

Tabel 7.2 Ouderbijdrage kinderopvang			
Bedragen in € ¹⁾	Verzamel- inkomen in 2013	Uitgaven 2012	Uitgaven 2013
laagste inkomenscategorie modaal	17 200	90	90
2 x modaal	33 000	162	172
2,5 x modaal	66 000	359	382
>4 x modaal	82 500	461	492
	135 000	554	740

Bron: SZW-berekeningen

¹⁾ Bedragen zijn per maand bij 2 dagen kinderopvang voor 2 kinderen onder de vier jaar en een uurprijs van € 6,36

Budgettaire ontwikkelingen

Door de maatregelen in 2012 en 2013 dalen de uitgaven aan kinderopvang in 2012 en 2013. Omdat het gebruik van kinderopvang vanaf 2014 weer stijgend is, nemen de uitgaven vanaf 2014 weer toe.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 7.3 Kerncijfers kinderopvang, gebruik en ouderbijdrage			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1 000) ¹⁾	475	463	456
Aantal huishoudens tot anderhalf modaal dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1 000) ¹⁾	186	182	179
Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag (x 1000) ¹⁾	738	720	696
% kinderen 0–4 jaar met kinderopvangtoeslag ¹⁾	52	50	49
% kinderen 4–12 jaar met kinderopvangtoeslag ¹⁾	23	23	23
Ouderbijdrage eerste kind in € per uur voor gezinsinkomen: ²⁾			
130% WML	0,71	0,82	0,91
1 1/2 x modaal	1,65	1,91	2,12
3 x modaal	4,13	4,24	5,24
Ouderbijdrage volgend kind in € per uur voor gezinsinkomen: ²⁾			
130% WML	0,26	0,45	0,46
1 1/2 x modaal	0,39	0,78	0,79
3 x modaal	0,63	1,42	1,45

Bron: SZW-berekeningen op basis van informatie van CBS en Belastingdienst.

¹⁾ Met ingang van het Jaarverslag 2011 is de volumedefinitie gewijzigd. De nieuwe definitie gaat uit van het aantal kinderen/huishoudens dat gemiddeld gedurende het jaar gebruik maakt van kinderopvangtoeslag. Vanaf 2013 wijkt dit aantal door de afbouw van de vaste voet af van het aantal kinderen/huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvang.

²⁾ Kosten van kinderopvang per uur voor ouders bij drie verschillende inkomensklassen, gegeven de maximum uurprijs en de toeslag die ouders ontvangen.

Tabel 7.4 Kerncijfers kinderopvang			
	2011	2012	2013
Wettelijke maximum uurprijs (€) in:			
Dagopvang	6,36	6,36	6,46
Buitenschoolse opvang	5,93	5,93	6,02
Gastouderopvang	5,09	5,09	5,17
Aandeel bijdragen sectoren (in %):			
Overheid	52	35	30
Werkgevers	21	33	33
Ouders	27	32	37

Bron: SZW-berekeningen

B. Subsidies

Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen verstrekt de overheid subsidies. Het budget voor subsidies neemt in 2013 af ten opzichte van 2012, omdat in het jaar 2012 een aantal subsidies en subsidieregelingen aflopen. Vanaf 2014 worden de uitgaven aan subsidies op ca. € 8 miljoen geraamd. Dit betreft onder andere de subsidies aan:

- Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK) ter bevordering van de kwaliteit van kinderopvang;
- GGD-NL voor de uniformering van het landelijke toezicht op de kinderopvang dat door de gemeentelijke GGD-en wordt uitgevoerd;
- De Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (BOinK) voor haar werkzaamheden bij de totstandkoming van sectorbrede regelingen.

C. Opdrachten

Dit budget wordt voornamelijk gebruikt voor de ontwikkeling en het beheer van het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzaalwerk en van de gemeentelijke inspectieruimte. In 2013 neemt het voor opdrachten beschikbare budget ten opzichte van 2012 toe. Dit komt voornamelijk door de start van het project «continue screening» in 2013. Dit is een vorm van screening waarbij continu wordt bekeken of op de naam van een medewerker in de kinderopvang of in het peuterspeelzaalwerk een nieuw, relevant strafbaar feit in het Justitiële Documentatie Systeem is bijgeschreven.

D. Ontvangsten

De ontvangsten bestaan uit twee componenten, de ontvangsten algemeen en de werkgeversbijdrage. De ontvangsten algemeen (terugvorderingen kinderopvangtoeslag) nemen in 2013 en volgende jaren onder andere als gevolg van de ombuigingsmaatregelen af. Met het oog op een meer evenredige verdeling van de kosten van kinderopvang is in 2012 de premieopslag voor werkgevers verhoogd. Hierdoor nemen de ontvangsten als gevolg van de werkgeversbijdrage vanaf 2012 toe. De werkgeverspremie wordt vanaf 2012 zo vastgesteld dat werkgevers bijdragen aan ca. 1/3 van de totale kosten van kinderopvang van werknemers tot aan de maximumprijs.

Artikel

8. Oudedagsvoorziening

Algemene doelstelling

De overheid biedt een basisinkomen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en stimuleert de opbouw van en waarborgt de aanvullende arbeidspensioenen.

De overheid vindt dat iedere gepensioneerde minimaal een basisinkomen dient te hebben. Daarom verschaft zij een basispensioen (AOW) aan diegenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit is de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Daarnaast bevordert de overheid het opbouwen van toekomstbestendige aanvullende pensioenen, zodat werknemers na hun pensionering niet te maken krijgen met een grote inkomensachteruitgang. Momenteel bouwt ruim 90% van de werknemers een aanvullend arbeidspensioen op door verplichte deelname aan pensioenregelingen die werkgevers en werknemers meestal zelf beheren. Met regelgeving en toezicht waarborgt de overheid een zorgvuldig beheer van de ingelegde pensioengelden. Dit betreft de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. In de derde pijler van het pensioenstelsel kunnen mensen naar eigen wens individuele pensioenverzekeringen afsluiten.

De overheid biedt onder voorwaarden een koopkrachttegemoetkoming (MKOB) aan oudere belastingplichtigen ter compensatie van binnenlands koopkrachtverlies als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer.

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV).

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen voor zover de overheid hier zelf verantwoordelijkheid voor draagt;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de Sociale Verzekeringsbank (SVB);
- De vormgeving van het toezicht met betrekking tot de arbeidspensioenen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

De houdbaarheid van het gehele stelsel van oudedagsvoorzieningen staat door een combinatie van factoren onder druk. Zo leven mensen langer en zijn er steeds minder werkenden per gepensioneerde. Daarnaast zijn er grote schommelingen op de financiële markten, zowel ten aanzien van de rente als de aandelenkoersen. Om het stelsel in de toekomst betaalbaar te houden, wordt de AOW-leeftijd vanaf 2013 geleidelijk verhoogd. Ook in Caribisch Nederland wordt de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd.

• *Verhoging AOW-leeftijd:*

Met ingang van 2013 wordt de AOW-leeftijd stapsgewijs verhoogd (Stb. 2012, nr. 328). In eerste instantie (2013–2015) met stappen van een maand per jaar, daarna met stappen van twee maanden (2016–2018) en drie maanden (2019–2023). In 2023 is de AOW-leeftijd dan 67 jaar. Daarna wordt deze gekoppeld aan de levensverwachting. Om

overbruggingsproblemen te verzachten neemt de regering enkele overgangsmatregelen. Zo komt er een tijdelijke voorschotregeling. Verder wordt voor mensen die als gevolg van de leeftijdsverhoging het recht op AOW-partnertoeslag dreigen mis te lopen (de geboortecohorten november en december 1949), de voorgenomen afschaffing van de partnertoeslag uitgesteld tot 1 april 2015.

- *Uitwerking Hoofdlijnennota:*
In de Hoofdlijnennota herziening financieel toetsingskader pensioenen¹ heeft het kabinet gemeld welke aanpassingen van het financieel toetsingskader het voor ogen heeft om het pensioenstelsel weer toekomstbestendig te maken, waarmee mede uitwerking wordt gegeven aan de eerdere kabinetsreactie op de rapporten van de commissies Frijns en Goudswaard², de evaluatie van het financieel toetsingskader³ en het pensioenakkoord dat de sociale partners hebben gesloten. Deze betreffen zowel een verbetering van het huidige toetsingskader als een uitbreiding daarvan om het zogeheten nieuwe pensioencontract mogelijk te maken dat de sociale partners zijn overeengekomen. In de uitwerking van de Hoofdlijnennota zal tevens aandacht worden besteed aan wijziging van wettelijke voorschriften over de pensioencommunicatie. De pensioenuitvoerders worden verplicht de deelnemer duidelijk te informeren over de risico's die het gevolg zijn van het gekozen beleggingsbeleid en over de te verwachten koopkracht van de pensioenen.
- *Governance pensioenfondsen:*
Bij de Tweede Kamer is in behandeling het wetsvoorstel tot versterking van het bestuur van pensioenfondsen⁴ waarvan de belangrijkste doelstellingen zijn de verbetering van de deskundigheid van het bestuur, de versterking van het interne toezicht en een adequate vertegenwoordiging van alle risicodragende partijen.
- *Deregulering SVB:*
In het regeerakkoord van het kabinet Rutte/Verhagen is afgesproken dat op het terrein van SZW wordt voorzien in een taakstelling voor de SVB. Deze wordt onder andere bereikt door vereenvoudigingen in de uitvoering (wetsvoorstel deregulering SVB⁵). Eén van de voorstellen betreft het niet langer uitkeren van zogenaamde kruimelpensioenen (minder dan één jaar AOW-opbouw) voor nieuwe gevallen vanaf 2015.
- *Verhoging pensioengerechtigde leeftijd Caribisch Nederland:*
De pensioengerechtigde leeftijd in Caribisch Nederland is momenteel 60 jaar. Er is besloten deze leeftijd gefaseerd te verhogen naar 65 jaar. De eerste stap tot verhoging van de AOV-leeftijd wordt ingezet in 2013 en zal met ingang van 2015 zijn gerealiseerd. De AOV-leeftijd wordt dan 62 jaar. Daarna schuift de AOV-leeftijd ieder jaar één jaar op. Vanaf 2018 zal de pensioengerechtigde leeftijd 65 jaar zijn.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 32 043, nr. 113.

² Tweede Kamer, 2009–2010, 30 413, nr. 142.

³ Tweede Kamer, 2009–2010, 30 413, nr. 143.

⁴ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 182, nr. 3.

⁵ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 318, nr. 3.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 8 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	1 141 027	958 574	984 365	1 007 514	1 020 483	1 035 234
Uitgaven	636 954	1 141 027	958 574	984 365	1 007 514	1 020 483	1 035 234
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	636 954	1 140 785	958 274	984 265	1 007 514	1 020 483	1 035 234
Uitkeringslasten MKOB	624 200	1 124 855	942 092	968 158	990 778	1 003 849	1 017 975
Uitkeringslasten AOV incl. tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	12 754	15 930	16 182	16 107	16 736	16 634	17 259
<i>Opdrachten</i>	0	242	300	100	0	0	0
Opdrachten	0	242	300	100	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 8.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 8 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	30 479 000	31 493 232	32 953 304	34 367 411	35 724 404	36 763 080	38 083 227
<i>Inkomensoverdrachten</i>	30 479 000	31 493 232	32 406 707	33 214 350	33 790 320	33 833 079	34 041 672
Uitkeringslasten AOW	29 995 000	31 493 232	32 406 707	33 214 350	33 790 320	33 833 079	34 041 672
Tegemoetkoming AOW	484 000	0	0	0	0	0	0
<i>Nominaal</i>	0	0	546 597	1 153 061	1 934 084	2 930 001	4 041 555
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen (MKOB)

De MKOB is op 1 juni 2011 ingevoerd om oudere belastingplichtigen die koopkrachtverminderingen ondervinden als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer een compensatie te bieden.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Personen die deze tegemoetkoming ontvangen zijn oudere binnenlandse belastingplichtigen en in het buitenland woonachtige ouderen die na toepassing van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting over ten minste 90% van hun wereldinkomen Nederlandse inkomsten- en loonbelasting moeten afdragen.

Hoe hoog is de MKOB?

De tegemoetkoming bedraagt in 2012 € 33,65 bruto per maand. In 2013 wordt de MKOB verlaagd als onderdeel van de Wet uniformering loonbegrip. Tegelijkertijd wordt de ouderenkorting verhoogd.

Budgettaire ontwikkelingen

Door een stijgend aantal oudere belastingplichtigen nemen de uitkeringslasten MKOB toe. Deze toename wordt enigszins afgevlakt door de geleidelijke verhoging van de AOW-leeftijd vanaf 2013. De daling van de

uitkeringslasten in 2013 wordt veroorzaakt door de bijstelling van de hoogte van de MKOB (zie hierboven).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.3 Kerncijfers MKOB			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume MKOB (x 1 000 personen)	2 698	2 782	2 880

Bron: SVB, jaarverslag

A2. Algemene Ouderdomsverzekering (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt ontvangen een ouderdomspensioen op grond van de Algemene ouderdomsverzekering (AOV). Naast het ouderdomspensioen wordt op St. Eustatius en Saba een tegemoetkoming verstrekt die recht doet aan de prijsverschillen tussen de eilanden.

Budgettaire ontwikkelingen

De komende jaren wordt de pensioengerechtigde leeftijd stapsgewijs verhoogd naar 65 jaar. Hierdoor dalen de uitkeringslasten in 2013 en 2014. De relatief grote stijging van de uitkeringslasten 2012 ten opzichte van 2011 wordt verklaard door de aanpassing van de uitkeringshoogte aan de inflatie. De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba. Per 1 januari 2013 worden de uitkeringshoogten aangepast aan de hand van de inflatie in 2012.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.4 Kerncijfers AOV			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume AOV (x 1 000 personen)	2,8	3,0	2,9

Bron: SZW-unit RCN

A3. Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW is een volksverzekering en heeft als doel het verschaffen van een basispensioen aan degenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Daarnaast kent de AOW een partnertoeslag voor AOW-gerechtigden van wie de partner jonger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd en geen of weinig inkomen heeft. De AOW-tegemoetkoming is per 1 juni 2011 afgeschaft.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Iedereen die rechtmatig in Nederland woont tussen de aanvangsleeftijd (in 2013 15 jaar en één maand) en de AOW-leeftijd (in 2013 65 jaar en één maand) is verplicht verzekerd voor de AOW. Ook als een persoon niet in Nederland woont maar hier wel werkt en op grond daarvan onder de loonbelasting valt, is hij of zij verzekerd.

Is de partner nog niet AOW-gerechtigd, dan heeft de pensioengerechtigde recht op een toeslag. Die toeslag wordt alleen uitgekeerd als de jongste partner geen of weinig eigen inkomen heeft. De toeslag stopt zodra de

partner een eigen AOW-pensioen ontvangt. In 2015 wordt de partner-toeslag afgeschaft. Het zittend bestand wordt hierbij ontzien. Jaarlijks wordt de bekendheid met de afschaffing van de partnertoeslag gemeten. Onder de bevolking was de bekendheid in 2012 24% en daarmee iets onder de bekendheid in 2011 (28%). Overigens is de bekendheid onder mensen die als eerste geconfronteerd worden met de afschaffing (mensen tussen de 55 en 61 jaar met een jongere partner) met ruim 50% een stuk hoger.

Vanaf 2013 wordt de AOW-leeftijd geleidelijk verhoogd. In eerste instantie met stappen van een maand per jaar (2013–2015), daarna met stappen van twee maanden (2016–2018) en drie maanden (2019–2023). Daarna wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

Hoe hoog is de AOW?

De hoogte van het AOW-basispensioen is gekoppeld aan het minimumloon. Alleenstaanden ontvangen 70% van het AOW-normbedrag dat is afgeleid van het minimumloon en gehuwden of samenwonenden elk 50%.

Tabel 8.5 AOW bruto maandbedragen per 1 juli 2012, exclusief vakantiegeld

Gehuwd / samenwonend	€ 1 445,48
Alleenstaande	€ 1 051,98

Bron: SZW-berekeningen

De bedragen in bovenstaande tabel zijn volledige AOW-pensioenen. Wie pas later in Nederland is komen wonen of een aantal jaren in het buitenland heeft gewoond en daarom niet de volledige opbouw heeft gehad, zal een lagere uitkering krijgen: voor ieder jaar 2% minder AOW.

Budgettaire ontwikkelingen

Als gevolg van de stijgende levensverwachting en de vergrijzing nemen de uitkeringslasten van de AOW-pensioenen de komende jaren toe. Deze toename wordt enigszins afgevlakt door de geleidelijke verhoging van de AOW-leeftijd vanaf 2013.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.6 Kerncijfers AOW

	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume AOW (x 1 000 personen)	2 953	3 076	3 179
Personen met een onvolledige AOW-uitkering (% van totaal)	18	18	19
Gemiddeld kortingspercentage AOW-uitkering i.v.m. niet verzekerde jaren (%)	48	48	48

Bron: SVB, jaarverslag

Handhaving

Het aantal overtredingen en het benadelingbedrag zijn in 2011 met ca. 50% toegenomen. De SVB heeft in 2011 extra aandacht aan sanctiebeleid besteed. Het groeiende klantenbestand heeft bovendien een opwaartse druk op het volume van de geconstateerde overtredingen.

Tabel 8.7 Kerncijfers AOW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	1,6	1,8	2,7
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	5,7	8,0	12,5

Bron: SVB, jaarverslag

B. Opdrachten

In 2012, 2013 en 2014 zijn middelen beschikbaar voor voorlichting over de verhoging van de AOW-leeftijd.

Aanvullende arbeidspensioenen

Aanvullend pensioen is een arbeidsvoorwaarde. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de reikwijdte van pensioenregelingen. De overheid stelt regels vast om te bevorderen dat toezeggingen ook daadwerkelijk worden nagekomen.

Als kerninformatie is het aantal pensioenfondsen opgenomen en het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad onder 130% alsmede de daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden. De maatstaf van 130% is gekozen omdat een dergelijke dekkingsgraad gemiddeld genomen toereikend is om de pensioenverplichtingen na te komen.

Door de turbulentie op de financiële markten, zowel ten aanzien van de rente als de aandelenkoersen, hebben veel pensioenfondsen een dekkingsgraad onder de 130%. In totaal waren er eind 2011 van de 324 pensioenfondsen 311 fondsen met een dekkingsgraad onder de 130%. Bij deze fondsen waren op dit peilmoment 5,5 miljoen deelnemers en 2,8 miljoen gepensioneerden aangesloten.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.8 Kerncijfers aanvullende pensioenen			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Totaal aantal pensioenfondsen ¹⁾	374	347	324
Aantal pensioenfondsen met dekkingsgraad <130%	339	328	311
Aantal bij deze fondsen betrokken aantal deelnemers (x 1 000)	5 394	5 458	5 481
Aantal bij deze fondsen betrokken gepensioneerden (x 1 000)	2 618	2 701	2 836

Bron: DNB, Toezichtgegevens pensioenfondsen

¹⁾ Pensioenfondsen zonder eigen verplichtingen, bijvoorbeeld de volledig herverzekerde fondsen, kennen geen dekkingsgraad en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

Artikel

9. Nabestaanden

Algemene doelstelling

De overheid biedt financiële ondersteuning aan nabestaande partners, halfwezen en wezen.

De overheid vindt dat mensen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s) en die vanwege leeftijd, de zorg voor een kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) in een eigen inkomen kunnen voorzien, verzekerd moeten zijn van financiële ondersteuning. Daarom regelt zij op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) een nabestaandenuitkering voor de overblijvende partner, een halfwezenuitkering ten behoeve van het kind van wie één van beide ouders is overleden, en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de Sociale Verzekeringsbank (SVB);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- *Invoering woonlandbeginsel:*
Het kabinet neemt maatregelen om de export van uitkeringen naar landen buiten de EU te beperken. Het woonlandbeginsel houdt in dat de hoogte van een uitkering wordt afgestemd op het kostenniveau van het land waar de belanghebbende woont. De Wet woonlandbeginsel in de sociale zekerheid is in het voorjaar van 2012 in het Staatsblad geplaatst (Stb. 2012, nr. 198). Het woonlandbeginsel in het kader van de Anw geldt voor nieuwe gevallen in de landen buiten de EU/EER/Zwitserland vanaf 1 juli 2012 en voor lopende gevallen in die landen vanaf 1 januari 2013.
- *Deregulering SVB:*
In het regeerakkoord van het kabinet Rutte/Verhagen is afgesproken dat op het terrein van SZW wordt voorzien in een taakstelling voor de SVB. Deze wordt onder andere bereikt door vereenvoudigingen in de uitvoering (wetsvoorstel deregulering SVB¹). Eén van de voorstellen betreft een vereenvoudiging van de Anw. Daarbij wordt beoogd vanaf 2013 de halfwezenuitkering met de nabestaandenuitkering te integreren. Hiermee wordt de halfwezenuitkering inkomensafhankelijk.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 318, nr. 3.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 9 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	910	937	981	1 027	1 078	1 132
Uitgaven	679	910	937	981	1 027	1 078	1 132
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	679	910	937	981	1 027	1 078	1 132
Uitkeringslasten AWW (Caribisch Nederland)	679	910	937	981	1 027	1 078	1 132
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 9.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 9 (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	985 433	852 936	736 077	633 548	556 966	528 296	516 031
<i>Inkomensoverdrachten</i>	985 433	852 936	725 169	618 551	537 377	501 140	479 795
Uitkeringslasten Anw	968 000	837 395	712 441	608 503	528 581	492 953	471 971
Tegemoetkoming Anw	17 433	15 541	12 728	10 048	8 796	8 187	7 824
<i>Nominaal</i>	0	0	10 908	14 997	19 589	27 156	36 236
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene weduwen- en wezenverzekering (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering. De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling in Caribisch Nederland.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenstijging vanaf het jaar 2013 wordt verklaard door de onderliggende volumeontwikkeling. De relatief grote stijging van de uitkeringslasten 2012 ten opzichte van 2011 wordt verklaard door de aanpassing van de uitkeringshoogte aan de inflatie. De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 9.3 Kerncijfers AWW Caribisch Nederland			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume AWW (x 1 000 personen)	0,2	0,2	0,2

Bron: SZW-unit RCN

A2. Algemene nabestaandenwet (Anw)

De Anw is een volksverzekering en regelt bij overlijden een uitkering voor de partner en kinderen. Daarnaast ontvangt iedere Anw-gerechtigde maandelijks de Anw-tegemoetkoming. De Anw wordt door de SVB uitgevoerd.

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Nabestaande partners komen in aanmerking voor een nabestaanden-uitkering als zij jonger zijn dan de AOW-leeftijd, de partner op de datum van overlijden verzekerd was voor de Anw en de nabestaande:
  - vóór 1950 geboren is, of
  - een of meer kinderen onder de 18 jaar verzorgt, of
  - voor minstens 45% arbeidsongeschikt is.
- Verzorgers hebben recht op een halfwezenuitkering indien zij één of meer kinderen tot 18 jaar, van wie één ouder is overleden, in hun huishouden verzorgen.
- Een kind heeft recht op een wezenuitkering indien beide ouders zijn overleden. Wezen tot 16 jaar hebben altijd recht op een uitkering. De uitkering kan worden verlengd tot 18 jaar wanneer sprake is van arbeidsongeschiktheid van minstens 45%, en tot 21 jaar bij studie of wanneer de wees meer dan 19 uur per week het huishouden verzorgt waartoe minstens één andere wees behoort.

De Anw maakt geen onderscheid tussen gehuwden en mensen die ongehuwd zijn en samen een huishouding vormen. Daarom wordt gesproken van «partner». Nabestaanden die vóór 1 juli 1996 recht hadden op de voorganger van de Anw, de AWW (Algemene Weduwen- en Wezenwet), vallen onder een overgangsregeling.

Hoe hoog is de Anw?

De nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het minimumloon. De halfwezenuitkering bedraagt 20% van het minimumloon. De wezenuitkering bedraagt een percentage van het minimumloon, afhankelijk van de leeftijd van de wees. De hoogte van de nabestaandenuitkering is afhankelijk van het inkomen, de hoogte van de halfwezen- en de wezenuitkering is niet afhankelijk van het inkomen.

De nabestaandenuitkering kent een vrijlating voor inkomen uit arbeid. Deze bedraagt 50% van het brutominimumloon, plus 1/3 deel van het meerdere inkomen. Inkomen in verband met arbeid (bv. WIA- of WW-uitkering) wordt geheel gekort. Eigen vermogen, de inkomsten uit dit vermogen en particuliere aanvullende nabestaandenpensioenen worden niet gekort op de nabestaandenuitkering.

Tabel 9.4 Anw bruto maandbedragen (maxima) per 1 juli 2012, exclusief vakantiegeld

Nabestaandenuitkering	€ 1 115,09
Halfwezenuitkering	€ 254,24
Wezenuitkering (wezen tot 10 jaar)	€ 356,83
Wezenuitkering (wezen van 10 jaar tot 16 jaar)	€ 535,24
Wezenuitkering (wezen van 16 tot 21 jaar)	€ 713,66
Tegemoetkoming Anw	€ 15,88

Bron: SZW-berekeningen

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten dalen, aangezien de groep Anw-gerechtigden die voor 1950 geboren is aanzienlijk afneemt, omdat bij het bereiken van de

AOW-leeftijd het recht op de Anw-uitkering vervalt. Op 1 april 2015 is deze groep uitgestroomd uit de Anw. Ook de groep mensen die bij de inwerkingtreding van de Anw in 1996 al recht hadden op diens voorganger, de AWW, stroomt de komende tien jaar grotendeels uit vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd.

De uitkeringslasten van de Anw-tegemoetkoming zijn gerelateerd aan de ontwikkeling van het aantal Anw-gerechtigden en laten eveneens een dalende lijn zien. De geleidelijke afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon werkt door in de hoogte van de Anw-uitkering. Deze stijgt minder snel. Dit wordt verwerkt in de jaarlijkse indexering (de post «nominaal» in tabel 9.2). De invoering van het woonlandbeginsel in de Anw per 1 januari 2013 voor alle gevallen levert een besparing op van € 10 miljoen in 2013. Door de beoogde integratie van de halfwezenuitkering met de nabestaandenuitkering per 2013 wordt de halfwezenuitkering inkomensafhankelijk en zal het aantal halfwezenuitkeringen op termijn met ongeveer 10 000 afnemen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 9.5 Kerncijfers Anw			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Volume Anw (x 1 000 uitkeringsjaren)	76	71	58
Volume Anw (x 1 000 personen)	87	76	58
Onderverdeling volume Anw:			
Volume nabestaandenuitkering (x 1 000 uitkeringsjaren), ingang recht voor 1 juli 1996			
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	20	19	16
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	0,3	0,2	0,1
Volume nabestaandenuitkering (x 1 000 uitkeringsjaren), ingang recht na 1 juli 1996	19	18	15
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	56	51	41
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	9	9	9
• waarvan alleen halfwezenuitkering	33	27	22
Volume wezenuitkering (x 1 000 uitkeringsjaren)	14	14	9
Volume wezenuitkering (x 1 000 uitkeringsjaren)	1,4	1,4	1,4

Bron: SVB, jaarverslag

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen is in 2011 enigszins toegenomen, ook het totale benadelingsbedrag is gestegen. De SVB heeft in 2011 extra aandacht aan sanctiebeleid besteed.

Tabel 9.6 Kerncijfers Anw (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	0,5	0,5	0,6
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	5,4	4,8	5,2

Bron: SVB, jaarverslag

Artikel

10. Tegemoetkoming ouders

Algemene doelstelling

De overheid biedt een financiële tegemoetkoming aan ouders of verzorgers voor de kosten van kinderen.

De overheid biedt ouders of verzorgers, voor de kosten voor verzorging en opvoeding van kinderen, een financiële tegemoetkoming op grond van de Algemene kinderbijslagwet (AKW). Gezinnen met een laag of middeninkomen komen daarnaast in aanmerking voor een tegemoetkoming op grond van de Wet op het kindgebonden budget (WKB). Ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen kunnen extra financiële steun ontvangen op grond van de regeling Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG).

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- De vormgeving van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de tegemoetkoming op grond van de AKW, de WKB en de TOG;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de AKW en de TOG door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de WKB door de Belastingdienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *Besparingsmaatregelen kindregelingen:*
De AKW wordt op 1 januari 2013 en 1 januari 2014 niet geïndexeerd, in afwijking van de geldende systematiek waarbij de kinderbijslagbedragen twee maal per jaar (1 januari en 1 juli) worden aangepast aan de ontwikkeling van de prijsindex. De maatregelen voor het kindgebonden budget (WKB) betreffen het niet (met de tabelcorrectiefactor) indexeren van 2012 tot en met 2015 en het introduceren van een vermogenstoets per 2013.
- *Invoering woonlandbeginsel:*
Het kabinet neemt maatregelen om de export van uitkeringen naar landen buiten de EU te beperken, zo ook voor AKW en WKB. Het woonlandbeginsel houdt in dat de hoogte van een uitkering wordt afgestemd op het kostenniveau van het land waar het kind woont. Het woonlandbeginsel geldt in het kader van de AKW voor nieuwe gevallen in de landen buiten de EU/EER/Zwitserland vanaf 1 juli 2012 en voor lopende gevallen in die landen vanaf 1 januari 2013. Voor de WKB geldt dat het voor zowel nieuwe als lopende gevallen gaat gelden op 1 januari 2013. De invoering van het woonlandbeginsel in de AKW/WKB loopt vooruit op de voorgestelde stopzetting van de export van deze regelingen buiten de EU/EER/Zwitserland. De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel is 1 januari 2013. Voor een beperkte groep landen is geen verdragswijziging nodig en wordt de export van AKW/WKB in 2013 stopgezet. Voor landen waar wel een verdragswijziging nodig is treden besparingen later op.
- *Koopkrachtcompensatie:*
In 2013 wordt het kindgebonden budget voor het tweede kind met € 75 per jaar verhoogd.
- *Deregulering SVB:*
In het regeerakkoord van het kabinet Rutte/Verhagen is afgesproken dat op het terrein van SZW wordt voorzien in een taakstelling voor de

SVB¹. Deze afspraak is mede uitgewerkt door een vereenvoudiging van de uitvoering van de AKW. De onderhoudstoets voor enkelvoudige kinderbijslag en de inkomenstoets voor uitwonende kinderen onder de 16 jaar worden afgeschaft. Daarnaast worden de tijdbestedingsvoorwaarden voor 16–17 jarigen in de AKW beperkt en worden de voorwaarden voor het recht op AKW en WKB meer gelijk getrokken.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 10 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	4 373 938	4 293 755	4 208 813	4 167 977	4 126 840	4 085 711
Uitgaven	4 596 445	4 373 938	4 293 755	4 208 813	4 167 977	4 126 840	4 085 711
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	4 596 445	4 373 938	4 293 755	4 208 813	4 167 977	4 126 840	4 085 711
Uitkeringslasten AKW	3 359 500	3 245 472	3 216 380	3 192 688	3 203 200	3 185 295	3 164 543
Uitkeringslasten WKB	1 197 736	1 098 417	1 046 901	985 617	934 257	911 013	890 624
Uitkeringslasten TOG	34 109	24 799	25 262	25 296	25 308	25 320	25 332
Kopje TOG uitkeringen	5 100	5 250	5 212	5 212	5 212	5 212	5 212
Ontvangsten	233 594	210 205	155 199	120 916	107 693	101 108	97 368

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene Kinderbijslag Wet (AKW)

De AKW biedt ouders een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen met zich mee brengt. De AKW wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Ouders van kinderen tot 18 jaar hebben recht op kinderbijslag.

Hoe hoog is de kinderbijslag?

De hoogte van de kinderbijslag hangt af van de leeftijd van het kind.

Tabel 10.2 AKW tegemoetkoming, bedragen per kwartaal per 1 juli 2012

Voor kinderen van:	
0 t/m 5 jaar	€ 191,65
6 t/m 11 jaar	€ 232,71
12 t/m 17 jaar	€ 273,78

Bron: SZW-berekeningen

Budgettaire ontwikkelingen

De daling van de uitkeringslasten in 2013 en de jaren daarna wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het aantal kinderen met recht op kinderbijslag door demografische factoren in de komende jaren afneemt. Ook door het niet indexeren van de kinderbijslagbedragen dalen de uitkeringslasten. Deze daling wordt licht getemperd door de voorgenomen vereenvoudiging in de uitvoering, waardoor voor meer kinderen recht op kinderbijslag ontstaat.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 318, nr. 3.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.3 Kerncijfers AKW			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal gezinnen AKW, jaargemiddelden (x 1 000)	1 939	1 925	1 916
Aantal telkinderen AKW, jaargemiddelden (x 1000)	3 484	3 453	3 435

Bron: SVB, berekening SZW

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het benadelingsbedrag is gestegen. De SVB heeft in 2011 extra aandacht aan sanctiebeleid besteed.

Tabel 10.4 Kerncijfers AKW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1 000)	3,4	3,3	4,5
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	3,2	2,5	2,7

Bron: SVB, jaarverslag

A2. Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van gezinnen tot een bepaald inkomen. De WKB wordt uitgevoerd door de Belastingdienst.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Ouders van kinderen tot 18 jaar kunnen het kindgebonden budget krijgen, afhankelijk van de hoogte van het inkomen.

Hoe hoog is het kindgebonden budget?

Bij een toetsingsinkomen tot € 28 897 ontvangt een gezin het maximale kindgebonden budget. Als het gezinsinkomen hoger is dan € 28 897 wordt het kindgebonden budget geleidelijk minder.

Tabel 10.5 WKB tegemoetkoming, maximum bedragen maxima per jaar per 1 januari 2013	
Een gezin met:	
1 kind	€ 1 017
2 kinderen	€ 1 553
3 kinderen	€ 1 736
4 kinderen	€ 1 842
5 kinderen	€ 1 948
Voor ieder volgend kind (extra bedrag per jaar)	€ 106

Bron: SZW-berekeningen

Budgettaire ontwikkelingen

De voorgenomen maatregelen zorgen voor een daling van de uitkeringslasten. Deze daling wordt licht getemperd door de voorgenomen vereenvoudigingen in de uitvoering van de kinderbijslag, omdat voor meer kinderen recht op kinderbijslag en daarmee kindgebonden budget ontstaat. In 2013 wordt het kindgebonden budget voor het tweede kind

verhoogd met € 75 per jaar. Hierdoor wordt de daling van de uitkeringslasten WKB met € 45 miljoen gedempt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.6 Kerncijfers WKB			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal huishoudens WKB (x 1000)	935	918	924
Aantal kinderen WKB (x 1000)	1 728	1 721	1 733

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, berekening SZW

A3. Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG)

De TOG geeft extra financiële steun aan ouders met een thuiswonend kind met een lichamelijke of verstandelijke handicap. Het zogenaamde TOG-kopje maakt onderdeel uit van de TOG-regeling. Dit onderdeel is specifiek gericht op alleenverdienerhuishoudens. De TOG wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De TOG is bedoeld voor ouders met thuiswonende ernstig gehandicapte kinderen die zeer veel zorg van de ouders vragen. Om aanspraak te kunnen maken op de TOG-uitkering is een indicatiebesluit voor recht op AWBZ-zorg van ten minste tien uur per week nodig. TOG-gerechtigden waarvan de minstverdienende partner een inkomen heeft van maximaal € 4 734 per jaar (in 2012), en ook het hele voorgaande jaar de volledige TOG hebben ontvangen, komen in aanmerking voor het TOG-kopje.

Hoe hoog is de TOG?

De tegemoetkoming is met ingang van 1 januari 2012 € 215,80 per kwartaal. Alleenverdieners met recht op TOG ontvangen een extra tegemoetkoming van € 1 460 per jaar.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten nemen de komende jaren beperkt toe.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.7 Kerncijfers TOG			
	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Aantal telkinderen TOG (x 1 000)	29	29	29

Bron: SVB, jaarverslag

B. Ontvangsten

De ontvangsten betreffen grotendeels de terugontvangsten ten gevolge van terugvorderingen van het kindgebonden budget. Nadat de toeslagen definitief zijn toegekend worden er terugvorderingen ingesteld bij de huishoudens die meer hebben ontvangen dan waar ze recht op hadden op basis van hun vastgestelde inkomen.

Artikel

11. Uitvoeringskosten

Algemene doelstelling

De uitvoering van de sociale zekerheidswetgeving vindt rechtmatig, efficiënt, klantgericht en daarmee doeltreffend plaats.

De uitvoering van de sociale zekerheidswetten geschiedt mede door ZBO's en RWT's. Daarmee is een doelmatige en rechtmatige uitvoering van wet- en regelgeving beoogd, waarbij de uitvoering zich op efficiënte en dienstverlenende wijze kan organiseren.

De minister van SZW stelt daartoe uitvoeringsbudget ter beschikking, maakt daarbij prestatieafspraken met UWV (inclusief het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen, BKWI), SVB en het Inlichtingenbureau (IB) en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het ministerie.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- Het kader van wet- en regelgeving (wet SUWI) waarbinnen de uitvoeringsorganen opereren;
- De vormgeving van het stelsel van sociale zekerheidswetten die UWV en SVB uitvoeren;
- De vaststelling van de budgetten die aan UWV (incl. BKWI), SVB en IB beschikbaar worden gesteld met daarbij passende prestatieafspraken;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering door het UWV (incl. BKWI), de SVB en IB en de verantwoording daarover;
- De vaststelling van de omvang van de middelen van de Landelijke Cliëntenraad (LCR).

Beleidswijzigingen

- Voor de beleidswijzigingen per wet wordt verwezen naar de overige beleidsartikelen.
- UWV en SVB geven thans uitwerking aan de taakstellingen die zijn opgelegd vanuit het regeerakkoord Rutte/Verhagen. Deze wordt bereikt door middel van efficiëncymaatregelen, vereenvoudiging van wet- en regelgeving en het redesign van het UWV Werkbedrijf. Ook aan BKWI en IB zijn taakstellingen opgelegd. De RWI is per 1 juli 2012 opgeheven.
- Het kabinet heeft twee wetsvoorstellen ingediend waarin uitwerking wordt gegeven aan de vereenvoudigingvoorstellen voor door UWV en SVB uitgevoerde wet- en regelgeving¹. Met de voorstellen wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de besparingsopgave waar UWV en SVB voor staan.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 327, nr. 3 (UWV) respectievelijk Tweede Kamer, 2011–2012, 33 318, nr. 3 (SVB).

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 11 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	545 924	432 859	365 971	328 157	330 008	329 577
Uitgaven	590 378	545 924	432 859	365 971	328 157	330 008	329 577
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Bijdrage aan ZBO's</i>	590 378	545 924	432 859	365 971	328 157	330 008	329 577
Uitvoeringskosten UWV	475 159	429 449	343 511	284 735	249 185	248 900	247 833
Uitvoeringskosten SVB	102 928	106 617	82 539	74 820	72 643	74 779	75 415
Uitvoeringskosten IB	6 310	6 573	6 180	5 787	5 700	5 700	5 700
Uitvoeringskosten RWI	5 352	2 633	0	0	0	0	0
Landelijke Cliëntenraad	629	652	629	629	629	629	629
Ontvangsten	1 292	5 589	0	0	0	0	0

Tabel 11.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 11 (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uitgaven	1 522 092	1 491 552	1 576 698	1 638 729	1 533 190	1 535 542	1 512 256
<i>Bijdrage aan ZBO's</i>	1 522 092	1 491 552	1 560 433	1 585 655	1 449 545	1 419 937	1 368 741
Uitvoeringskosten UWV	1 372 499	1 344 387	1 423 045	1 455 518	1 326 047	1 293 679	1 241 101
Uitvoeringskosten SVB	149 593	147 165	137 388	130 137	123 498	126 258	127 640
<i>Nominaal</i>	0	0	16 265	53 074	83 645	115 605	143 515
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Bijdrage aan ZBO's

De minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor UWV (inclusief BKWI), SVB, IB en LCR, waarbinnen zij jaarplannen dienen op te stellen. In de jaarplannen nemen UWV en SVB een verdeling van de uitvoeringskosten naar wet op. Het realiseren van uitvoeringskosten per wet is geen eigenstandig te bereiken doel. De minister stuurt in eerste aanleg op het totaalbudget per organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de organisaties zelfstandig de uitvoering organiseren en over de realisatie op passende wijze via het jaarverslag verantwoording afleggen aan de minister van SZW.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitvoeringskosten van SVB en UWV wijzigen in de loop der jaren als gevolg van beleidswijzigingen en als gevolg van volumeontwikkelingen in de onderscheiden wetten. Voor een nadere toelichting wordt naar de desbetreffende beleidsartikelen verwezen.

De taakstelling op de uitvoeringsorganen uit het regeerakkoord Rutte/Verhagen is eveneens in de budgetten verwerkt. Voor het UWV loopt deze taakstelling op van € 61 miljoen in 2013 naar € 221 miljoen in 2015. Hierna loopt de taakstelling op tot het structurele niveau van € 260 miljoen in 2018. De taakstelling voor de SVB loopt op van € 7,3 miljoen in 2013 tot € 26,4 miljoen in 2015. Vanaf 2018 is het structurele niveau van € 31,1 miljoen bereikt.

In tabel 11.3 zijn de uitvoeringskosten van SVB en UWV toegeedeeld aan de onderscheiden wetten. Deze toedeling is extracomptabel. Uitgangspunt voor de minister van SZW is sturing op het totaalbudget.

Tabel 11.3 Extracomptabel overzicht begrotings- en premiegefinancierde uitgaven (x € 1 000)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UWV (incl. BKWI)	1 847 658	1 773 836	1 766 556	1 740 253	1 575 232	1 542 579	1 488 934
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	475 159	429 449	343 511	284 735	249 185	248 900	247 833
IOW	250	250	200	125	75	25	0
Wajong	132 542	153 435	131 989	125 197	121 046	121 340	120 818
Re-integratie Wajong	11 598	48 924	40 276	28 995	23 622	22 615	22 375
Basisdienstverlening	296 280	188 942	140 861	98 093	72 244	73 107	73 107
Wsw indicatiestelling	24 599	28 533	21 647	23 883	23 907	23 547	23 267
BKWI	9 890	9 365	8 538	8 442	8 291	8 266	8 266
<i>Premiegefinancierd</i>	1 372 499	1 344 387	1 423 045	1 455 518	1 326 047	1 293 679	1 241 101
WAO	168 205	111 054	97 507	86 141	77 379	71 852	67 604
IVA	55 418	84 839	89 633	90 784	94 081	103 560	112 810
WGA	163 241	183 333	183 752	171 248	162 511	166 814	164 614
WAZ	8 000	6 021	5 388	4 643	4 098	3 725	3 464
WW	406 360	483 978	601 997	689 696	601 160	568 779	522 582
ZW	284 275	272 424	268 921	270 270	261 676	253 671	247 103
WAZO	28 000	28 036	25 939	24 367	23 466	23 246	22 958
Re-integratie WAZ/WAO/WIA/ZW	26 000	26 807	26 283	25 170	24 527	24 510	24 158
Re-integratie WW	233 000	147 895	123 625	93 199	77 149	77 522	75 808
SVB	252 521	253 782	219 927	204 957	196 141	201 037	203 055
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	102 928	106 617	82 539	74 820	72 643	74 779	75 415
AKW	75 849	77 631	60 446	53 129	50 815	52 118	51 981
TOG	3 472	3 128	1 154	942	800	823	846
TAS	1 187	1 067	1 082	1 021	988	988	988
KOT/WKB	3 765	4 890	2 893	2 731	2 641	2 641	2 641
AIO	14 673	15 227	12 309	12 373	12 792	13 602	14 352
MKOB	3 258	4 124	4 105	4 074	4 057	4 057	4 057
Bijstand buitenland	724	550	550	550	550	550	550
<i>Premiegefinancierd</i>	149 593	147 165	137 388	130 173	123 498	126 258	127 640
AOW	127 433	125 418	121 411	116 282	111 034	113 487	115 128
Anw	22 160	21 747	15 977	13 855	12 464	12 771	12 512

Bron: SZW administratie

Artikel

12. Rijksbijdragen

Algemene doelstelling

Borgen van voldoende dekking in sociale fondsen.

De financiering van de sociale fondsen loopt hoofdzakelijk via premie-inning. In een aantal gevallen acht de overheid premieheffing niet wenselijk, bijvoorbeeld om te voorkomen dat premiepercentages blijvend toenemen en daarmee een evenwichtige koopkrachtontwikkeling in de weg staan. In andere gevallen acht de overheid financiering van een regeling via de algemene middelen passender, maar wordt wel gekozen voor uitvoering via de sociale fondsen. De sociale fondsen worden in dat geval via rijksbijdragen voorzien van voldoende financiering.

Rol en verantwoordelijkheid

De minister is verantwoordelijk voor:

- de vaststelling van de hoogte van de rijksbijdragen aan de desbetreffende sociale fondsen;
- het betalen van de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12.1 Begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 12 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	11 199 972	9 556 131	10 401 440	11 006 847	10 979 474	11 072 633
Uitgaven	9 119 453	11 199 972	9 556 131	10 401 440	11 006 847	10 979 474	11 072 633
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>							
<i>Rijksbijdrage:</i>							
in kosten heffingskortingen AOW	3 374 800	3 380 700	1 672 600	1 885 800	2 069 400	2 120 800	2 178 000
in kosten heffingskortingen Anw	72 700	68 300	0	0	0	0	0
vermogenstekort Ouderdomsfonds	4 853 400	7 421 800	7 558 900	8 193 200	8 616 700	8 538 300	8 573 600
tegemoetkoming arbeidsongeschikten	266 600	267 531	265 602	265 091	264 650	264 886	265 908
tegemoetkoming AOW-gerechtigden	488 506	0	0	0	0	0	0
tegemoetkoming Anw-gerechtigden	17 433	15 541	13 728	12 048	10 796	10 187	9 824
zwangere zelfstandigen	46 014	46 280	45 301	45 301	45 301	45 301	45 301
Ontvangsten	0	37	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Bijdrage aan begrotingsfondsen / sociale fondsen

Rijksbijdragen in de kosten van heffingskortingen (BIKK) AOW en Anw

Deze rijksbijdragen compenseren de gewijzigde premieopbrengst als gevolg van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. De hoogte van deze rijksbijdragen wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

Budgettaire ontwikkelingen

De ontwikkeling van de bijdragen in de kosten van heffingskortingen (BIKK) AOW en Anw volgt de ontwikkeling van de omvang van de heffingskortingen. Per 1 januari 2013 wordt de wet Uniformering Loonbegrip ingevoerd. Met deze wet stijgt het belastingpercentage in de eerste schijf waardoor het aandeel van de premies in de totale heffing van de eerste schijf daalt. Hierdoor komt een kleiner deel van de kosten van de heffingskortingen (die in de eerste schijf verzilverd worden) bij de fondsen

terecht en is een kleinere rijksbijdrage benodigd. Aangezien een rijksbijdrage niet negatief kan zijn wordt de BIKK Anw voor 2013 en verder nul.

Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door de premie-inkomsten. De hoogte van de AOW-premie is echter wettelijk gemaximeerd om te voorkomen dat de groeiende AOW-uitgaven leiden tot een alsmaar stijgende AOW-premie en een onevenwichtige koopkrachtontwikkeling. Dit leidt echter tot een jaarlijks exploitatietekort in het Ouderdomsfonds. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat er een neutrale kaspositie voor dit fonds bestaat.

Budgettaire ontwikkelingen

In 2011 is eenmalig sprake van een lagere rijksbijdrage doordat het vermogenssaldo eind 2010 wordt verrekend met het verwachte tekort in 2011. Het in 2010 opgelopen vermogenoverschot was het gevolg van het uitblijven van een extra afrekening tussen belasting- en premie-inkomsten over oudere jaren. Vanaf 2012 volgt de rijksbijdrage de normale trend. De rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds kent een stijgend verloop door de tijd omdat de premie-inkomsten minder hard stijgen dan de AOW-uitgaven. De maatregel waarbij de AOW-leeftijd stapsgewijs wordt verhoogd heeft een dempend effect op de stijging van de AOW-uitgaven. Van 2015 naar 2016 is er eenmalig zelfs sprake van een lichte daling van de rijksbijdrage.

Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten

De Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg) kent vanaf 2009 onder meer een jaarlijkse tegemoetkoming aan personen die ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn en een uitkering ontvangen van UWV (in plaats van de fiscale aftrek van buitengewone uitgaven). De tegemoetkomingen voor de categorieën WAO, WAZ, IVA en WGA worden gefinancierd uit een rijksbijdrage die in het Toeslagenfonds wordt gestort. De tegemoetkomingen voor Wajonggerechtigden worden verantwoord op beleidsartikel 4.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage ter financiering van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten daalt als gevolg van een dalend aantal arbeidsongeschikten.

Rijksbijdragen tegemoetkoming AOW en Anw

Deze rijksbijdragen zijn ter financiering van de in artikel 8 en artikel 9 verantwoorde tegemoetkoming AOW en Anw.

Budgettaire ontwikkelingen

Met ingang van juni 2011 is de AOW-tegemoetkoming vervangen door de Mogelijkheid Koopkrachttegemoetkoming Oudere Belastingplichtigen (zie beleidsartikel 8). Hiermee is de rijksbijdrage die dient ter financiering van de AOW-tegemoetkoming vervallen. De rijksbijdrage ter financiering van de Anw-tegemoetkoming daalt als gevolg van een dalend aantal Anw-gerechtigden.

Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen

Deze regeling Zelfstandigen en Zwangeren voorziet sinds juni 2008 in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling. Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidson-

Beleidsartikelen/Artikel 12

geschikheidsfonds (Aof). Ook de uitkeringen voor zwangere alfa hulpen lopen in de rijksbijdrage mee.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage ter financiering van de regeling Zelfstandigen en Zwangeren kent een stabiele ontwikkeling.

2.3: NIET-BELEIDSARTIKELEN

Artikel

96. Apparaatsuitgaven kerndepartement

Op dit artikel worden alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van het ministerie opgenomen. In beleidsartikel 11 zijn de bijdragen aan ZBO's verder toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op de baten-lastendiensten wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze begroting.

Tabel 96.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011 ¹⁾	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	253 765	240 603	255 336	203 534	196 565	196 521
Uitgaven	239 556	253 765	240 603	255 336	203 534	196 565	196 521
<i>Personele uitgaven</i>	<i>239 556</i>	<i>174 622</i>	<i>166 266</i>	<i>148 124</i>	<i>142 876</i>	<i>137 124</i>	<i>137 134</i>
• waarvan eigen personeel	0	170 038	163 223	145 136	139 888	134 136	134 146
• waarvan externe inhuur	0	2 024	500	500	500	500	500
• waarvan postactieven	0	2 560	2 543	2 488	2 488	2 488	2 488
<i>Materiële uitgaven</i>	<i>0</i>	<i>79 143</i>	<i>74 337</i>	<i>107 212</i>	<i>60 658</i>	<i>59 441</i>	<i>59 387</i>
• waarvan ICT	0	13 597	11 851	10 571	10 307	10 307	10 307
• waarvan bijdrage aan SSO's	0	40 013	39 947	74 797	29 874	29 022	28 969
• waarvan overige materiële uitgaven	0	25 533	22 539	21 844	20 477	20 112	20 111
Ontvangsten	8 030	13 356	11 035	3 500	3 500	3 500	3 500

1) Het jaar 2011 is niet uitgesplitst vanwege de nieuwe structuur van de begroting die vanaf 2012 wordt gebruikt.

Toelichting

A. Personele en materiële uitgaven

De totaal begrote apparaatsuitgaven voor het kerndepartement bedragen in 2013 € 240,6 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 166,3 miljoen aan personele uitgaven en voor € 74,3 miljoen aan materiële uitgaven. Het bedrag aan externe inhuur in de tabel is lager dan de verwachte uitgaven van circa € 4 miljoen. Het is namelijk op dit moment niet duidelijk bij welke organisatieonderdelen zal worden ingehuurd (o.a. als gevolg van vervanging bij ziekte en zwangerschap en tijdelijke projecten). Dit heeft als consequentie dat dit nog niet in de administratie verwerkt kan worden. De geraamde externe inhuur van € 4 miljoen is exclusief de geraamde inhuur van de baten-lastendiensten Inspectie Werk en Inkomen (€ 0,6 miljoen) en het Agentschap SZW (€ 2,4 miljoen).

De bijdrage aan SSO's bereikt in 2014 een piek omdat het gereserveerde bedrag voor de compensatie van de restwaarde van het SZW-gebouw hierin is opgenomen. Dit vanwege de verhuizing van SZW in 2014 naar de Resident.

B. Ontvangsten

De ontvangsten zijn in 2012 en 2013 hoger dan in latere jaren. De reden hiervoor is dat per 2012 de baten-lastendienst IWI is opgegaan in de Inspectie SZW. De apparaatskosten in 2012 en 2013 zijn verrekend. Deze verrekening vindt jaarlijks plaats.

Tabel 96.2 Apparaatsuitgaven kerndepartement, BLD's en ZBO's/RWT's (x € 1 000)	
2013	
Kerndepartement	240 603
Baten-lastendiensten	
Agentschap SZW	17 850
Inspectie Werk en Inkomen	zie toelichting
ZBO's en RWT's	1 993 292
UWV (inclusief BKWI)	1 766 556
SVB	219 927
IB	6 180
LCR	629

Toelichting

De apparaatsuitgaven van het kerndepartement, de baten-lastendiensten en de ZBO's zijn in tabel 96.2 aangegeven. De apparaatskosten van IWI zijn in het totaal van het kerndepartement meegenomen omdat IWI per 2012 onderdeel uitmaakt van de Inspectie SZW. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk over de baten-lastendiensten.

Tabel 96.3 Apparaatsuitgaven kerndepartement, naar directoraat-generaal (x € 1 000)	
2013	
SG	21 123
pSG ¹	87 342
DG Participatie & Inkomenswaarborg	16 339
DG Werk	20 973
Inspectie SZW ¹	94 826
Totaal kerndepartement	240 603

¹ pSG exclusief AG SZW en Inspectie SZW inclusief IWI

Toelichting

In bovenstaande tabel zijn de apparaatsuitgaven van het departement onderverdeeld naar de verschillende organisatieonderdelen. In de uitgaven van de pSG zijn ook de uitgaven voor huisvesting en ICT van het gehele kerndepartement opgenomen.

Artikel

97. Aflopende regelingen

Voor de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal aflopende regelingen is in de begroting een aparte voorziening getroffen. Het gaat hier om nadeclaraties of vergoedingen van nabetalings op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden.

Tabel 97.1 Begrotingsuitgaven artikel 97 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	25 315	0	0	0	0	0
Uitgaven	5 380	25 315	0	0	0	0	0
<i>Programma-uitgaven</i>	5 380	25 315	0	0	0	0	0
Aflopende regelingen	5 380	25 315	0	0	0	0	0
Ontvangsten	16 120	0	0	0	0	0	0

Toelichting

A. Programma-uitgaven

Een aantal wetten en regelingen is financieel afgewikkeld. Er kunnen nog wel nabetalings plaatsvinden. Het gaat dan o.a. om nadeclaraties of vergoedingen voor nabetalings op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden.

Daarnaast zijn op dit artikel voor het jaar 2012 de uitkeringslasten (€ 17,1 miljoen) en de uitvoeringskosten (€ 3,8 miljoen) van de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK) opgenomen. Deze wet is per 2012 ingetrokken. De kosten 2011 zijn op artikel 2 verantwoord, als onderdeel van de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG).

Ten slotte is op dit artikel een bedrag van € 2,6 miljoen opgenomen als bijdrage aan de frictiekosten van de opheffing van de Raad voor Werk en Inkomen per 1 juli 2012.

Artikel

98. Algemeen

Op dit artikel worden de niet naar beleidsartikelen toe te rekenen posten verantwoord. Daarnaast wordt in dit artikel ingegaan op de activiteiten van de Inspectie SZW.

Tabel 98.1 Begrotingsuitgaven artikel 98 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	50 422	67 118	56 931	49 698	55 869	55 851
Uitgaven	47 145	51 170	67 028	56 931	49 698	55 869	55 851
<i>Subsidies</i>	0	100	0	0	0	0	0
Subsidies	0	100	0	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>	13 835	17 404	35 930	32 322	31 352	31 592	31 578
Handhaving algemeen	997	1 150	5 010	5 010	5 010	5 010	5 010
Handhavingsprogramma	128	1 363	16 726	14 726	14 726	14 726	14 726
Opdrachten overig	12 710	14 891	14 194	12 586	11 616	11 856	11 842
<i>Bekostiging</i>	3 935	2 375	2 275	2 400	2 400	2 400	2 400
Uitvoeringskosten Caribisch Nederland	3 935	2 375	2 275	2 400	2 400	2 400	2 400
<i>Bijdrage aan mede-overheden</i>	5 005	5 214	0	0	0	0	0
Verzameluitkering SZW	5 005	5 214	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan baten-lastendiensten</i>	22 382	23 477	26 223	19 609	13 346	19 277	19 273
Inspectie Werk en Inkomen	9 652	10 100	10 000	9 980	9 880	9 805	9 805
Agentschap SZW	12 567	13 202	16 119	9 520	3 363	9 363	9 363
Agentschap NL	163	175	104	109	103	109	105
<i>Bijdrage aan andere begrotingen</i>	1 988	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Bijdrage aan andere begrotingen	1 988	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Ontvangsten	0	2 660	0	0	0	0	0

Toelichting

A. Subsidies

De subsidie-uitgaven zijn geheel toegerekend aan beleidsartikelen. Een totaaloverzicht van alle subsidie-uitgaven wordt in de bijlage subsidies van deze begroting gegeven.

B. Opdrachten*Handhaving algemeen en Handhavingsprogramma*

Het totale beleidsbudget voor handhaving op de begroting bedraagt in 2013 € 21,8 miljoen. Een belangrijk deel daarvan is gereserveerd voor de uitvoering van het Handhavingsprogramma 2011–2014 (€ 16,8 miljoen). Jaarlijks wordt de invulling van het budget voor het Handhavingsprogramma vastgesteld, waarna overboeking plaatsvindt naar de relevante budgetten voor de feitelijke realisatie. De bedragen voor 2013 en volgende jaren zijn dan ook hoger dan voor 2012 omdat in 2012 bedragen zijn toebedeeld aan de beleidsartikelen. Daarnaast is het budget voor 2013 en latere jaren structureel verhoogd. Dit budget wordt onder andere gebruikt voor de implementatie van het voorgenomen wetsvoorstel «fraudeaanpak door gegevensuitwisseling en efficiënter gebruik van gegevens». Ook wordt het budget gebruikt om nieuwe mogelijkheden te financieren die uitvoerders kunnen gebruiken om fraude op te sporen.

Belangrijke posten uit het budget van het Handhavingsprogramma zijn:

- ondersteuning van interventieteams en gemeenten bij de handhaving van WWB door de regionale coördinatiepunten fraudebestrijding (via de Verzameluitkering SZW);

- voorlichting, waaronder de campagne «Voorkom problemen, weet hoe het zit»;
- bestrijding mensenhandel en arbeidsgerelateerde uitbuiting.

Opdrachten overig

Hieronder vallen de uitgaven voor onderzoek en voorlichting die niet zijn toebedeeld aan beleidsartikelen. Het onderzoeksbudget op artikel 98 (€ 6,7 miljoen) is departementsbreed. Van het totale budget is ca. € 3 miljoen bestemd voor beleidsinformatie.

Naast de uitgaven voor voorlichtingsprogramma's worden uit het budget op artikel 98 ook de uitgaven bibliotheek, documentatie, postbus 51 en andere algemene publieksinformatie betaald.

C. Bekostiging

De unit SZW, die ondergebracht is bij de Rijksdienst Caribisch Nederland, voert namens de minister de regelingen op Caribisch Nederland uit. De uitvoeringskosten van de RCN worden op artikel 98 verantwoord.

D. Bijdrage aan mede-overheden

Ten behoeve van de Regionale Centra Fraudebestrijding en de landelijke expertisefunctie van de regionale coördinatiepunten fraudebestrijding wordt jaarlijks een bijdrage vanuit de verzameluitkering SZW via BZK aan de negen betrokken gemeenten overgemaakt. De beschikbare middelen worden vanuit het handhavingbudget naar de verzameluitkering SZW geboekt.

E. Bijdrage aan baten-lastendiensten

In het hoofdstuk «Baten-lastendiensten» wordt nader ingegaan op bijdragen aan de SZW-baten-lastendiensten Agentschap SZW en Inspectie Werk en Inkomen. De bijdrage aan Agentschap Nederland heeft betrekking op de uitvoeringskosten van de pilot borgstellingsregeling.

F. Bijdrage aan andere begrotingen

Structureel wordt € 2,2 miljoen overgeboekt naar het ministerie van Financiën en structureel € 0,4 miljoen naar het ministerie van EL&I ten behoeve van controlewerkzaamheden voor het ESF-programma 2007–2013 en voor individuele aanvragen uit het Europees Globalisering Fonds.

Inspectie SZW

De Inspectie SZW bestrijkt als toezichthouder van het ministerie van SZW het gehele SZW-terrein, zowel arbeidsverhoudingen, arbeidsomstandigheden als sociale zekerheid.

De inspectie houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving van SZW op het terrein van arbeidsomstandigheden, het voorkomen van rampen met gevaarlijke stoffen en ten aanzien van het verbod op illegale tewerkstelling en betaling onder het wettelijk minimumloon en handhaaft waar nodig deze wetgeving. Verder houdt de inspectie markttoezicht op de veiligheid van producten voor professioneel gebruik en toezicht op de door de Minister van SZW aangewezen certificering- en keuringsinstellingen.

De inspectie spoort strafrechtelijke overtredingen op wat betreft arbeidsuitbuiting, georganiseerde uitkeringsfraude en fraude met arbeidsgerelateerde subsidies. De Wet aanscherping handhaving en sanctionering SZW-wetgeving¹ die is voorzien per 1 januari 2013 versterkt daarbij de mogelijkheden van een bestuursrechtelijke aanpak door de inspectie.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 207, nr. 3.

De inspectie biedt inzicht in de effectiviteit van het stelsel van werk en inkomen door onderzoek te doen naar de uitvoering van de sociale zekerheidswetten door UWV, SVB en gemeenten. Daarnaast signaleert de inspectie risico's en ontwikkelingen op het gehele terrein van SZW ten behoeve van politiek, beleid en relevante partijen in het veld.

Bij de uitvoering van haar taken wil de inspectie maximaal effect sorteren. De inspectie heeft vanwege de taakstelling te maken met een geleidelijke afname van de capaciteit. Bij het maken van keuzes over de inzet van de capaciteit maakt de inspectie gebruik van een risico- en omgevingsanalyse. Daarbij sluit de inspectie aan bij de prioriteiten binnen het beleidsterrein van het ministerie van SZW. Op deze wijze draagt de inspectie SZW bij aan een gezonde en veilige werkplek voor werknemers, een eerlijke en goed werkende arbeidsmarkt en een goed functionerend stelsel van werk en inkomen.

De focus

In 2013 focust de inspectie haar toezicht op:

- de sectoren en thema's waar volgens de risicoanalyse sprake is van een hoog en middenrisico, omdat de inspectie deze risico's de maatschappelijke schade, zoals schade aan de gezondheid van werknemers of voor het functioneren van de arbeidsmarkt, gerelateerd aan de doelen van SZW het grootst acht;
- de aanpak van misstanden en notoire overtreders. Daarbij richt de inspectie zich op sectoren, locaties en bedrijven waar sprake is van niet-zelfredzame groepen, hoge arbeidsuitval wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid, sterke concurrentie en de mogelijkheid veel voordeel te behalen door de regels te ontduiken. In dergelijke gevallen acht de inspectie de kans op (stelselmatige) overtreding en misstanden namelijk groter.

De speerpunten

Belangrijke speerpunten in 2013 zijn:

- aanpak van illegale arbeid en arbeidsuitbuiting in diverse sectoren;
- voortzetting van het programma aanpak van malafide uitzendbureaus (AMU);
- interventieteams: de door de inspectie geleide interventieteams zijn in 2013 gericht op het bestrijden van arbeidsmarkt-, belasting- en sociale zekerheidsfraude in de sectoren uitzendbureaus, schoonmaak en champignonenteelt;
- opsporing van georganiseerde vormen van uitkeringsfraude;
- verbeteren naleving arbo-zorgverplichtingen.

Waar mogelijk zoekt de inspectie hierbij de samenwerking met andere inspectiediensten.

De producten

In de doelstelling 2013 zijn de gevolgen van de voorgenomen aanscherping van het fraudebeleid per 1 januari 2013 nog niet meegenomen. Daarnaast kan de precieze uitwerking van het meerjarenplan van de Inspectie SZW voor 2013, bijvoorbeeld van de aanpak van misstanden en notoire overtreders, nog gevolgen hebben voor de productiedoelstellingen voor 2013.

Tabel 98.2 Producten Inspectie SZW				
Directie	Producten	Realisatie 2011	Raming 2012	Raming 2013
Arbeidsomstandigheden	inspecties, ongeval- en klachtenonderzoeken	18 729	19 400	19 400
Arbeidsmarktfraude	inspecties	9 925	8 350	8 350
Major Hazard Control	inspecties en ongevalonderzoeken	601	590	590
Werk & Inkomen	programmarapportages	7	8	8
	overige producten	3	5	5
Opsporing	onderzoeken	62	60	60
	aantal bij het OM aangemelde verdachten	187	125–150	125–150
	vastgesteld nadeel	€ 51 mln	€ 25 mln	€ 25 mln

Artikel

99. Nominaal en onvoorzien

Op dit artikel worden de uitgaven verantwoord voor onvoorziene uitgaven, loon- en prijsbijstelling.

Tabel 99.1 Begrotingsuitgaven artikel 99 (x € 1 000)							
artikelonderdeel	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Verplichtingen	–	8 426	107 152	126 952	95 414	106 814	103 212
Uitgaven	0	8 426	107 152	126 952	95 414	106 814	103 212
<i>Overige beleidsuitgaven</i>	0	8 426	107 152	126 952	95 414	106 814	103 212
Onvoorzien	0	8 426	107 152	126 952	95 414	106 814	103 212
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

A. Overige beleidsuitgaven*Onvoorzien*

De grondslag ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel voor onvoorziene uitgaven op te nemen.

Loonbijstelling

Op dit onderdeel wordt de loonbijstelling verwerkt in het kader van algemene salarismaatregelen, incidentele loonontwikkeling en overige specifieke maatregelen op het gebied van arbeidsvoorwaarden en premies sociale zekerheid. Het artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat de loonbijstelling toegedeeld kan worden aan de relevante beleidsartikelen.

Prijsbijstelling

Op dit onderdeel worden de ontvangen bedragen voor prijsbijstelling geboekt tot toerekening plaatsvindt aan de prijsgevoelige begrotingsartikelen. Dit artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat toerekening kan plaatsvinden naar relevante beleidsartikelen.

HOOFDSTUK 3: BATEN-LASTENDIENSTEN**3.1 AGENTSCHAP SZW**

Tabel 3.1 Begroting van baten en lasten Agentschap SZW voor het jaar 2013 (x € 1 000)							
	Realisatie 2011 ¹⁾	Raming 2012 ²⁾	2013	2014	2015	2016	2017
Baten							
Opbrengst moederdepartement	14 328	14 077	10 530	9 560	2 600	970	755
Opbrengst overige departementen	489	1 082	350	40	40	–	–
Opbrengst derden	–	–	–	–	–	–	–
Rentebaten	89	–	–	–	–	–	–
Bijzondere baten							
Baten out of pocket (OOP)	10 562	5 633	7 080	3 830	180	50	50
Onttrekking bestemmingsreserve	133	–	–	–	–	–	–
Onttrekking reorganisatievoorziening	–	–	300	200	960	430	345
Totaal baten	25 601	20 792	18 260	13 630	3 780	1 450	1 150
Lasten							
Apparaatskosten							
Personele kosten	11 983	11 868	8 840	7 650	2 790	1 090	850
waarvan eigen personeel	9 272	9 103	8 040	7 250	2 690	1 040	800
waarvan externe inhuur	2 711	2 765	800	400	100	50	50
Materiële kosten	9 533	9 064	9 010	5 620	810	360	300
waarvan apparaat ICT	666	1 293	1 300	1 100	300	150	150
waarvan bijdrage aan SSO's	420	450	500	350	100	50	50
Rentelasten	–	–	–	–	–	–	–
Afschrijvingskosten							
Materieel	14	10	10	10	5	–	–
waarvan apparaat ICT	14	10	10	10	5	–	–
Immaterieel	3 334	150	400	350	175	–	–
Overige kosten							
Dotaties voorzieningen	38	2 235	–	–	–	–	–
Bijzondere lasten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Lasten	24 902	23 327	18 260	13 630	3 780	1 450	1 150
Saldo van baten en lasten	699	–2 535	0	0	0	0	0

Deze begroting is exclusief de uitvoering van ESF 2014–2020

¹⁾ Slotwet

²⁾ Vastgestelde begroting

Algemeen

Het Agentschap SZW voert (subsidie)regelingen uit op het terrein van het sociaal-economische beleid, in het bijzonder op het gebied van Werk en Inkomen. Het gaat hierbij om internationale en nationale (subsidie)regelingen.

De kernactiviteiten van het Agentschap SZW worden gevormd door de uitvoering van Europese subsidieregelingen. De huidige programmaperiode van de Europese regeling loopt tot en met 2013 met afrondende werkzaamheden in de jaren daarna. Er is nog veel onzekerheid over de programmaperiode 2014–2020: wat de omvang ervan is en of het Agentschap SZW deze programmaperiode mag uitvoeren. Gezien deze onzekerheid is de uitvoering van de programmaperiode 2014–2020 niet begroot.

De uitvoering van nationale regelingen zijn over het algemeen kortlopende opdrachten. De nationale regelingen die momenteel worden uitgevoerd lopen in de komende jaren af. Er is geen rekening gehouden met nieuw te acquireren subsidieregelingen.

Baten-lastendiensten

De hieruit resulterende begroting is tot en met 2013 gebaseerd op een going-concern situatie. De werkvoorraad en de daarvoor benodigde urenbesteding heeft een zodanige omvang, dat alle vaste en variabele kosten door middel van het integraal berekende kostentarief aan de opdrachtgevers kunnen worden doorberekend.

Als afgezien wordt van de uitvoering van de ESF-programmaperiode 2014–2020, is er in de jaren 2014 en daarna sprake van een snel afnemende werkvoorraad. Hierdoor moet het Agentschap SZW zodanig inkrimpen dat de tarieven die aan de opdrachtgevers marktconform in rekening kunnen worden gebracht (jaarlijks maximaal stijgend met de verwachte stijging van de consumentenprijsindex), niet opwegen tegen de kosten die gemaakt moeten worden. Dit levert in de begroting vanaf 2014 een verliesgevende situatie op. Dit verlies wordt in de begroting gedekt door de in 2012 op te bouwen reorganisatievoorziening.

Toelichting bij de begroting van baten en lasten

Baten

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst van het moederdepartement betreft grotendeels de uitvoering van de Europese subsidies te weten ESF doelstelling 2 2007–2013. Daarnaast worden in opdracht van het moederdepartement diverse andere regelingen uitgevoerd met variërende looptijden.

Opbrengst overige departementen

Agentschap SZW voert in 2013 de volgende subsidieregelingen in opdracht van andere departementen uit:

- bekostiging van de Wet Inburgering in opdracht van het ministerie van BZK;
- regeling Tegemoetkoming in de Adoptiekosten (RTA) van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Rentebaten

De rentebaten worden ontvangen over deposito's bij het ministerie van Financiën.

Baten out of pocket (OOP)

De baten out of pocket betreffen specifieke wensen van de opdrachtgevers waarvan de werkelijke kosten afzonderlijk in rekening worden gebracht bij de opdrachtgevers. De kosten betreffen hoofdzakelijk uitbestede controlewerkzaamheden (ESF-2 2007–2013) en communicatie- en ICT-kosten.

Onttrekking bestemmingsreserve

Het Agentschap SZW beschikte met instemming van het ministerie van Financiën (in 2007 verleend) over een geormerkte bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve is per 31 december 2011 vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. In overleg met de eigenaar is besloten om het eigen vermogen in 2012 en 2013 af te romen. In eerste instantie is dit gebruikt voor een tariefsverlaging in 2012. Het restant zal gebruikt worden voor het opbouwen van een reorganisatievoorziening.

Onttrekking reorganisatievoorziening

In 2012 wordt, ten laste van het eigen vermogen een reorganisatievoorziening gevormd. Allereerst is deze voorziening nodig voor de kosten van de reorganisatie die in 2013 wordt doorgevoerd. In het scenario dat ESF programmaperiode 2014–2020 niet door het Agentschap SZW wordt

Baten-lastendiensten

uitgevoerd, zal eveneens een voorziening moeten worden gevormd ter dekking van de verliezen die vanaf 2014 ontstaan.

Het bedrag van de dotatie aan de reorganisatievoorziening in 2012 is gelijk aan het per 1 januari 2012 beschikbare eigen vermogen.

Lasten

Personele kosten

De personele kosten vormen de belangrijkste kostenpost voor het Agentschap SZW. Het verloop van de regelingen en hiermee het aantal activiteiten bepaalt in hoge mate de ontwikkeling in de personele kosten. Het huidige personeelbestand bestaat uit een kern van vast en tijdelijk ambtelijk personeel. Daarnaast vindt noodzakelijke inhuur van externen plaats (via mantelcontracten SZW).

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan uit personeelsgebonden kosten (reis-, verblijf- en opleidingskosten), huisvestingskosten, automatiseringskosten, kantoorkosten en de kosten van voorlichting & communicatie en advies & onderzoek. De out of pocketkosten maken onderdeel uit van deze post.

Rentelasten

De rentelasten hebben voornamelijk betrekking op de betalingen van toegekende wettelijke renten.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten betreffen de materiële en immateriële activa.

Dotaties voorzieningen

Dit betreft in 2011 de dotatie aan de voorziening personeel. De kosten in 2012 hebben betrekking op de reorganisatievoorziening (zie hierboven).

Saldo van baten en lasten

Het negatief saldo in 2012 wordt grotendeels veroorzaakt door de vorming van een reorganisatievoorziening. Tevens is al in 2011 besloten om in de begroting 2012 een verlies van € 0,3 miljoen in te calculeren ten behoeve van een tariefsverlaging.

Het saldo van baten en lasten zal in het jaar van ontstaan opgenomen worden in het onverdeelde resultaat. In het jaar daarop wordt het resultaat verwerkt in de balans in overeenstemming met het besluit van de eigenaar.

Baten-lastendiensten

Tabel 3.2 Kasstroomoverzicht Agentschap SZW voor het jaar 2013 (x € 1 000)							
	Realisatie 2011 ¹⁾	Raming 2012 ²⁾	2013	2014	2015	2016	2017
1 Rekening courant RHB 1 januari (incl. depositorekeningen)	8 289	8 099	7 059	6 919	6 979	6 149	5 719
2 Totaal operationele kasstroom	4 683	160	110	160	- 780	- 430	- 345
-/- Totaal investeringen	- 3 370	- 1 200	-250	-100	-50	-	-
+/+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
3 Totaal investeringskasstroom	- 3 370	-1 200	-250	-100	-50	-	-
4a -/- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	- 375	-	-	-	-	-	-
4b +/+ Eenmalige storting door moederdepartement	-	-	-	-	-	-	-
4c -/- Aflossingen op leningen	-	-	-	-	-	-	-
4d +/+ Beroep op leenfaciliteit	-	-	-	-	-	-	-
4 Totaal financieringskasstroom	-375	-	-	-	-	-	-
5 Rekening courant RHB 31 december (incl. depositorekeningen)	9 227	7 059	6 919	6 979	6 149	5 719	5 374

¹⁾ Slotwet

²⁾ Vastgestelde begroting

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom bestaat uit het geraamde saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in het werkkapitaal.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom wordt bepaald door de geschatte investeringen in materiële en immateriële activa. Kleinschalige investeringen worden uit eigen vermogen gefinancierd.

Financieringskasstroom

In 2011 heeft de eigenaar het eigen vermogen met een bedrag ad € 0,375 miljoen afgeroomd.

Baten-lastendiensten

Tabel 3.3 Overzicht doelmatigheidsindicatoren Agentschap SZW: financiële indicatoren							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tarieven/uur:							
Voorcalculatorisch integraal uurtarief (gemiddeld)(1)	€ 89,23	€ 87,69	€ 89,25	€ 91,00	€ 93,00	€ 94,90	€ 96,70
Index ten opzichte van 2010 (2010 = 100)	99,7	98,0	99,7	101,7	103,9	106,0	108,1
Omzet per productgroep (pxq) (x 1 000):							
Totale omzet (excl.OOP)	€ 14 817	€ 15 159	€ 10 880	€ 9 600	€ 2 640	€ 970	€ 775
Omzet Europese: nationale regelingen (2)	87 : 13	88 : 12	96 : 4	99 : 1	98 : 2	100 : 0	100 : 0
Omzet productenregelingen: urenregelingen (3)	89 : 11	91 : 9	93 : 7	98 : 2	92 : 8	91 : 9	89 : 11
fte-totaal:							
fte-totaal (excl. externe inhuur)	138	142	106	92	25	7	5
Omzet per fte:							
Omzet per fte inclusief externe inhuur	€ 93 494	€ 96 021	€ 97 757	€ 99 691	€ 101 835	€ 131 762	€ 141 641
Saldo van baten en lasten (%):							
Saldo van baten en lasten (4)	€ 699	- € 2 535	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten als % van de totale baten	3%	12%	0%	0%	0%	0%	0%
Productiviteit:							
Declarabiliteit (= gedeclareerde uren (direct) / beschikbare uren)	71%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
Ziekteverzuimpercentage:							
Ziekteverzuimpercentage (totaal incl. langdurig)	4,5%	4,9%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%
Uitvoeringskosten per opdracht:							
Europees: ESF-2 2007-2013 (5)							
Uitvoeringskosten / gemiddelde projectsubsidie	8,6%	8,5%	8,5%	8,5%	nvt	nvt	nvt
Nationaal: (6)							
Uitvoeringskosten / gemiddelde projectsubsidie	4,2%	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Toelichting financiële indicatoren

(1) De voorcalculatorische uurtarieven zijn integrale kostprijzen (alle kosten / facturable uren). Alleen regeling-specifieke kosten worden niet in de tariefsberekening meegenomen; deze worden als out-of-pocketkosten (OOP) rechtstreeks in rekening gebracht bij de opdrachtgevers. De uurtarieven vormen de basis voor de facturering aan de opdrachtgevers.

In de begroting stijgt het uurtarief jaarlijks met de voor dat jaar verwachte stijging van de consumentenprijsindex (CPI).

(2) De uitvoering van de subsidieregeling ESF-2 2007-2013, is een gewaarborgde opdracht tot en met 2016.

De uitvoering van de ESF-periode 2014-2020 is niet meegenomen in de begroting.

De nationale opdrachten die het Agentschap SZW uitvoert zijn doorgaans kortlopend. In de begroting is uitgegaan van de opdrachten die met zekerheid worden uitgevoerd. De uitvoering van deze opdrachten loopt in de komende jaren af. Er wordt voorzichtigheidshalve niet vooruitgelopen op prospecten of lopende onderhandelingen.

(3) Productregelingen: uitvoeringskosten = gerealiseerde producten x productprijs (= normtijd uren x uurtarief).

Urenregelingen: uitvoeringskosten = werkelijk bestede uren x uurtarief.

Het streven is om elke opdracht als productregeling uit te voeren.

Uitzonderingen zijn opdrachten waarbij geen sprake is van concrete «producten» en nieuwe regelingen waarbij nog onvoldoende ervaringsgegevens beschikbaar zijn om de productprijs te berekenen.

Baten-lastendiensten

(4) Het Agentschap SZW heeft geen winststreven.

(5) De hoogte van de uitvoeringskosten per project wordt met name bepaald door de subsidie-vereisten die de opdrachtgever stelt. Bovendien speelt de gemiddelde projectsubsidie een rol. De benodigde behandeltijd stijgt niet evenredig met de projectomvang.

(6) De meeste nationale regelingen zijn kortlopende opdrachten. De enige regelingen die met zekerheid na 2012 worden uitgevoerd zijn de Regeling Tegemoetkoming in de Adoptiekosten en de Wet Inburgering. Deze regelingen lenen zich niet om de indicator met betrekking tot de uitvoeringskosten te berekenen.

Tabel 3.4 Overzicht doelmatigheidsindicatoren en kengetallen Agentschap SZW: kwalitatieve indicatoren							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Klanttevredenheid: (1)							
Totaalwaardering onderzoek	7,50	7,00	7,10	7,20	7,20	7,20	7,20
Telefonische bereikbaarheid: (2)							
% oproepen dat leidt tot contact	niet gemeten	95%	99%	99%	99%	99%	99%
% van contact binnen 15 seconden	niet gemeten	65%	70%	75%	75%	75%	75%
Uitkomsten bezwaar- en beroepsprocedures (3):							
% bezwaarprocedures geheel gegrond	14%	6%	5%	5%	5%	5%	5%
% bezwaarprocedures deels gegrond	5%	16%	15%	15%	15%	15%	15%
% beroepsprocedures geheel of deels gegrond	38%	22%	20%	20%	20%	20%	20%
Aanvragen / einddeclaraties via internet:							
Europese regelingen	100%	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Nationale regelingen	0%	80%	80%	80%	80%	nvt	nvt
Doorlooptijd beschikkingen:							
% tijdige beschikkingen	93%	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Aantal dwangsommen betaald	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag dwangsommen betaald	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Doorlooptijd betalingen:							
% tijdige betalingen	98%	99%	99%	99%	99%	99%	99%
Aantal malen wettelijke rente betaald	10	0	0	0	0	0	0
Bedrag wettelijke rente betaald	€ 278	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bedrag wettelijke rente teruggevorderd	€ 1 776						

Toelichting
doelmatigheidsindicatoren

(1) In 2011 heeft het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek zich beperkt tot de aanvragers van de nationale subsidieregelingen en leverde een waardering van gemiddeld 7,5 op (2010: 6,85). Streven is om in 2014 uit te komen op een gemiddelde score die hoger is dan de benchmark (7,12). Het klanttevredenheidsonderzoek zal in het najaar van 2012 opnieuw worden uitgevoerd.

(2) In 2011 was oorspronkelijk een nieuw onderzoek gepland. Besloten is dit onderzoek uit te stellen tot na de verhuizing (februari 2012) en aan te sluiten bij het SZW-breed bereikbaarheidsonderzoek. De planning van dit onderzoek is nog niet bekend.

(3) De bezwaar- en beroepsprocedures worden door directie WBJA (Wetgeving, Bestuurlijke en Juridische Aangelegenheden) van het ministerie van SZW uitgevoerd. De resultaten van de procedures worden ontleend aan de rapportages van WBJA. Voor beroeps- en hoger beroep procedures is geen onderscheid te maken tussen geheel of gedeeltelijk gegrond-verklaringen. Agentschap SZW hecht meer waarde aan de uitkomsten van de beroepsprocedures. Bij de bezwaarprocedures kunnen

Baten-lastendiensten

door de aanvragers namelijk nieuwe feiten en/of omstandigheden worden aangedragen. De gegrond-verklaringen in bezwaar geven dus niet in alle gevallen een oordeel over de kwaliteit van het subsidieverleningsproces.

3.2 INSPECTIE WERK EN INKOMEN

Tabel 3.5 Begroting van baten en lasten IWI voor het jaar 2013 (x € 1 000)							
	Realisatie 2011 ¹⁾	Raming 2012 ²⁾	2013	2014	2015	2016	2017
Baten							
Opbrengst moederdepartement	9 647	10 100	10 000	9 980	9 880	9 805	9 805
Opbrengst overige departementen	–	–	–	–	–	–	–
Opbrengst derden	–	–	–	–	–	–	–
Rentebaten	104	30	5	–	–	–	–
Bijzondere baten							
Vrijval voorzieningen	2 032	–	–	–	–	–	–
Totaal baten	11 783	10 130	10 005	9 980	9 880	9 805	9 805
Lasten							
Apparaatskosten							
Personele kosten	7 321	8 380	8 495	8 495	8 445	8 370	8 370
waarvan eigen personeel	6 385	7 200	7 325	7 325	7 275	7 200	7 200
waarvan externe inhuur	391	600	600	600	600	600	600
Materiële kosten	1 548	1 660	1 435	1 435	1 435	1 435	1 435
waarvan apparaat ICT	131	105	165	165	165	165	165
waarvan bijdrage aan SSO's	151	370	300	300	300	300	300
Rentelasten	17	–	–	–	–	–	–
Afschrijvingskosten							
Materieel	71	15	–	–	–	–	–
waarvan apparaat ICT	–	–	–	–	–	–	–
Immaterieel	74	75	75	50	–	–	–
Overige kosten							
Dotaties voorzieningen	576	–	–	–	–	–	–
Bijzondere lasten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Lasten	9 607	10 130	10 005	9 980	9 880	9 805	9 805
Saldo van baten en lasten	2 176	–	–	–	–	–	–

¹⁾ Slotwet

²⁾ Vastgestelde begroting

Algemeen

De baten-lastendienst Inspectie Werk en Inkomen (IWI) is per 1 januari 2012 met de Arbeidsinspectie en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst samengegaan in de Inspectie SZW. Binnen de nieuwe inspectie is het gemakkelijker om de beschikbare menskracht flexibel in te zetten, met het doel om maximaal maatschappelijk effect te kunnen bereiken.

De taken van IWI zijn binnen de Inspectie SZW belegd bij de directie Werk en Inkomen (W&I). Vanuit de directies Analyse, Programmeren en Signaleren (APS) en Inspectieondersteuning en Informatiehuishouding (I&I) wordt specialistische kennis en ondersteuning geleverd. De omvang hiervan is forfaitair bepaald.

IWI is de onafhankelijke toezichthouder voor de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het doel van het toezicht is om onafhankelijk inzicht te bieden in de effectiviteit van de uitvoeringspraktijk in samenhang met het beleid op het terrein van werk en inkomen. De focus van het systeemgerichte toezicht van IWI richt zich voornamelijk op de werking en de opbrengsten van het stelsel. Het toezicht is signalerend, de inspectie heeft geen interventiemogelijkheden. Het is aan de bewindslieden en de uitvoeringsorganisaties om aan de signalen van de inspectie gevolgen te verbinden voor verbetering van de uitvoering en/of het beleid.

Baten-lastendiensten

Per 1 mei 2012 zijn, als uitvloeisel van de vorming van de Auditdienst Rijk (ADR), de uitvoering van het risicogerichte onderzoek zbo's en het onderzoek naar de uitvoering van de WWB door de gemeenten weer ondergebracht bij IWI. Deze onderzoeken worden verricht op verzoek van de bewindslieden. De formatie van IWI is als gevolg van deze overheveling verhoogd met 7,0 fte tot 90,7 fte.

De invulling van de taakstelling van het kabinet Rutte/Verhagen voor de jaren 2012 tot en met 2015 leidt tot een afname van de formatie van IWI met 8,0 fte tot 82,7 fte in 2016. De omvang van de formatie 2013 is 88,7 fte. Binnen de Inspectie SZW worden slechts vacatures vervuld, indien dat meerjarig en rekening houdend met de taakstelling tot en met 2015, niet tot overbezetting zal leiden. In de (meerjaren-)begroting IWI is rekening gehouden met een reële bezetting voor 2013 van 84,6 fte.

Evenals in 2012 zal in 2013 de beschikbare capaciteit volledig worden ingepland op projecten. Eventuele aanvullende onderzoeken op verzoek van de bewindslieden kunnen, na besluitvorming door de IG, leiden tot het (tijdelijk) stopzetten van geplande onderzoeken.

Toelichting bij de begroting van baten en lasten

Baten

Opbrengst moederdepartement

Evenals in 2012 is een inspectiebrede risicoanalyse de basis voor de uitwerking van het jaarplan 2013 van de Inspectie SZW. De programma's van IWI maken daar integraal onderdeel van uit. In de loop van 2012 worden de voorgenomen activiteiten van IWI uit het Jaarplan 2013 uitgewerkt in de Tarievennota 2013. IWI gaat voor 2013 opnieuw uit van de productie van 8 programmarapportages. Voor elke programmarapportage zullen 2 à 3 onderzoeken worden uitgevoerd die elk uitmonden in een nota van bevindingen. Daarnaast voert IWI onderzoek uit op verzoek van de bewindslieden, hieronder begrepen de uitvoering van het risicogerichte onderzoek zbo's en het onderzoek naar de uitvoering van de WWB door de gemeenten.

De realisatie van de producten uit de Tarievennota 2013 is de basis voor de opbrengsten van IWI. De doorbelasting van de geleverde producten aan het moederdepartement geschiedt op basis van de 82 400 ingeplande uren tegen het gecalculerde uurtarief van € 121,37. Ter vergelijking: het tarief 2012 is € 127,53.

Lasten

Personele kosten

De formatie 2013 bedraagt 88,7 fte, dit is inclusief een afname van 2,0 fte als gevolg van de taakstelling. De personele kosten 2013 zijn gebaseerd op een reële bezetting van 84,6 fte. Hierbij is inbegrepen de tijdelijke vervulling van 2,0 fte van de openstaande vacatureruimte.

Voor de inhuur van overige tijdelijke personeelstekorten én externe deskundigheid is een begrotingspost opgenomen van € 0,6 miljoen. Deze blijft binnen de SZW-norm voor inhuur. Daarnaast voorziet de begroting in kosten voor rechtspositionele regelingen, opleidingen en overige personeelskosten.

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan uit de kosten voor automatisering/ICT, huisvestingskosten en bureaustkosten. De omvang van deze post is deels

Baten-lastendiensten

bepaald aan de hand van de vaste kosten en deels gerelateerd aan de personele omvang.

De daling van deze kosten komt in het bijzonder doordat de medewerkers van de directie Werk en Inkomen nadat zij zijn ingetrokken in het hoofdkantoor van SZW volledig zijn gaan flexwerken. Hierdoor zijn minder werkplekken nodig en komen de huurkosten lager uit.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten betreffen vanaf 2013 uitsluitend nog de immateriële activa. De overige activaposten zijn volledig afgeschreven.

Saldo van baten en lasten

Met de gekozen uitgangspunten sluit de begroting precies.

Tabel 3.6 Kasstroomoverzicht IWI voor het jaar 2013 (x € 1 000)							
	Realisatie 2011 ¹⁾	Raming 2012 ²⁾	2013	2014	2015	2016	2017
1 Rekening courant RHB 1 januari (incl. depositorekeningen)	12 453	10 715	4 616	3 583	2 924	2 587	2 414
2 Totaal operationele kasstroom	-3 057	-2 195	-1 033	-659	-337	-173	-108
-/- Totaal investeringen	-	-	-	-	-	-	-
+/+ Totaal boekwaarde desinvesteringen	30	-	-	-	-	-	-
3 Totaal investeringskasstroom	30	-	-	-	-	-	-
4a -/- Eenmalige uitkering aan moederdepartement	-375	-2 520	-	-	-	-	-
4b +/+ Eenmalige storting door moederdepartement	-	-	-	-	-	-	-
4c -/- Aflossingen op leningen	-	-	-	-	-	-	-
4d +/+ Beroep op leenfaciliteit	-	-	-	-	-	-	-
4 Totaal financieringskasstroom	-375	-2 520	-	-	-	-	-
5 Rekening courant RHB 31 december (incl. depositorekeningen)	9 051	6 000	3 583	2 924	2 587	2 414	2 306

¹⁾ Slotwet

²⁾ Vastgestelde begroting

Toelichting bij het kasstroomoverzicht

De operationele kasstroom 2013 ad € – 1,033 miljoen betreft de uitgaven ten laste van de voorzieningen voor € 1,083 miljoen en de afschrijvingen van vaste activa voor € 0,05 miljoen.

IWI verwacht de komende jaren geen investeringen te hoeven doen in materiële en immateriële activa en verwacht eveneens geen financieringskasstroom.

Baten-lastendiensten

Tabel 3.7 Overzicht doelmatigheidsindicatoren IWI							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Generiek deel:							
Tarieven/uur in €	131,85	127,53	121,37	121,12	121,59	122,38	122,38
fte-totaal (excl. externe inhuur)	85,3	86,3	84,6	84,6	83,6	82,6	82,6
Saldo van baten en lasten (%) :	18,5%	–	–	–	–	–	–
Kwaliteitsindicator:							
Tijdigheid afronding projecten	100%	70%	80%	80%	80%	80%	80%
Verklarende variabelen:							
Declarabiliteit toezichtmedewerkers (%)	68%	71%	72%	72%	72%	72%	72%
Inhuur externen in % van loonsom inclusief inhuur	5,7%	7,7%	7,6%	7,6%	7,6%	7,6%	7,6%
Overhead (in % van totale formatie)	29%	20%	19%	19%	19%	19%	19%

Toelichting doelmatigheidsindicatoren

Met de gekozen uitgangspunten komt het uurtarief 2013 voor de medewerkers van IWI op € 121,37. Vanaf 2015 zal het tarief iets stijgen, als gevolg van gelijkblijvende declarabiliteit van de toezichtmedewerkers en een beperkte afname van de primaire bezetting.

Na de verwerking van de taakstelling komt de formatie van IWI voor 2013 uit op 88,7 fte. De formatie 2012 was 83,7 fte, maar is als gevolg van de overheveling van medewerkers van de AD SZW toegenomen tot 90,7 fte. Als gevolg van de taakstelling zal de formatie de komende jaren afnemen van 90,7 fte in 2012 tot 82,7 fte vanaf 2016. In bovenstaande tabel is de verwachte bezetting aan het einde van het jaar opgenomen.

Voor de jaren vanaf 2012 tot en met 2017 wordt een sluitende begroting gepresenteerd. De lagere bijdrage ten opzichte van het beschikbare budgettaire kader komt ten goede aan de, door de SG aan de Inspectie SZW, opgelegde taakstelling.

De tijdigheidsnorm wordt verhoogd van 70% in 2012 naar 80% vanaf 2013. Uiteraard stuurt IWI op een tijdige afronding van haar producten, maar stemt het moment van uitbrengen ook af op de actualiteit. Omdat een norm haalbaar moet zijn zal deze ook na 2013 gehandhaafd worden op 80%.

IWI werkt continue aan de verbetering van haar producten. Naast de verdiepingsopleidingen als vervolg op de Mastercourse «Toezichtonderzoek in de sociale zekerheid» is in 2011 gestart met de zogenaamde Verbeteragenda. Het doel van de Verbeteragenda is: «Door taken eenduidiger te organiseren en medewerkers vanuit hun functie meer verantwoordelijkheid te geven kan het werk beter. Zo ontstaat meer ruimte om tot heldere conclusies en gezaghebbende oordelen te komen». Daarnaast wordt de kwaliteit en effectiviteit van de producten van IWI continue verbeterd door het bespreken van de werkplannen met de stakeholders, feedbackbijeenkomsten en de interne kenniskring. Deze activiteiten laten zich niet meten in kengetallen.

Een strakke sturing op de verhoging van de declarabiliteit heeft de afgelopen jaren geleid tot een stijging van de gerealiseerde declarabiliteit van 65% in 2010 tot 67% in 2011. In 2012 wordt gestuurd op het realiseren van de norm van 71%. De declarabiliteitsnorm van de toezichtmedewerkers (inclusief de specialisten en projectsecretarissen vanuit APS) is voor 2013 gesteld op 72%. Omdat het steeds lastiger wordt om een

Baten-lastendiensten

verdere verhoging te realiseren en een norm in de praktijk ook haalbaar moet zijn, is vooralsnog ook voor de jaren ná 2013 de norm gesteld op 72%.

Voor de programmamanagers geldt een vaste declarabiliteitsnorm van 50%, voor de overige APS medewerkers 20%. De ondersteunende I&I-medewerkers dragen niet direct bij aan de totstandkoming van de producten.

In de (meerjaren-)begroting van IWI is een post opgenomen voor de tijdelijke inhuur in geval van capaciteitstekorten en voor de inhuur van externe deskundigheid. De omvang van deze post blijft binnen de SZW-norm van 8%.

Zoals aangegeven zijn de primaire taken van IWI belegd bij de directie Werk en Inkomen en wordt vanuit APS en I&I specialistische kennis en ondersteuning ingebracht. Tot overhead wordt gerekend de leiding binnen de directie W&I en de aan IWI toegerekende ondersteuning vanuit APS en I&I. De overhead bedraagt de komende jaren circa 19% van de totale bezetting.

HOOFDSTUK 4: BIJLAGEN

4.1 ZBO's en RWT'S

Tabel 4.1 Bijlage ZBO's en RWT's						
Naam organisatie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-Artikel	Begrotings-Raming ¹⁾ (x € 1 mln)	Verwijzing website
Uitvoerings-instituut Werknemers-verzekeringen (UWV) inclusief BKWI	x	x	UWV voert de sociale verzekeringen voor werknemers, zelfstandigen en jonggehandicapten uit. Werkzoekenden kunnen terecht voor het vinden van werk of het aanvragen van een WW- of WWB-uitkering, werkgevers voor vacaturebemiddeling en informatie over de arbeidsmarkt. Daarnaast verleent het UWV ontslagvergunningen en tewerkstellingsvergunningen, verricht keuringen en indicatiestellingen en geeft arbeidsrechtelijke informatie. Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen is opgericht om het geheel aan centrale voorzieningen binnen de keten van werk en inkomen te beheren en ontwikkelen.	11	1 766,6	www.uwv.nl en www.bkwi.nl
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	x	x	De SVB voert voor verschillende overheidsorganisaties regelingen en wetten uit. Voor het ministerie van SZW zijn dit de AOW, Anw, TOG, TAS, AIO, MKOB, Bijstand Buitenland, AKW en de Kindregelingen.	11	219,9	www.svb.nl
Inlichtingenbureau (IB)		x	Het IB ondersteunt gemeenten bij hun wettelijke taken in het kader van de sociale zekerheid. Het doel is bestrijding van fraude en bevorderen van samenwerking tussen de verschillende organisaties door gegevensuitwisseling tussen gemeenten en derden in de keten van werk en inkomen.	11	6,2	www.inlichtingenbureau.nl
Certificerende- en keuringsinstaties arbeidsomstandigheden		x	Keuren en certificeren op het terrein van arbeidsomstandigheden.	1	0,0	divers
Bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen	x ²⁾	x	De bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen hebben als taak het uitvoeren van een bedrijfstak- of beroepspensioenregeling met verplichte deelname.	8	0,0	divers

1) Gedeeltelijk gefinancierd via premieheffing sociale verzekeringen.

2) Het betreft private deeltijd-zbo's, waarbij de zbo-activiteiten slechts een klein deel van de werkzaamheden beslaan en er, als gevolg van de wet- en regelgeving, maar weinig beleidsruimte voor de uitvoerders is. Deze instanties blijven buiten de toepassing van de Kaderwet ZBO's.

4.2 AANSLUITING SZA EN BEGROTING SZW

Het grootste deel van de uitgaven uit de begroting van SZW valt onder het budgettaire kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA), er is echter een aantal uitzonderingen. Deze bijlage bevat een aansluiting tussen de begroting van SZW en de uitgaven die vallen onder het SZA-kader.

Tabel 4.2.1 SZA uitgaven 2013 (x € 1 mln)			
	Begrotings- gefinancierde uitgaven	Premie- gefinancierde uitgaven	Totaal
A Totaal artikelen	30 225	53 524	83 750
1. Correctie dubbeltelling rijksbijdragen	9 556		
2. Uitgaven Rijksbegroting eng	380		
3. Ontvangsten (excl. werkgeversbijdrage KO)	652	310	
B Totale SZA-uitgaven (constante prijzen) (A – 1 – 2 – 3)	19 638	53 214	72 852
4. Loon- en prijsbijstelling	216		
Totale SZA-uitgaven (lopende prijzen) (B + 4)	19 854	53 214	73 068

Bron: SZW, financiële administratie

De totale begrotingsgefinancierde uitgaven bedragen komend jaar € 30,2 miljard, terwijl de totale premiegefinancierde uitgaven € 53,5 miljard bedragen. In het samenstel van deze uitgaven (€ 83,8 miljard) is echter sprake van een dubbeltelling. De sociale fondsen worden namelijk voor een deel gevuld uit begrotingsmiddelen. Een van de oorzaken daarvan is dat de opbrengsten van de AOW-premie onvoldoende zijn om de uitgaven te dekken. Zonder de bijdrage vanuit de begrotingsmiddelen zou het ouderdomsfonds, bij een gelijkblijvend premiepercentage, een structureel exploitatietekort laten zien. Daarnaast worden er begrotingsmiddelen naar de fondsen overgeboekt om de fondsen te compenseren voor lagere premie-inkomsten als gevolg van de herziening van het belastingstelsel in 2001. Al deze zogeheten «rijksbijdragen» worden verantwoord op beleidsartikel 12 van de begroting. Om dubbeltelling van de rijksbijdragen te voorkomen worden de begrotingsgefinancierde uitgaven verminderd met de rijksbijdragen van € 9,6 miljard. Verder vallen de apparaatsuitgaven van SZW en enkele andere uitgaven niet onder het SZA-kader maar onder het kader Rijksbegroting-in-enge-zin. Deze uitgaven worden dan ook niet meegeteld. De ontvangsten van bijna € 1,0 miljard¹ worden op het totaalbedrag in mindering gebracht. De totale uitgaven onder het SZA-kader bedragen dan € 72,9 mld. De begrotingsgefinancierde uitgaven staan in de begroting vermeld in constante prijzen. Het SZA-uitgavenkader is echter in lopende prijzen. De uitgaven worden daarom verhoogd met de relevante loon- en prijsbijstellingen. De totale uitgaven binnen het SZA-kader komen daarmee in 2013 op € 73,1 miljard.

¹ De ontvangsten van de begrotingsartikelen in het SZA-kader (€ 652 mln) wijken af van de totale artikelontvangsten in de taartdiagram aan het begin van deze begroting (€ 1 758 mln). In het taartdiagram zijn ook de artikelontvangsten die betrekking hebben op het kader Rijksbegroting-in-enge-zin en de werkgeversbijdrage kinderopvang meege-nomen. Beide behoren niet tot het SZA-kader.

4.3 SOCIALE FONDSEN SZW

4.3.1 Inleiding

Inhoud

Deze bijlage beschrijft de financiering van de premie-uitgaven voor de budgetdisciplinesector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA). Daarnaast zijn de door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vastgestelde premiepercentages voor de volks- en werknemersverzekeringen opgenomen. In de laatste paragraaf wordt een overzicht gegeven van de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen.

4.3.2 Financiering SZA-uitgaven 2012–2013

Premievaststelling

Jaarlijks stelt de minister van SZW de premiepercentages volks- en werknemersverzekeringen vast. De voorstellen hiertoe voor 2013 zijn in tabel 4.3.1 opgenomen. Deze premiestelling heeft het kabinet beoordeeld binnen het lastenkader voor huishoudens en bedrijven, de koopkrachtontwikkeling en het gewenste EMU-saldo. Een aantal premiepercentages is nog onder voorbehoud van (definitieve) vaststelling. Het saldo van de premie-inkomsten en de premiegefinancierde uitgaven (het exploitatiesaldo van de fondsen) telt mee voor de berekening van het EMU-saldo.

- *AOW en Anw*: Wat betreft het premiepercentages Anw stelt het kabinet voor deze te verlagen van 1,1% naar 0,6%. Daarmee sluit de premie beter aan bij de uitgaven uit het nabestaandenfonds. Het premiepercentage voor de AOW wordt op hetzelfde niveau vastgesteld als in 2012. Bij het ouderdomsfonds zijn bij dit premiepercentage de premieopbrengsten niet voldoende om de uitgaven te dekken. De inkomsten van het ouderdomsfonds worden daarom aangevuld door middel van rijksbijdragen (zie beleidsartikel 12). Beide premies worden gecombineerd geheven met de loon- en inkomstenbelasting in de 1e en 2e schijf.
- *Sectorfondsen*: De sectorfondspremies voor 2013 worden in oktober 2012 door het UWV vastgesteld, op advies van de verschillende sectoren. Uit de sectorfondsen wordt het eerste halfjaar van een WW-uitkering gefinancierd. De in de tabel weergegeven premie is een gemiddelde. In werkelijkheid verschilt de premie per sector. Voor 2013 wordt bij de vaststelling van de sectorpremies teruggekeerd naar de gebruikelijke systematiek rond lastenplafonds en inloop van tekorten. De sectorfondspremies worden zodanig vastgesteld dat tekorten in 3 jaar worden ingelopen.
- *AWf*: Het Algemeen Werkloosheidsfonds financiert de WW-uitkeringen met een duur langer dan 6 maanden. De AWf-werkgeverspremie wordt voorlopig vastgesteld op 1,70%; 2,80 procentpunt lager dan in 2012. De verlaging is voornamelijk (voor 2,5 procentpunt) het gevolg van het afschaffen van de franchise. Hierdoor wordt de grondslag waarover premie geheven wordt groter en stijgen de premie-inkomsten. Besloten is deze lastenverzwaring terug te sluisen via een lagere premie. Daarnaast komt een deel van de daling voort uit het neutraliseren van lastenverzwaringen als gevolg van de gemiddeld hogere sectorfondspremies. De werknemerspremie is met ingang van 2009 verlaagd tot 0% en wordt per 2013 afgeschaft. De hoogte van de AWf-premie is nog onder voorbehoud van vaststelling van de sectorfondspremies. Als het UWV voor 2013 een andere (gemiddelde)

sectorfondspremie vaststelt dan nu wordt verwacht, dan kan de AWf-werkgeverspremie worden aangepast binnen een lastenneutraal kader.

- *Ufo*: Met de premieopbrengsten van het Ufo worden voornamelijk de zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen bij de overheidswerkgevers gefinancierd. Alleen overheidswerkgevers betalen de Ufo-premie. De Ufo-premie wordt vastgesteld op 0,78%, hetzelfde percentage als in 2012.
- *Uniforme opslag kinderopvang*: De premieopslag kinderopvang voor 2013 blijft met 0,50% gelijk aan die in 2012. De verplichte werkgeversbijdrage kinderopvang wordt door werkgevers in de marktsector betaald door middel van een opslag op de sectorfondspremie. De overheidswerkgevers betalen de bijdrage door middel van een opslag op de Ufo-premie.
- *Aof*: De Aof-premie is (voorlopig) vastgesteld op 4,35%, een verlaging van 0,7 procentpunt ten opzichte van 2012. Deze premie is voor alle werkgevers even hoog en wordt door de minister van SZW vastgesteld. De Aof-premie is lager vastgesteld om te compenseren voor lastenverzwaringen op andere werkgeversterreinen (zie voor het volledige beeld van werkgeverslasten de Miljoenennota 2013). Definitieve vaststelling van de Aof-premie vindt plaats in oktober.
- *Whk*: De premie voor de Werkhervattingskas, waaruit de uitkeringen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) worden betaald, wordt vastgesteld door het UWV. Een eerste inschatting duidt op een rekenpremie van 0,54% in 2013.

Tabel 4.3.1 Premiepercentages voor de sociale verzekeringen

premie	fonds	uitgaven	betaald door	2012	2013
AOW	Ouderdomsfonds	AOW	Werknemer	17,90%	17,90%
Anw	Nabestaandenfonds	Anw	Werknemer	1,10%	0,60%
Sfn	Sectorfondsen (gemiddelde premie)	WW, ZW, WGA	Werkgever	2,25%	2,65%
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	Werkgever	4,50%	1,70%
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	Werknemer	0,00%	–
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid	ZW, WAZO, WGA overheid	Werkgever	0,78%	0,78%
Sfn / Ufo	Uniforme opslag kinderopvang	Kinderopvang	Werkgever	0,50%	0,50%
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds	WAO, WIA, WAZ, WAZO	Werkgever	5,05%	4,35%
Whk	Werkhervattingskas (rekenpremie)	WGA	Werkgever	0,55%	0,54%

Bron: SZW, financiële administratie

4.3.3 Sociale fondsen 2012–2013

Exploitatiesaldi

De premiegefinancierde uitgaven worden vanuit de sociale fondsen gedaan. Op basis van de eerdergenoemde premiepercentages voor 2012 en 2013 en de verwachte ontwikkeling van de desbetreffende grondslagen zijn de ontvangsten van de sociale fondsen geraamd, zie tabel 4.3.2 en 4.3.3. Hierbij is rekening gehouden met de bijdragen aan de fondsen van het rijk en de onderlinge betalingen van de fondsen. Het saldo tussen betaalde en ontvangen onderlinge betalingen is voor de sociale verzekeringen negatief, omdat uit enkele van deze fondsen premies voor de zorgverzekering worden betaald. Tegenover deze negatieve saldi staan dus positieve saldi bij de zorgfondsen.

Bijlagen

In de onderstaande tabellen zijn de arbeidsongeschiktheidsfondsen (het Aof en de Whk) samengevoegd. Dit geldt eveneens voor de werkloosheidsfondsen (het AWF en de sectorfondsen). In de praktijk betreft het hier gescheiden fondsen. In tabel 4.3.4 staan de vermogens van de werkloosheidsfondsen wel afzonderlijk weergegeven.

Het exploitatiesaldo van de fondsen is het verschil tussen de premie-inkomsten en de premiegefinancierde uitgaven van de fondsen. In 2013 bedraagt dit saldo naar verwachting € – 4,7 miljard voor alle fondsen samen, tegenover een exploitatiesaldo van € – 2,9 miljard over 2012. De achtergrond bij de huidige tekorten is voor een deel gelegen in de afspraken uit de begrotingsregels. Daarin is een expliciete scheiding tussen uitgaven en inkomsten opgenomen. Een stijging van de uitgaven wordt daardoor niet gecompenseerd via een verhoging van de inkomsten. De inkomsten, die als gevolg van de recente economische neergang zijn gedaald, zijn daardoor onvoldoende om de gestegen uitgaven te financieren, waardoor een negatief exploitatiesaldo ontstaat. Het exploitatietekort van de fondsen maakt onderdeel uit van het totale (negatieve) EMU-saldo.

Het negatieve exploitatiesaldo komt voornamelijk voor rekening van de WW-fondsen. Naast de invloed van recessie speelt daarbij de verlaging van de AWF-premies in 2009 een belangrijke rol. Voor werkgevers is de premie indertijd verlaagd met 0,6 procentpunt; voor werknemers bedroeg de daling 3,5 procentpunt. Ook dit jaar wordt de AWF-premie verlaagd, om te compenseren voor de stijging van de sectorfondspremies.

Het negatieve exploitatiesaldo in het ouderdomsfonds wordt in het volgende jaar verrekend met de uitbetaling van de rijksbijdrage. Het exploitatiesaldo van het Anw-fonds is in 2013 relatief klein door de verlaging van de Anw-premie. Het exploitatiesaldo van de arbeidsongeschiktheidsfondsen wordt in 2013 negatief. De uitgaven blijven ongeveer gelijk, terwijl de inkomsten dalen door een lagere Aof -premie (zie paragraaf 4.3.2).

Overigens zijn in het voorlaatste rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte kanttekeningen geplaatst bij de fondssystematiek (13^e rapport Studiegroep Begrotingsruimte, blz. 72 e.v.). De fondssystematiek past goed bij de verzekeringsgedachte in de sociale verzekeringen. De relatie tussen uitgaven en inkomsten die door middel van een fonds wordt gelegd, is echter niet in overeenstemming met de scheiding die in de begrotingssystematiek tussen beide bestaat. Dit kan leiden tot verwarring wanneer bijvoorbeeld maatregelen worden getroffen om de sociale zekerheidsuitgaven te beperken. Lagere uitgaven worden niet (automatisch) gevolgd door lagere premieopbrengsten, waardoor fondsvermogens groeien. Doordat de sociale fondsen onderdeel zijn van het geïntegreerd middelenbeheer (schatkistbankieren), hebben fondsvermogens hun historische functie (buffer om fluctuaties op te vangen) inmiddels verloren. Als gevolg van de huidige begrotingssystematiek verworden fondsvermogens tot niets meer dan een (gewenste) onevenwichtigheid tussen inkomsten en uitgaven. Op basis hiervan heeft de Studiegroep Begrotingsruimte geconcludeerd dat de fondsconstructie in begrotingstechnische zin geen toegevoegde waarde heeft.

Bijlagen

Tabel 4.3.2 Overzicht sociale verzekeringen 2012 (x € 1 mln)					
	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	20 658	1 433	9 550	7 012	38 653
Bijdragen van het rijk	10 584	84	47	327	11 042
Ontvangen onderlinge betalingen	0	0	853	563	1 415
Saldo Interest	6	24	48	- 93	- 15
Totaal Ontvangsten	31 248	1 541	10 498	7 809	51 095
Uitkeringen/ Verstrekkingskosten	31 493	853	8 731	8 782	49 859
Uitvoeringskosten	125	22	385	932	1 465
Betaalde onderlinge betalingen	0	58	1 200	1 400	2 658
Totaal Uitgaven	31 619	933	10 316	11 114	53 982
Exploitatiesaldo	- 371	608	182	- 3 306	- 2 887

Bronnen: SZW en CPB (MEV 2013)

Tabel 4.3.3 Overzicht sociale verzekeringen 2013 (x € 1 mln)					
	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	23 277	766	8 755	7 579	40 378
Bijdragen van het rijk	10 235	14	47	334	10 629
Ontvangen onderlinge betalingen	0	0	789	635	1 423
Saldo Interest	5	45	67	- 277	- 161
Totaal Ontvangsten	33 516	825	9 658	8 270	52 269
Uitkeringen/ Verstrekkingskosten	32 953	736	8 689	9 569	51 948
Uitvoeringskosten	123	16	380	1 031	1 550
Betaalde onderlinge betalingen	0	55	1 227	1 556	2 837
Totaal Uitgaven	33 747	807	10 296	12 156	57 006
Exploitatiesaldo	- 231	18	- 638	- 3 886	- 4 737

Bronnen: SZW, CPB (MEV 2013)

Vermogensposities

In tabel 4.3.4 wordt voor de jaren 2012 en 2013 de vermogenspositie van de verschillende fondsen weergegeven. De vermogens van de fondsen worden vergeleken met de normen. Een vermogen gelijk aan de norm geeft aan dat het fonds gemiddeld genomen over het jaar over voldoende liquiditeiten beschikt om de uitkeringen te financieren. Overschotten en tekorten bij de fondsen gedurende het jaar worden aangehouden op een rekening-courant bij het Rijk. Indien er sprake is van een vermogenstekort zal het Rijk niet alleen tijdelijk gedurende het jaar maar ook langduriger deze tekorten moeten aanvullen via de rekening-courant.

Bij het ouderdomsfonds is het feitelijk vermogen gelijk aan het normvermogen. Dit komt doordat de rijksbijdragen (zie beleidsartikel 12) het exploitatiesaldo aanvullen totdat het normvermogen is bereikt. Binnen het nabestaandenfonds is sprake van een vermogenoverschot. Door het jaarlijkse positieve exploitatiesaldo neemt dit overschot toe. Voor de WAO-fondsen is het totale vermogenoverschot in 2012 en 2013 respectievelijk € 3,2 miljard en € 3,0 miljard.

De sectorfondsen hebben in 2012 en 2013 een vermogenstekort. De sectorpremies worden nagenoeg lastendekkend vastgesteld, maar gedurende het jaar kan de realisatie van de uitgaven afwijken van hetgeen geraamd werd ten tijde van vaststelling van de premies. De opgelopen tekorten hoeven niet direct weggewerkt te worden. De sectorfondsen krijgen hier 3 jaar de tijd voor. Ook het (feitelijk) vermogen in het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf) is eind 2012 negatief. Dit zorgt niet

Bijlagen

voor risico's met betrekking tot de uitbetaling van uitkeringen. Het AWf maakt onderdeel uit van de totale Rijksbegroting en is in feite niets anders dan een rekening van het UWV bij het ministerie van Financiën. In de afgelopen jaren ontving het UWV (de fondsen) een rentevergoeding van het ministerie van Financiën voor het positieve saldo. In het geval er een negatief vermogen ontstaat, betaalt het UWV hiervoor een rente aan het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën garandeert hiermee dat het UWV altijd over voldoende middelen kan beschikken. Het zogenoemde «leeglopen van de fondsen» vormt derhalve geen enkel risico voor de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen. Wel maken de exploitatietekorten, die de leegloop veroorzaken, onderdeel uit van het EMU-saldo in deze jaren.

Voor de sociale fondsen samen betekent dit dat het vermogenoverschot in 2013 daalt van € – 2,3 miljard naar € – 6,6 miljard. Het feitelijk (aanwezige) vermogen bedraagt in 2013 € – 2,4 miljard.

Tabel 4.3.4 Vermogens sociale fondsen (x € 1 mln)						
	Ultimo 2012			Ultimo 2013		
	Feitelijk vermogen	Norm-vermogen	Vermogens-overschot	Feitelijk vermogen	Norm-vermogen	Vermogens-overschot
AOW	1 175	1 252	– 77	1 151	1 175	– 24
Anw	2 227	133	2 094	2 237	123	2 114
WAO	3 650	441	3 209	3 472	424	3 048
Sfn	– 1 282	547	– 1 829	– 1 593	599	– 2 192
AWf	– 3 592	1 857	– 5 449	– 7 357	1 857	– 9 214
Ufo	– 183	36	– 219	– 320	39	– 359
Totaal sociale fondsen	1 995	4 266	– 2 271	– 2 411	4 218	– 6 629

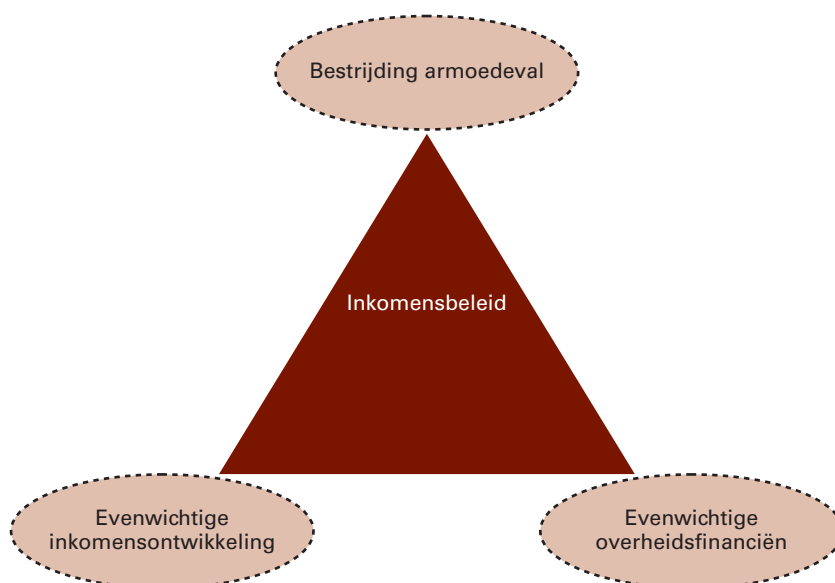
Bron: CPB, MEV 2013

4.4 KOOPKRACHTONTWIKKELING EN INKOMENSBELEID

4.4.1 Inleiding

Het kabinet streeft naar een activerende en evenwichtige inkomensontwikkeling. Bij het inkomensbeleid speelt constant een afweging tussen het bestrijden van de armoedeval (werk moet lonen), het streven naar een evenwichtige inkomensontwikkeling en het streven naar evenwichtige overheidsfinanciën. Een maatregel die één of twee doelstellingen dichterbij brengt, leidt er toe dat een andere doelstelling lastiger bereikbaar wordt. Het verlagen van de uitkeringen is bijvoorbeeld goed voor de armoedeval en de overheidsfinanciën, maar zorgt ervoor dat de koopkrachtontwikkeling van werkenden en uitkeringsgerechtigden uit elkaar gaat lopen.

Deze afweging is voor 2013 in grote mate bepaald door de noodzakelijke bezuinigingen om de overheidsfinanciën gezond te maken. Allereerst zijn er maatregelen uit het regeerakkoord, zoals het beperken van de zorgtoeslag en de afbouw van de dubbele heffingskorting in het referentiumloon. Als gevolg van een verslechtering van de economische situatie begin 2012 dreigden de overheidsfinanciën voor 2013 verder te verslechteren. Het Begrotingsakkoord dat als reactie daarop is gesloten bevat maatregelen die de koopkracht van alle Nederlanders raken. Inzet van de partijen die het begrotingsakkoord hebben gesloten was de koopkrachteffecten evenwichtig te verdelen, met bijzondere aandacht voor mensen met lage inkomens. Positief voor de koopkracht is de stijging van de contractlonen, die via de koppeling ook doorwerkt naar de uitkeringsontvangers. De mediane koopkracht daalt in 2013 met ¾%. De koopkracht daalt hiermee voor het vierde jaar op rij.

In deze bijlage wordt de koopkrachtontwikkeling voor 2013 uitgebreid toegelicht. In de eerste plaats wordt het generieke inkomensbeeld gepresenteerd in de vorm van een standaard koopkrachtoverzicht. Hierbij is rekening gehouden met generieke factoren, die voor iedereen in een bepaalde standaardgroep gelden. Naast de generieke maatregelen zijn er in 2013 ook specifieke maatregelen die slechts gelden voor een deel van

de huishoudens in een bepaalde standaardgroep. In paragraaf 4.4.3 wordt hier aandacht aan besteed in de vorm van een puntenwolk en frequentietabel. Verder wordt in paragraaf 4.4.4 ingegaan op de ontwikkeling van financiële prikkels voor werkaanvaarding, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de werkloosheidsval, herintredersval en de deeltijdval. In paragraaf 4.4.5 wordt een nadere toelichting gegeven op alle maatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. De hier gepresenteerde effecten en maatregelen hebben alleen betrekking op Europees Nederland. In paragraaf 4.4.6 wordt ingegaan op de maatregelen die de inkomens op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) raken.

4.4.2 Generiek koopkrachtbeeld

Het generieke inkomensbeeld wordt gepresenteerd in de vorm van een standaard koopkrachtoverzicht zoals gepresenteerd in tabel 4.1. Deze cijfers laten voor achttien standaardhuishoudens de koopkrachtontwikkeling zien als gevolg van de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van generieke maatregelen, zoals aanpassingen in belastingen, (ziektelkosten)premies, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget, die voor iedereen in de betreffende groep gelden. Voor huishoudens met kinderen wordt in de berekeningen uitgegaan van twee kinderen tussen 6 en 11 jaar oud.

Veel standaardhuishoudens zien hun koopkracht in 2013 dalen. Door de slechte economische situatie stijgen de contractlonen nauwelijks meer dan de inflatie en worden pensioenen gekort. Deze korting draagt in belangrijke mate bij aan de negatieve koopkrachtontwikkeling van ouderen met een aanvullend pensioen. Belangrijke ontwikkelingen die leiden tot het generieke koopkrachtbeeld in 2013 zijn:

- De geraamde verhoging van de contractlonen met gemiddeld 2 $\frac{1}{4}$ %.
- De korting van aanvullende pensioenen met $\frac{3}{4}$ %.
- De stijging van het wettelijk bruto minimumloon met 1 $\frac{3}{4}$ %. Door de koppeling werkt dit ook door naar de uitkeringen.
- De stijging van de consumentenprijzen met 2%.
- De geraamde stijging van de nominale zorgpremie met gemiddeld € 20 van € 1 253 naar € 1273. Door de verhoging van het eigen risico en door pakketwijzigingen, stijgen de gemiddelde eigen betalingen onder het eigen risico van € 133 naar € 199.
- Het constant blijven van de gemiddelde pensioenpremie (werknemersdeel) op 5,11%.

Naast bovenstaande ontwikkelingen is er veel beleid in 2013 dat het standaardkoopkrachtbeeld beïnvloedt. Naast de bezuinigingen uit het regeerakkoord die in 2013 neerslaan zijn er de aanvullende bezuinigingen uit het begrotingsakkoord. Ook zorgt de wet uniformering loonbegrip (ULB) voor koopkrachteffecten voor alle huishoudens. Ondanks de slechte economische situatie en de forse bezuinigingen zijn de standaardkoopkrachteffecten voor de meeste standaardhuishoudens relatief beperkt.

De volgende maatregelen zorgen voor het generieke koopkrachtbeeld in tabel 4.1. De genoemde maatregelen worden in paragraaf 4 uitgebreid toegelicht.

- De spreiding in het koopkrachtbeeld wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de wet Uniformering Loonbegrip (ULB). ULB is gefaseerd ingevoerd in 2012 en 2013. Relevant voor de koopkracht in dit verband is de maatregel dat werkgevers de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet direct gaan afdragen aan het

Zorgverzekeringsfonds. Deze bijdrage vervalt op de loonstrook van werknemers. Hierdoor daalt hun belastbaar inkomen. Dit werkt door in de loonbelasting en inkomensafhankelijke regelingen. Om deze wijziging inkomens- en budgettair neutraal vorm te geven is een pakket aan maatregelen doorgevoerd, zoals verlaging van de inkomensafhankelijke bijdrage Zvw over de AOW, aanpassing van de tarieven en schijflengten inkomstenbelasting, heffingskortingen en inkomensafhankelijke regelingen.

- Alle huishoudens hebben nadeel van de btw-verhoging en fiscale vergroeningsmaatregelen. Dit leidt tot een hogere inflatie. De lastenruimte van € 1,5 miljard die is ontstaan door de btw-verhoging wordt voor het grootste deel ingezet om de arbeidskorting en de zorgtoeslag te verhogen. Dit geeft een positief koopkrachteffect voor werkenden en huishoudens die recht hebben op zorgtoeslag.
- De schijfgrenzen en heffingskortingen worden bevroren. Het gemiddelde koopkrachteffect van deze maatregel is circa € 150 per huishouden, ofwel -½% bij een besteedbaar inkomen van € 30 000 (1,5*modaal).
- Het eigen risico in de Zorgverzekeringswet (Zvw) wordt verhoogd van € 220 naar € 350. Lage inkomens worden volledig gecompenseerd via de zorgtoeslag, ook als zij hun eigen risico volmaken. Gemiddeld hebben lage inkomens een positief koopkrachteffect, omdat in de standaardkoopkracht met een gemiddeld eigen risico wordt gerekend van € 199. Huishoudens die geen recht hebben op zorgtoeslag hebben een negatief koopkrachteffect van -¼% tot -½%.
- De pakketmaatregelen in de Zvw zorgen voor een negatief koopkrachteffect voor alle huishoudens, omdat dit hun gemiddelde eigen betalingen verhoogt.
- Zoals uit bovenstaande maatregelen blijkt leiden verschillende maatregelen tot een verhoging van de zorgtoeslag. Daar staat de bezuiniging in het regeerakkoord tegenover. Per saldo wordt de zorgtoeslag in 2013 verhoogd. Wel wordt de zorgtoeslag sneller afgebouwd, waardoor huishoudens met een hoger inkomen een lager bedrag aan zorgtoeslag ontvangen.
- Gezinnen met kinderen hebben voordeel van de verhoging van het kindgebonden budget voor het tweede kind met € 75. Dit vergroot de koopkracht van gezinnen met kinderen en lage inkomens met ¼% tot ½%. Het bevriezen van de kinderbijslagbedragen leidt tot een beperkt koopkrachtverlies.
- Ouderen met een inkomen tot € 35 450 hebben voordeel van het verhogen van de ouderenkorting met € 70. Alleenstaande ouderen hebben voordeel van het verhogen van de alleenstaande ouderenkorting met € 60. Dit leidt tot een positief koopkrachteffect van 1% voor alleenstaanden met alleen AOW en ¾% voor paren met een aanvullend pensioen van € 10 000.
- Alleenverdieners hebben nadeel van het geleidelijk afbouwen van de fiscale overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting. In 2013 wordt de overdraagbaarheid met 6 2/3% beperkt, dit komt overeen met een bedrag van circa € 135.
- De afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentienormminimumloon beïnvloedt de koopkracht van bijstandontvanger negatief. Hierdoor wordt de stijging van de uitkering in 2013 voor een paar met € 100 beperkt.

Naast deze generieke maatregelen die zijn meegenomen in tabel 4.1 zijn een aantal specifieke maatregelen die een significant effect hebben voor bepaalde huishoudtypes. Dit betreffen de uitzonderingen op de afbouw

Bijlagen

van de fiscale overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, de bezuiniging op de kinderopvangtoeslag, de bezuiniging op de huurtoeslag, en het afschaffen van de onbelaste reiskostenvergoeding. Deze effecten zijn opgenomen in de voetnoten bij de tabel.

Tabel 4.1 Standaard koopkrachteffecten in % ¹		
Actieven ⁵	Raming 2012	Raming 2013
Alleenverdiener met kinderen		
modaal ²	- 2 ¼	- ½
2 x modaal ²	- 2 ¾	- ¾
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen ³	- ¾	- ¼
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen ³	- 1 ½	- ¼
modaal + modaal zonder kinderen	- ¾	1
2 x modaal + modaal zonder kinderen	- 1 ¾	½
Alleenstaande		
minimumloon ⁴	- 1	½
modaal	- 1	¾
2 x modaal	- 2 ¼	¼
Alleenstaande ouder		
minimumloon ^{3, 4}	- 1 ½	¾
modaal ³	- 1	0
Inactieven	Raming 2012	Raming 2013
Sociale minima⁴		
paar met kinderen	- 2 ¼	- 1
alleenstaande	- 1 ½	-1 ¼
alleenstaande ouder	- 1 ¾	-1 ¼
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW ⁴	- 1	1 ¼
AOW + € 10 000	- 1	- 2 ¾
AOW (paar)		
(alleen) AOW ⁴	- 1 ½	1 ½
AOW + € 10 000	- 1 ½	- 3

Bron: SZW-berekeningen

¹ In het beeld (en elders in de begroting) is gerekend met de raming van de nominale zorgpremie van het ministerie van VWS. Deze raming valt in 2013 € 18 lager uit dan de raming van het CPB. Hierdoor valt de koopkracht van huishoudens zonder zorgtoeslag in 2013 ca. 0,1%-punt gunstiger uit dan wanneer zou zijn gerekend met de raming van de nominale zorgpremie van het CPB. Een onderbouwing van de raming van het ministerie van VWS is opgenomen in de begroting van het ministerie van VWS.

² In het beeld is alleen rekening gehouden met de reguliere afbouw van overdraagbaarheid voor alleenverdieners. Bij alleenverdieners met een partner geboren tussen 1963 en 1972 of met kinderen onder de 6 jaar is de koopkracht in 2013 gemiddeld ¼%-punt lager. Voor alleenverdieners met een partner geboren voor 1963 is de koopkracht in 2013 gemiddeld ½%-punt hoger.

³ In het beeld is geen rekening gehouden met de bezuinigingen in de kinderopvangtoeslag. De koopkrachtontwikkeling van huishoudens die gebruik maken van kinderopvang ligt in 2013 gemiddeld ¾%-punt lager.

⁴ In het beeld is geen rekening gehouden met de bezuiniging in de huurtoeslag. Deze zorgt voor een negatief effect op de koopkracht in 2013 van gemiddeld ½%-punt voor ontvangers van de huurtoeslag.

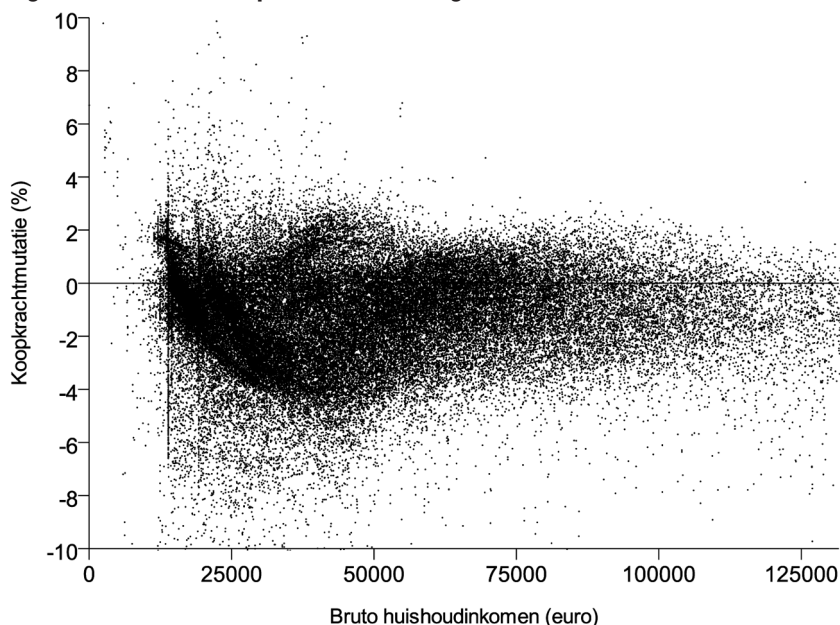
⁵ Werknemers met reiskostenvergoeding ondervinden in 2013 een additioneel koopkrachteffect van gemiddeld -1 ½%-punt.

4.4.3 Koopkrachtbeeld inclusief effecten specifieke maatregelen

Het generieke koopkrachtbeeld houdt geen rekening met verschillen tussen specifieke huishoudens en specifieke maatregelen die een deel van de bevolking raken, zoals maatregelen in de kinderopvangtoeslag of het afschaffen van de onbelaste reiskostenvergoeding. De spreiding in huishoudkenmerken en de specifieke maatregelen zorgen voor een grotere spreiding in het koopkrachtbeeld dan het generieke koopkrachtbeeld suggereert. De spreiding in het koopkrachtbeeld wordt getoond in figuur 4.1. In deze puntenwolk wordt voor een representatieve steekproef van 54 000 huishoudens in kaart gebracht welke koopkrachteffecten zich voordoen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de huishoudens zoals de verdeling van inkomen over partners, de kosten van de woning, en het aantal kinderen en een breed scala aan specifieke maatregelen die bovenop het generieke beeld komen. Bij deze berekeningen is – zoals gebruikelijk – verondersteld dat zich geen veranderingen voordoen in de persoonlijke situatie van huishoudens, zoals bijvoorbeeld werkloosheid, baanaanvaarding of gezinsuitbreiding. Dergelijke veranderingen in de persoonlijke situatie hebben in veel gevallen een veel groter effect op de koopkracht van huishoudens dan de hier gepresenteerde statische koopkrachteffecten.

De keuze om maatregelen al dan niet op te nemen in de puntenwolk is afgestemd met het CPB. De puntenwolk geeft een goed overzicht van de patronen in koopkrachteffecten die zich voordoen bij huishoudens in verschillende situaties.

Figuur 4.1: Statische koopkrachtontwikkeling huishoudens

Bron: SZW-berekeningen

Uit een puntenwolk is niet goed af te lezen hoeveel huishoudens precies te maken hebben met een koopkrachteffect van een bepaalde omvang. Ter aanvulling is daarom onderstaande tabel opgenomen die inzicht geeft in de verdeling van de koopkrachtontwikkeling uitgesplitst naar inkomenshoogte, actief/inactief en het al dan niet hebben van kinderen.

Bijlagen

Tabel 4.2 Statistische koopkrachtontwikkeling 2013 naar kenmerken huishoudens (incl. specifieke effecten)								
	<-5%	-5 tot -2%	-2 tot 0%	0 tot 2%	2 tot 5%	>5%	Totaal	Aantal huish. (x1 000)
<i>Inkomenshoogte</i>								
Minimum	1%	5%	56%	31%	7%	1%	100%	480
Minimum-modaal	5%	25%	40%	27%	3%	0%	100%	2 390
1x-1,5x modaal	7%	37%	28%	23%	5%	0%	100%	1 690
1,5x-2x modaal	2%	27%	43%	27%	2%	0%	100%	1 210
>2x modaal	2%	22%	47%	28%	1%	0%	100%	1 710
<i>Actief/inactief</i>								
Actieven	2%	17%	44%	33%	4%	0%	100%	4 290
Inactieven 65-	11%	20%	46%	21%	2%	0%	100%	1 240
Inactieven 65+	3%	50%	29%	15%	2%	0%	100%	1 950
<i>Kinderen</i>								
Geen kinderen	4%	27%	37%	28%	4%	0%	100%	5 520
Wel kinderen	3%	22%	52%	22%	2%	0%	100%	1 950
<i>Gehele bevolking</i>	4%	26%	41%	26%	3%	0%	100%	7 480

Bron: SZW-berekeningen

Over de hele bevolking bezien, gaat in 2013 naar verwachting zo'n 29% van de huishoudens er per saldo in koopkracht op vooruit, en 71% er op achteruit. 30% van de huishoudens gaat er meer dan 2% op achteruit. Een kleine groep, 4%, heeft een koopkrachtachteruitgang van meer dan 5%. Bij deze laatste groep is sprake van cumulatie van specifieke omstandigheden en maatregelen.

Kijkend naar huishoudgroepen bij verschillende (gezamenlijke) inkomenshoogte valt op dat het koopkrachteffect voor de laagste inkomens beperkt is gebleven. Voor de inkomens rond modaal is de ontwikkeling iets negatiever. Deze groep heeft last van de snellere afbouw van de zorgtoeslag met het inkomen en het belasten van de reiskostenvergoeding. Over het algemeen hebben werkenden echter juist weer vaker dan inactieven een positieve koopkrachtontwikkeling. De negatieve koopkrachtontwikkeling van 65+-huishoudens kan worden verklaard door de korting van aanvullende pensioenen, snellere afbouw van de zorgtoeslag met het inkomen, en maatregelen rond de wet ULB. Het verschil in koopkrachtontwikkeling tussen huishoudens met en zonder kinderen blijft beperkt.

4.4.4 Financiële prikkels voor werkaanvaarding

Naast een evenwichtig inkomensbeeld is het van belang dat het inkomensbeeld activerend is. Dat houdt in dat werken en/of meer werken loont en niet leidt tot een armoedeval. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de werkloosheidsval, de herintredersval en de deeltijdval.

De presentatie van de arbeidsmarktprikkels is gewijzigd ten opzichte van de begroting van vorig jaar, mede naar aanleiding van de beleidsdoorlichting inkomensbeleid die vorig jaar aan de Kamer is aangeboden. In de aanbiedingsbrief¹ is aangekondigd dat de herintreders- en inkomensval zou worden aangepast en dat het aantal indicatoren zou worden verkleind. Het resultaat is te zien in tabel 4.3.

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 30 982 nr. 7.

Bijlagen

De werkloosheidsval laat het verschil in inkomen zien tussen werk en een bijstanduitkering. Een positieve werkloosheidsval bij het aanvaarden van werk tegen minimumloon betekent dat werken loont. Uit tabel 4.3 blijkt dat zowel alleenverdieners met kinderen als alleenstaanden er op vooruit gaan bij het aanvaarden van werk tegen het minimumloon. Deze huishoudens kennen dus geen werkloosheidsval, al is de financiële vooruitgang voor een alleenverdiener die gaat werken tegen minimumloon bescheiden. Dat ligt anders bij alleenstaande ouders indien zij vier dagen gaan werken. Zij gaan er financieel op achteruit wanneer zij vanuit de bijstand vier dagen tegen het minimumloon aan het werk gaan. Deze werkloosheidsval wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de tegemoetkoming in de kosten van kinderen veel hoger is voor alleenstaande ouders in de bijstand dan voor werkende alleenstaande ouders. Dit wordt uitgebreid toegelicht in de kamerbrief over kindregelingen¹.

De herintredersval gaat over de inkomensvooruitgang van alleenverdieners met een niet-werkende partner die weer aan het werk gaat. De herintredersval wordt gemeten door te kijken naar welk deel van het extra inkomen het huishouden inlevert aan belastingen, minder toeslagen, en kosten kinderopvang als de partner 3 dagen gaat werken. Dit wordt de marginale druk genoemd.

Voor het huishouden waarvan de hoofdkostwinner het minimumloon verdient en de partner 3 dagen aan het werk gaat tegen het minimumloon, kent een hoge marginale druk van 79% in 2013. Dat betekent dat van het bruto loon van de partner die drie dagen gaat werken 79% op gaat aan belastingen, minder toeslagen en kosten kinderopvang en dus niet resulteert in een hoger beschikbaar inkomen.

De deeltijdval laat zien hoeveel een huishouden inlevert als de minst verdienende partner een dag meer gaat werken. Ook de deeltijdval wordt gemeten in termen van marginale druk. Een marginale druk van 73% betekent dat van het bruto loon dat de minstverdienende partner verdient door een dag extra te gaan werken 73% op gaat aan belastingen, minder toeslagen en extra kosten voor kinderopvang. De hoge marginale druk wordt bij lagere inkomens voornamelijk veroorzaakt doordat inkomensafhankelijke regelingen zoals de zorgtoeslag, kindgebonden budget en vooral de huurtoeslag afnemen met het inkomen. Bij hoge inkomens wordt de hoge marginale druk vooral verklaard door de kosten van kinderopvang.

2013 laat een wisselend beeld zien voor wat betreft de gevolgen van alle maatregelen voor de armoedeval. De werkloosheidsval is verbeterd. Het loont dus meer voor mensen om vanuit een uitkering aan het werk te gaan. De herintredersval en deeltijdval zijn daarentegen verslechterd. De marginale druk stijgt bij de meeste gepresenteerde voorbeeldhuishoudens. Dat betekent dat het financieel minder aantrekkelijk is geworden voor een partner om aan het werk te gaan of meer te gaan werken.

Belangrijke maatregelen in 2013 met effecten op de arbeidsmarktprikkels zijn:

- Het afbouwpercentage in de zorgtoeslag wordt verhoogd van 5,435% naar 8,713%. Hierdoor stijgt de marginale druk voor huishoudens met een inkomen boven het minimumloon, omdat het recht op zorgtoeslag sneller afbouwt. Dat is slecht voor de herintredersval en deeltijdval voor huishoudens met zorgtoeslag. De zorgtoeslag is vanwege de verhoging van het afbouwpercentage eerder volledig afgebouwd. Dat

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 31 322 nr. 168.

Bijlagen

verbetert juist de marginale druk voor huishoudens die eerst wel, maar nu geen zorgtoeslag meer ontvangen. Daarnaast worden ook de normpercentages verlaagd, waardoor lage inkomens meer zorgtoeslag ontvangen. De maatregelen in de zorgtoeslag zijn de belangrijkste oorzaak van de verslechtering van de herintredersval en deeltijdval in 2013.

- De eigen bijdrage in de huurtoeslag wordt met € 4,87 verhoogd. Hierdoor ontvangen minder huishoudens huurtoeslag. Dit is goed voor de deeltijdval en herintredersval.
- De arbeidskorting bouwt sneller op zodat werkenden vanaf het minimumloon al recht hebben op de maximale arbeidskorting. Daarnaast wordt dit maximum verhoogd met € 112. Dit verbetert de herintredersval en deeltijdval voor werkenden met een inkomen tot circa € 40 000. Vanaf dat punt wordt de afbouw van de arbeidskorting versneld waardoor huishoudens met een inkomen vanaf € 40 000 hun marginale druk zien verslechteren. Dat is slecht voor de herintredersval en deeltijdval van deze inkomens.
- Negatief voor de marginale druk is de stijging van het tarief eerste schijf van 33,10% tot 37% en de verhoging van tarief tweede schijf van 41,95% tot 42%. Deze stijging van tarieven is voor een belangrijk deel compensatie voor het vervallen van de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet. Het vervallen van deze inkomensafhankelijke bijdrage is juist positief voor de marginale druk.
- In 2013 wordt de dubbele algemene heffingskorting in het referentiemimumloon verder afgebouwd. Het inkomen van bijstandsgerechtigden stijgt hierdoor minder waardoor de stap naar werken aantrekkelijker wordt. Hierdoor is de werkloosheidsval in 2013 licht gedaald.
- De kinderopvangtoeslag voor het eerste kind wordt afgebouwd naar 0% voor huishoudens met een hoog verzamelinkomen. Dit verhoogt de marginale druk voor huishoudens met een inkomen tussen circa € 80 000 en € 115 000. Bovendien wordt de kinderopvangtoeslag sneller afgebouwd. Dit verhoogt de marginale druk voor alle huishoudens die gebruik maken van de kinderopvangtoeslag. Dit is slecht voor de herintredersval en deeltijdval.

Bijlagen

Tabel 4.3 arbeidsmarktprikkels			
	voortgang in %		Verskil ¹
	2012	2013	
Werkloosheidsval (inkomensvoortgang bij aanvaarden werk in plaats van bijstand tegen minimumloon) ²			
Alleenverdiener met kinderen ³	3%	3%	0%
Alleenstaande	14%	16%	2%
Alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken) ³	-5%	-5%	1%
	marginale druk in %		Verskil ¹
	2012	2013	
Herintredersval (marginale druk bij aanvaarden werk niet-werkende partner) ²			
Hoofd minimumloon, partner 3 dagen werk (0,6xminimumloon) ³	74%	79%	5%
Hoofd modaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal) ³	48%	50%	1%
Hoofd 2xmodaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal) ³	47%	49%	3%
	marginale druk in %		Verskil ¹
	2012	2013	
Deeltijdval minstverdienende partner² (marginale druk bij dag extra werk)			
Hoofd minimumloon, partner van 3 naar 4 dagen werk (0,8xminimumloon) ³	68%	73%	6%
Hoofd modaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal) ³	58%	58%	0%
Hoofd 2xmodaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal) ³	69%	71%	1%

Bron: SZW-berekeningen

¹ Vanwege afronding zijn de waarden niet altijd gelijk aan het verschil in de eerste twee kolommen

² Er wordt uitgegaan van een voltijd baan (5 dagen), tenzij anders vermeld

³ Er wordt uitgegaan van een huishouden met 2 kinderen tussen 6 en 11 jaar en gebruik van buitenschoolse opvang

4.4.5. Beschrijving maatregelen inkomensbeeld

In deze paragraaf wordt een nadere toelichting gegeven op de maatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. In tabel 4.4 staan de maatregelen die voor 2013 van belang zijn. Hierbij is ook aangegeven in hoeverre deze maatregelen al dan niet in de puntenwolk en de frequentietabel in paragraaf 4.4.3 zijn opgenomen.

Bijlagen

Tabel 4.4 Overzicht van beleidsmaatregelen met inkomenseffecten in 2013			
Thema	Beleidsmaatregel	Inkomens-effect	In puntenwolk zichtbaar
1. Fiscaal generiek	Uniformering loonbegrip	+/-	ja
	Btw-maatregelen	-	ja (via inflatie)
	Podiumkunsten	+	ja (via inflatie)
	Bevriezen van belastingschijven en heffingskortingen	-	ja
	Aanpassingen belastingtarieven en schijven	-	ja
	Verhogen algemene heffingskorting	+	ja
	Wijzigingen in de arbeidskorting	+/-	ja
	Versobering uitbetaling algemene heffingskorting	-	ja
	Niet indexeren kinderbijslag	-	ja
2. Kinderen	Aanpassing en niet indexeren kindgebonden budget	+/-	ja
	Invoering vermogenstoets kindgebonden budget	-	ja
	Maatregelen kinderopvangtoeslag	-	ja
3. Zorg	Verhoging eigen risico Zvw	-	ja
	Wijzigingen in de zorgtoeslag	+/-	ja
	Invoering vermogenstoets zorgtoeslag	-	ja
	Invoering vermogensinkomensbijtelling AWBZ	-	nee
	Pakketmaatregelen Zvw	-	ja
	Bevriezen bedragen en inkomensgrenzen WTCG	-	ja
4. Wonen	Verzachten eigen bijdrage GGZ	+	nee
	Structurele verlaging overdrachtsbelasting	+	nee
	Ten minste annuïtair aflossen hypotheek	-	nee
	Hogere huurstijging inkomens	-	ja (via inflatie)
5. Onderwijs	Maatregelen huurtoeslag	-	ja
	Beperken studentenreisrecht	-	nee
6. Sociale Zekerheid	Collegegeldverhoging langstudeerders	-	nee
	Meer-inkomen studentondernemers	+	nee
	Geleidelijke verhoging AOW-leeftijd met ingang van 2013	-	nee
	Afschaffen huishoudinkomenstoets in de bijstand	+	nee
	Afschaffen WWIK	+/-	nee
	AOW vanaf verjaardag	-	nee
	Woonlandbeginsel in diverse sociale zekerheidsregelingen	-	nee
	Verandering in ouderenkortingen en in MKOB	+/-	ja
Afbouw dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon	-	ja	
7. Vergroening	Vereenvoudiging uitvoering UWV en SVB	+/-	nee
	Maatregelen reiskostenvergoeding en auto van de zaak	-	ja
8. Overig	Verhoging energiebelasting aardgas	-	ja (via inflatie)
	Verhoging accijnzen op tabak en alcohol	-	ja (via inflatie)
	Invoering vitaliteitssparen, inclusief overgangsregeling levensloop	-	ja
	Niet invoeren werkbonus en afschaffen doorwerkbonus	-	ja
	Maatregelen aftrek scholingsuitgaven	+	nee
	Premiedeel heffingskortingen tijdsevenredig verlagen	-	nee
Verhogen MKB-winstvrijstelling	+	ja	

De maatregelen uit de bovenstaande tabel worden hieronder verder toegelicht:

1. Fiscaal generiek

Uniformering loonbegrip

Met de Wet Uniformering Loonbegrip wordt per 2013 een uniform loonbegrip ingevoerd voor de heffing van loonbelasting/premie volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zvw. De onderdelen van de diverse loonbegrippen die momenteel niet uniform zijn, de zogenaamde discoordinatiepunten, worden opgeheven. Relevant voor de koopkracht in dit verband is met name de maatregel dat werkgevers de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet direct gaan afdragen aan het Zorgverzekeringsfonds.

Bijlagen

De financiering van de zorgverzekering vindt plaats via nominale premies en inkomensafhankelijke bijdragen. Hiernaast betaalt de overheid de premie voor verzekerden tot achttien jaar via een rijksbijdrage. De inkomensafhankelijke bijdrage wordt geheven over loon uit dienstbetrekking (waaronder sociale uitkeringen en pensioenen), winst uit onderneming, resultaat uit overige werkzaamheden en periodieke uitkeringen en verstrekkingen tot een maximum van (in 2012) € 50 064. Over de vergoeding die de werkgever betaalt is de werknemer loonbelasting en premie volksverzekeringen verschuldigd. Doordat de werkgeversvergoeding belast is, telt deze ook mee voor het toetsingsinkomen bij de inkomensafhankelijke regelingen. De verplichte werkgeversvergoeding behoort echter niet tot het loon voor de premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage zelf. In de Wet Uniformering Loonbegrip wordt dit discoordinatiepunt opgeheven door de vergoeding die de werkgever moet betalen af te schaffen. In plaats hiervan betaalt de werkgever een heffing die direct naar het Zorgverzekeringsfonds gaat. Een en ander gaat dan geheel buiten de werknemer en diens loonstrook om. Hierdoor wordt de grondslag voor de loon- en inkomstenbelasting versmald. Om de daardoor optredende derving van loon- en inkomstenbelasting te voorkomen is per 2013 een pakket aan maatregelen genomen. Het gaat hierbij – wat betreft zaken die de koopkracht van burgers raken – om:

- verlaging van de inkomensafhankelijke bijdrage Zvw over AOW;
- aanpassing tarieven en lengtes van de eerste en tweede belasting-schijf;
- aanpassing van heffingskortingen, waaronder aanpassing van bedragen van de algemene heffingskorting; arbeidskorting en (aanvullende) ouderenkorting, introductie van een ouderenkorting voor inkomens boven de grens van de ouderenkorting en een specifieke tijdelijke korting voor Vutters en mensen met prepensioen;
- verhoging van de MKB-winstvrijstelling;
- verlaging van de AOW-tegemoetkoming;
- aanpassing van grenzen in het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag, en van de normbedragen en het afbouwpercentage van de zorgtoeslag.

In totaal wordt ca. € 7 miljard verschoven in de sfeer van belasting- en premieheffing. Een aantal van deze tarieven en bedragen verandert in 2013 ook al in het kader van maatregelen uit het Regeerakkoord, uit het Begrotingsakkoord 2013 en/of de besluitvorming rond de koopkracht in augustus 2012. In het vervolg van deze paragraaf wordt aangeduid wat de uiteindelijke mutatie van 2012 naar 2013 is per onderdeel. Het is onvermijdelijk dat introductie van de wet ULB zorgt voor spreiding in het koopkrachtbeeld. Als geheel zijn de inkomenseffecten voor de meeste huishoudens echter beperkt.

Btw-maatregelen

Het algemene btw-tarief van 19% wordt in oktober 2012 met twee procentpunt verhoogd. Dit leidt tot extra belastinginkomsten van € 1 miljard in 2012 en € 4,1 miljard in 2013. Omdat in 2012 een kwartaal lang nog het lagere btw-tarief geldt, komt het gemiddelde btw-tarief in 2012 lager uit dan in 2013 en is er van 2012 naar 2013 een prijsverhogend effect. Dit effect wordt meegenomen bij de berekening van de consumentenprijsindex, en werkt zo door in het koopkrachtbeeld van beide jaren. Alle huishoudens worden hierdoor geraakt. Een deel van deze btw-verhoging (€ 1,5 miljard) wordt al in 2013 teruggesluisd via de arbeidskorting, zorgtoeslag, kindgebonden budget en ouderenkorting.

Bijlagen

Podiumkunsten

Per 1 juli 2012 is verder op de podiumkunsten, kunstvoorwerpen, voorwerpen voor verzameling en antiques het verlaagde btw-tarief van toepassing. Dit leidt tot een derving aan belastinginkomsten van € 90 miljoen. Ook dit effect is meegenomen bij de berekening van de consumentenprijsindex.

Bevriezen van belastingschijven en heffingskortingen

Normaliter worden alle fiscale bedragen – zoals inkomensgrenzen en heffingskortingen – jaarlijks geïndexeerd met de zogenoemde tabelcorrectiefactor, het voor beleid geschoonde inflatiecijfer. In 2013 wordt deze indexering achterwege gelaten, waardoor huishoudens in veel gevallen meer belasting moeten betalen. De totale opbrengst van deze maatregel wordt geraamd op € 1,23 miljard. Het gemiddelde koopkrachteffect van deze maatregel is circa € 150 per huishouden, ofwel -½% bij een besteedbaar inkomen van € 30 000 (1,5* modaal).

Aanpassingen belastingtarieven en schijven

Het tarief eerste schijf wordt verhoogd van 33,10% naar 37%. 3,45%-punt verhoging komt door de wet ULB. De resterende 0,45%-punt is compenserende lastenverzwaring samenhangend met maatregelen in de zorg zoals afgesproken in het begrotingsakkoord. Het tarief tweede schijf wordt met 0,05%-punt verhoogd in verband met introductie van de wet ULB. De bovengrens van het tarief eerste schijf wordt met € 700 verhoogd en de bovengrens van het tarief tweede schijf wordt met € 500 verlaagd.

Verhogen algemene heffingskorting

De algemene heffingskorting wordt met € 32 verhoogd, met name door de introductie van de wet ULB.

Wijzigingen in de arbeidskorting

Er zijn wijzigingen in de arbeidskorting doorgevoerd in het kader van enerzijds de wet ULB en anderzijds de gedeeltelijke terugsluis van de btw-verhoging in 2013 die is afgesproken in het begrotingsakkoord. In verband met de gedeeltelijke terugsluis wordt € 1,2 miljard aan de arbeidskorting toegevoegd met als doel werkenden met lage inkomens te ondersteunen. Het maximum van de arbeidskorting wordt met ingang van 2013 al op het wettelijk minimumloon bereikt. Verder wordt de maximale arbeidskorting per saldo € 112 verhoogd ten opzichte van 2012. Tegelijkertijd krijgen hogere inkomens eerder en sterker te maken met afbouw van de arbeidskorting: het punt waarop afbouw plaatsvindt wordt vervroegd naar € 40 248, terwijl het afbouwpercentage toeneemt van 1,25% naar 4%, en de maximale afbouw toeneemt van € 78 naar € 1 173. Werkenden met een loon tot ca. € 43 000 hebben per saldo baat bij het geheel van de maatregelen in de arbeidskorting; werkenden met een inkomen boven € 43 000 gaan er per saldo op achteruit door de versnelde en grotere afbouw. Deze sterkere afbouw is onderdeel van het aanvullend pakket in het kader van de wet ULB en compenseert het voordeel van het vervallen van de inkomensafhankelijke bijdrage Zvw voor de hogere inkomens.

Versobering uitbetaling algemene heffingskorting

De minstverdienende partner die niet genoeg belastbaar inkomen heeft om de algemene heffingskorting te verzilveren, krijgt deze toch uitbetaald als de partner genoeg belasting betaalt. Het gevolg hiervan is dat de minstverdienende partner een kleinere prikkel ervaart om (meer) te gaan werken. Om de arbeidsparticipatie te bevorderen wordt daarom sinds

Bijlagen

2009 stapsgewijs over een periode van 15 jaar de uitbetaling van de algemene heffingskorting afgebouwd. Hierop zijn in eerste instantie twee uitzonderingen gemaakt, namelijk voor gezinnen met kinderen tot 6 jaar en voor belastingplichtigen geboren voor 1 januari 1972. Door de reguliere afbouw ondervinden in 2013 ongeveer 150 000 huishoudens een gemiddeld negatief effect van ½%.

Met ingang van 2012 worden deze uitzonderingen in drie gelijke stappen afgeschaft voor de gezinnen met kinderen tot 6 jaar en voor belastingplichtigen geboren tussen 1 januari 1963 en 1 januari 1972. Vanaf 2014 geldt deze uitzondering alleen nog voor de minstverdienende partner geboren vóór 1 januari 1963. In 2013 zijn er ongeveer 370 000 huishoudens die niet langer onder de uitzondering op de afbouw van overdraagbaarheid vallen. Zij ondervinden een gemiddeld negatief effect op de koopkracht van ¾%.

2. Kinderen

Niet indexeren kinderbijslag

De halfjaarlijkse indexatie van de kinderbijslagbedragen per 1 januari 2013 blijft achterwege. Dit raakt ongeveer 1,9 miljoen huishoudens met kinderen. Het inkomenseffect hiervan is gemiddeld 0% tot -0,1%.

Aanpassing en niet indexeren bedragen kindgebonden budget

In 2013 wordt het bedrag voor het tweede kind verhoogd met € 75 om de koopkracht van gezinnen met lagere inkomens te ondersteunen, zoals afgesproken in het begrotingsakkoord. Verder worden de bedragen in het kindgebonden budget in 2013 niet geïndexeerd. Per saldo hebben deze twee maatregelen een gering inkomenseffect voor huishoudens die kindgebonden budget ontvangen. Ten slotte wordt vanwege de wet ULB, waardoor eenzelfde salaris een lager verzamelinkomen oplevert, het afbouwpunt van het kindgebonden budget verlaagd met € 2 750.

Invoering vermogenstoets kindgebonden budget

In het kindgebonden budget wordt per 2013 een vermogenstoets ingevoerd – evenals in de zorgtoeslag. Huishoudens met een vermogen in box 3 dat hoger is dan het heffingsvrije vermogen plus € 80 000 kunnen geen aanspraak meer maken op het kindgebonden budget. Circa 4% van de huishoudens die kindgebonden budget ontvangen wordt hierdoor geraakt. Het inkomenseffect varieert sterk en is gemiddeld -3¼% voor de betreffende huishoudens.

Maatregelen kinderopvangtoeslag

Met ingang van 2013 wordt de vaste voet in de eerste-kindtabel afgebouwd, naast een proportionele verlaging van de toeslag in deze tabel. Dit laatste is vormgegeven op zodanige wijze dat de eigen bijdrage met dezelfde verhouding toeneemt ongeacht het inkomen. Door deze vormgeving worden lage inkomens, waaronder de meeste alleenstaande ouders, relatief ontzien. Daarnaast zullen de grenzen voor de toetsingsinkomens in de toeslagtabel in 2013 niet worden geïndexeerd. Ten slotte is er een technische aanpassing van de inkomensgrenzen in de tabel als gevolg van de wet ULB. Huishoudens met kinderopvang ondervinden een gemiddeld effect op de koopkracht van -¾%.

3. Zorg

Verhoging eigen risico Zvw met compensatie onderkant

In 2013 wordt het eigen risico binnen de Zorgverzekeringswet (Zvw) verhoogd van € 220 naar € 350. Dit is € 115 meer dan de reguliere indexatie. De verhoging van het eigen risico acht het kabinet noodzakelijk in het kader van de beheersing van de collectieve zorguitgaven. Lage inkomens worden ontzien met een verhoging van de zorgtoeslag met € 115. De compensatie voor het eigen risico bij chronisch zieken (CER) wordt in 2013 verhoogd van € 85 naar € 94. De verhoging van het eigen risico heeft een drukkend effect op de premie van alle verzekerden van ca. € 60, omdat meer kosten voor eigen rekening komen. Per saldo hebben lage inkomens die het eigen risico niet volledig vol maken een voordeel omdat de compensatie via de zorgtoeslag groter is dan de extra kosten die zij maken. Voor andere huishoudens is het precieze inkomenseffect afhankelijk van de balans tussen enerzijds de kosten die voor eigen rekening komen en anderzijds de verwachte premiedaling.

Wijzigingen in de zorgtoeslag

De zorgtoeslag wordt in 2013 door een reeks aan maatregelen beïnvloed, waaronder een verhoging van de houdbaarheid, het regeerakkoord, uniformering loonbegrip, terugsluis btw en de compensatie voor de verhoging van het eigen risico. Tabel 4.5 vat de mutaties samen. Per saldo daalt het normpercentage voor alleenstaanden met 0,735%-punt en daalt het normpercentage voor paren met 0,835%-punt, terwijl het afbouwpercentage toeneemt met 3,278%-punt. Lagere inkomens ondervinden een positief inkomenseffect door de lagere normpercentages, hogere inkomens ondervinden een negatief inkomenseffect door de snellere afbouw.

Tabel 4.5 Wijzigingen zorgtoeslag							
	2012	Houdbaarheid	RA	ULB	terugsluis BTW	verhoging eigen risico	2013
Norm alleen	2,93	0,015	0,200	0,25	-0,6	-0,6	2,195
Norm paar	5,53	0,015	0,500	0,25	-0,4	-1,2	4,695
Afbouw%	5,435	0,030	0,375	0,25	1,7	0,923	8,713

Invoering vermogenstoets zorgtoeslag

Evenals in het kindgebonden budget wordt in de zorgtoeslag per 2013 een vermogenstoets ingevoerd. Huishoudens met een vermogen in box 3 dat hoger is dan het heffingsvrije vermogen plus € 80 000 kunnen geen aanspraak meer maken op zorgtoeslag. Circa 6% van de huishoudens met zorgtoeslag wordt hierdoor geraakt. Het inkomenseffect varieert sterk. Voor een alleenverdiener met een modaal inkomen en een vermogen boven de grens betekent het verlies van de zorgtoeslag een negatief inkomenseffect van circa -3 ¾%. In de meeste gevallen zal het inkomenseffect lager liggen.

Invoering vermogensinkomensbijtelling AWBZ

De eigen bijdrage AWBZ is inkomensafhankelijk, waarbij de eigen bijdrage afhangt van het verzamelinkomen. Het vermogen telt hierbij voor 4% mee via het box3-inkomen in de inkomstenbelasting. Om vermogende huishoudens meer te laten meebetalen, zal per 2013 in het toetsinkomen voor de eigen bijdrage AWBZ het vermogen voor 12% meetellen.

Bijlagen

Pakketmaatregelen Zvw

In 2013 wordt het Zvw-pakket op diverse onderdelen aangepast. Het gaat hierbij om:

- opnemen «Stoppen-met-rokenprogramma»;
- opnemen vergoeding dieetadvies voor verzekerden onder de 18 jaar;
- beperkingen rond ivf-pogingen;
- schrappen vergoeding voor rollator en overige eenvoudige mobiliteits-hulpmiddelen.

Hiernaast wordt een eigen bijdrage ingevoerd van € 7,50 per ligdag voor medisch-specialistische zorg en komt er een eigen bijdrage van 25% voor hoortoestellen.

Per saldo dalen door deze wijzigingen de kosten van het Zvw-pakket, en daarmee de Zvw-premies. Het saldo-effect is afhankelijk van het specifieke zorggebruik. Bij deze pakketuitnamen en pakkettoevoegingen gaat het in merendeel om onderdelen die niet specifiek zijn toegesneden op chronisch zieken en gehandicapten. Mogelijk worden de vervallen onderdelen (deels) opgenomen in de aanvullende verzekering.

Bevriezen bedragen en inkomensgrenzen WTCG

De inkomensgrenzen en bedragen voor de WTCG- tegemoetkoming worden in 2013 niet geïndexeerd. Het inkomenseffect van het niet indexeren van de bedragen is 0% tot -¼%) en raakt alle ontvangers van een tegemoetkoming. Het niet indexeren van de inkomensgrenzen heeft voor de kleine groep huishoudens die net de inkomensgrens overschrijden en daardoor een tegemoetkoming kwijtraken een effect van circa -2%.

Verzachten eigen bijdrage GGZ

Verzekerden voor de zorgverzekering met een inkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum, uitgaande van de norm voor 65- voor alleenstaanden en paren, krijgen een tegemoetkoming voor de betaalde eigen bijdrage voor de behandeling in de tweedelijns GGZ. Dit heeft een positief effect op de koopkracht voor betrokken huishoudens van € 100 a € 200.

4. Wonen

Structurele verlaging overdrachtsbelasting

In het begrotingsakkoord 2013 is afgesproken om de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting, van 6% naar 2% in de periode 1 juli 2011 – 30 juni 2012, structureel te maken om een impuls te geven aan de doorstroming in de koopsector. Deze maatregel is niet meegenomen in de koopkrachtcijfers voor 2013 omdat ten opzichte van 2012 geen sprake is van een wijziging.

Ten minste annuïtair aflossen hypotheek

Vanaf 1 januari 2013 geldt een nieuwe definitie voor de eigenwoning-schuld. Het recht op renteaftrek bestaat alleen als op de lening contractueel, ten minste annuïtair en in maximaal 30 jaar volledig wordt afgelost. Eigenwoningsschulden die op 31 december 2012 bestaan, blijven tot dat bedrag voor het restant van de 30-jaarstermijn onder het huidige regime vallen (geen aflossingen nodig).

Bijlagen

Huurstijging hogere inkomens

In de Eerste Kamer ligt een wetsvoorstel waarmee de mogelijkheid wordt geboden om voor inkomens hoger dan € 43 000 in de gereguleerde huursector de huur met maximaal 5% extra te verhogen. De bedoeling is dat deze maatregel per 2013 ingaat. Hiermee wordt de doorstroming bevorderd. Daarnaast biedt het begrotingsakkoord 2013 ruimte om de huren met maximaal 1% extra te verhogen voor inkomens tussen de € 33 000 en € 43 000. Ook hiervan is het de bedoeling dat deze maatregel per 2013 ingaat. In hoeverre er voor mensen met dergelijke inkomens daadwerkelijk sprake zal zijn van een hogere huurprijsstijging is afhankelijk van de mate waarin verhuurders van deze mogelijkheid tot huurverhoging gebruik gaan maken. Tegelijk wordt de betaalbaarheid voor lage inkomens gewaarborgd door voor overige inkomens uit te gaan van inflatievolgend huurbeleid.

Maatregelen huurtoeslag

De huurtoeslag laat een tegenvaller zien die oploopt van € 166 miljoen in 2013 tot € 266 miljoen in 2017. Dit is het gevolg van de economische situatie en de hoogte van de bijstand die minder snel stijgt dan geraamd. De normhuur is gekoppeld aan de bijstandsontwikkeling (mits die lager is dan de huurprijsstijging), en loopt dus ook minder snel op. In het begrotingsakkoord is afgesproken dat de tegenvallers voor (slechts) € 60 miljoen binnen de huurtoeslag zelf gedekt hoeven te worden (structureel vanaf 2013). Deze bezuiniging wordt ingevuld door de opslag op de normhuur (eigen bijdrage) te verhogen met € 4,87 per maand naar € 27,44. Deze opslag komt boven op de opslag van € 3,93, die reeds in 2011 is vastgelegd. Dit geeft een inkomenseffect van circa -½%.

5. Onderwijs

Beperking studentenreisrecht

Het recht op de reisvoorziening voor studenten in het hoger onderwijs wordt per 1 september 2012 met twee jaar ingekort. Het maximale recht wordt daarmee teruggebracht van de «nominale studieduur plus drie jaar» naar de «nominale studieduur plus één jaar». Voor de toekenning van de reisvoorziening worden de studieduur van de bachelor- en masterfase tezamen gezien. Veruit de meeste studenten zullen pas vanaf 1 januari 2013 gevolgd worden van de maatregel ondervinden. Studenten behouden namelijk de rechten die zij voor kalenderjaar 2012 toegekend hebben gekregen. Studenten die voorafgaand aan 1 september 2012 al langer dan de nominale studieduur plus één jaar gebruik hebben gemaakt van de reisvoorziening en binnen 10 jaar een diploma halen, krijgen de toegekende reisvoorziening volledig omgezet in een gift.

Collegegeldverhoging langstudeerders

Vanaf het studiejaar 2012–2013 wordt het collegegeld voor langstudeerders verhoogd met € 3 063. Studenten die per 2012/13 langer dan één jaar zijn uitgelopen in hun bachelor- of masterfase, krijgen met deze collegegeldverhoging te maken. De verwachting is dat het hier gaat om ca. 79 000 langstudeerders, die voor het studiejaar 2012/13 € 181 miljoen extra collegegeld moeten betalen (voor het jaar 2012 € 62 miljoen). De langstudeerders kunnen het verhoogde collegegeld lenen. Voor de jaren erna is de verwachting dat het aantal langstudeerders afneemt, tot structureel circa € 54 300. Hiermee zijn collegegeldinkomsten van structureel € 163 miljoen gemoeid.

Bijlagen

Meerinkomen studentondernemers

Voor de berekening van het meerinkomen wordt de winst uit de onderneming van een studerende in het kalenderjaar van afstuderen niet meegeteld, zoals is toegezegd in de brief Onderwijs en Ondernemerschap van 6 oktober 2011¹.

6. Sociale Zekerheid

Geleidelijke verhoging AOW-leeftijd met ingang van 2013

In 2013 start de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd, waarbij in 2013 de AOW-leeftijd met 1 maand opschuift. Dit raakt mensen die in 2013 65 jaar worden. De ingangsdatum van hun AOW-pensioen schuift een maand op, waardoor zij ook een maand langer AOW-premie moeten betalen over hun inkomen.

Afschaffen huishoudinkomenstoets in de bijstand

Het zittend bestand in de bijstand op 31 december 2011 zou met ingang van 1 juli 2012 met de invoering van de huishoudinkomenstoets te maken krijgen. De inkomenseffecten hiervan zouden vanwege het overgangsrecht deels optreden in 2013. Als gevolg van het wetsvoorstel *afschaffen huishoudinkomenstoets* in combinatie met het verzoek aan gemeenten om hierop te anticiperen, zal de huishoudinkomenstoets helemaal niet (dus ook niet per 1 juli 2012) toegepast worden op het zittend bestand en treden de verwachte inkomenseffecten van de invoering van de huishoudinkomenstoets niet op.

Ook voor personen die tussen 1 januari en 1 juli reeds te maken hebben gehad met de huishoudinkomenstoets geldt dat de invoering van de huishoudinkomenstoets wordt teruggedraaid. Er is daarbij een beperkte groep mensen voor wie toepassing van de huishoudinkomenstoets tot een hogere uitkering leidt dan zonder toepassing van de huishoudinkomenstoets. Voor deze groep is overgangsrecht opgenomen tot en met 1 januari 2013. Dit geldt bijvoorbeeld voor een alleenstaande met een inwonend meerderjarig kind waarbij tenminste één van hen een uitkering op grond van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) ontvangt.

Afschaffen WWIK

De Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK) voorzag kunstenaars van een aanvulling op het inkomen wanneer er niet in het eigen levensonderhoud kon worden voorzien. Omdat het kabinet het niet passend vindt dat voor kunstenaars andere regels gelden dan voor andere werknemers of ondernemers is de WWIK met ingang van 1 januari 2012 beëindigd. Voor kunstenaars die voor 1 januari 2012 recht hadden op een WWIK-uitkering is er sprake van een tijdelijke overgangsregeling tot 1 juli 2012. De voorziene inkomenseffecten voor deze groep (zoals vermeld in de SZW-begroting 2012) treden daarom voor ongeveer de helft op in 2012 en voor de andere helft in 2013.

AOW vanaf verjaardag

Met ingang van 1 april 2012 start het AOW-pensioen niet meer op de eerste dag van de maand waarin iemand de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar met ingang van de dag waarop iemand die leeftijd bereikt. Dit betekent dat mensen die 65 jaar worden eenmalig maximaal één maand (voor mensen die tegen het einde van de maand jarig zijn) minder AOW-pensioen ontvangen. Het gaat daarbij om circa 200 000 mensen per

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 32 637, nr. 16.

Bijlagen

jaar. Omdat deze maatregel voor een deel nog niet in werking is in 2012 werkt deze maatregel door in de koopkracht van 2013.

Woonlandbeginsel in diverse sociale zekerheidsregelingen

Om de export van uitkeringen te beperken is per 1 juli 2012 het zogenoemde woonlandbeginsel ingevoerd voor landen buiten de Europese Unie in de algemene kinderbijslag (AKW), Algemene nabestaandenwet (Anw) en de vervolguitkering van de regeling WGA. Het woonlandbeginsel wordt vanaf 2013 ook ingevoerd in het kindgebonden budget. Dat betekent dat de – doorgaans lagere – kosten van het land waar iemand woont bepalend worden voor de hoogte van de uitkering, niet de kosten in het land dat de uitkering verstrekt. Dit raakt ook de koopkracht van in Nederland verblijvenden, op het moment dat zij kinderbijslag en eventueel ook kindgebonden budget ontvangen voor een in het buitenland verblijvend kind. Er zijn circa 50 000 kinderen waarvoor recht op kinderbijslag bestaat in het buitenland, waarvan circa 14 000 buiten de EU, en circa 12 300 kinderen waarvoor recht op kindgebonden budget bestaat in het buitenland, waarvan circa 1 700 buiten de EU.

Veranderingen in ouderenkortingen en de MKOB

In het kader van uniformering loonbegrip en de terugsluis van de btw-verhoging uit het begrotingsakkoord zijn mutaties doorgevoerd in de ouderenkorting (per saldo: € 270) en de aanvullende ouderenkorting (per saldo: € 0). Verder wordt voor ouderen met hogere inkomens (meer dan € 35 450), die geen recht meer hebben op de reguliere ouderenkorting een nieuwe ouderenkorting van € 150 ingevoerd. Tegelijkertijd wordt de MKOB met bruto € 75 verlaagd.

Voor vutters en geprepensioneerden wordt in het kader van uniformering loonbegrip een nieuwe heffingskorting geïntroduceerd van 1% met een maximum van € 182.

Afbouw dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon

Tijdens de vorige kabinetsperiode is besloten de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting in de fiscaliteit in vijftien jaar af te bouwen. Hiermee is in de uitkeringshoogte nog geen rekening gehouden. Dat heeft als gevolg dat na de overgangperiode een paar in de bijstand erop achteruit zou gaan als een van beide partners gaat werken. Om ervoor te zorgen dat werk blijft lonen, wordt vanaf 2012 de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon in twintig jaar afgebouwd. Deze maatregel betekent voor bijstandsgerechtigden (WWB, WIJ, AIO, IOAW en IOAZ) en Anw-gerechtigden een jaarlijks negatief inkomenseffect van ½% tot ¾%. Hiernaast werkt de maatregel door in de Toeslagenwet (TW). Het jaarlijkse inkomenseffect is voor personen met een toeslag uit de TW identiek aan dat bij bijstandsgerechtigden. Omdat hun toeslag in veel gevallen relatief beperkt is, zullen zij vaak niet gedurende de hele periode met inkomenseffecten te maken hebben. Deze maatregel is bij bijstandsgerechtigden ook verwerkt in de standaard koopkrachttabel.

Vereenvoudiging uitvoering UWV en SVB

In het kader van deregulering wordt een aantal wijzigingen doorgevoerd in regelingen die uitgevoerd worden door het UWV en de SVB (Wet vereenvoudiging regelingen UWV en Wet vereenvoudiging regelingen SVB). Relevant voor de koopkrachtontwikkeling in 2013 is vooral het integreren van de halfwezenuitkering met de nabestaandenuitkering. Aangezien de wijziging in werking treedt halverwege het jaar per 1 juli 2013 is het effect op de koopkracht de helft van het in het wetsvoorstel

Bijlagen

genoemde inkomenseffect. Dit is verder afhankelijk van de precieze huishoudsituatie en het inkomen. Voor alleenstaande nabestaanden met een halfwezenuitkering varieert het effect op de koopkracht in 2013 van 0% voor minimuminkomens tot circa -2 ½% voor modaal. Voor een hertrouwde of samenwonende nabestaande verdwijnt het recht op de halfwezenuitkering. Dit geldt ook voor verzorgers van halfwezen die zelf geen nabestaande zijn. Het effect op de koopkracht in 2013 kan oplopen tot circa -4 ¾%, hoewel dit gemitigeerd kan worden door een hogere huurtoeslag, en neemt af naarmate het inkomen toeneemt. De vereenvoudigingen in de kinderbijslag (afschaffen onderhoudstoets voor enkelvoudige kinderbijslag, beperken tijdbestedingsvoorwaarden) leiden ertoe dat voor circa 4 900 kinderen recht op kinderbijslag ontstaat en eventueel daaraan gekoppeld kindgebonden budget. Dit heeft een positief effect op de koopkracht.

7. Vergroening

Maatregelen reiskostenvergoeding en auto van de zaak

Vergoedingen en verstrekkingen voor het woon-werkverkeer, ongeacht de vorm waarin dit plaatsvindt, kunnen na 1 januari 2013 niet langer onbelast plaatsvinden. OV-abonnementen die vóór 25 mei 2012 zijn aangeschaft en die ook na 1 januari 2013 geldig zijn blijven onbelast gedurende de geldigheid daarvan. Ten behoeve van de bijtelling voor de auto van de zaak worden de woon-werkverkeerkilometers aangemerkt als privékilometers. Voor de auto van de zaak waarvoor vóór 25 mei 2012 een contract is aangegaan of die vóór die datum op de balans van de ondernemer stonden en waarvoor geen bijtelling gold omdat deze minder dan 500 km privé wordt gereden, geldt gedurende de looptijd van het contract of tot 1 januari 2017 een verlaagd bijtellingtarief van 25% van het normale tarief.

Het belasten van de reiskostenvergoeding raakt naar schatting 30% van de huishoudens. Voor deze huishoudens is het negatieve effect op de koopkracht gemiddeld circa -1 ½%.

Verhoging energielasting aardgas

De aardgastarieven van de energielasting worden over de gehele linie verhoogd. Dit slaat voor ongeveer 48% neer bij burgers en 52% bij het bedrijfsleven. Het deel dat bij burgers neerslaat is meegenomen in de berekening van de consumentenprijsindex.

8. Overig

Verhoging accijnzen op tabak en alcohol

In het begrotingsakkoord is afgesproken dat de accijnzen op tabak en alcohol worden verhoogd. Dit effect is meegenomen in de berekening van de consumentenprijsindex.

Invoering vitaliteitssparen, inclusief overgangsregeling levensloop

Vanaf 1 januari 2013 kunnen alle werkenden, dus ook zelfstandigen, gebruik maken van vitaliteitssparen. Daarmee kunnen ze fiscaal voordelig sparen voor bijvoorbeeld scholing, verlof voor (mantel)zorgtaken of deeltijdpensioenen. Deelnemers mogen tot € 20 000 fiscaal gefaciliteerd sparen. Ze mogen maximaal € 5 000 per jaar inleggen. Er wordt ingelegd van het netto loon, maar de inleg is aftrekbaar in box 1. Opname van het tegoed is belast. De regeling is bestedingsvrij; deelnemers mogen het geld naar eigen inzicht opnemen. Aan opname is een maximum van € 20 000 per jaar verbonden en vanaf het jaar waarop een deelnemer op

Bijlagen

1 januari 62 jaar oud is, geldt een maximum opnamebedrag van € 10 000 per jaar. Hierdoor is vervroegd uittreden effectief niet meer mogelijk, maar het spaargeld kan bijvoorbeeld wel gebruikt worden als inkomensaanvulling bij deeltijdpensioen.

De huidige deelnemers aan de levensloopregeling mogen deel blijven nemen aan de levensloopregeling indien zij op 31 december 2011 een spaartegoed van minimaal € 3 000 hadden. Instroom van nieuwe deelnemers is sinds 1 januari 2012 niet meer mogelijk. Deelnemers met een tegoed van minder dan € 3 000 kunnen het tegoed dit jaar opnemen (na belastingheffing) of in 2013 onbelast doorstorten naar vitaliteits-sparen. Deelnemers met meer dan € 3 000 spaartegoed zijn niet verplicht om deel te blijven nemen aan de overgangsregeling, zij kunnen het spaartegoed ook onbelast doorstorten naar vitaliteitssparen. In 2013 kan ook het tegoed boven € 20 000 (maximum vitaliteitssparen) onbelast worden doorgestort. Na 2013 is doorstorten mogelijk maar wordt het meerdere boven € 20 000 belast. Het is niet mogelijk om deel te nemen aan zowel levensloopregeling als vitaliteitssparen.

Niet-invoeren werkbonus en afschaffen doorwerkbonus

In het begrotingsakkoord is besloten dat de middelen die in het Vitaliteitspakket waren bestemd om langer doorwerken van oudere werknemers verder te stimuleren komen te vervallen. Zowel de werkbonus werknemers als de werkbonus werkgevers, de voormalige premiekorting voor het in dienst houden van 62+werknemers, komen te vervallen.

Per 2013 wordt de doorwerkbonus afgeschaft. Werkenden van 62 jaar en ouder ontvangen deze bovenop de reguliere arbeidskorting. De hoogte van de doorwerkbonus hangt af van de leeftijd (1,5% bij 62 jaar; 6% bij 63 jaar; 8,5% bij 64 jaar; 2% bij 65 en 66 jaar; 1% bij 67 jaar) en loopt op met inkomen vanaf een arbeidsinkomen van € 9 295 en waarbij het maximum wordt bereikt bij een arbeidsinkomen van € 57 166. Het effect van het afschaffen op de koopkracht hangt af van leeftijd en inkomen. Naar schatting 170 000 huishoudens ondervinden een negatief effect op de koopkracht van gemiddeld 1 ½%.

Maatregelen aftrek scholingsuitgaven

In 2013 wordt de drempel in de aftrek scholingsuitgaven gehalveerd van € 500 naar € 250. Daarnaast wordt de aftrek beperkt tot de verplicht gestelde en noodzakelijke kosten voor de opleiding of studie. Tevens wordt de systematiek eenvoudiger en transparanter gemaakt. Het effect op de koopkracht varieert per situatie. Per saldo resulteert gemiddeld een lastenverlichting.

Premiedeel heffingskortingen tijdsevenredig verlagen

Personen die slechts een deel van het jaar verzekerd en premieplichtig zijn voor de volksverzekeringen, hebben nu voor het gehele jaar recht op het premiedeel van de heffingskortingen. Vanaf 2013 worden de heffingskortingen voor de premies voor de volksverzekeringen tijdsevenredig herleid naar rato van de tijd dat men verzekerd en premieplichtig is.

Verhogen MKB-winstvrijstelling

Het percentage MKB-winstvrijstelling wordt verhoogd van 12% naar 14%, in verband met de wet ULB.

Tot slot: samenhang

Sinds de start van het kabinet is er (politieke) aandacht voor de samenhang van de regeerakkoordmaatregelen in het sociale domein. Vanwege de uitdaging voor gemeenten (veel nieuwe taken in een korte tijd voor een complexe doelgroep) en vanwege de mogelijke gevolgen voor kwetsbare groepen (cumulatieve effecten). De Ministerraad heeft de Minister van SZW aangewezen als coördinerend bewindspersoon voor de samenhang van regeerakkoordmaatregelen in het sociale domein. Hij vormt het aanspreekpunt en ziet toe op de activiteiten die het kabinet en gemeenten ondernemen om ongewenste effecten te voorkomen.

Door de val van het kabinet is het aantal decentralisaties met bijbehorende taakstellingen sterk beperkt. Ook overige maatregelen die effecten zouden kunnen hebben op kwetsbare groepen zijn sterk ingeperkt. Hiermee is ook de rol van de minister van SZW iets gewijzigd. Er kan immers geen sprake zijn van substantiële samenloop van effecten van regeerakkoordmaatregelen bij kwetsbare groepen nu een groot deel hiervan geen doorgang vindt. Niettemin blijft het ook nu van belang om aandacht te schenken aan samenhang in het sociale domein en in te zetten op een integrale aanpak. Ook binnen het huidige stelsel is immers winst te behalen; slimme verbindingen tussen de terreinen arbeidsmarkt, zorg en onderwijs worden nog te weinig gelegd en er is ook niet altijd iemand die de regie neemt. In dit kader onderneemt het kabinet samen met gemeenten een aantal acties. Ten eerste maken betrokken departementen in samenwerking met gemeenten een integraal databestand om in kaart te brengen hoeveel mensen met verschillende regelingen in het sociale domein te maken hebben. Daartoe worden gegevens van de domeinen zorg, sociale zekerheid en onderwijs met elkaar gecombineerd. Daarnaast zijn 12 focusgemeenten geselecteerd. Deze gemeenten worden gevolgd om te zien welke werkwijzen zij ontwikkelen om een integrale aanpak te bewerkstelligen en om knelpunten te signaleren. De minister van SZW is hiervoor verantwoordelijk als coördinerend bewindspersoon voor de samenhang van regeerakkoordmaatregelen in het sociale domein. De motie-Sterk¹ wordt hiermee beschouwd als afgedaan.

4.4.6 Maatregelen Caribisch Nederland

De eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba zijn met ingang van 10 oktober 2010 onderdeel geworden van het land Nederland. Daarom wordt vanaf de begroting 2012 ook aandacht besteedt aan maatregelen en ontwikkelingen die de inkomens in Caribisch-Nederland raken. Voor Caribisch-Nederland beschikt SZW niet zoals voor Europees Nederland over betrouwbare ramingen van de contractloonontwikkeling, de indexatie van de pensioenen en de inflatie. Hierdoor is het niet mogelijk om koopkrachtplaatjes te maken voor Caribisch-Nederland zoals die voor de Europees-Nederlandse situatie worden opgesteld. Wel wordt de inflatie-ontwikkeling nauwgezet door het CBS gemonitord. In het kabinetsstandpunt bij het koopkrachtonderzoek van Ecorys (Tweede kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000-H) is aangegeven dat het kabinet ervoor kiest om in overleg met de eilanden wanneer nodig specifiek onderzoek uit te (laten) voeren om inzicht te behouden in de sociaal-economische situatie op de eilanden. Het koopkrachtonderzoek van Ecorys is daar een goed voorbeeld van. Een ander voorbeeld is de analyse van armoede op Caribisch-Nederland².

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 33 000-XV, nr. 39.

² Tweede Kamer, 2011–2012, 33 000-IV.

Bijlagen

Er is het afgelopen jaar veel aandacht geweest voor de ontwikkeling van de koopkracht sinds de transitie. Aanleiding was de relatief hoge inflatie in 2011 in vergelijking met voorgaande jaren. Er ontstonden vragen over hoe deze inflatie werd veroorzaakt, hoe dit zich verhoudt tot omliggende (ei)landen, welke effecten het had op de koopkracht en welke relatie er is met de situatie voor de transitie. Daarop heeft het kabinet Ecorys gevraagd hier onderzoek naar te doen. Het onderzoeksrapport en kabinetsstandpunt zijn op 11 juni 2012 aan de Tweede kamer aangeboden. Voornaamste uitkomst van het onderzoek is dat de meeste ingezetenen van Caribisch-Nederland er door het nieuwe fiscale stelsel financieel op vooruit zijn gegaan. De perceptie van veel inwoners is echter dat zij er in koopkracht op achteruit zijn gegaan. In de kabinetsreactie bij het onderzoek wordt opgemerkt dat een mogelijke verklaring is dat het nieuwe belastingstelsel beter wordt nageleefd dan het oude belastingstelsel.

Prijsontwikkeling en indexering van uitkeringen

De inflatie in 2011, bepalend voor de indexering van de bedragen in 2012, bedroeg 5,9% op Bonaire, 11,2% op Sint Eustatius en 6,6% op Saba. De inflatie neemt inmiddels flink af. In het tweede kwartaal van 2012 bedroeg de inflatie op Bonaire 3%, op Saba 3,9% en op Sint Eustatius 5,3%. Het minimumloon, de AOV, de AWW en de Onderstand worden per 1 januari 2013 geïndexeerd op basis van de gerealiseerde prijsontwikkeling in het derde kwartaal van 2012. Hiermee wordt gecompenseerd voor de prijsstijgingen.

Meeopbrengsten belastingstelsel

De staatssecretaris van Financiën heeft met de eilandbesturen van Caribisch Nederland afgesproken dat de opbrengst van het nieuwe belastingstelsel op macro basis, rekening houdend met de invloed van de inflatie, in het jaar van invoering ongeveer gelijk zou moeten zijn aan de opbrengst die het oude Nederlands Antilliaanse belastingstelsel op de Caribisch-Nederlandse eilanden genereerde. In het najaar van 2012 wordt de definitieve opbrengst van het nieuwe belastingstelsel voor Caribisch-Nederland bekend. Op dat moment kan worden bepaald of er sprake is van een eventuele «meeropbrengst» die op grond van de met de eilandbesturen gemaakte afspraken via compenserende maatregelen aan de inwoners van de Caribisch-Nederlandse eilanden zal worden teruggegeven.

4.5 MOTIES EN TOEZEGGINGEN

4.5.1 OVERZICHT VAN DE DOOR DE TWEDE KAMER AANVAARDE MOTIES

Tabel 4.5.1 Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2005–2006		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2005–2006 30 300- XV, nr. 63	Motie-Van de Sande c.s. over fictieve dienstbetrekking niet meer van toepassing verklaren op stagiairs en vrijgestelde stagevergoeding invoeren; een en ander concreet uitwerken en implementeren	Reactie aan de Tweede Kamer. Planning: Wordt meegenomen in uitwerking van de loonsomheffing, op basis van de verkenning van de loonsomheffing, (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 740, nr. 9)

Tabel 4.5.2. Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2006–2007		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2006–2007, 30 552, nr. 27	Motie-Koopmans/Stuurman over een werkprogramma wetenschappelijke grenswaarden	De Gezondheidsraad streeft ernaar om overeenkomstig het werkprogramma 2012 de relevante signalen op te leveren voor eind 2012. Na oplevering van het laatste van de gevraagde adviezen door de Gezondheidsraad, volgt binnen 3 maanden een reactie naar de Tweede Kamer

Tabel 4.5.3. Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2008–2009		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 833, nr. 8	Motie-Van Hijum/Spekman over het elimineren van het risico op naheffing en boetes	Afgehandeld met indiening op 19-09-2011 van het wetsvoorstel wijziging WAADI (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 895, nr. 3)
2 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 833, nr. 9	Motie-Spekman c.s. over de invoering van een progressief boetesysteem	Afgehandeld met indiening op 19-09-2011 van het wetsvoorstel wijziging WAADI (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 895 nr. 3)
3 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 833, nr. 10	Motie-Spekman/Van Hijum over de invoering van een boetesysteem met gebruikmaking van de zesmaandenfictie	Afgehandeld met nota van wijziging bij de n.a.v. verslag, d.d. 05-12-2011 Wetsvoorstel wijziging WAADI (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 895, nr. 5)
4 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 700 XV, nr. 38	Motie-Ortega-Martijn/Van Hijum over tegengaan van belemmeringen om na het 65e jaar door te werken	Wordt meegenomen in voorstel van wet tot aanpassing van enige arbeidsrechtelijke bepalingen die een belemmering kunnen vormen voor werknemers en ambtenaren die na de AOW-gerechtigde leeftijd willen blijven werken. Wetsvoorstel ligt voor advies bij Raad van State. Planning: Indiening bij Tweede Kamer 3e kwartaal 2012
5 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 780, nr. 34	Motie-Ortega-Martijn c.s. over verruimen van de criteria voor zelfstandigenaftrek voor Wajong'ers	De Tweede Kamer zal worden geïnformeerd na afronding van een brede evaluatie van de zelfstandigenregelingen. Planning: eerste kwartaal 2013

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
6 Kamerstukken II, 2008–2009, 31 802, nr. 2	Motie-Omtzigt/Spekman over aspecten van de Anw en de verhouding tot de herziene Europese Sociale Code; hierin meenemen de rol van gemeentes bij re-integratie van nabestaanden	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd in 4 ^e kwartaal 2013

Tabel 4.5.4 Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2009–2010

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2009–2010, 31 071, nr. 16	Motie-Smilde/Ortega-Martijn over voor 01-05-2010 naar de Kamer sturen van het wetsvoorstel inzake meer flexibiliteit bij ouderschapsverlof	Afgehandeld met indiening op 08-08-2011 bij de Tweede Kamer van wetsvoorstel modernisering regelingen verlof en arbeidstijden (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 855)
2 Kamerstukken II, 2009–2010, 24 515, nr. 181	Motie-Spekman/Blanksma-van den Heuvel over de rijksdoelen om kinderen maatschappelijk meer mee te laten doen	Afgehandeld met indiening op 17-06-2011 van het wetsvoorstel «Wijziging van de Wet werken en bijstand en samenvoeging van die wet met de Wet investeren in jongeren gericht op de bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden» (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 1)
3 Kamerstukken II, 2009–2010, 31 537, nr. 19	Motie-Omtzigt c.s. over modernisering van de governance van pensioenfondsen	Afgehandeld met indiening op 24-02-2012 van het Wetsvoorstel Versterking bestuur pensioenfondsen (Kamerstukken II, 2011–2012, nr. 33 182)
4 Kamerstukken II, 2009–2010, 32 052, nr. 24	Motie-Sterk c.s. over toestemming aan houders van een medische verblijfsvergunning voor het verrichten van arbeid onder dezelfde voorwaarden als asielzoekers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-03-2012 (Kamervragen (Aanhangsel) 2011–2012, nr. 2010)
5 Kamerstukken II, 2009–2010, 32 043, nr. 6	Motie-Koser-Kaya c.s. over pensioenfondsen verplichten openheid te bieden bij corrigerende maatregelen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 26-06-2012, Pensioencommunicatie aan deelnemers (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 110, nr. 2)
6 Kamerstukken II, 2009–2010, 26 834, nr. 26	Motie-Weekers over bestuurlijk overleg over de grensarbeidersproblematiek	Het Benelux Secretariaat voegt de twee internetportalen voor grensarbeiders in de grensstreken Nederland Noordrijn Westfalen en Nederland België samen tot een digitaal informatieknooppunt voor grensarbeiders en draagt zorg voor het structurele onderhoud en beheer. Hierover wordt in de SZW-begroting 2013 gerapporteerd

Tabel 4.5.5 Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2010–2011

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 95	Motie-Vermeij c.s. over de expertise van de RWI	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-02-2012, reactie op Motie 32 500 XV nr. 95 (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 371)

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 62	Motie-Aptroot c.s. over de taken van product- en bedrijfsschappen	Afgehandeld met verzending Kabinetsstandpunt PBO naar de Tweede Kamer d.d. 05–10-2011 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 615, nr. 3). Zie ook 2011–2012, nr. 33 (gewijzigde motie Aptroot)
3 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 319	Motie-Van den Besselaar c.s. over intrekken van de uitvoeringsinstructie	Afgehandeld met brieven aan de Tweede Kamer d.d. 05-09-2011 en 07-09-2011 Uitvoeringsinstructie UWV (Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nrs. 335 en 336)
4 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 50	Motie-Dijkgraaf/Van Hijum over aantrekkelijk maken voor kleine werkgevers om uitkeringsgerechtigden in dienst te nemen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2011 Motie-Dijkgraaf/Van Hijum over aantrekkelijk maken voor kleine werkgevers om uitkeringsgerechtigden in dienst te nemen (Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 329)
5 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 144, nr. 8	Motie-Van Hijum c.s. over illegaal in Nederland verblijvende jongeren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-10-2011 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 144, nr. 10)
6 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 211, nr. 47	Motie-Arib over een plan van aanpak op te stellen om de sociale positie van de prostituee te versterken en de Tweede Kamer daarover zo spoedig mogelijk te berichten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer van de minister van V&J d.d. 27-10-2011, regels betreffende de regulering van prostitutie en betreffende het bestrijden van misstanden in de seksbranche (Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche) (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 211, nr. 63)
7 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 211, nr. 46	Motie-Rouvoet over dat het niet wenselijk is dat financiële redenen ertoe leiden dat mensen tegen hun zin binnen de sfeer van de prostitutiesector werkzaam blijven	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer van de minister van V&J d.d. 27-10-2011, regels betreffende de regulering van prostitutie en betreffende het bestrijden van misstanden in de seksbranche (Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche) (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 211, nr. 63)
8 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 310	Motie-Sterk c.s. over heldere evaluatiecriteria	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2011, actualiteiten Wsw (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 817, nr. 75)
9 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 211, nr. 42	Motie-Tooreburg/Arib over bestrijden schijnzelfstandigheid prostitutie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2011, bestrijden schijnzelfstandigheid in de prostitutiebranche (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 211, nr. 64)
10 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 37	Motie-Van den Besselaar c.s. over de beleggingsopbrengst	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-11-2011 motie van het lid Van den Besselaar inzake beleggingsopbrengsten van de pensioenfondsen (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 73)
11 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 407, nr. 109	Gewijzigde motie-Voortman/Spekman over een sluitende aanpak om malafide uitzendbureau een halt te roepen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2011 over arbeidsmigratie EU (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 407, nr. 132)

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
12 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 264	De gewijzigde motie-Hamer c.s. over een intensievere betrokkenheid van ondernemingsraden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-12-2011, scholing van ondernemingsraadleden (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 818, nr. 35)
13 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 502, nr. 53	Motie-Gesthuizen over andere sectoren betrekken bij de studie naar gebruik van de Overeenkomst van Overdracht (OvO)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-12-2011 Motie-Gesthuizen over andere sectoren betrekken bij de studie naar gebruik van de OvO (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 502, nr. 76)
14 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 502, nr. 56	Motie-Hamer/Braakhuis over een plan van aanpak om de Overeenkomst van Overdracht (OvO) uit te bannen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-12-2011 (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 502, nr. 76)
15 Kamerstukken II, 2010–2011, 31 311, nr. 78	Motie-Hamer over gedwongen zzp-schap	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-12-2011 over gebruik Overeenkomst van Opdracht (OvO) (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 502, nr. 76)
16 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 11	Motie-Omtzigt/Hamer over afspraken over arbeidsparticipatie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 31-10-2011 over Moties en aanbevelingen Stichting van de Arbeid over de WIA-evaluatie (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 15)
17 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 309	Motie-Koser-Kaya over niet algemeen verbindend verklaren van cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2011, algemeen verbindend verklaren van CAO's (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 817, nr. 75)
18 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 311	Motie-Sterk c.s. over niet algemeen verbindend verklaren van cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2011, algemeen verbindend verklaren van CAO's (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 817, nr. 75)
19 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 89	Gewijzigde motie-Van den Besselaar c.s. over het dienstverleningsconcept van het UWV	Afgehandeld door mee te nemen in de memorie van toelichting bij de wetwijziging SUWI in het kader van het redesign werkbedrijf UWV
20 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 12	Motie-Ulenbelt over herziening van de huidige toepassing van de rekenrente	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-11-2010 over Toekomst aanvullend pensioenstelsel (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 18)
21 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 12	Motie-Omtzigt/Hamer over de aanbevelingen van STAR	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 31-11-2011, motie-Omtzigt/Hamer over de aanbevelingen van STAR (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 716, nr. 15)
22 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 407, nr. 122	Motie-Klaver over een sluitende handhavingsaanpak	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-02-2012, vragen naar aanleiding van het debat over het kabinetsstandpunt werknemersverkeer Bulgarije en Roemenië (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 407, nr. 136)

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
23 Kamerstukken II, 2010–2011, 30 523, nr. 61	Motie-Van Hijum/De Rouwe over betere communicatie met de binnenvaartsector over werktijdverkorting	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-02-2012, motie Van Hijum/De Rouwe over betere communicatie met de binnenvaartsector over werktijdverkorting (Kamerstukken II, 2011–2012, 30 523, nr. 69)
24 Kamerstukken II, 2010–2011, 29 544, nr. 314	Motie-Dijkgraaf over toekennen van zwaarwegende waarde	29-05-2012: Wwv is controversieel verklaard; motie is niet meer van toepassing
25 Kamerstukken II, 2010–2011, 17 050, nr. 410	Motie-Azmani/Van den Besselaar over verlenging recidivetermijn	Is meegenomen in het wetsvoorstel aanscherping handhaving en sanctiebeleid dat in de Tweede Kamer is aanvaard op 05-07-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 207)
26 Kamerstukken II, 2010–2011, 17 050, nr. 411	Motie-Azmani/Van den Besselaar over fraude in het bedrijfsleven (preventieve last onder dwangsom/stillegging bedrijf)	Afgehandeld met het wetsvoorstel aanscherping handhaving en sanctiebeleid dat in de Tweede Kamer is aanvaard op 05-07-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 207)
27 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 31	Motie-Klaver c.s. over een jaarlijks pensioenoverzicht	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 26-06-2012, motie-Klaver c.s. over een jaarlijks pensioenoverzicht (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 110, nr. 2)
28 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 M	Motie-Schuurman c.s. over het versterken van de positie van jonge werknemers en startende gezinnen	De Tweede Kamer zal hierover in 4 ^e kwartaal 2012 geïnformeerd worden
29 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 82	Motie-Huizing/Van Hijum over integratie van dienstverlening	Samenwerking UWV en gemeenten op werkpleinen is meegenomen in de wijziging wet SUWI (redesign UWV). Deze wet is 1 juli in werking getreden. (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 065, nr. 2)
30 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, 30 413, nr. 52	Motie-Dezentjé Hamming-Bluemink c.s. over waardeoverdracht pensioenen	Adviesaanvraag aan StvdA gestuurd op 13-02-2012 over fundamentele herziening van waardeoverdracht. Advies zal naar verwachting in augustus 2012 worden uitgebracht. Dit advies zal daarna naar de Tweede Kamer worden gezonden. Planning: 4e kwartaal 2012
31 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, 30 413, nr. 60	Motie-Omtzigt c.s. over een toekomstbestendig pensioenstelsel	Afgehandeld met Hoofdlijnenbrief FTK d.d. 30-05-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 113)
32 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, 30 413, nr. 61	Motie-Omtzigt over een eenvoudig en begrijpelijk stelsel	Afgehandeld met Hoofdlijnenbrief FTK d.d. 30-05-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 113)
33 Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 4	Motie-Hamer/Vermeij over een hybride uitvoering WGA	De Tweede Kamer is met brief d.d. 20-06-2011 geïnformeerd over de wijze van uitvoering. (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 13) Planning: Onderzoek is gestart. Rapportage aan de Tweede Kamer: 3e kwartaal 2013

Bijlagen

Tabel 4.5.6 Overzicht van door de Tweede Kamer aanvaarde moties, vergaderjaar 2011–2012		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 12	De gewijzigde motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga c.s. over een integrale reactie van het kabinet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2011 over arbeidsmigratie EU (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 407, nr. 132)
2 Kamerstukken II, 2011–2012, 27 859, nr. 50	Motie-Koopman verzoekt de regering UWV te verzoeken de beleidsregels GBA te herroepen en ook voor het UWV te bepalen dat het moet bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van de GBA. Tevens verzoekt deze motie de regering, het UWV te verplichten periodiek een overzicht ter beschikking te stellen aan Agentschap BPR waarin alle adresgegevens uit de loonaangifte zijn opgenomen die afwijken van de adresgegevens in de GBA	Reactie opgenomen in brief BZK 29-11-2011 (27 859, nr. 57)
3 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 VII, nr. 84	Motie Van Dam/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga geen tewerkstellingsvergunningen voor ongeschoolde arbeid te verlenen aan Bulgaren en Roemenen	Afgehandeld met mondelinge reactie tijdens SZW Begrotingsbehandeling d.d. 14-12-2011, waarin is aangegeven dat een quotumregeling wordt ingevoerd in de Wet arbeid vreemdelingen
4 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 701, nr. 19	Motie-van Hijum over microkrediet en coaching	Afgehandeld met afschrift van verzamelbrief die gestuurd is aan de gemeenten, en aan de Tweede Kamer van 20 december 2011 (kenmerk TK 2011D63186).
5 Kamerstukken II, 2011–2012, 29 407, nr. 135	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga c.s. over onderzoek naar vrij verkeer van personen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-02-2012 Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga c.s. over onderzoek naar vrij verkeer van personen (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 407, nr. 136)
6 Kamerstukken II, 2011–2012, 29 826, nr. 39	Motie-Smeets c.s. over voorwaarden voor de doorstart van NedCar	Op 27-06-2012 is bekend geworden dat er een intentieverklaring is afgegeven waarin aangegeven wordt dat NedCar wil gaan produceren. De onderhandelingen tussen VDL, NedCar en BMW gaan ondertussen door. Na afloop van de onderhandelingen (datum onbekend) of wanneer deze onderhandelingen daar tussentijds aanleiding toe geven, wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.
7 Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 195	Motie-Van Hijum c.s. over zelfregulering	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 27-02-2012, aanbieding onderzoeksrapportages SZW (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000, nr. 66)
8 Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 350	Motie-Hamer over duurzame inzetbaarheid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 27-02-2012, motie-Hamer over duurzame inzetbaarheid (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000, nr. 66)
9 Kamerstukken II, 2011–2012, 24 515, nr. 224	Motie-Van Hijum over een overgangsregeling voor de minstbedeelden	Afgehandeld met een brief van de Staatssecretaris van EL&I aan de Tweede Kamer d.d. 22-12-2012 over het Verslag van de Landbouw- en Visserijraad december 2011 (Kamerstukken 2011–2012, 21 501-32, nr. 562)

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
10 Kamerstukken I, 2011–2012, 31 537, L	Motie-Thissen c.s. over de vertegenwoordiging van de jongere generaties in pensioenfondsbesturen	Afgehandeld met indiening wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen op 24-02-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 182 nr. 1)
11 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 177	Motie-Van Gent/Van Hijum over de gevolgen van hoge leges voor het aanbod van gastouders	Afgedaan met brief aan Tweede Kamer, d.d. 04-06-2012, moties en toezeggingen kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 189)
12 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 XV, nr. 50	Motie-Van den Besselaar over de gegevens van werkzoekenden	Afgehandeld met de brief aan de Tweede Kamer over de SUWI-rapportages van 15-05-2012 De Staatssecretaris heeft motie besproken met de VNG. De VNG zal via de Programmaraad aan een oplossing werken. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd bij de aanbidding van het jaarverslag 2012
13 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 014, nr. 11	De gewijzigde motie-Van den Besselaar/De Mos over de maximale geldigheidstermijn van de verklaring van goed gedrag en kinderopvang (VOG)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-03-2012, reacties op moties en toezegging kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 171)
14 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 014, nr. 12	Motie-Van den Besselaar/De Mos over voorkomen dat zedelinquenten met kinderen werken	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer met brief d.d. 02-03-2012, reactie op moties en toezegging kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322 nr. 71)
15 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 046, nr. 30	Motie-Van Hijum c.s. over aanpassen van het vitaliteitspakket	De Tweede Kamer wordt hierover twee keer per jaar geïnformeerd via de begroting en het jaarverslag van SZW
16 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 VII, nr. 48	Motie-Voordewind c.s. over onnodige administratieve barrières slechten en waar mogelijk het verrichten van arbeid tijdens rechtmatig verblijf te stimuleren	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-06-2012 (Kamerstukken II, 33 000 VII, nr. 122)
17 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 76	Motie-Omtzigt c.s. over een overzicht van de terugstorting aan sponsoren	Tijdens AO Pensioenonderwerpen d.d. 27-05-2012 is toegezegd dat de uitkomsten van het pilotonderzoek in oktober 2012 naar de Tweede Kamer worden verstuurd.
18 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 965, nr. 10	Gewijzigde motie-Van Hijum over intensivering van van-werk-naar-werkbemiddeling	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-07-2012, tussenrapportage Experimenten van Werk naar Werk (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 404)
19 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 046, nr. 39	Motie-Schouten over het betrekken van jongeren- en ouderenorganisaties bij het overleg over het nieuwe pensioenstelsel	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-05-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 113)
20 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 XV, nr. 27	Gewijzigde motie-Hamer over arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-02-2012 over Maatregelen ter bevordering van werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 370)

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
21 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 XV, nr. 41	Motie-Sterk over de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-07-2012, «Aanbieding onderzoeksrapportages SZW» en de daarbij opgenomen bijlage «Rapport Monitor Arbeidsmarkt» (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, 406)
22 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 155	Motie-De Mos over het Waarborgfonds	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-03-2012, «reactie op moties en toezeggingen kinderopvang» «geïnformeerd over het tijdpad. (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 171)
23 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000-XV, nr. 52	Motie-De Jong over de startersregeling bij het UWV	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 27-06-2012, motie De Jong over startersregelingen bij het UWV (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 XV, nr. 52)
24 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 149	Motie-Van Gent c.s. over het afschaffen van het uren criterium	Er wordt aangesloten bij het onderzoek van het ministerie van Financiën over de alternatieven voor de zelfstandigenaftrek. De Tweede Kamer wordt hierover uiterlijk in het 4e kwartaal van 2012 geïnformeerd
25 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000-XV, nr. 39	Motie-Sterk over cumulatie-effecten van stelselwijzigingen	Momenteel worden er gesprekken gevoerd met 10 focusgemeenten. De Tweede Kamer wordt met Prinsjesdag geïnformeerd
26 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 123	Motie-Klaver c.s. over pensioenfondsen te bewegen het levenaanpassingsmechanisme (LAM) ook voor bestaande aanspraken in het contract op te nemen	Wordt meegenomen in het zomeroverleg met Stichting van de Arbeid en Pensioenfederatie. Planning: september 2012
27 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 43	Motie-Dijkgraaf/Sterk over de uitzondering op de gezinsbijstand	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd in het 3e kwartaal 2012
28 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 37	Motie-Sterk over een regeling voor onvermijdbare kosten voor levensonderhoud	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd in het derde kwartaal 2012
29 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 45	Motie-Sterk c.s. over een implementatie van de huishoudinkomentoets in de ICT-systemen	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd in het derde kwartaal 2012
30 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 701, nr. 18	Motie-Peters/Azmani over mogelijke integratie van elementen van de WWiK in het Bbz	De uitvoering van de motie vergt zorgvuldige analyse. planning 1 januari 2013
31 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 241, nr.17	Motie-Huizing/Van Hijum over het oprekken van de loonsomgrens voor kleine werkgevers	Deze motie wordt uitgewerkt in lagere regelgeving vóór 1 oktober 2012
32 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000-XV, nr. 37	Motie-Van Hijum/Klaver over de vitaliteitsregeling	Vitaliteitssparen blijft overeind in begrotingsakkoord. Scholingsmaatregelen worden nog nader uitgewerkt in overleg met de sociale partners

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
33 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000-XV, nr. 14	Gewijzigde motie-Aptroot c.s. over aanpassing van de Wet op de bedrijfsorganisatie	Op 21-06-2012 is een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met toekomstmodellen voor PBO (Kamerstukken II 2011–2012, 32 615, nr. 6)
34 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 16	Motie-Van Hijum over tegengaan van oneerlijke concurrentie tussen werknemers uit EU-lidstaten	Wordt meegenomen in brief over EU-arbeidsmigratie. Planning: na de zomer 2012
35 Kamerstukken II, 2011–2012, 24 515, nr. 231	Motie-Ortega-Martijn over tijdige informatie en preventieve begeleiding	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-07-2012, «Toezeggingen n.a.v.AO Armoede/schulden op 4 april jl. (Kamerstukken II, 2011–2012, 24 515, nr. 239)
36 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 241, nr. 21	Motie-Van Hijum c.s. over werkhervatting van vangnetters	De minister van SZW heeft toegezegd zich te zullen inspannen om de werkhervatting van vangnetters in overleg met de sociale partners te bevorderen. De Tweede Kamer zal over de uitkomsten van het overleg met sociale partners worden geïnformeerd. Planning: 01-12-2012
37 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 065, nr. 16	Motie-Vermeij/Klaver over voortzetting van succesvolle pilots	UWV onderzoekt op welke wijze de netwerken voor 55-plussers kunnen worden vormgegeven zodat de financiering daarvan past binnen de taakstelling. Daarbij zullen de ervaringen worden benut van de netwerken die UWV tot stand brengt voor hoogopgeleiden. Het onderzoek is eind 2012 gereed. Daarna zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden
38 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 179	Motie-Gerbrands/De Mos over integratie van kinderopvangcentra bij sportclubs	Deze motie wordt meegenomen in de monitor van de pilots gemeentebrede dagarrangementen. De Tweede Kamer wordt eind 2012 geïnformeerd
39 Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 351	Motie-Koser-Kaya/Klaver over de inzet van O&O-fondsen voor intersectorale scholing	In het begrotingsakkoord 2013 is opgenomen dat de middelen voor het van-werk-naar-werk budget en intersectorale scholing voor 2013 naar verwachting bestaat uit een verlaging van de ww-premie voor werkgevers. Besluitvorming over de aanwending voor deze middelen na 2013 is aan een nieuw kabinet
40 Kamerstukken II, 2011–2012, 29 502, nr. 87	Motie-Hamer over wetgeving voor te bereiden om postbezorgers recht te geven op tenminste het wettelijk minimumloon voor het aantal gemiddeld per week gewerkte uren, doch tenminste twaalf uur per week	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 20-06-2012. Besproken tijdens AO Post op 27 juni 2012 (Kamerstukken II 2011–2012, 29 502, nr. 101)
41 Kamerstukken II, 2011–2012, 24 525, nr. 223	Motie-Van Hijum/Spekman over armoede onder gezinnen met kinderen	Dit onderwerp wordt meegenomen in de voorbereiding van het ESF-programma 2014–2020, waarover de Tweede Kamer per brief eind 2012 wordt geïnformeerd. Planning: 4e kwartaal 2012
42 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 290, nr. 14	Motie-Klaver c.s. over de mogelijkheden voor een flexibele AOW	Per 10-7-2012 is wetsvoorstel verhoging AOW-leeftijd aanvaard in de Eerste Kamer. Begonnen kan worden met de in de motie gevraagde analyse

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
43 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 77	Gewijzigde en nader gewijzigde Motie-Omtzigt over vereenvoudiging van de Pensioenwet	Planning: meenemen bij wetsvoorstel wijziging Pensioenwet 1e kwartaal 2013
44 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 96	Motie-Schouten/Vermeij over verhoogde pensioenuitkering bij meevallende resultaten	Planning: meenemen bij wetsvoorstel wijziging Pensioenwet 1e kwartaal 2013
45 Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 22	Motie-Ulenbelt over arbeidsomstandigheden van ZZP-ers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-12-2011, reactie Motie Ulenbelt zpp-ers (Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 203)
46 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 159	Motie-Van Hijum/Van Gent over facilitering van ouderparticipatiereches	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer 04-06-2012, «reactie op moties en toezeggingen kinderopvang» (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 189)
47 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 161	Motie-Dijkstra/Koser-Kaya over noodzakelijkheid diploma-eis om kwaliteit ouderparticipatiereches te waarborgen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 4 juni 2012, «reactie op moties en toezeggingen kinderopvang» (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 189)
48 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 929, nr. 18	Motie-Azmani/Sterk over het opstellen van een uitvoeringsprotocol	Over het opstellen van een uitvoeringsprotocol wordt gerapporteerd in de integrale handhavingsrapportage, onder voorbehoud van goedkeuring wetsvoorstel huisbezoeken door de Eerste Kamer. Planning 3 ^e kwartaal 2013
49 Kamerstukken II, 2012–2012, 33 241, nr. 14	Motie-Klaver c.s. over begeleiding van zieke werklozen	Deze motie wordt meegenomen bij de evaluatie van het convenant tussen de uitzendsector en het UWV per eind 2013
50 Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 24	Gewijzigde motie-Van den Besselaar over malafide uitzendbureaus	Deze motie wordt betrokken bij de brief over de voortgang AMU die voor september 2012 is toegezegd
51 Kamerstukken II, 2011–2012, 33 207, nr. 24	Motie-Koser-Kaya c.s. over tijdige toezending van de AMvB in het kader van de harmonisatie en aanscherping van de sanctiemogelijkheden ter versterking van de naleving en handhaving en bestrijding van misbruik en fraude (Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving)	Amvb in ontwikkeling Planning: oktober 2013
52 Kamerstukken II, 2011–2012, 31 929, nr. 17	Motie-Sterk over een kwalitatief onderzoek naar de effecten van het wetsvoorstel huisbezoek	Onder voorbehoud van goedkeuring Eerste Kamer en datum inwerking-treding (plenair debat Eerste Kamer gepland op 25 september 2012). Planning: 2016
53 Kamerstukken II, 2011–2012, 22 343 nr. 253	Gewijzigde motie De Mos/Paulus Jansen om er voor te zorgen dat een «asbestvrij-verklaring» voortaan alleen nog wordt afgegeven voor gebouwen die ook echt helemaal asbestvrij zijn	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 26-1-2012 van de Staatssecretaris Infrastructuur en Milieu (Kamerstukken II, 2011–2012, 22 343, nr. 277)

4.5.2 OVERZICHT VAN DE DOOR DE BEWINDSPERSONEN NOG AF TE HANDELEN TOEZEGGINGEN

Tabel 4.5.7 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 1996–1997		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Brief d.d. 29-10-1996 Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie) (Kamerstukken II, 1996–1997, 25 478, nr. 4)	Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie)	Wordt uitgesteld in verband met de behandeling van de klacht van de vakcentrales aan de ILO over Verdrag 81 (Arbeidsinspectie). Voorlopige planning: 4e kwartaal 2013

Tabel 4.5.8 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2005–2006		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 07-09-2005 AO inzake afwikkeling van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. (Kamerstukken II, 2005–2006, 21 477, nr. 93)	De Tweede Kamer wordt op de hoogte gehouden van de verdere afwikkeling van de aangiften van vermeende fraude met ESF-gelden én de afwikkeling van de huisvestingsstichtingen	Hoger beroep loopt. Planning: 4e kwartaal 2012

Tabel 4.5.9 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2007–2008		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 Brief d.d. 10-12-2007 Voorgenomen fusie ABP/Cordares. (Kamerstukken II, 2007–2008, 28 294, nr. 32)	In samenspraak met de toezichthouder (DNB) wordt nader bezien of de huidige regelgeving in situaties waarin uitvoerende werkzaamheden zijn uitbesteed voldoende effectief is	Planning: brief naar de Tweede Kamer 3e kwartaal 2012
2 Brief d.d. 25-03-2008 pensioenwet debat over pensioenbewustzijn, nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen (Kamerstukken II, 2007–2008, 30 413, nr. 108)	Toezending van informatie van de Stichting van de Arbeid over de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers. De Stichting constateert dat, voor zover het duurzaam volledig arbeidsongeschikt beoordeelde actieve deelnemers betreft, er ten opzichte van de situatie onder de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering nauwelijks wijziging is opgetreden. Voor de gedeeltelijke arbeidsongeschikte werknemers heeft de Stichting hierover aan de pensioenkoepels en aan het Verbond van Verzekeraars om nadere informatie gevraagd. De Tweede Kamer zal worden geïnformeerd zodra deze informatie beschikbaar is	Planning: brief naar de Tweede Kamer na zomerreces 2012
3 Brief d.d. 19-05-2008 Memorie van antwoord wijzigingswet Pensioenwet (Kamerstukken I, 2007–2008, 31 226, D)	Toezegging dat de regering zal bezien of de in de artikelen 85 en 87 Pensioenwet opgenomen voorwaarde voor waardeoverdracht naar buitenland, namelijk dat de afkoopmogelijkheid niet ruimer mag zijn dan in Nederland, niet ook moet gelden voor de artikelen 88 en 89 van de Pensioenwet	Wordt meegenomen in herbezinning systeem waardeoverdracht. Stichting van de Arbeid is om advies gevraagd. Dit wordt verwacht eind augustus/ begin september 2012. Planning: 4e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
4 Brief d.d. 28-05-2008 Arbeidsmarktpositie van ouderen (Kamerstukken II, 2007–2008, 29 544, nr. 152)	Aanpassing van het Ontslagbesluit zodat bij collectief ontslag AOW-gerechtigden als eerste in aanmerking komen voor ontslag	Wordt meegenomen bij wetsvoorstel arbeidsrechtelijke aanpassingen voor doorwerken na de AOW-leeftijd. Dit ligt voor advies bij Raad van State. Planning: 3e kwartaal 2012
5 10-09-2008 Plenaire behandeling TK Wetsvoorstel wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie in verband met verdere modernisering van het stelsel van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (31 419) Re- en dupliek en afronden (Handelingen 2007–2008, nr. 110, Tweede Kamer, pag. 8009–8016)	In de eerstvolgende evaluatie van de Wet op de bedrijfsorganisatie zal een meting van de effecten van de Code Goed Bestuur worden meegenomen	Afhankelijk van uitvoering motie Aptroot over de taken van product- en bedrijven (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 62) Stand van zaken: op 21-06-2012 is brief naar de Tweede Kamer gestuurd met mogelijke toekomstmodellen voor PBO (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 615, nr. 6)

Tabel 4.5.10 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2008–2009

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 03-03-2009 Plenaire behandeling TK wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet in verband met het vergroten van de kans op werk van langdurig werklozen (Passende arbeid) (31 767) (Handelingen 2008–2009, nr. 58, Tweede Kamer, pag. 4716–4747)	De minister zegt toe dat hij het samenstel van regelingen zal evalueren. Het tijdstip van die evaluatie Wet verbetering kansen langdurig werklozen wordt nader bezien in verband met de economische omstandigheden. De evaluatie zal naar verwachting niet vóór 2012 worden afgerond	In overleg met UWV wordt bezien hoe aan de evaluatie vorm kan worden gegeven. Planning: juli 2013
3 22-12-2008 Plenaire behandeling EK Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders (31 519) (eerste termijn Kamer) (Handelingen 2008–2009, nr. 17, Eerste Kamer, pag. 853–876)	Evaluatie van de Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders, 4 jaar na inwerkingtreding (T00994)	Er is een tussentijds onderzoek gedaan waarover is gerapporteerd in de Monitor Bestuurlijk Akkoord (Kamerstukken II, 2009–2010, 29 544, nr. 223). In 2013 wordt een evaluatie naar de Kamer gezonden. Planning: december 2013
4 Brief d.d. 27-03-2009 rapportage incidenten BRZO '99 bedrijven over het kalenderjaar 2007 (Kamerstukken II, 2008–2009, 25 884, nr. 144)	De minister heeft toegezegd om met ingang van 2008 in een driejaren cyclus de Tweede Kamer incl. bedrijfsleven te informeren over de onderzochte ongevallen en de resultaten van de onderzoeken (de eerstvolgende rapportage beslaat de periode 2008, 2009 en 2010)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-10-2011, incidentrapportage 2008–2010 Brzo 1999 en Arie bedrijven (Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 199). Eerstvolgende rapportage vindt in oktober 2014 plaats. Planning: 4 ^e kwartaal 2014

Bijlagen

Tabel 4.5.11 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2009–2010			
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken	
1	12-10-2009 Nota n.a.v. het verslag. Wijziging van de Wet werk en bijstand, de Algemene Ouderdomswet en de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen in verband met de overheveling van de uitvoering van de aanvullende bijstand voor personen van 65 jaar of ouder van de gemeenten naar de Sociale verzekeringsbank en het aanbrengen van enkele andere aanpassingen in de Algemene Ouderdomswet en tot wijziging van enkele sociale verzekeringswetten in verband met de gelijkstelling binnen de sociale zekerheid van voormalige pleeg- en stiefkinderen met eigen (Kamerstukken II, 2009–2010, 32 037, nr. 6, en Kamerstukken I, 2009–2010, 32 037, C)	Evaluatie uitvoering aanvullende bijstand door SVB. De regering zal de effecten van de overheveling van de uitvoering van de aanvullende bijstand voor 65-plussers naar de SVB 5 jaar na inwerkingtreding evalueren. In deze toegezegde evaluatie van de effecten van de overheveling, zal de regering de wijze waarop gemeenten de doelgroep ondersteunen bij de re-integratie en de daarbij benodigde samenwerking tussen SVB en gemeenten betrekken, zodat uiteindelijk een beeld uit de praktijk wordt verkregen. (Kamerstukken I, 2009–2010, 32 037, C)	Onderzoek zal worden uitgevoerd. Planning: december 2014
2	18-11-2009 AO vaste cie SZW TK over notitie Herziening Wet arbeid vreemdelingen (Kamerstukken II, 2009–2010, 32 144, nr. 3)	Tijdens het AO over de WAV heeft de minister toegezegd de aangevoerde overwegingen met betrekking tot verdringing mee te nemen bij de uitwerking van de voorstellen voor de sportsector	Wordt meegenomen bij wijziging uitvoeringsregels WAV. Planning: 1 januari 2013
3	24-11-2009 Plenaire behandeling EK wetsvoorstel Wijziging van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten in verband met het bevorderen van de participatie van jonggehandicapten door werk en arbeidsondersteuning (31 780) (Handelingen 2009–2010, nr. 10, Eerste Kamer, pag. 284–308)	De minister zegt Eerste Kamer toe dat bij het maken van de AMvB over de overgangsregeling voor jonggehandicapten die vallen onder de huidige Wajong, bekeken zal worden in hoeverre de mogelijkheid van de terugvaloptie naar de oude regeling gerealiseerd kan worden en op welke wijze dat het best gedaan kan worden. De Eerste Kamer zal hierover geïnformeerd worden. (T01114)	De besluitvorming over wanneer de oude Wajongers kunnen overstappen naar de nieuwe Wajong is bezien in het licht van het wetsvoorstel WNV. Besluitvorming wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet
4	12-01-2010 Plenaire behandeling TK wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie (32 165) (Handelingen 2009–2010, nr. 40, Tweede Kamer, pag. 3933–3942)	Belemmeringen (lock in effecten) van de Wsw-CAO zullen met werkgevers en werknemers in kaart worden gebracht	Ten gevolge van het controversieel verklaren van de Wet werken naar vermogen, wordt de uitwerking van deze toezegging aangehouden
5	12-01-2010 Plenaire behandeling TK wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie (32 165) (Handelingen 2009–2010, nr. 40, Tweede Kamer, pag. 3933–3942)	In de tussentijdse rapportages zal inzicht worden geboden in de ontwikkeling van werknemers in verband met het bepalen van de periode wanneer het inkomen tot het wettelijk minimum wordt aangevuld	Over de pilots «werken naar vermogen» zal aan de Tweede Kamer gerapporteerd worden. Planning: 4e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
6 Brief d.d. 19-08-2010 Onderzoek medezeggenschap (Kamerstukken II, 2009–2010, 28 294, nr. 41)	Medezeggenschap pensioengerechtigden bij rechtstreeks verzekerde regelingen. Het hoorrecht is een recht dat is toegekend aan verenigingen van pensioengerechtigden. In de praktijk blijkt het onvoldoende te werken. Toegezegd is de resultaten van het onderzoek te bespreken met het Verbond van Verzekeraars, VNO-NCW en de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties. Gekeken zal worden naar mogelijkheden voor verbetering liggen, zodat deze kunnen worden meegenomen in het bredere traject van de herziening van de governance en medezeggenschap. Alle drie genoemde partijen hebben hun medewerking hierbij toegezegd	Planning: brief naar de Tweede Kamer december 2012

Tabel 4.5.12 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2010–2011

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1 22-09-2010 Spoeddebat met ministers SZW en Financiën over de brief d.d. 31-3-2010 m.b.t. de uitvoering van motie-Van Velzen en Van Dam inzake investeren in clustermunitie(22 054, nr. 158) (Handelingen 2010–2011, nr. 2, Tweede Kamer, pag. 49–65)	Nagaan hoe eventueel lering te kunnen trekken uit de regels m.b.t. kinderarbeid t.b.v. discussie over investeringsverbod clustermunitie.	Wordt door Minister van Financiën meegenomen bij afhandeling van motie-Haubrich-Gooskens c.s. inzake een verbod op investeringen in ondernemingen van clustermunitie (EK 32 187 (R1902) F) Planning: 3e kwartaal 2012
2 06-10-2010 Plenaire behandeling Wetsvoorstel (Aanpassing Wet arbeid vreemdelingen; introductie van de referent in de Vreemdelingenwet 2000 en verkorting van de wachtermijn voor seizoenswerkers) (32 287) (Handelingen 2010–2011, nr. 8, Tweede Kamer, pag. 47–53)	De Tweede Kamer ontvangt een brief over de beleidsregels UWV inzake de nieuwe weigerings/intrekkingsgrond, binnen een half jaar nadat het wetsvoorstel door beide Kamers is aanvaard	Bij brief d.d. 11-04-2011 is de Tweede Kamer geïnformeerd. (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 144, nr. 5) Planning : 4 ^e kwartaal 2012
3 04-11-2010 AO vaste cie SZW TK: Kennismakingsgesprek met de minister en staatssecretaris van SZW (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 13)	Minister zal het wetsvoorstel limitering ontbindingsvergoedingen samenhangende onderwerpen spoedig bezien in het licht van het regeerakkoord	Het wetsvoorstel is op 13-2-2009 aan de Tweede Kamer aangeboden. Laatste keer behandeld op 29-3-2012 (Handelingen 2011–2012, nr. 70)
4 10-11-2010 AO vaste cie SZW TK over Pensioenonderwerpen Herverzekerde pensioenfondsen en het toeslagenlabel (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 20)	De minister zal met sociale partners de omvang van de witte vlekken (in het bijzonder de samenstelling van de groep) op pensioengebied bespreken	De minister zal met sociale partners de omvang van de witte vlekken (in het bijzonder de samenstelling van de groep) op pensioengebied bespreken Planning: brief naar de Tweede Kamer na zomerreces 2012
5 Brief d.d. 01-12-2010 Pensioenproblematiek: prioriteiten en planning 2011 (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 22) 10-11-2010 AO vaste cie SZW TK over Pensioenonderwerpen Herverzekerde pensioenfondsen en het toeslagenlabel (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 043, nr. 20)	Gevolgen baanwisseling bij arbeidsongeschiktheidspensioen en nabestaandenpensioen. De afgelopen tijd zijn de besturen van Verbond van Verzekeraars en Pensioenfederatie het eens geworden over een alternatief voor wettelijke regeling. De Tweede Kamer wordt daarover geïnformeerd	Planning: brief naar de Tweede Kamer september 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
6 10-02-2011 AO vaste cie SZW TK over aanpak beperking export uitkeringen (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 69)	Rapportage voortgang aanpak beperking export uitkeringen	Planning: 4e kwartaal 2012
7 Brief d.d. 04-03-2011 Kabinetsreactie SER advies zzp'ers (Kamerstukken II, 2010–2011, 31 311, nr. 71)	Onderzoek pensioen ZZP'ers. Inventariserend onderzoek naar niet-gebruik bestaande mogelijkheden tot opbouw pensioen voor ZZP'ers. Kabinet wil bezien of het aanbod van pensioenvoorzieningen en -producten aansluit bij de vraag. Kabinet wil bezien of er belemmeringen zijn voor deelname en waar deze eventueel opgelost kunnen worden. Ook tijdens de begrotingsbehandeling SZW 2011 aan de Tweede Kamer gedane toezeggingen terzake worden in het onderzoek meegenomen. Daar waar relevant kan worden beschreven hoe een mogelijkheid voor pensioenopbouw door zelfstandigen ook van betekenis kan zijn voor werknemers die geen pensioen opbouwen dat van de werkgever uitgaat (de zogenaamde «witte vlek» op pensioengebied). Het voorstel van VVD/D66 voor een pensioenfonds voor zzp'ers wordt meegenomen in het onderzoek naar pensioenopbouw door zzp'ers. De Kamer zal hierover in het najaar van 2011 worden geïnformeerd	Planning: brief naar de Tweede Kamer 3e kwartaal 2012
8 27-04-2011 AO vaste cie SZW TK over Evaluatie WIA en Arbeidsongeschiktheid (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 3)	De Tweede Kamer zal op de hoogte gehouden worden over de ontwikkeling van pensioenopbouw bij loondispen-satie	Bij de Tweede Kamer behandeling van WWNV op 19-04-2012 heeft de Staatsse-cretaris de laatste stand van zaken mondeling gemeld. Bij de begrotingsbe-handeling in december 2012 zal de minister de Tweede Kamer opnieuw over de stand van zaken bij de pensioen-fondsen informeren
9 27-04-2011 AO vaste cie SZW TK over Evaluatie WIA en Arbeidsongeschiktheid (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 3)	Bij het vervolgonderzoek naar de groep WGA 80–100 wordt ook gekeken naar de retourstroom en naar de raadpleging van de behandelende sector door verzekeringartsen	Tussenrapportage eind juni 2012. Oplevering onderzoek voorzien op 3 ^e kwartaal 2012
10 26-05-2011 AO vaste cie SZW TK over Arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 144, nr. 9)	Eventuele problemen bij de voorge-stelde aanscherping «geen schorsende werking bij bezwaar- en beroep» worden indien nodig voorzien van een oplossing	Wordt meegenomen in wetsvoorstel Herziening WAV. Ligt voor advies bij Raad van State. Planning: indiening bij de Tweede Kamer na de zomer 2012
11 26-05-2011 AO vaste cie SZW TK over Arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 144, nr. 9)	Bij de herziening Wav wordt meege-nomen of ook bij verlenging van de twv getoetst kan worden op marktconform loon	Wordt meegenomen in wetsvoorstel Herziening WAV. Ligt voor advies bij Raad van State. Planning: indiening bij Tweede Kamer na de zomer 2012
12 27-04-2011 AO vaste cie SZW TK over Evaluatie WIA en Arbeidsongeschiktheid (Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 3)	In 2012 wordt onderzoek verricht naar de stabiliteit van de hybride financiering van de WGA. Over de uitkomsten van het onderzoek wordt de Tweede Kamer in de loop van 2013 geïnformeerd	Het onderzoek is gestart. Rapportage aan de Tweede Kamer staat gepland voor derde kwartaal 2013

Bijlagen

Tabel 4.5.13 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2011–2012		
Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
1	07-09-2011 AO vaste cie SZW TK over Arbeidsmarktbeleid (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 337)	Uitvragen suggesties aan werkgevers verlichting administratieve lasten na afschaffing kleinebanenregeling. Ten aanzien van administratieve lastenverlichting in verband met afschaffing van de regeling kleine banen zal de minister werkgevers vragen welke mogelijkheden ze daartoe concreet zien, suggesties oppikken en desgewenst met de Kamer communiceren
2	04-10-2011 Plenaire behandeling wijziging van de Wet werk en bijstand en samenvoeging van die wet met de Wet investeringen in jongeren gericht op bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden (32 815) (Handelingen 2011–2012, nr. 7 item 26, Tweede Kamer)	De Staatssecretaris zegt toe met gemeenten te bespreken hoe de Kamer te informeren over de pilots in de gemeenten die de zoekperiode van vier weken in de WWB ook toepassen op mensen van 27 jaar en ouder
3	05-10-2011 AO vaste cie SZW TK over Vitaliteitspakket (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 354)	De minister rapporteert over een half jaar aan de Tweede Kamer over de uitwerking van de afspraken met de sociale partners over intersectorale scholing en van-werk-naar-werk (vwnw)
4	05-10-2011 AO vaste cie SZW TK over Vitaliteitspakket (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 354)	De minister zal de suggesties over het gebruik van het van-werk-naar-werkbudget voor het opzetten van een eigen bedrijf en voor sectoroverstijgende scholing meenemen in de uitwerkingen ervan en de Tweede Kamer hierover informeren
5	Brief d.d. 10-10-2011 Antwoorden op de vragen van de leden Koser-Kaya, Schouw en Verhoeven over barrières bij het inhuren van kennismigranten (Aanhangsel van de Handelingen, 2011–2012, nr. 274, Tweede Kamer)	Minister zal met VNO-NCW en MKB-Nederland in gesprek gaan over de geconstateerde knelpunten bij de kennismigrantenregeling en de Tweede Kamer hierover op de hoogte stellen
6	16-11-2011 AO vaste cie SZW TK over Pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 87)	Concept amvb is 16-04-2012 naar de Tweede Kamer en Eerste Kamer gezonden i.v.m. voorhang. Door Tweede Kamer besproken in AO op 27-06-2012. Amvb is 09-06-2012 voor advies naar Raad van State gestuurd

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken	
7	16-11-2011 AO vaste cie SZW TK over Pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 87)	De minister zal in 2012 onderzoek laten doen naar doorsneepremies van pensioenfondsen. Hij streeft ernaar de uitkomsten van dit onderzoek in het 1 ^e kwartaal 2013 aan de Tweede Kamer aan te bieden	Planning: 1e kwartaal 2013
8	23-11-2011 Vervolg AO vaste cie SZW TK over Kinderopvang en Kindregelingen (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 164)	De minister zegt toe dat met de VNG besproken zal worden hoe oudercommissies meer betrokken kunnen worden bij handhavingsadviezen die de gemeente uitschrijft aan ondernemers	De (on)mogelijkheden om in het LRKP de handhavingsbrieven op te gaan nemen wordt meegenomen in het traject «Versterking positie van ouders» Planning: 4 ^e kwartaal 2012
9	23-11-2011 Vervolg AO vaste cie SZW TK over Kinderopvang en Kindregelingen (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 164)	De minister zegt toe overleg te plegen met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over, dagarrangementen en speciaal onderwijs met betrekking tot kinderopvang	In overleg met OCW wordt bekeken welk onderzoek nodig is, in aanvulling op eerder onderzoek uit 2007. Planning: 4 ^e kwartaal 2012
10	30-11-2011 AO vaste cie SZW TK over WWB-onderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 30 545, nr. 110)	Monitor kinderalimentatie. De staatssecretaris zal de Tweede Kamer informeren over de afloop van het gesprek met de VNG over de verschillen tussen de raming en de feitelijke realisaties van de kinderalimentatie naar aanleiding van de monitor van de € 69 mln. kinderalimentatie	Publicatie van het eindrapport vindt naar verwachting plaats in oktober 2012 via de CBS website. Na publicatie wordt de Tweede Kamer geïnformeerd. Planning: 4 ^e kwartaal 2012
11	30-11-2011 AO vaste cie SZW TK over WWB-onderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 30 545, nr. 110)	IWI-onderzoek handhaving norm 110% sociaal minimum bij categoriale bijzondere bijstandsverlening. De staatssecretaris zal bezien of hij de Inspectie Werk en Inkomen volgend jaar al onderzoek kan laten doen naar de naleving van de norm 110% sociaal minimum door gemeenten bij categoriale aanvullende inkomensondersteuning en dat de Tweede Kamer laten weten.	Het onderzoek vindt in de tweede helft van 2012 plaats. Hierna wordt de Tweede Kamer geïnformeerd. Planning: december 2012
12	30-11-2011 AO vaste cie BZK over Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA) (Kamerstukken II, 2011–2012, 27 859, nr. 58)	De minister zegt toe dat de beleidsregels UWV worden aangepast nadat de wet- en regelgeving is aangepast	Na aanpassen van de wet en regelgeving verwachting eind 2012
13	07-12-2011 VAO Kinderopvang (vervolg AO 23-11-2011) (Handelingen 2011–2012 nr. 33 item 7, Tweede Kamer)	De minister zegt toe dat er onderzoek wordt gedaan naar de effecten van het afschaffen van het urencriterium voor de zelfstandigenaftrek voor het aanvragen van kinderopvangtoeslag voor zzp'ers.	Er wordt aangesloten bij het onderzoek van het ministerie van Financiën over de alternatieven voor de zelfstandigenaftrek. De Tweede Kamer wordt hierover uiterlijk in het 4e kwartaal van 2012 geïnformeerd
14	14-12-2011 Vervolg plenaire behandeling begroting SZW voor het jaar 2012 (33 000-XV) (Handelingen 2011–2012, nr. 36, item 9, Tweede Kamer)	Onderzocht zal worden hoe de verschillende fraudemeldpunten van SVB, UWV en gemeenten kunnen worden gestroomlijnd en goed op elkaar afgestemd	De Tweede Kamer zal in het vierde kwartaal van 2012 worden geïnformeerd over de stroomlijning van de meldpunten
15	14-12-2011 Vervolg plenaire behandeling begroting SZW voor het jaar 2012 (33 000-XV) (Handelingen 2011–2012, nr. 36, item 9, Tweede Kamer)	De Staatssecretaris zal contact opnemen met OCW omdat scholen een aanvulling op de ouders en de jongeren kunnen spelen i.h.k.v. voorkomen van schulden. Het makkelijk bijlenen bij DUO zal hierbij worden meegenomen	Er is overleg met OCW gaande. Dit overleg zal naar verwachting in het najaar kunnen worden afgerond. Planning: 4e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
16	14-12-2011 Vervolg plenaire behandeling begroting SZW voor het jaar 2012 (33 000-XV) (Handelingen 2011–2012, nr. 36, item 9, Tweede Kamer)	De toezegging wordt meegenomen in het wetsvoorstel Naleving. Planning: 1 ^e kwartaal 2013
17	14-12-2011 Vervolg plenaire behandeling begroting SZW voor het jaar 2012 (33 000-XV) (Handelingen 2011–2012, nr. 36, item 9, Tweede Kamer)	De Tweede Kamer zal in het 4e kwartaal 2012 geïnformeerd worden over de bevindingen
18	14-12-2011 Vervolg plenaire behandeling begroting SZW voor het jaar 2012 (33 000-XV) (Handelingen 2011–2012, nr. 36, item 9, Tweede Kamer)	Er zijn wensen geformuleerd t.a.v. Interface, Inhoud kernkaart en Actualiteit gegevens. BKWI is bezig met nieuw ontwerp interface. Voorjaar 2013 zal de nieuwe kernkaart worden opgeleverd door BKWI. Planning: tweede kwartaal 2013
19	20-12-2011 Vervolg plenaire behandeling EK wetsvoorstel Wijziging van de Wet werk en bijstand en samenvoeging van die Wet met de Wet investeren in jongeren gericht op bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden (32 815), Antwoord regering re- en dupliek Handelingen I, 2011–2012, nr. 13 – blz. 13-4-23	Na afronding van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel afschaffing huishoudinkomenstoets zal een brief over deze toezegging naar de Tweede Kamer worden gestuurd
20	21-12-2011 Plenair debat over het kabinetsstandpunt werknemersverkeer met Bulgarije en Roemenië Handelingen nr. 39, item 8, Tweede Kamer)	Een bijeenkomst met LTO, ABU en SZW bleek niet haalbaar vóór het zomerreces. Planning: 3 ^e kwartaal 2012
21	19-01-2012 Debat over het bericht dat allochtonen vaker een bijstandsuitkering ontvangen (Fritsma) (Handelingen 2011–2012, nr. 43, item 9, Tweede Kamer)	De toezegging wordt meegenomen in het wetsvoorstel Naleving. Planning: 1 ^e kwartaal 2013
22	26-01-2012 AO vaste cie SZW TK over arbeidsmarktbeleid (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 372)	Planning: 4e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
23 31-01-2012 Plenaire behandeling TK over het korten op pensioenen (Handelingen 2011–2012, nr. 47, item 14, Tweede Kamer)	De minister zal met de Pensioenfederatie bespreken hoe pensioenkortingen in 2013 bij meevallende resultaten kunnen worden gecompenseerd	Planning: meenemen bij wetsvoorstel wijziging Pensioenwet 1e kwartaal 2013
24 Brief 02-12-2011 Medezeggenschap (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 818, nr. 35)	<p>Wijziging WOR ivm informatievoorziening ihkv internationale concernverhoudingen.</p> <p>1. De wet aanvullen met een bepaling over de informatieplicht in het kader van internationale concernverhoudingen.</p> <p>2. Bevorderen dat het concernbeleid regelmatig onderwerp van gesprek wordt tussen ondernemingsraad en bestuurder. De uitwerking van mijn voornemen moet nog nader vorm krijgen. Hierbij zal ik de sociale partners betrekken.</p> <p>3. In overleg met hen zal ik tevens bezien hoe voorlichting over bestaande rechten en plichten kan worden verzorgd, met als doel de rol van de ondernemingsraad bij reorganisatiebesluiten – met name in internationaal concernverband – te verstevigen</p>	Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de ondernemingsraden i.v.m. scholing ligt voor advies bij Raad van State. Indiening bij de Tweede Kamer na de zomer 2012
25 02-02-2012 Vervolg plenaire behandeling TK wetsvoorstel wijziging van de Algemene Ouderdomswet, de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Wet op de loonbelasting 1964 in verband met verhoging en koppeling aan de ontwikkeling van de levensverwachting van de pensioenleeftijd, extra verhoging van het AOW-ouderdomspensioen en introductie van de mogelijkheid het AOW-ouderdomspensioen desgevraagd geheel of gedeeltelijk eerder of later te laten ingaan (Wet verhoging pensioenleeftijd, extra verhoging AOW en flexibilisering ingangsdatum AOW) (33 046) (Handelingen 2011–2012, nr. 49, item 8, Tweede Kamer)	<p>Minister zegt toe aan V.d.Besselaar dat op zijn vragen tijdens AOW-debat zal worden ingegaan in de hoofdlijnennotitie pensioenen die in april 2012 naar de Tweede Kamer wordt gezonden.</p> <p>1. Hoe verloopt het overleg met sociale partners? Zijn vertegenwoordigers van vakbonden voldoende gemandateerd of ontstaat straks hetzelfde probleem als bij het akkoord in juni?</p> <p>2. Hoe kijkt de minister aan tegen een langlevenswap waarbij risico's kunnen worden uitgewisseld tussen levensverzekeraars en pensioenfondsen?</p> <p>3. Schep duidelijkheid over de discontovoet. Worden verwachte rendementen gebruikt, of het voortschrijdend gemiddelde of het 10-jaars gemiddelde van de rentestanden? Voorkomt dat op 1-1-2012 weer met dagkoersen gerekend wordt. Wat vindt de minister van deze suggestie?</p> <p>4. Werknemers worden steeds mobieler. Hoe verhoudt zich dat met waardeoverdracht? Leiden verschillende pensioen-systemen naast elkaar niet tot problemen in de uitvoering?</p> <p>5. Heeft de minister kennis genomen van het «Zekerheidspensioen» (AEGON) waarbij de deelnemer in de 2e pijler zelf kan aangeven of hij voor zekerheid kiest? Wat vindt de minister van dit voorstel?</p>	Onderdelen 1, 3 en 4 zijn afgehandeld met brief van 30-05-2012 (Kamerstukken II 2011–2012, 32 043, nr. 113.) Over onderdelen 2 en 5 ontvangt de Tweede Kamer een brief in het 3 ^e kwartaal 2012
26 14-02-2012 VAO over AO tijdelijke regeling WIKK (AO d.d. 2-2-2012 (Handelingen 2011–2012, nr. 53, item 53, Tweede Kamer)	De Staatssecretaris geeft aan na afloop van de juridische procedures een brief te sturen naar de Eerste Kamer over de lering die uit het proces kan worden getrokken t.a.v. het overgangsrecht. Hij zegt toe deze brief in afschrift aan de Tweede Kamer te willen zenden en ontraadt de motie in zijn huidige vorm	05-06-2012 heeft het Gerechtshof Den Haag uitspraak gedaan in het spoedappèl, waaruit volgt dat de getroffen overgangsregeling WWIK toereikend is. Een brief aan de Eerste Kamer (i.a.a. de Tweede Kamer) over het proces t.a.v. het overgangsrecht is in voorbereiding Planning: 4 ^e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken	
27 14-02-2012	Voortzetting van AO van 26 januari 2012, 2e termijn AO Arbeidsmarktbeleid (Kamerstukken II, 29 544, nr. 385)	De minister zal, i.s.m. de minister van EL&I, de Tweede Kamer informeren over de stand van zaken rondom Zalco en de EGF-aanvraag	De Europese Commissie heeft op 9-8-2012 de EGF subsidieaanvraag voor € 1,5 miljoen toegekend. De Tweede Kamer zal hierover spoedig bericht worden, Planning: september 2012
28	Brief d.d. 27-02-2012 Aanbieding onderzoeksrapportages SZW (Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000, nr. 66)	In lijn met de motie Hamer (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 350) volg ik de inspanningen van sociale partners in het kader van de «Beleidsagenda 2020: investeren in participatie en inzetbaarheid» nauwgezet. De monitor is gebaseerd op deze beleidsagenda. Medio 2012 zal in kaart worden gebracht hoe de cao-afspraken over duurzame inzetbaarheid zich ontwikkeld hebben sinds juni 2011. Dit zal worden onderzocht in een steekproef van 95 cao's, waaronder circa 5 miljoen werknemers vallen. Over de uitkomsten zal ik uw de Tweede Kamer te zijner tijd informeren	Onderzoek medio 2012. Najaar 2012 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten
29	29-02-2012 AO vaste cie SZW TK over pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 104)	De minister zegt een pilot-onderzoek toe bij 5 ondernemingspensioenfondsen hoeveel geld ze hebben teruggestort in de kas van het moederbedrijf. DNB doet de selectie.	De Tweede Kamer wordt in oktober 2012 geïnformeerd over de uitkomsten van het pilot-onderzoek
30	29-02-2012 AO vaste cie SZW TK over pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 104)	Pensioenfondsen zijn verplicht aan DNB over de uitvoeringskosten te rapporteren. Vernieuwde rapportagevereisten van DNB met betrekking tot de kosten vermogensbeheer zullen zorgen voor een gedetailleerder beeld in de jaarstaten (het zg. rapportagekader). De minister zal binnen de wettelijke mogelijkheden bezien of de Tweede Kamer inzicht kan krijgen in het rapportagekader.	Wordt meegenomen in de brief over uitbesteding. Planning: 3e kwartaal 2012
31	29-02-2012 vervolg debat over het rapport van de Tijdelijke commissie Lessen uit recente arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 4)	De minister zegt toe verder te gaan met het verbeteren van de voorlichting aan arbeidsmigranten en geeft aan zelforganisaties hierbij te betrekken	Er is een voorlichtingsbrochure gemaakt. Deze is online te vinden op www.newinthenetherlands.nl . Op dit moment wordt er een verspreidingsplan opgesteld. De Tweede Kamer wordt per brief geïnformeerd over de voortgang
32	01-03-2012 Plenaire behandeling voorstel van wet houdende wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Wet op de ondernemingsraden in verband met de implementatie van de Richtlijn 2008/104/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (32 895) en Plenaire behandeling TK Wet registratieplicht intermediairs die arbeidskrachten ter beschikking stellen (32 872) (Handelingen 2011–2012, nr. 58, item 6, Tweede Kamer)	De minister zal onderzoeken wat de meerwaarde van het vergunningstelsel is en de Tweede Kamer voor de zomer hierover informeren	Tijdens het AO Handhaving d.d. 06-06-2012 heeft de minister toegezegd in het 3 ^e kwartaal 2012 de Tweede Kamer te informeren. Planning: september 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
33 01-03-2012 Plenaire behandeling voorstel van wet houdende wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Wet op de ondernemingsraden in verband met de implementatie van de Richtlijn 2008/104/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (32 895) en Plenaire behandeling TK Wet registratieplicht intermediairs die arbeidskrachten ter beschikking stellen (32 872) (Handelingen 2011–2012, nr. 58, item 6, Tweede Kamer)	De minister zegt toe een kwalitatieve en kwantitatieve beschrijving van de huidige situatie in de uitzendbranche te maken. Dat betekent dat zal worden aangeven wat het beeld van de malafiditeit in de branche is, om welke aantallen het gaat en wat hun vermoedelijke aandeel in het geheel is. Een deel van de malafiditeit is onzichtbaar en dus niet precies meetbaar Deze nulmeting zal na twee jaar worden herhaald	Tijdens het AO Handhaving d.d. 06-06-2012 heeft de minister toegezegd het derde kwartaal 2012 de Tweede Kamer te informeren over de voortgang aanpak malafide uitzendbureaus. Planning: september 2012
34 01-03-2012 Plenaire behandeling voorstel van wet houdende wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Wet op de ondernemingsraden in verband met de implementatie van de Richtlijn 2008/104/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (32 895) en Plenaire behandeling TK Wet registratieplicht intermediairs die arbeidskrachten ter beschikking stellen (32 872) (Handelingen 2011–2012, nr. 58, item 6, Tweede Kamer)	De minister zegt toe nader te zullen bezien hoe op een andere wijze dan door handhaving van de registratie in het register van Kamer van Koophandel kan worden tegemoetgekomen aan de zorg van de heer Van Hijum dat uitzendbureaus zich uitschrijven en met de noorderzon vertrekken zonder hun belastingschulden te betalen	Tijdens het AO Handhaving d.d. 06-06-2012 heeft de minister toegezegd in het 3 ^e kwartaal 2012 de Tweede Kamer te informeren over de voortgang aanpak malafide uitzendbureaus Planning: september 2012
35 01-03-2012 Plenaire behandeling voorstel van wet houdende wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Wet op de ondernemingsraden in verband met de implementatie van de Richtlijn 2008/104/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (32 895) en Plenaire behandeling TK Wet registratieplicht intermediairs die arbeidskrachten ter beschikking stellen (32 872) (Handelingen 2011–2012, nr. 58, item 6, Tweede Kamer)	De minister zegt toe de geaggregeerde informatie over het aantal aansprakelijkstellingen voor het wettelijk minimumloon op een zodanige wijze te publiceren dat het gewenste effect daarmee wordt bereikt	In de brief over de aanpak malafide uitzendbureaus komt informatie over het aantal aansprakelijkstellingen door uitzendkrachten aan inleners. Planning: brief naar de Tweede Kamer september 2012
36 01-03-2012 Plenaire behandeling voorstel van wet houdende wijziging van de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs en de Wet op de ondernemingsraden in verband met de implementatie van de Richtlijn 2008/104/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (32 895) en Plenaire behandeling TK Wet registratieplicht intermediairs die arbeidskrachten ter beschikking stellen (32 872) (Handelingen 2011–2012, nr. 58, item 6, Tweede Kamer)	De mogelijkheid om de inlener te vrijwaren van de boetes Wet arbeid vreemdelingen zal nader worden onderzocht en bekeken zal worden op welk moment het mogelijk is om daartoe over te gaan	In overleg met LTO en SNA (St. Normering Arbeid) wordt een voorstel ontwikkeld. Planning: 4e kwartaal 2012
37 Brief d.d. 05-03-2012 Kwaliteitsagenda kinderopvang: op weg naar verbetering van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 173)	De minister zegt de Tweede Kamer toe om eind 2012 de voortgang te bespreken over de kwaliteitsagenda Kinderopvang	De Tweede Kamer zal volgens planning worden geïnformeerd. Planning: 4 ^e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
38 Brief d.d. 05-03-2012 Kwaliteitsagenda kinderopvang: op weg naar verbetering van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 173)	De minister zegt toe de Tweede Kamer in de tweede helft van 2012 te informeren over de resultaten van de kwaliteitsmeting in de BSO (4 – 12 jaar)	De Tweede Kamer zal volgens planning worden geïnformeerd. Planning 4 ^e kwartaal 2012
39 Brief d.d. 05-03-2012 Kwaliteitsagenda kinderopvang: op weg naar verbetering van de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang (Kamerstukken II, 31 322, nr. 173)	De minister zegt de Tweede Kamer toe in de eerste helft van 2013 te berichten over de resultaten van de periodieke meting van de kwaliteit van kinderdagverblijven (0 – 4 jaar)	De Tweede Kamer zal volgens planning worden geïnformeerd. Planning: 2 kwartaal 2013
40 07-03-2012 AO vaste cie SZW TK over Arbo-onderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 208)	In 2013 wordt de onafhankelijkheid van liftkeuringen (opnieuw) onderzocht. In dit onderzoek wordt ook de onafhankelijkheid van de liftkeuring zelf meegenomen	Planning: 1e kwartaal 2013
41 07-03-2012 AO vaste cie SZW TK over Arbo-onderwerpen (Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 208)	Staatssecretaris zal schriftelijk reageren op de cijfers van de ongevallen met liften waarover de heer De Jong beschikt	Brief Staatssecretaris volgt zo spoedig mogelijk na ontvangst informatie van de heer De Jong (PVV).
42 08-03-2012 AO vaste cie SZW TK over Kinderopvang (Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 184)	De Minister zal de Tweede Kamer informeren over het gesprek met de VNG over de Sociaal Medische Indicatie	Samen met de VNG zal onderzoek gedaan worden naar het gebruik van mensen met een sociaal medisch indicatie (smi) in Nederland. Planning: medio 2 ^e kwartaal 2013
43 Brief d.d. 09-03-2012 Beantwoording van de Kamervragen van de leden Van Dam en Hamer over «het ontduiken van de werkvergunningplicht voor Roemeense en Bulgaarse werknemers door Nederlandse bedrijven».	Minister heeft toegezegd te onderzoeken wat de oorzaak is van de stijging van het aantal notificaties in verband met dienstverleningsconstructies.	Planning: derde kwartaal 2012
44 Brief d.d. 14-03-2012 Parlementair onderzoek Lessen uit recente arbeidsmigratie Aanpak Malafide Uitzendbureaus (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 28)	De minister heeft in zijn brief van 14 maart 2012 aan de voorzitter van de Tweede Kamer toegezegd om via een halfjaarlijkse rapportage de Kamer op de hoogte houden van de voortgang van het project AMU.	Planning: 4 ^e kwartaal 2012
45 27-03-2012 Mondelinge vraag van het lid Ulenbelt (SP) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het «doktertje spelen» door commerciële verzuimbedrijven (Zembla.vara.nl, 22 maart 2012) (Handelingen 2011–2012, nr. 68, item 5, Tweede Kamer)	De staatssecretaris heeft toegezegd de Inspectie SZW te vragen na te gaan hoe de verzuimbedrijven in de praktijk werken	De Tweede Kamer wordt het 3 ^e kwartaal 2012 geïnformeerd
46 28-03-2012 VAO over Kinderopvang (AO d.d. 08-03-2012) (Handelingen 2011–2012, nr. 69, item 3, Tweede Kamer)	De minister zegt toe dat hij blijvend zal toezien dat de gemeenten het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzalen (LRKP) «geschoond» houden	De Tweede Kamer zal eind 2012 worden geïnformeerd over het «geschoond» houden van het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzalen
47 04-04-2012 AO vaste cie SZW TK over Armoede- en Schuldenbeleid (Handelingen 2011–2012, nr. 74, item 25, Tweede Kamer)	De Tweede Kamer zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van gesprekken met OCW over de schuldenproblematiek onder studenten/scholieren	Er is overleg met OCW gaande. Dit overleg zal naar verwachting in het najaar kunnen worden afgerond. Planning: vierde kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
48 Brief d.d. 05-04-2012 antwoorden op de Kamervragen van het lid Lodders (aanhangsel, 2011–2012, 2100, Tweede Kamer)	Minister is bereid om in de loop van 2013 te bezien of de overgangperiode die met de tijdelijke regeling wordt overbrugd, verlenging behoeft zodat nieuwe groepen deelnemers deze mogelijkheid eventueel ook kunnen krijgen. Hij zal de Tweede Kamer in de tweede helft van 2013 nader informeren. Daarbij zal hij ook de mogelijkheid van meermaals knippen van pensioen meenemen.	Planning: brief naar Tweede Kamer tweede helft 2013
49 Brief d.d. 06-04-2012 Nota nav Verslag wetsvoorstel tot wijziging van de Wet werk bijstand, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten en enige andere wetten gericht op bevordering deelname aan de arbeidsmarkt voor mensen met arbeidsvermogen en harmonisatie van deze regelingen (33 161)	Een plan van aanpak voor monitoring en evaluatie van de Wet werken naar vermogen zal zo spoedig mogelijk aan de Tweede Kamer worden aangeboden	Ten gevolge van het controversieel verklaren van de wet werken naar vermogen, wordt de uitwerking van het plan van aanpak monitoring en evaluatie van de wet werken naar vermogen aangehouden.
50 Brief d.d. 10-04-2012 SER-commissie Toekomstige arbeidsmarktpositie jongeren (Kamerstukken II, 2011–2012, 29 544, nr. 389)	Het CPB is verzocht zijn visie te geven op de werking van de arbeidsmarkt voor jongeren in relatie tot het wettelijk minimumjeugdloon en daarbij in te gaan op mogelijke verdringingsgevolgen en additionele uitgaven aan sociale zekerheid. Ik zal uw de Tweede Kamer te zijner tijd over de CPB-analyse informeren	Verwachting is dat de CPB-analyse najaar 2012 wordt opgeleverd. Planning 4e kwartaal 2012
51 17-04-2012 Plenaire behandeling TK over de Invoeringswet Wet werken naar vermogen (33 161)	De staatssecretaris zegt toe in de eerstvolgende voortgangsrapportage van de pilot «Meer werkplekken bij werkgevers» een overzicht van gerealiseerde plaatsingen op te nemen	De eerstvolgende voortgangsrapportage (het 4e voortgangsrapport) komt na de zomer van 2012 beschikbaar. Planning: derde kwartaal 2012
52 17-04-2012 Plenaire behandeling TK over de Invoeringswet Wet werken naar vermogen (33 161)	De staatssecretaris zegt toe met gemeenten te bespreken hoe zij om kunnen gaan met bestaande gemeentelijke regelingen die tot een inkomensachteruitgang leiden	De toezegging loopt mee in de werkzaamheden van de pilot loondispensatie. Planning: 4e kwartaal 2012
53 17-04-2012 Plenaire behandeling TK over de Invoeringswet Wet werken naar vermogen (33 161)	De staatssecretaris van SZW is voornemens om een overzicht te publiceren waarin per gemeente de omvang van het aantal detacheringen en het aandeel begeleid werk wordt aangegeven. Dit overzicht zal gepubliceerd worden op het gemeenteloket	Zodra de Wsw-statistiek aan de Tweede Kamer is aangeboden, zal dit overzicht op het Gemeenteloket worden gepubliceerd. Planning: vierde kwartaal 2012
54 22-05-2012 Mondelinge vraag van het lid Dijkers (PvdA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij afwezigheid van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, over het bericht dat incidenten in de petrochemische industrie niet inzichtelijk worden gemaakt voor omwonenden (AD, 21 mei 2012)	Na de zomer 2012 gaan I&M en SZW in gesprek met de provincies en gemeenten om te bezien hoe bij Brzo-bedrijven één integrale inspectie kan worden gedaan en melding hierover kort na het zomerreces aan de Tweede Kamer	Planning 4 ^e kwartaal 2012

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
55 29-05-2012 Mondelinge vragen van het lid Van Hijum (CDA) aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij afwezigheid van de minister, over werklozen in Rotterdam die niet aan werk komen in de kassen (Nieuwsuur, 24 mei 2012)	De evaluatie van het project Westland zal in het najaar naar de Tweede Kamer gestuurd worden. De Kamer wordt hierbij tevens geïnformeerd over de handhaving en naleving	Beoogd wordt de Tweede Kamer te informeren over het project in het najaar. Planning: 4e kwartaal 2012
56 06-06-2012 Dertigledende debat over het bericht dat de crisis wordt misbruikt als reden voor massaontslag en grote ondernemingen met mooie winsten zo tien procent van hun personeelsbestand schrappen (Hamer) (na ontvangst van een brief) (minister SZW) (verzoek van mw. Hamer bij de regeling van werkzaamheden 08-11-2011)	De minister doet zijn best om, op verzoek van de PVV, vóór het zomerreces een brief aan de Tweede Kamer te sturen met informatie over een aantal bedrijven die reorganisaties hebben aangekondigd: hoeveel mensen hebben hun arbeidsplaats daadwerkelijk verloren, hoeveel werknemers zijn intern en extern aan een andere baan geholpen en voor hoeveel mensen is een ontslagvergunning aangevraagd.	In de loop van de zomer 2012 volgt nadere informatie van de bedrijven. Planning: brief naar de Tweede Kamer 4e kwartaal 2012
57 13-06-2012 Plenaire behandeling TK wetsvoorstel Wijziging van enkele sociale zekerheidswetten in verband met een andere vormgeving van de exportbeperking in de Algemene Kinderbijslagwet en het regelen van overgangsrecht voor de situatie van opzegging of wijziging van een verdrag dan wel een daarmee gelijk te stellen situatie (32 162)	De minister heeft tijdens de plenaire behandeling in de Tweede Kamer van het wetsvoorstel beperking export kinderbijslag de volgende informatie toegezegd: – Risico's verbonden aan het groeiend aantal Polen (aantallen, verwachte groei, rechten op basis van Europese regelgeving) – Informatie over de handhaving: hoe is de controle in Nederland en in het land van herkomst geregeld. – Unietrouw: op welke wijze houdt Nederland rekening met de Europese bepalingen.	Eind 2012 wordt de Tweede Kamer per brief geïnformeerd
58 Brief d.d. 15-06-2012 Wijziging van de Algemene Ouderdomswet, de Wet werk en bijstand, de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Wet op de loonbelasting 1964 in verband met stapsgewijze verhoging en koppeling aan de stijging van de levensverwachting van de pensioenleeftijd (Wet verhoging AOW-en pensioenrichtleeftijd; 33 290) en Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met bonussen voor werkgevers voor het in dienst nemen van oudere uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapte werknemers (33 284)	Om knelpunten bij de informatieverstrekking aan deelnemers te voorkomen, met name bij pensioenuitvoerders die veel verschillende pensioenregelingen tegelijkertijd moeten aanpassen, zal het kabinet samen met de toezichthouder op de pensioencommunicatie, de Autoriteit Financiële Markten (AFM), in overleg treden met de pensioenuitvoerders om na te gaan of en in hoeverre een versoepeling van de wettelijke termijnen nodig is. (aanpassing fiscaal kader pensioenrichtleeftijd)	Een eerste bespreking met AFM over deze materie heeft plaatsgevonden op 25 juni 2012. Planning: afhandeling toezegging: medio 2013
59 27-06-2012 Plenaire behandeling TK Wijziging van de wetgeving op het beleidsterrein van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kader van de harmonisatie en aanscherping van de sanctiemogelijkheden ter versterking van de naleving en handhaving en bestrijding van misbruik en fraude (Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZWwetgeving) (33 207)	Tijdens de 1-ste termijn van de plenaire behandeling d.d. 27 juni 2012 in de Tweede Kamer van het wetsvoorstel «Aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving», zegt de minister toe te zullen bekijken of het mogelijk is een redelijke benadering van de omvang van fraude te maken	De Tweede Kamer wordt het 4 ^e kwartaal geïnformeerd

Bijlagen

Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
60 28-06-2012 AO vaste cie SZW TK over Arbeidsmarktbeleid (Kamerstukken II, 2011–2012, PM)	De minister zegt toe te onderzoeken waarom het aandeel jongeren dat, in korte tijd, uitstroomt uit de techniek-sector zo hoog is.	Planning: 1e kwartaal 2013 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd
61 28-06-2012 AO vaste cie SZW TK over Arbeidsmarktbeleid (Kamerstukken II, 2011–2012, PM)	De minister zal met de SER bekijken hoe de arbeidsmarktpositie van jongeren in een nieuw onderzoeksprogramma meegenomen kan worden.	wordt meegenomen op de groslijst SER-adviesaanvragen. Planning: 4 ^e kwartaal 2012
62 03-07-2012 Plenaire behandeling Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters (33 241)	De minister zegt toe om te bekijken of informatie-uitwisseling tussen verzekeraar en het UWV mogelijk is en of de t-2 systematiek kan worden aangepakt. Dit wordt meegenomen bij de implementatie en monitoring van het wetsvoorstel beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters.	Deze toezegging wordt meegenomen bij de implementatie en de monitoring van het wetsvoorstel beperking ziekwet en arbeidsongeschiktheid vangnetters
63 04-07-2012 AO vaste cie SZW TK Wsw/Wajong (Kamerstukken II, 2011–2012, PM)	De Staatssecretaris zegt toe dat de motie 50, waaraan de VVD refereert zal worden uitgevoerd, zodat Wajongers vrijwillig de overstap kunnen maken van de oude naar de nieuwe Wajong.	Er wordt naar gestreefd de uitvoering van deze toezegging per 01-01-2013 te realiseren. Planning: 21-12-2012
64 04-07-2012 AO vaste cie SZW TK Wsw/Wajong (Kamerstukken II, 2011–2012, PM)	De Staatssecretaris zegt toe dat de Tweede Kamer in de tweede helft van 2012 een analyse op geaggregeerd niveau van de herstructureringsplannen zal ontvangen	In de tweede helft van 2012 zal de Tweede Kamer op geaggregeerd niveau een analyse van de herstructureringsplannen worden toegezonden. Planning: voor begrotingsbehandeling SZW in december 2012
65 04-07-2012 AO vaste cie SZW TK Wsw/Wajong (Kamerstukken II, 2011–2012, PM)	Niet-Westerse allochtonen in de Wajong De Tweede Kamer wordt schriftelijk geïnformeerd over de verschillende vragen die de PVV heeft gesteld over de mogelijkheid om de cijfers over het aantal niet-Westerse allochtonen in de Wajong te updaten	De Tweede Kamer wordt schriftelijk geïnformeerd. Planning: 3 ^e kwartaal 2012
66 09-07-2012 Behandeling van het wetsvoorstel wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen i.v.m. bonussen voor werkgevers voor het in dienst nemen van oudere uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapte werknemers (33 284)	Het voorstel van de heer Van Hijum over een traineeprogramma voor ouderen bestuderen i.s.m. met minister van BZK en met een reactie naar de Tweede Kamer komen	Na de zomervakantie zal contact opgenomen worden met BZK over de mogelijkheden binnen het Rijkstraineeprogramma. Planning: 3 ^e kwartaal 2012.
67 10-07-2012 Behandeling van het wetsvoorstel wijziging van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen i.v.m. het aanbrengen van grondslagen die hervorming van een bezuiniging op de kinderopvang-toeslag mogelijk maken en i.v.m. het incorporeren van de tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang van de gemeente en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen in de kinderopvang (33 212)	De minister gaat de trend in het aantal uren dat vrouwen werken monitoren	Deze toezegging wordt meegenomen in de vormgeving van de kinderopvang-toeslag 2014. Planning: 2 ^e kwartaal 2013

4.6 VERDIEPINGSHOOFDSTUK

A. Opbouw uitgaven beleidsartikelen (bedragen x euro 1 000)

ARTIKEL 1. ARBEIDSMARKT					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	24 832	24 037	22 397	22 834	22 834
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 560	- 560	- 560	- 10	- 10
1. Naar OCW. Bijdrage onderzoek door Netspar	- 550	- 550	- 550		
2. Naar Fin. Bijdrage toezicht pensioenwet BES	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
Stand ontwerpbegroting 2013	24 272	23 477	21 837	22 824	22 824

1. Overboeking naar het ministerie van OCW als SZW-bijdrage in de kosten voor het onderzoek «Vernieuwing Nederlands pensioenstelsel» door Netspar.

2. Overboeking naar het ministerie van Financiën ten behoeve van toezicht pensioenwet BES.

ARTIKEL 2. BIJSTAND, TOESLAGENWET EN SOCIALE WERKVOORZIENING					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	9 199 433	9 258 090	9 255 187	9 142 227	8 989 057
<i>Nieuwe mutaties</i>	30 605	53 427	93 684	67 369	69 172
1. Correctie AOW-leeftijdverhoging	600	300	- 100	- 700	900
2. Weglek aanpassing ZW-begrip		31 000	44 000	24 000	24 000
3. Harmonisering wekeneis WW musici en artiesten	1 000	5 000	6 000	6 000	6 000
4. Niet invoeren verlenging IOW	1 431	2 866	4 065	4 782	5 261
5. Loon- en prijsbijstelling OCW deel participatiebudget	400	400	400	400	400
6. Sociale werkgeverslasten 2012 WSW	15 640	13 877	13 013	12 830	12 702
7. Beëindiging rijksbijdrage IAU		- 9 000	- 9 000	- 9 000	- 9 000
8. Kasschuif bevordering arbeidsparticipatie	- 7 000		7 000		
9. Macrowerkloosheid	- 13 624	- 22 475	- 3 123	- 2 274	- 2 306
10. Uitvoeringsmutaties Juninota	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
11. Uitvoeringsinformatie SISA	2 158	1 459	1 429	1 331	1 215
Stand ontwerpbegroting 2013	9 230 038	9 311 517	9 348 871	9 209 596	9 058 229

1. Dit betreft een correctie op de oorspronkelijke boeking voor de AOW-leeftijdverhoging.

2. Na invoering van het nieuwe criterium in de ZW komt een deel van het bestand niet langer in aanmerking voor een ZW-uitkering en stroomt de bijstand in. Na enige tijd gaat een deel weer aan het werk. In 2016 wordt het structurele effect van € 24 mln. bereikt.

3. De dereguleringsmaatregel WW-wekeneis voor musici en artiesten leidt tot hogere bijstanduitgaven.

4. De verlenging IOW (onderdeel pensioenakkoord) gaat niet door. De oorspronkelijke volumereeks (minder WWB'ers) wordt uitgeboekt.

5. Dit betreft loon- en prijsbijstelling over het OCW-deel van het participatiebudget.

6. Het WSW-budget is verhoogd met de toegekende loonbijstelling. Het betreft de compensatie voor de hogere werkgeverslasten.

7. De rijksbijdrage aan de IAU regeling loopt af in 2014.

8. Om beter aan te sluiten bij de financiering van projecten arbeidsparticipatie is een kasschuif van 2013 naar 2015 verwerkt.

9. De ramingen BUIG en TW zijn aangepast voor ontwikkelingen in de werkloosheid.

10. De raming TW is op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV bijgesteld.

11. De ramingen BUIG en BBZ zijn aangepast aan de hand van uitvoeringsinformatie van de gemeenten (SISA).

ARTIKEL 3. ARBEIDSONGESCHIKTHEID					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	472	497	523	554	585
<i>Nieuwe mutaties</i>	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	472	497	523	554	585

Bijlagen

ARTIKEL 4. JONGGEHANDICAPTEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	2 893 513	3 024 472	3 162 547	3 297 626	3 429 046
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 287 346	- 86 149	- 85 759	- 86 859	- 88 468
1. Correctie AOW-leeftijdverhoging	- 5 083	- 11 083	- 18 558	- 29 129	- 44 500
2. Uitvoeringsmutaties	- 82 263	- 75 066	- 67 201	- 57 730	- 43 968
3. Kasschuif	- 200 000	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	2 606 167	2 938 323	3 076 788	3 210 767	3 340 578

1. Dit betreft een correctie op de oorspronkelijke inboeking. In eerste instantie was gerekend met de totale uitstroom in plaats van uitstroom vanwege pensionering.

2. De ramingen Wajong en re-integratie Wajong zijn op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV bijgesteld. Deze verwerking zorgt voor een meevaller vooral door een dalende gemiddelde hoogte van de uitkering. De meevaller loopt af omdat het aantal Wajongers dat in de Wsw werkt minder snel stijgt dan aanvankelijk was verondersteld.

3. Een extra bevoorschotting in 2012 zorgt voor lagere uitgaven in 2013.

ARTIKEL 5. WERKLOOSHEID					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	6 908	6 908	6 908	6 908	6 908
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 1 786	- 3 576	- 5 072	- 5 967	- 6 564
1. Niet invoeren verlenging IOW	- 1 786	- 3 576	- 5 072	- 5 967	- 6 564
Stand ontwerpbegroting 2013	5 122	3 332	1 836	941	344

1. De verlenging IOW (onderdeel pensioenakkoord) gaat niet door. De oorspronkelijke volumereeks wordt uitgeboekt.

ARTIKEL 6. ZIEKTE EN ZWANGERSCHAP					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	5 164	5 439	5 516	5 607	5 704
<i>Nieuwe mutaties</i>	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	5 164	5 439	5 516	5 607	5 704

ARTIKEL 7. KINDEROPVANG					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	2 751 970	2 768 934	2 814 626	2 858 701	2 909 391
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 55 000	0	40 000	40 000	40 000
1. Van Gemeentefonds overheveling vaste voet doelgroepouders KOT	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
2. Uitvoeringsmutaties KOT	- 95 000	- 40 000			
Stand ontwerpbegroting 2013	2 696 970	2 768 934	2 854 626	2 898 701	2 949 391

1. Met ingang van 2013 betaalt de Belastingdienst de volledige kinderopvangtoeslag (KOT) uit, inclusief de vaste voet voor doelgroepouders. De middelen die voor doelgroepouders aan gemeenten waren toegekend, worden vanaf 2013 overgeheveld naar de begroting van SZW. Dit deel van de KOT werd tot en met 2012 door de gemeenten uitbetaald.

2. De raming van de Kinderopvangtoeslag is op basis van uitvoeringsgegevens van de Belastingdienst bijgesteld.

Bijlagen

ARTIKEL 8. OUDEDAGSVOORZIENING					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	958 574	984 365	1 007 514	1 020 483	1 035 234
<i>Nieuwe mutaties</i>	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	958 574	984 365	1 007 514	1 020 483	1 035 234

ARTIKEL 9. NABESTAANDEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	937	981	1 027	1 078	1 132
<i>Nieuwe mutaties</i>	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	937	981	1 027	1 078	1 132

ARTIKEL 10. TEGEMOETKOMING OUDERS					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	4 303 349	4 219 650	4 179 589	4 139 266	4 098 976
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 9 594	- 10 837	- 11 612	- 12 426	- 13 265
1. Afschaffen onderhoudstoets enkelvoudige kinderbijslag	3 400	4 200	4 200	4 200	4 200
2. Beperken tijdsbestedingvoorwaarden kinderbijslag	1 300	1 600	1 600	1 600	1 600
3. Uitvoeringsinformatie SVB	- 14 294	- 16 637	- 17 412	- 18 226	- 19 065
Stand ontwerpbegroting 2013	4 293 755	4 208 813	4 167 977	4 126 840	4 085 711

1. Door het afschaffen van de onderhoudstoets (dereguleringsmaatregel) wordt gerekend op 3 750 extra kinderbijslaguitkeringen en 1 750 extra WKB-uitkeringen.

2. Door het beperken van de tijdsbestedingvoorwaarden (dereguleringsmaatregel) wordt gerekend op 1 150 extra kinderbijslaguitkeringen en 330 extra WKB-uitkeringen.

3. De ramingen TOG en kopje TOG zijn op basis van uitvoeringsgegevens van de SVB bijgesteld.

ARTIKEL 11. UITVOERINGSKOSTEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	434 370	364 179	326 470	328 360	327 956
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 1 511	1 792	1 687	1 648	1 621
1. Sociale werkgeverslasten 2012	2 078	1 742	1 562	1 573	1 571
2. Uitwisseling gegevens GBA en BKWI	50	50	50	50	50
3. Overheveling uitvoeringskosten IOW			75	25	
4. Herschikking uitvoeringskosten UWV	- 3 639				
Stand ontwerpbegroting 2013	432 859	365 971	328 157	330 008	329 577

1. De uitvoeringskosten zijn verhoogd met de toegekende loonbijstelling. Het betreft de compensatie voor de hogere werkgeverslasten.

2. Om de uitwisseling van gegevens tussen gemeenten en BKWI mogelijk te maken wordt € 0,050 miljoen toegevoegd aan het budget van BKWI.

3. Vanwege de uitfasering van de IOW worden voor de jaren 2015 en 2016 uitvoeringskosten overgeheveld vanuit de premiegefinancierde uitvoeringskosten (WWV).

4. Budgetair neutrale herschikking binnen de totale uitvoeringskosten van het UWV (begrotings- en premiegefinancierd).

Bijlagen

ARTIKEL 12. RIJKSBIJDAGEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	9 929 650	10 639 417	11 125 159	11 343 284	11 557 430
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 373 519	- 237 977	- 118 312	- 363 810	- 484 797
1. Uitvoeringsmutaties CMEV	- 371 100	- 235 700	- 115 800	- 360 200	- 480 500
2. Uitvoeringsmutaties Juninota	- 2 419	- 2 277	- 2 512	- 3 610	- 4 297
Stand ontwerpbegroting 2013	9 556 131	10 401 440	11 006 847	10 979 474	11 072 633

1. De ramingen zijn op basis van macro-economische cijfers van het CPB bijgesteld.

2. De rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten is op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV bijgesteld.

B. Opbouw uitgaven niet-beleidsartikelen (bedragen x euro 1 000)

ARTIKEL 96. APPARAATSUITGAVEN KERNDAPARTEMENT					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	229 349	253 560	202 058	195 823	195 779
<i>Nieuwe mutaties</i>	11 254	1 776	1 476	742	742
1. Kasschuif apparaatuitgaven	2 225	25	25	25	25
2. Salarissen IWI	7 535				
3. Invulling taakstelling IWI	100	93	143	209	209
4. Van VenJ bijdrage kosten afpakken voordeel door fraude	334	500	500	500	500
5. Van VWS bijdrage in de kosten gezamenlijke huisvesting	1 150	1 150	800		
6. Naar OCW bijdrage masterplan archief	- 90	- 112	- 112	- 112	- 112
7. Budgettaire neutrale herschikkingen		120	120	120	120
Stand ontwerpbegroting 2013	240 603	255 336	203 534	196 565	196 521

1. Kasschuiven apparaatkosten om betere aansluiting tussen beschikbaar budget en behoefte te bewerkstellingen. De min mutaties zijn in 2012 (oude artikelstructuur) verwerkt.

2. De salarissen IWI worden door SZW betaald en worden vervolgens door IWI terugbetaald aan SZW (zie ook ontvangsten). De reden hiervoor is dat per 2012 de baten-lastendienst Inspectie Werk en Inkomen (IWI) is opgegaan in de Inspectie SZW.

3. Een deel van de ombuigingstaakstelling IWI was verwerkt op personeel IG. Dit wordt met genoemde mutatie rechtgetrokken.

4. Overboeking van ministerie van VenJ als bijdrage in de kosten van intensiveren van het afpakken van voordeel dat natuurlijke rechtspersonen en rechtspersonen hebben verkregen als gevolg van fraude.

5. Overboeking van ministerie van VWS, in verband met kosten die voortvloeien uit de gezamenlijke huisvesting.

6. Overboeking naar ministerie van OCW als SZW-bijdrage in de kosten van het masterplan concentratie Archiefdepots.

7. Budgettaire neutrale herschikking binnen de SZW-begroting.

ARTIKEL 97. AFGESLOTEN REGELINGEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties</i>	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2013	0	0	0	0	0

Bijlagen

ARTIKEL 98. ALGEMEEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	67 178	57 074	49 891	56 128	56 110
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 150	- 143	- 193	- 259	- 259
1. Uitwisseling gegevens GBA en BKWI	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
2. Invulling taakstelling IWI	- 100	- 93	- 143	- 209	- 209
Stand ontwerpbegroting 2013	67 028	56 931	49 698	55 869	55 851

1. Om de uitwisseling van gegevens tussen gemeenten en BKWI mogelijk te maken wordt € 0,050 miljoen overgeboekt naar het budget van BKWI.
2. Een deel van de ombuigingstaakstelling IWI was verwerkt op personeel IG. Dit wordt nu ten laste van het IWI budget geboekt.

ARTIKEL 99. NOMINAAL EN ONVOORZIEN					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	116 766	135 310	103 262	114 141	110 302
<i>Nieuwe mutaties</i>	- 9 614	- 8 358	- 7 848	- 7 327	- 7 090
1. Overboeking naar leM ivm financiële compensatie waterschappen	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000
2. Overboeking loonbijstelling 2012	- 25 093	- 22 688	- 21 478	- 21 171	- 20 862
3. Budgettair neutrale herschikkingen		- 120	- 120	- 120	- 120
4. Toedeling prijsbijstelling 2012	17 479	16 450	15 750	15 964	15 892
Stand ontwerpbegroting 2013	107 152	126 952	95 414	106 814	103 212

1. Overboeking naar ministerie van lenM in verband met een financiële compensatie van waterschappen voor het betrekken van de eigen bijdrage Kinderopvang bij het bepalen van recht op kwijtschelding van lokale belastingen.
2. Toedeling van de loonbijstelling 2012 naar de beleidsartikelen.
3. Budgettair neutrale herschikking binnen de SZW-begroting.
4. Toedeling van het ministerie van Financiën voor de prijsbijstelling 2012.

C. Opbouw ontvangsten beleidsartikelen (bedragen x euro 1 000)

ARTIKEL 1. ARBEIDSMARKT					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	37 755	39 039	38 830	42 799	43 191
Stand ontwerpbegroting 2013	37 755	39 039	38 830	42 799	43 191

ARTIKEL 2. BIJSTAND, TOESLAGENWET EN SOCIALE WERKVOORZIENING					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	127 083	53 383	53 383	53 383	53 383
<i>Nieuwe mutaties</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>400</i>
1. Loon- en prijsbijstelling OCW deel participatiebudget	400	400	400	400	400
Stand ontwerpbegroting 2013	127 483	53 783	53 783	53 783	53 783

1. Dit is de tegenhanger van de uitgavenmutatie loon- en prijsbijstelling over het OCW-deel van het participatiebudget. De mutaties zijn voor SZW budgettair neutraal.

ARTIKEL 7. KINDEROPVANG					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	1 427 015	1 423 015	1 420 848	1 428 032	1 431 597
Stand ontwerpbegroting 2013	1 427 015	1 423 015	1 420 848	1 428 032	1 431 597

ARTIKEL 10. TEGEMOETKOMING AAN OUDERS					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	155 199	120 916	107 693	101 108	97 368
Stand ontwerpbegroting 2013	155 199	120 916	107 693	101 108	97 368

D. Opbouw ontvangsten niet-beleidsartikelen (bedragen x euro 1 000)

ARTIKEL 96. APPARAATSUITGAVEN KERNDAPARTEMENT					
	2013	2014	2015	2016	2017
Stand omsleuteling nieuwe artikelstructuur	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
<i>Nieuwe mutaties</i>	<i>7 535</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
1. Salarissen IWI	7 535				
Stand ontwerpbegroting 2013	11 035	3 500	3 500	3 500	3 500

1. De salarissen IWI worden door SZW betaald en worden vervolgens door IWI terugbetaald aan SZW (zie ook uitgaven). De reden hiervoor is dat per 2012 de baten-lastendienst Inspectie Werk en Inkomen (IWI) is opgegaan in de Inspectie SZW

4.7 SUBSIDIEOVERZICHT

Overzicht subsidies

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de subsidies van het ministerie van SZW.

Binnen deze bijlage wordt onderscheid gemaakt tussen subsidies uit hoofde van subsidieregelingen en uit hoofde van de Kaderwet SZW. Subsidieregelingen zijn regelingen die door het ministerie van SZW zijn ingesteld. De Kaderwet SZW is een algemene titel op grond waarvan partijen een subsidieverzoek kunnen indienen bij het ministerie van SZW.

Definitie subsidie

In deze bijlage wordt de subsidiedefinitie van de Algemene wet bestuursrecht gebruikt. Deze wet definieert een subsidie als volgt (artikel 4.21 Awb):

«De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten».

Tabel 4.7.1 Subsidies uit hoofde van subsidieregelingen (x € 1 000)												
Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Aantal verleningen 2011	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (jaartal)
1	Kwaliteit arbeidsverhoudingen	212	308	515	515	515	515	515	4	2008	2013	geen
1	Stimulering veilig werken	1 198							308	–	–	2011
2	Stimulering leeftijdsbewust beleid	39							nvt	2010	–	2010
2	Raakvlak onderwijs arbeidsmarkt	377	99	70					7	–	–	2011
4	Scholing jonggehandicapten ¹⁾	12 093	10 836	13 300	13 300	13 300	13 300		14	–	2012	2016
4	Stagejobcoach	748							nvt	2012	–	2011
4	Wajong adviesvouchers	628	1 015						639	2012	–	2011
7	Buitenschoolse opvang	108							nvt	–	–	2008
7	Kinderopvang	9 425							nvt	–	–	2009
97	Regeling bedrijfsverzamelgebouwen	37							nvt	–	–	2003
97	Regeling schoonmaakdiensten particulieren	5							nvt	–	–	2007
97	Stimuleringsregeling ID-banen	32							nvt	–	–	2007
TOTAAL		24 902	12 258	13 885	13 815	13 815	13 815	515				

¹⁾ De regeling Scholing jonggehandicapten wordt steeds voor een periode opengesteld en toegekend en daarna via een in het Staatsblad te publiceren wijziging verlengd.

Tabel 4.7.2 Subsidies uit hoofde van de Kaderwet (x € 1 000)												
Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Aantal verleningen 2011	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (jaartal)
1	Arbeidsmarkt	4 546	6 744	5 316	5 221	3 975	4 524	4 524				
1	Arbeidsmarkt			183	143	121	121	121	–	nvt	nvt	nvt
1	Inkomensbeleid	40	5	5	5	5	5	5	–	nvt	nvt	nvt
1	Bevordering arbeidsparticipatie			252	292	314	314	314	–	nvt	nvt	nvt
1	Arbeidsomstandigheden	4 304	6 556	4 816	4 621	3 375	3 924	3 924	11	nvt	nvt	nvt
1	Pensioenen	47	0	60	160	160	160	160	1	nvt	nvt	nvt
1	Aan het werk	145	62						–	nvt	nvt	nvt
1	Projectsubsidies	10	121						1	nvt	nvt	nvt
2	Bijstand, Toeslagenwet en SW	5 735	5 194	3 186	216	0	0	0				
2	Bijstand, Toeslagenwet en SW	0	0	3 186	216				–	nvt	nvt	nvt
2	Subsidies doelgroepen	1 502	3 409						4	nvt	nvt	nvt
2	Bijstand	1 777	1 072						4	nvt	nvt	nvt
2	Re-integratie	1929	422						4	nvt	nvt	nvt
2	Sociale Werkvoorziening	527	291						2	nvt	nvt	nvt
4	Wajong ledereen doet mee	1 500								nvt	nvt	nvt
7	Kinderopvang	6 347	10 500	7 668	7 550	7 550	7 550	7 550	3	nvt	nvt	nvt
98	Projectsubsidies	0	804						–	nvt	nvt	nvt
	TOTAAL	18 128	23 242	16 170	12 987	11 525	12 074	12 074				

Omdat het hier gaat om incidentele subsidies die vallen onder de Kaderwet subsidies SZW, zijn er geen afzonderlijke evaluatiemomenten voorzien

4.8 EVALUATIE- EN OVERIG ONDERZOEK

Tabel 4.8 Overzicht evaluaties						
Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats	
1. Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid	1a. Beleidsdoorlichtingen	Beleidsdoorlichting G&VW en diverse deel-onderzoeken, gebundeld in eindrapport «Verantwoordelijk werken» ¹⁾	1	2009	2012	25 883, nr. 209
		Arbowet ¹⁾	1	2011	2012	25 883, nr. 209
		Arbeidsmarkt ²⁾	1	2013	2013	
		Bijstand, TW en WSW	2	2017	2017	
		Arbeidsongeschiktheid	3	2016	2016	
		Jonggehandicapten	4	2017	2017	
		Werkloosheid	5	2014	2014	
		Ziekte en zwangerschap	6	2016	2016	
		Kinderopvang	7	2013	2014	
		Pensioenbeleid ¹⁾	8	2011	2012	
		Oudedagsvoorziening	8	2017	2017	
		Nabestaanden	9	2012	2012	
		Tegemoetkoming ouders	10	2012	2013	
		Uitvoeringskosten	11	2015	2015	
	1b. Ander onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid	Evaluatie Arbeidstijdenwet. Titel eindrapport «Verantwoorde arbeidstijden?»	1	2011	2012	30 532, nr. 28
		Evaluatie tenuitvoerlegging 24 EU arborichtlijnen	1	2012	2013	
		Evaluatie WIJ	2	2010	2011	33 035, nr. 1
		Evaluatie Stagejobcoach Monitor en evaluatie experiment van werk naar werk	2	2011	2011	33 000-XV, nr. 66
		Evaluatie Meerjarige Aanvullende Uitkering	2	2011	2012	
		Evaluatie Participatieplaatsen gemeenten	2	2012	2012	
		Evaluatie Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders	2	2012	2013	
		Experiment netto-effectiviteit re-integratie	2	2014	2014	
		Re-integratie ondersteuning	2	2014	2014	
		Evaluatie wet op gemeentelijke schuldhulpverlening	2	2016	2016	
		Evaluatie WIA	3	2010	2011	32 716, nr. 1
		Evaluatie hybride stelsel WGA	3	2012	2012	
		Onderzoek WGA 80-100	3	2012	2012	
		Evaluatie IOW	5	2009	2011	32 729, nr. 1
		Evaluatie deeltijd WW/WTV	5	2010	2012	
		Evaluatie actieplan jeugdwerkloosheid	5	2011	2011	29 544, nr. 341
		Zelfstandig en zwangerschapsuitkering (ZEZ)	6	2012	2012	
		Evaluatie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	7	2011	2012	33 275, nr. 3
		Evaluatie Wet kinderopvang	7	2015	2015	
		Evaluatie TOG	10	2013	2013	

Bijlagen

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
2. Overig onderzoek	Evaluatie SUWI	11	2015	2015	
	«Onderzoek naar zelfregulering op het terrein van arbeidsomstandigheden»	1	2011	2012	
	Pilots Borgstellingsregeling starterskredieten	2	2008	2011	31 311, nr. 80
	Experiment bevordering arbeidsinschakeling alleenstaande ouders	2	2008	2011	29 544, nr. 342
	Tijdelijke middelen schuldhulpverlening 2009–2011 besteding, effecten en duurzaamheid	2	2010	2011	33 000-XV, nr. 66
	Effecten Bestuurlijk Akkoord met gemeenten	2	2010	2011	26 448, nr. 462
	Kwaliteitsverbetering schuldhulpverlening, evaluatie project en Spekman en Martijn-Ortega	2	2011	2012	33 000-XV, nr. 66
	Evaluatie kinderen, armoede en sociale uitsluiting:				
	– langetermijneffect	2	2011	2011	24 515, nr. 205
	– nameting aantal kinderen	2	2011	2011	24 515, nr. 210
	– duur wachttijden shv	2	2011	2011	24 515, nr. 185
	– brede toegankelijkheid schuldhulpverlening	2	2011	2011	24 515, nr. 192
	Niet-gebruik inkomensvoorzieningen	2	2011	2011	29 544, nr. 342
	Vervolgmeting Huishoudens in de rode cijfers	2	2012	2012	
	Monitor betalingsachterstanden, meting 2011	2	2012	2012	33 000 XV nr. 66
	Vraag en aanbod arbeid en re-integratie laagopgeleiden	2	2012	2012	
	Onderzoek verdeelmodel WWB 2014	2	2012	2013	
	Participatiebudget (wettelijk)	2	2013	2013	
	Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	3	2012	2012	
	Monitor Pilot Wajong				
	Advies Voucher	4	2011	2011	33 000 XV nr. 66
	Werkhervattingskansen vanuit de WW	5	2012	2012	
	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)	7	2013	2013	
Voor- en nadelen doorsnee-premie	8	2012	2012		

¹⁾ Deze beleidsdoorlichting betreft een deel van dit artikel, omdat de beleidsdoorlichting nog op de artikelandeling van de begroting 2012 is gebaseerd.

²⁾ De eerder uitgevoerde beleidsdoorlichting Arbowet en evaluatie Arbeidstijdenwet worden bij de doorlichting betrokken.

4.9 LIJST MET AFKORTINGEN

AFM	Autoriteit Financiële Markten
AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AG SZW	Agentschap SZW
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AMU	Aanpak Malafide Uitzendbureau's
Anw	Algemene Nabestaandenwet
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland
AOW	Algemene Ouderdomswet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ATB	Arbeidstijdenbesluit
ATW	Arbeidstijdenwet
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BIKK	Bijdragen in de kosten van heffingskortingen
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW	Burgerlijk Wetboek
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CPB	Centraal Planbureau
DNB	De Nederlandsche Bank
EBB	Enquête Beroepsbevolking
EL&I	Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie
EMU	Economische en Monetaire Unie
EQUAL	Transnationaal programma van de Europese Unie gericht op het creëren van gelijke kansen en het bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
fte	fulltime equivalent (=voltijdbaan)
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
IAU	Incidentele aanvullende uitkering
IB	Inlichtingenbureau
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening oudere werklozen
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten
IWI	Inspectie Werk en Inkomen
KOT	Kinderopvangtoeslag
LCR	Landelijke Cliënten Raad
LRK	Landelijk Register Kinderopvang
MAU	Meerjarige aanvullende uitkering

Bijlagen

MEV	Macro-Economische Verkenning
MKB	midden- en kleinbedrijf
MKOB	Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming voor oudere belastingplichtigen
Nug	Niet-uitkeringsgerechtigde
OOP	Out of pocket kosten
OR	Ondernemingsraad
PSW	Pensioen- en Spaarfondswet
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
RWI	Raad voor Werk en Inkomen
RWT	Rechtspersoon met een wettelijke taak
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SER	Sociaal Economische Raad
SSO	Shared Service Organisatie
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Sw	Sociale werkvoorziening
SZA	Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming asbestslachtoffers
TK	Tweede Kamer
TOG	Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen
TNO	Instituut voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderwijs
TW	Toeslagenwet
twv	tewerkstellingsvergunning
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wajong	Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet arbeid en zorg
WGA	Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
WKB	Wet op het kindgebonden budget
WML	Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTV	Werktijdverkorting
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan
ZW	Ziektewet
zzp'er	zelfstandige zonder personeel